

Bijgaand bij het besluit van deputatie van de Provincie West-Vlaanderen houdende de gedeeltelijke goedkeuring van het GRS Harelbeke

**Goedkeuringsbeslissing met ref.: RP/DEP/12/279
Brugge, 12/07/2012**

De provinciegriffier,
(Get.) Geert ANTHIERENS

De gouverneur-voorzitter,
(Get.) Carl DECALUWE

VOOR EENSLUIDEND AFSCHRIFT,
Namens de deputatie,

Stephaan Barbery
De adviseur
Dienst ruimtelijke planning

herziening informatief deel
gemeentelijk structuurplan Harelbeke

12 juli 2012, goedkeuring door de Bestendige Deputatie Provincie West-Vlaanderen

Colofon

Dit document is een publicatie van:

Intercommunale Leiedal
President Kennedypark 10 - BE-8500 Kortrijk
tel +32 56 24 16 16 - fax +32 56 22 89 03
stedenbouw@leiedal.be

Intercommunale Leiedal

Algemeen Directeur:

Karel Debaere

Ontwerpers:

Griet Lannoo
Bram Lattré
Maarten Gheysen

Stad Harelbeke

Burgemeester:

Rita Beyaert

Schepen Ruimtelijke ordening:

Filip Kets

Statssecretaris:

Carlo Daelman

Voorzitter Gemeenteraad:

Willy Vandemeulebroucke

Gemeentelijk stedenbouwkundig ambtenaar:

Cindy Deprez

Inhoudsopgave

Colofon	2	5.5	Knelpunten en potenties m.b.t. agrarische structuur	111
		5.6	Knelpunten en potenties m.b.t. natuurlijke structuur	113
		5.7	Knelpunten en potenties m.b.t. landschappelijke structuur	115
1. KENNISMAKING	4	5.8	Knelpunten en potenties m.b.t. recreatieve-toeristische structuur	117
1.1 Kencijfers	4	6. PLANNINGSCONTEXT		119
1.2 Fysisch basissysteem	7	6.1 Gewestelijk niveau		119
1.3 Historische schets	9	6.2 Provinciaal en bovengemeentelijk niveau		127
2. RUIMERE CONTEXT	16	6.3 Gemeentelijk niveau		138
3. HARELBEKE VANDAAG	20	7. RUIMTEBEHOEFTE MAATSCHAPPELIJKE SECTOREN		154
3.1 Nederzettingsstructuur	21			
3.2 Economische structuur	32	7.2 Bedrijvigheid		168
3.3 Lijninfrastructuur	44	8. GEREALISEERDE ACTIES		192
3.4 Agrarische structuur	54			
3.5 Natuurlijke structuur	62	8.1 Deelstructuren		192
3.6 Landschappelijke structuur	66	8.2 Deelruimten		193
3.7 Toeristisch-recreatieve structuur	70			
3.8 Bestaande ruimtelijke structuur van Harelbeke	72			
4. BESCHRIJVING VAN DE DEELRUIMTEN	74			
4.1 Basis van twee hoofdruimten	75			
4.2 Opsplitsing in deelruimten	76			
4.3 Beschrijving deelruimten	78			
5. TRENDS - KWALITEITEN EN KNELPUNTEN	102			
5.1 Algemene trends	102			
5.2 Knelpunten en potenties m.b.t. nederzettingsstructuur	103			
5.3 Knelpunten en potenties m.b.t. economische structuur	105			
5.4 Knelpunten en potenties m.b.t. lijninfrastructuur	108			

1. KENNISMAKING

1.1 Kencijfers

Vooraleer over te gaan tot de beschrijving van de bestaande ruimtelijke structuur worden, bij wijze van kennismaking met de stad, enkele relevante kencijfers opgesomd met betrekking tot de bevolking, de tewerkstelling en de bodembezetting.

- **Profiel van de gemeente**

Kaart 1 : Situering van Harelbeke

Kaart 2 : Administratieve kaart

Een kort kwantitatief profiel van de stad Harelbeke geeft ons volgende beeld:

- Harelbeke telt op 1/1/2003 ongeveer 26.100 inwoners, waarvan de groep 65-plussers praktisch even groot is als de groep van kinderen tot 14 jaar.
- Met een gemiddelde gezinsgrootte van 2,47 personen per gezin zijn ongeveer 10.500 gezinnen gevestigd in Harelbeke.
- De bevolkingsdichtheid is 1.118 inwoners per km². In 2003 telt Harelbeke het meest aantal inwoners. Het aantal inwoners bedraagt in de deelgemeenten Bavikhove en Hulste ongeveer even veel.
- In 2002 zijn 93 personen meer uitgeweken uit Harelbeke dan ingeweken.
- Harelbeke telt 7.341 werknemers in 2000. Harelbeke behoort hiermee tot de top 5 binnen de kortrijkse regio, na Kortrijk (37.509), Waregem (16.531), Menen (9.973) en Kuurne (8.836).
- De beroepsbevolking (18-64 jaar) bedraagt in 2001 ongeveer 12.000 personen.
- In 2000 telt Harelbeke 3.230 schoolgaande kinderen. 80% van deze kinderen lopen school in de verschillende basisscholen.

• Ligging	In de stedelijke driehoek Kortrijk-Waregem-Izegem
• Oppervlakte	2.914 ha
• Inwoners (01/01/2003) waarvan	26.057
kinderen tot 14 jaar	16,9%
adolescenten tot 25 jaar	12,7%
volwassenen 25-64 jaar	53,8%
65-plussers	16,5%
• Bevolkingsdichtheid (01/01/2003)	1.118 inw/km²
• Aantal huishoudens (01/01/2008)	10.532
Gemiddelde gezinsgrootte	2,47
• Drie kernen met inwoners (01/01/2008)	26.462
Harelbeke (inclusief Stasegem)	19.101
Bavikhove	3.905
Hulste	3.456
met aantal inwijkingen (in 2008)	1.338
met aantal uitwijkingen (in 2008)	1.225
• Aantal woongelegenheden (1991) waarvan	9.513
woningen van na 1945	7.338
huidige leegstand	±70
• Bezoldigde tewerkstelling (2000) waarvan	7.341
primaire sector	0,9%
secundaire sector	56,0%
tertiaire sector	43,1%
• Beroepsbevolking 18 - 64 jaar (30/06/2001)	12.095
aantal bedrijven (1998)	682
aantal zelfstandigen in hoofdberoep (1998)	2.032
werkloosheidsgraad (2001)	4,6%
• Aantal leerlingen (01/09/2000) waarvan	3.230
in de basisscholen	2.534
in de 3 secundaire scholen	696

	1980	2000			
	Harelbeke	Harelbeke	Arrond. Kortrijk	West-Vl.	VI. Gewest
ONBEBOUWDE PERCELEN	68%	55,2%	69%	81%	78%
akkerland	44%		47%	48%	37%
grasland	17%		15%	26%	22%
bos en woeste grond	1%		1%	3%	12%
tuinen, parken en boomgaarden	3%		2%	1%	4%
diverse	3%		3%	3%	4%
BEBOUWDE PERCELEN	21%	32,3	23%	13%	15%
woningen, appartementen	14%	20,2%	15%	10%	11%
industriegebouwen	6%	8,4%	6%	2%	2%
kantoren, openbare en handelsgebouwen	1%	3,7%	2%	1%	2%
OPENBAAR DOMEIN	11%	12,5%	9%	6%	7%
TOTAAL	100%	100%	100%	100%	100%

Tabel 1: Percentage bodemgebruik 1980 - 2000

Bron: Statistiek van de bodemgebruik, Administratie van het Kadaster

• Bodembezetting

Kaart 3 : Bebouwing

Kaart 4 : Infrastructuur

De totale oppervlakte van de stad bedraagt 2.914 ha. Uit onderstaande tabel van de evolutie van de bodembezetting 1980-2000 komen volgende veranderingen naar voor:

- T.o.v. 1980 wint de geurbaniseerde (= bebouwde ruimte + openbaar domein) voortdurend aan ruimte. Momenteel neemt deze ruimte ongeveer een kleine helft van de oppervlakte voor rekening.
- De oppervlakte aan onbebouwde percelen is met 13% van de totale oppervlakte afgenomen tussen 1980 en 2000. Dit verlies is grotendeels terug te vinden in toename van het aantal huizen en appartementen, gevolgd door ambachts- en industriegebouwen, respectievelijk 6% en 2% van het grondgebied Harelbeke.

Bij confrontatie van deze cijfers met de cijfers op hoger niveau wordt vastgesteld dat zowel de woningbouw als de industrie heel sterk vertegenwoordigd zijn in Harelbeke. Dit toont aan dat Harelbeke zich voor het overgrote deel situeert in de sterk verstedelijkte en geïndustrialiseerde as Menen-Kortrijk-Waregem. Binnen het arrondissement bezit enkel Kuurne, dat volledig binnen deze as is gelegen, een groter aandeel aan bebouwde oppervlakte.

Het ontbreken van bos in het arrondissement is duidelijk uit de grafiek af te lezen. Ook de provincie bezit slechts een beperkte hoeveelheid bos. De gegevens laten eveneens uitschijnen dat er geen bos en groen te vinden is in Harelbeke. Toch is er een belangrijk natuur- en recreatiegebied in Harelbeke, namelijk 'De Gavers'. Dit is opgenomen in het aandeel openbaar domein en komt bijgevolg niet onmiddellijk tot uiting bij de verdeling van de onbebouwde oppervlakte.

1.2 Fysisch basissysteem

Bron: Gemeentelijk natuurontwikkelingsplan (1997)

Kaart 5 : Reliëf

Kaart 6 : Oppervlaktewateren

Kaart 7 : Bodemsoort

Kaart 8 : Geologie

Het fysisch basissysteem ligt aan de basis van de ruimtelijke structuur van alle gemeenten; omwille van het rechtstreeks belang met het bodemgebruik. Het is het geheel van eigenschappen, processen en onderlinge relaties van klimaat, geologie, reliëf, bodem, oppervlakte- en grondwater en lucht. Het onderstaande hoofdstuk beschrijft kort het fysisch basissysteem van Harelbeke.

• Geologie

Het landschap van Harelbeke kwam tot stand onder invloed van afzettingen en uitschuringen uit het tertiair en het quartair. Het waren de zee, de wind en de rivieren (Leie en beken) die deeltjes afzetten en die uit deze deeltjespakketten vervolgens het reliëf schuurden. De basis onder de afzettingen en uitschuringen is een sokkel van primair en daarboven secundair gesteente. Deze lagen hebben geen invloed op het reliëf.

• Reliëf

Over het Harelbeekse reliëf valt weinig te vertellen. Harelbeke ligt op een gemiddelde hoogte van 15 tot 20 m boven het zeeniveau. Het landschap is voor het overgrote deel vlak. Het hoogste punt bevindt zich in het noordwesten op meer dan 35 m boven zeeniveau. Dit is een uitloper van de heuvelrug van Lendelede tot in Harelbeke.

• Hydrografie

Harelbeke behoort tot het Leiebekken. De Leie stroomt dwars door Harelbeke, is er rechtgetrokken en wordt gecontroleerd door een stuw. Door rechtekking en oeverversterking blijft weinig aanwezig van de oorspronkelijke beddingen van de Leie. Op een tweetal plaatsen zijn nog afgesneden meanders zichtbaar. De oude Leiearm, ten noordoosten van Bavikhove, heeft een belangrijke natuur-ecologische waarde.

Ecologische betekenisvolle elementen in de vallei van de Plaatsbeek en de oude Leiearm Bavikhove:

1. relict Leiemeersen
2. steilrand
3. viswater
4. oude Leiearm
5. graslanden met kwelvegetaties
6. privé-tuinen
7. moerasvegetatie

Op de linkeroever mondt de Havikbeek, via de Plaatsbeek, uit in de Leie. De Havikbeek ontvangt talrijke zijbeken. De belangrijkste is de Hazebeek die in Lendeledede ontspringt. Verder zijn er nog de Vondelbeek, de Lampernissebeek, de Darmbeek, Eikbosbeek en Vondelbeek.

In de noordelijke hoek van Harelbeke stroomt de Marelbeek noordwaarts in de Mandel. In het oosten is er nog de Karelbeek die in Ooigem in de Leie uitmondt.

Op de rechteroever is er de korte Beverenbeek die recht naar de Leie stroomt.

In het zuiden van Harelbeke monden de Pluimbeek en de Keibeek uit in de Gaverbeek. De Gaverbeek loopt verder oostwaarts, om in Waregem in de Leie uit te monden.

De drassige Gaverdepressie werd door de mens uitgegraven en de omgevende gronden werden gedraineerd. Onder meer werd de Gaverbeek in Harelbeke via een koker met de Leie in verbinding gesteld, zodat de Pluimbeek, de Keibeek en andere zijbeken uit de bovenloop van de Gaverbeek rechtstreeks in de Leie stromen. De waterscheidingslijn tussen de koker en de Gaverbeek is de weg Deerlijk - Sint-Lodewijk.

In het uiterste zuiden van Harelbeke werd ook het kanaal Bossuit-Kortrijk gegraven. Het waterzuiveringsstation tussen de Gavers en het kanaal zorgt voor zuiver drinkwater.

Het zuiden van Harelbeke is dus hydrologisch sterk gemanipuleerd.

De verschillende beken op het grondgebied van Harelbeke zijn geëvolueerd en gemanipuleerd tot beken met een zwakke tot zeer zwakke structuurkwaliteit. Enkel de Vaarnewijkbeek is nog matig van structuurkwaliteit.

● Bodemtextuur

De textuur van de bodems van Harelbeke varieert van zand tot lemig zand, lichte zandleem en zandleem.

In het recente alluvium (rond Leie en beken) bevindt zich zandleem, klei en zware klei.

In het noorden, waar de lichte zandleemlaag voldoende dik is, zijn de gronden geschikt voor akkerbouw. Ook in de iets nattere valleien van de Karelbeek en de Beverenbeek worden groenten verbouwd.

De alluviale kleigronden onmiddellijk nabij de Plaatsbeek en de Leie kunnen alleen als weiland worden gebruikt.

Ten zuiden van de Leie (H 10 m tot 12,5 m boven zeeniveau) kent Harelbeke een vrij complexe bodemvorming. Het zijn droge zandgronden, weinig geschikt voor landbouw. De verschillende zanden werden bovendien nog het voorwerp van verstuingen. Het zijn deze arme gronden die ondertussen grotendeels zijn volgebouwd.

Het uiterste zuidelijke deel van Harelbeke is bodemkundig het meest complex. Dit gebied is hydrologisch ook sterk gemanipuleerd door de rechte trekking van de Leie en de aanleg van het kanaal Bossuit-Kortrijk (H 17,5 m tot 20 m boven zeeniveau). Alle texturen (behalve leem) wisselen elkaar op korte afstand af. Het meest opvallend hier is de depressie van de Gavers (H <15 m boven zeeniveau), het resultaat van zandontginning. Rondom de Gaverdepressie bevinden zich nog fragmenten stuifzand, fragmenten klei en zware klei en naar het zuiden toe bestaan de gronden meer en meer uit lemige zanden en verder lichte zandleem. Het gebied is deels geurbaniseerd (industrieterreinen, spoorweg, E17, kanaal Bossuit-Kortrijk, ...) en bestaat deels uit akker- en weiland.

1.3 Historische schets

Kaart 9 : Aanduiding Harelbeke Ferraris-kaart

Kaart 10 : Aanduiding Bavikhove Popp-kaart

Kaart 11 : Aanduiding Hulste Popp-kaart

Kaart 12 : Aanduiding Harelbeke Popp-kaart

Kaart 13 : Evolutie van Harelbeke vanaf 1900

Het onderzoek van de ruimtelijk-historische evolutie van Harelbeke heeft tot doel een inzicht te krijgen in de manier waarop de bestaande ruimtelijke structuur tot stand is gekomen. Het onderzoek levert niet alleen een verklaring voor het huidige ruimtelijke patroon van functies en activiteiten, het geeft eveneens een inzicht in de manier waarop bepaalde elementen doorheen de tijd een structurerende werking hadden of nog hebben.

De historische evolutie wordt geanalyseerd aan de hand van de Ferrariskaart, de Popp-kaarten en de nota 'Ruimtegebruik in het arrondissement Kortrijk, 1850-1900-1950-1980' (Leiedal, 1981), waarin aan de hand van kaartmateriaal een beschrijvende tekst en statistisch materiaal een beeld wordt geschetst van de evolutie van de bebouwde oppervlakte in het arrondissement. Voor een meer gedetailleerd onderzoek van de historische evolutie van de kernen werd gebruik gemaakt van luchtfoto's.

Het is niet de bedoeling om een diepgaande analyse uit te voeren, maar om de grote lijnen te achterhalen van de functioneel-ruimtelijke structuur van Harelbeke. De nadruk hierbij ligt op het onderzoeken van de elementen die bruikbaar kunnen zijn voor het ontleden van de bestaande ruimtelijke structuur.

• 1770

De situatie op het einde van de achttiende eeuw werd vastgelegd op de kaarten van Ferraris (ongeveer 1770). Op die kaart zien we het centrum van Harelbeke, dat toen al uitgestrekt lag langs de steenweg Gent-Kortrijk. Ook Hulste had een kleine dorpskern, terwijl Bavikhove nog maar uit enkele huizen bestond. Buiten deze kernen is de woondichtheid duidelijk kleiner dan in de naburige gemeenten van het Kortrijkse.

Ten zuiden van Harelbeke is er geen lappenpatroon van veldjes te zien, alhoewel de gronden duidelijk als ontgonnen aangeduid staan. Wellicht waren de gronden zodanig beperkt in vruchtbaarheid dat maar af en toe aan landbouw kon worden gedaan. Ten noorden van de dorpskern van Hulste is er wel een dicht lappendeken van veldjes, met hier en daar nog verschillende bosresten. Ook in het uiterste zuiden van Harelbeke begint een intensief veldjespatroon. Rond de Leie en in de Gaverdepressie liggen vochtige meersen. Ook in de smalle depressies rond de Vaarnewijkbeek en de Plaatsbeek liggen vochtige meersen. In de laatstgenoemde smalle depressies is er nog wat bos aanwezig. Het landschap was toen veel boomrijker. Overal waren er hagen en houtkanten met doornige struiken om het vee te keren. Er waren boomgaarden en houtkanten rond de huizen en in Harelbeke waren bijna alle wegen door bomen omzoomd.

Na de analyse van de Ferraris-kaart wordt de indruk gewekt dat Harelbeke toen al veel meer een handels- dan een landbouwgemeente was. Hulste was daarentegen een landbouwgehucht, terwijl Bavikhove nauwelijks bestond.

*Foto's Marktpllein
 boven: vóór de rechtekking van N43 en nà de heraanleg van de Markt
 onder: Marktpllein '70 jaren*

- **Eerste helft 19e eeuw**

Belangrijkste vaststelling is dat de Popp-kaarten uit 1850 duidelijk aantonen dat de verspreide bebouwing historisch gegroeid is.

Na 1850 groeide Bavikhove uit tot een klein landelijk dorp. Toen al werden woningen opgetrokken langs de Hoogstraat en trof men clusteringen van woningen in de open ruimte aan, zoals langs de Treurnietstraat en de Eerste Aardstraat. Een aantal hofsteden van toen zijn vandaag nog steeds in gebruik als boerderij. Bij vele boerderijen is de beekomwalling wel niet meer bestaand. De Plaatsbeek en Havikbeek kenden nog een natuurlijke loop.

De centrumstraten, zoals we ze nu kennen in Hulste, waren in 1850 reeds volledig toegebouwd naar de open ruimte. Ook hier kunnen we reeds spreken van een landelijk dorp. Het noorden van Hulste blijft getekend door een puzzel van kleine akkers en weilanden. Uit de Popp-kaart van Hulste blijkt eveneens dat er langs de smalle straten van Klein-Harelbeke en de Muizelhoek al huizen stonden.

In dezelfde periode werd het centrum van Harelbeke reeds geconfronteerd met de eerste aanzet van de industriële revolutie. De spoorweg Kortrijk-Gent werd aangelegd, parallel met de Leie. Door deze ingreep werd eens en vooral de langgerekte structuur van de kern van Harelbeke vastgelegd. De eerstvolgende ontwikkelingen van de stad vinden dan ook vooral plaats tussen de Leie en de spoorlijn. De Kortrijksestraat-Marktstraat-Gentsestraat waren nog niet rechtgetrokken en de Leie meanderde nog vrijer en kende nog maar weinig oeverversterking. De noordelijke oevers van de Leie waren haast onbebouwd, behalve het lint langs de Overleiestraat.

Stasegem, langs de verbindingsweg Harelbeke-Zwevegem, bestond nog niet. Ook de spoorlijn naar Brussel en het Kanaal was nog niet aangelegd. In het zuiden van Harelbeke primeerde nog de landbouw.

- **Periode 1860-1945**

Grote ruimtelijke veranderingen voor de regio Kortrijk zijn er gekomen met de industriële revolutie. Spoorwegen en kanalen werden op snel tempo aangelegd en brachten steenkool vanuit het welvarende Wallonië. Vooral de dorpen langs de Leie kenden een sterke groei. De vlasnijverheid ging er bloeien en de boeren gingen meer en meer handelsgewassen verbouwen. Ondertussen vond ook een steeds groter aandeel van de bevolking een inkomen uit niet-agrarische bezigheden. Reeds vanaf de 19de eeuw begonnen normalisatiewerken aan de Leie om de scheepvaart te verbeteren. In 1857-1860 werd het kanaal Bossuit-Kortrijk aangelegd. De sluizen in Harelbeke werden in 1866 gebouwd. De uitbouw van deze lijninfrastructuur deelde het zuiden van Harelbeke verder op. De aanleg van het Kanaal sneed het meest zuidelijke gedeelte (Keizershoek) ruimtelijk af van de rest van Harelbeke, maar deed de nieuwe kern Stasegem ontstaan, nabij het Kanaal, op de weg naar Zwevegem. De wegeninfrastructuur bestond uit hoofdwegen, die dateren van de achttiende eeuw, een eeuwenoud net van intercommunale wegen en landbouwwegen en een zeer uitgebreid net van voetwegen. Na de economische crisis van de jaren 1870-1880 leefde de industrialisatie opnieuw op, met de ontwikkeling van de scheikunde, de elektriciteit en de telecommunicatie. Deze nieuwe technologieën dringen door tot de brede lagen van de bevolking. In deze periode verliest België zijn overwegend agrarisch karakter. De regio Kortrijk ontwikkelde zich in deze periode tot een belangrijk centrum van de gemechaniseerde textielindustrie en de pannembakkerij. Ook nabij en in Harelbeke werd dergelijke bedrijvigheid opgericht, zoals het bedrijf Koramic.

Marktpluin anno 2008

- **Na 1945**

In geen enkele periode uit de geschiedenis heeft het Belgische landschap een zo ingrijpende wijziging ondergaan als na de tweede wereldoorlog, zowel in kwalitatief als kwantitatief opzicht. De intensieve bouwactiviteiten na WO II gaan gepaard met exponentieel stijgend ruimtegebruik: toenemende grootschaligheid, vrijstaande plaatsing van gebouwen, doorgedreven scheiding van functies en spreiding van activiteiten over het grondgebied. De welvaartstaten in het westen ontstaan. Het is de periode van de massaproductie en de consumptiemaatschappij.

Met de stedenbouwwet uit 1962 en de opmaak van de gewestplannen in de jaren '70 zal de ruimtelijke ordening zich op verschillende schaalniveaus laten besturen. Terwijl tussen 1900 en 1950 Harelbeke een duidelijke kern bleef ten noorden van Kortrijk, slibde tussen 1950 en 1988 de open ruimte tussen Kortrijk en Harelbeke volledig dicht. Het zuidelijke deel van Harelbeke werd ongeveer volledig ingenomen door woningen, industrie en wegen. In deze periode werd Harelbeke (Stasegem) ook gefusioneerd (1977) met Bavikhove en Hulste, en werd de huidige gemeentegrens gedefinieerd.

De landbouw werd steeds verder naar het noorden (vooral Hulste) geduwd. Van de door Ferraris waargenomen bosresten blijft niets meer over. Slechts een heel beperkt percentage van de bevolking bleef actief in de landbouw. De landbouw raakte geklemd tussen steeds minder ruimte, steeds minder mankracht en steeds grotere productie-eisen. De druk op de open ruimte ging gepaard met de ontwikkeling van de moderne landbouw. Akkers en weiden werden groter. Hagen en houtkanten raakten in onbruik en werden gerooid. Vochtige gronden werden gedraineerd.

De secundaire sectoren bleven daarentegen verder groeien en ruimte innemen voor hun bedrijfsactiviteiten. De ontwikkeling van de elektronica en de informatica luidde een nieuwe periode van vergaande industrialisatie en specialisatie in. Deze hing samen met een spectaculaire groei van de tertiaire sector.

De Kortrijkse regio werd gekenmerkt door de sterke aanwezigheid van de secundaire sector vanuit een endogene groei. Ook in Harelbeke bloeide de industrie en grote gebieden nabij het Kanaal en de Leie tot industrieterreinen werden ontwikkeld. Het grootste terrein is het industrieterrein Harelbeke-Stasegem. De handel- en dienstensector vroeg eveneens ruimte en vestigden zich eerder in de stadskern.

Bestaande straten en wegen werden systematisch vernieuwd en verbeterd. In de jaren '70 en '80 werd alles gericht op het gemotoriseerd vervoer en op de steeds grotere vraag naar (snelle) mobiliteit. De Leie en het kanaal Bossuit-Kortrijk werden verbreed en men ging van start met de elektrificatie van de spoorwegen. Het is in deze periode dat de N43, door het centrum van Harelbeke, werd verbreed en een kaalslag naliët in het historische weefsel van Harelbeke. De braakliggende gronden van de Westwijk zijn hiervan getuigen.

Er werd een nieuw marktplein gecreëerd, waarbij de randen afgewerkt werden met twee strakke karakterloze flatgebouwen. Het marktplein zelf werd aangelegd als parking. Door deze heropbouw ging het oorspronkelijke karakter van de markt verloren. Ondertussen is de N43 verworden tot een vrij banale drukke verkeersweg.

Maar ook het nederzettingspatroon onderging in de periode 1950-1980 grondige wijzigingen. Open (landbouw)gebieden werden systematisch aangesneden voor woningbouw. De uitbouw van de welvaartstaat ging gepaard met suburbanisatie. Zo steeg het aantal woningen in de regio Kortrijk van ca. 55.000 in 1950 tot ca. 90.000 in 1980. De toenemende behoefte aan bijkomende woningen was in eerste instantie het gevolg van de babyboom, maar ook de stijgende gezinsverdunning deed de vraag naar nieuwe woningen toenemen. Bovendien nam ook het ruimtegebruik per woning sterk toe. Het huis-met-tuin werd het woonideaal en kwam in het bereik van steeds bredere lagen van de bevolking. De sub-urbane verkaveling werd geboren. In Harelbeke werden binnen een korte periode van 25 jaar de grote woonwijken Collegewijk, Arendswijk en Bloemenwijk uitgebouwd.

In deze periode werd ook het zand uit de Gaverdepressie ontgonnen om de E17 op een 5 m-hoge berm aan te leggen. Daardoor ontstond een grote waterplas. Alhoewel de omliggende meersen gedraineerd werden, waren ze noch voor de moderne landbouw, noch voor de urbanisatie van enige betekenis. Hierdoor bleef binnen het geïndustrialiseerde dicht bevolkte gebied een grote groene vlek aanwezig. Deze open ruimte werd later door de provincie als recreatief domein uitgebouwd. Rond de plas bevinden zich nog altijd vochtige meersen en enkele bosjes. Tijdens de laatste decennia wordt er nog meer bos aangeplant. Het gebied vervult nu zowel ecologisch als recreatief een belangrijke rol in de regio.

Vandaag kan worden gesteld dat het zuidelijke gedeelte van Harelbeke, buiten de Gavers, zo goed als volgebouwd is. Een explosieve groei van de stad is niet meer mogelijk en een verdere inname van de open ruimte is niet meer wenselijk.

Door de complexe regelgeving wordt het steeds moeilijker om in de Kortrijkse regio de endogene economische groei vol te houden. Het wankelende economisch klimaat en de milieuwetgeving terzake werken immers afremmend voor starters of snelgroeiende jonge bedrijven ten voordele van economische ontwikkelingen in Noord-Frankrijk en Wallonië. Ook Harelbeke kan momenteel geen gronden aanbieden aan lokale bedrijvigheid. De gewestplanwijziging van 10.11.1998 heeft bijkomende ruimte voor regionale bedrijvigheid voorzien t.h.v. Stasegem, op de grens van Kortrijk en Zwevegem. Recent werd hier het hoogwaardige bedrijventerrein Evolis ontwikkeld. Het terrein is ondertussen volledig uitgerust en de eerste bedrijven worden opgericht. Langs de autostrade wordt het terrein gedomineerd door 4 grote windturbines.

Vanuit de gezinsverdunning en vergrijzing van de bevolking blijft de vraag naar bijkomende woningen groot. Het huidige stadsbestuur voert momenteel een beleid van inbreiding en concentratie, door het stimuleren van reconversieprojecten in het centrum van Harelbeke. Als onderdeel van het regionaalstedelijk gebied Kortrijk kreeg Harelbeke ook een bijkomende taakstelling voor wonen. De nog aanwezige woonuitbreidingsgebieden, ondertussen herbestemd tot stedelijke woongebieden, worden volop verkaveld.

In de laatste 10 jaar werden een aantal belangrijke infrastructurele werken afgewerkt. In 2002 werd de N36 doorgetrokken tot aan de aansluiting met de N50, wat de verkeersdruk op het centrum ten goede kwam. Iets later (voorjaar 2004) werd de autosnelweg E17 verbreed. Recent werd de doortrekking van de N391, met een bijkomende brug over het Kanaal, voltooid. Momenteel wordt volop geïnvesteerd in de heraanleg van de N43, de zogenaamde doortocht door het stadscentrum. De nadruk wordt gelegd op verkeersleefbaarheid en vlotte doorstroming van het openbaar vervoer.

Naast de weg worden op korte termijn ingrijpende werken verwacht aan de Leie. In het kader van de Seine-Schelde verbinding werkte het Vlaamse Gewest (W&Z) een visie uit voor de verbreding van de Leie voor het traject tussen Wervik en Deinze. Dit heeft als gevolg dat de omgeving van de Leie in het centrum binnenkort wordt getransformeerd. De reden hiervoor is de bouw van een nieuwe sluis en de verhoging van beide bruggen gecombineerd met de heraanleg van de Leieboorden.

Sluiscomplex en de gronden van Westwijk

2. RUIMERE CONTEXT

Kaart 14 : Structuurbepalende elementen van de ruimere omgeving

Het onderstaande hoofdstuk beschrijft de ruimtelijke structuurbepalende elementen op bovengemeentelijk niveau. De maatschappelijke evoluties achter deze structuurbepalende elementen veroorzaken ondermeer ruimtelijke trends die bepalend zijn voor de ruimtelijke structuur van Harelbeke.

- **Harelbeke als schakel binnen de verstedelijkte leieband**

Harelbeke maakt grotendeels deel uit van de stedelijke as Menen-Kortrijk-Waregem.

De stad wordt begrensd door:

- in het noorden: Ingelmunster en Oostrozebeke;
- in het oosten: Wielsbeke (Ooigem), Waregem (Beveren-Leie) en Deerlijk;
- in het zuiden: Zwevegem;
- in het westen: Kortrijk, Kuurne en Lendeledede.

Harelbeke en de omringende gemeenten staan allemaal onder druk van de uitdeinende verstedelijking van de Kortrijkse regio. De grensgebieden - open-ruimtegebieden tussen de verschillende gemeenten en steden in de regio - zijn praktisch volledig dichtgebouwd onder invloed van de economische expansie na de aanleg van de E17. Hierdoor ontstond de zogenaamde verstedelijkte band tussen Menen en Waregem.

Deze evolutie van het stadsgewest Kortrijk heeft een directe weerslag op het functioneren van Harelbeke. De rol van Harelbeke, als vrij autonome stad tussen de steden Kortrijk en Waregem, is vervaagd. Harelbeke leeft momenteel binnen de invloedssfeer van Kortrijk. Het centrum van Harelbeke is trouwens

niet meer dan 5 km verwijderd van de Grote Markt van Kortrijk. De eigen invloedssfeer van Harelbeke wordt hierdoor beperkt. Vooral wat betreft een aantal kernstedelijke functies (kleinhandel, verzorging, ...) fungeert de stad vandaag veel meer als forenzen-gemeente binnen de attractieradius van Kortrijk dan als zelfstandige stad.

De huidige positie van Harelbeke wordt bevestigd in de afbakening van het regionaalstedelijk gebied Kortrijk, waar een groot deel van het grondgebied van Harelbeke (deelgemeenten Harelbeke en Stasegem) wordt opgenomen in dit gebied.

- **Harelbeke als houder van de open ruimte rond Kortrijk**

Zoals reeds aangeduid heeft de vorming van de stedelijke agglomeratie Kortrijk en de aaneenschakeling van omliggende verstedelijkte gebieden de omvang van de open ruimte in Zuid-West-Vlaanderen danig ingeperkt.

Bovendien wordt Zuid-West-Vlaanderen van oudsher gekenmerkt door een verspreid bebouwingspatroon. De vruchtbare bodem (zand-leemstreek) ondersteunde een erg intensieve en tegelijkertijd gefragmenteerde bezetting van het land.

De grote aaneengesloten open-ruimtegebieden van Zuid-West-Vlaanderen komen voor ten noorden en ten zuiden van de lineaire verstedelijkte as Menen-Kortrijk-Waregem:

- In het noordelijke open-ruimtegebied staat de landbouw onder de druk vanuit de stadsgewesten Kortrijk en Roeselare. Diverse vormen van landbouwactiviteiten zijn geconcentreerd in dit gebied. Deze sterke economische dynamiek van het gebied heeft geleid tot een groot aandeel van

verspreide (zonevreemde) bedrijvigheid en een vrij ongestructureerd landschap.

- In het zuiden treffen we het vrij gave, aaneengesloten gebied van het Leie-Schelde-interfluvium. Dit gebied wordt gekenmerkt door een golvend landschap met hoofdzakelijk grondgebonden landbouw. Het noordelijk deel van Harelbeke is gelegen op de rand van het versnipperd open landschap tussen Tielt, Roeselare en Kortrijk. Ondanks dit gegeven vormt het gebied nog een open wig tussen de stedelijke as Roeselare-Izegem en de verstedelijkte Leieband (Menen-Kortrijk-Waregem) en zorgt het gebied er voor dat deze stedelijke assen nog niet met elkaar vergroeid zijn.

- **Harelbeke op een knooppunt van infrastructuur**

Het verstedelijkte gebied Menen-Kortrijk-Waregem ontsluit zeer goed zowel op regionaal, nationaal als op internationaal niveau. De historische gegroeide bundeling van bijna alle vervoersmodi is kenmerkend voor de as van de Leievallei. De lijninfrastructuur vormt de ruggengraat van de economische ontwikkeling en de verstedelijking.

In de nabijheid van Harelbeke zijn de Ring rond Kortrijk (R8) en de N36, tot het in- en uitrittencomplex van de E17 (ter hoogte van Deerlijk), de belangrijkste schakels tussen de bedrijventerreinen op Harelbeeks grondgebied en het primaire autowegennet in Vlaanderen.

Volgende autosnelwegen ontsluiten de regio:

- richting Brugge: E403 (A17) Kortrijk-Roeselare-Brugge;
- richting Noord-Frankrijk en het binnenland: E17 (A14) Rijsel-Kortrijk-Gent.

De E17 maakt deel uit van de oost-west-gerichte verkeersas regio Kortrijk-regio Gent. Deze as bestaat uit:

- E17 Gent-Kortrijk-Rijsel;
- de spoorlijn Menen-Kortrijk-Harelbeke-Waregem-Deinze-Gent;
- de N43-N8 Menen-Kortrijk-Harelbeke-Deinze-Gent;
- de gekanaliseerde Leie tussen Deinze en Menen.

Andere belangrijke wegen op provinciaal niveau voor Harelbeke zijn:

- de as N50 Kortrijk-Brugge;
- de as N36 Roeselaarse regio-Harelbeke-E17;
- de N391, de nieuwe ringweg rond het centrum van Zwevegem.

Wat het openbaar vervoer betreft, is Harelbeke vooral aangewezen op Kortrijk. Het station van Harelbeke, gelegen op de lijn Kortrijk-Gent, is van groot belang voor school- en werkverplaatsingen binnen de regio. Vanuit Kortrijk sluit deze lijn aan op de spoorlijn Rijsel-Kortrijk-Brugge.

Het kanaal Bossuit-Kortrijk (1.350 ton, met uitzondering van bepaalde secties tot 300 ton), dat de verbinding vormt tussen Schelde-Leie, verleent in de eerste plaats toegang tot de industrieterreinen van Zwevegem vanaf de Schelde. Het gebruik van het kanaal op Harelbeeks grondgebied is beperkt. Een beter gebruik is in de toekomst wel mogelijk, gezien de recente investeringen in het bouwen van loskaaien die gekoppeld zijn aan het openstellen van het sas te Zwevegem.

Ten noorden van Harelbeke speelt het kanaal Roeselare-Ooigem (1.350 ton), met uitmonding in de Leie t.h.v. Wielsbeke, een belangrijke rol in het binnenlandse vervoer in bulk met bestemmingen aan de waterwegen en in de richting van Frankrijk. Economisch is het kanaal van geen belang voor Harelbeke.

- **De natuurlijke structuur als stadslandschap**

Door de sterke (sub)urbanisatie van de regio Kortrijk zijn natuurlijke bovenlokale elementen er weinig aanwezig. De natuurlijke structuur kan er worden beschouwd als een deel van het stadslandschap. Het is belangrijk deze elementen zoveel mogelijk te vrijwaren en eventueel te verruimen, wil men een kwaliteitsvolle woon- en leefomgeving garanderen voor de komende generaties.

Het betreft in hoofdzaak de Leievallei, die met afgesneden meanders en voormalige meersgebieden, nog een bovenlokale natuurwaarde heeft binnen het verstedelijkte stadslandschap Menen-Kortrijk-Waregem. Op Vlaams niveau werden de oude Leiearm t.h.v. Bavikhove en de beekvallei van de Plaatsbeek, die erin uitmondt, als VEN-gebied geselecteerd.

Buiten de Leie zijn grote natuurlijke structuren of landschappelijke waardevolle gebieden, op macroniveau, grotendeels beperkt tot het domein 'de Gavers', gelegen op de grondgebieden Harelbeke-Deerlijk. Het domein betekent een belangrijke troef voor de regio, waarbij natuur gecombineerd wordt met een recreatief medegebruik.

Het Kortrijkse is jammer genoeg één van de bosarmste regio's van Vlaanderen. Grote aaneengesloten boscomplexen komen er niet voor. In de regio werd de omgeving van Belleghem- en Argendaalbos opgenomen als VEN-gebied. Ter hoogte van het klaverblad A17-E17, ten westen van Kortrijk wordt het Stadsrandbos van Kortrijk ontwikkeld. Dit bijkomend bosbestand dient het grote gebrek aan bos te verruimen.

Op de rand van het verstedelijkte gebied zijn volgende landschappen structuurbepalend:

- Het vrij open landschap van de oostelijke uitloper van de heuvelrug van Lendeledede, dat langs noordelijke zijde snel afhelt naar het kanaal Roeselare-Ooigem.

- De Mandelvallei, ten noorden van Harelbeke, die structuurbepalend werkt op ruimere schaal.
- Het kanaal Bossuit-Kortrijk als structurerend lineair landschapselement van bovenlokaal belang. Langs de oevers van het kanaal zijn een aantal belangrijke natuurelementen (Kanaalbossen, Kraaibos) geschakeld. Het kanaal heeft vooral een belangrijke toeristisch-recreatieve functie.
- Het Ooigembos, gelegen in Wielsbeke langs de Leie, dat wordt aangeduid als waardevol boscomplex.

3. HARELBEKE VANDAAG

Dit hoofdstuk beschrijft de bestaande ruimtelijke structuur van Harelbeke aan de hand van zes deelstructuren. Deelstructuren beschrijven ruimtelijke elementen van een gelijke aard:

- nederzettingsstructuur,
- ruimtelijke-economische structuur,
- ruimtelijke verkeers- en vervoersstructuur,
- ruimtelijk-natuurlijke structuur,
- toeristisch-recreatieve structuur,
- ruimtelijk-agrarische structuur.

Tussen de deelstructuren bestaan vele relaties. Zo levert de natuurlijke structuur de ondergrond of het kader voor bebouwing. De verkeers- en vervoersstructuur kent een grote samenhang met de economische structuur en met de nederzettingsstructuur. Deze ruimtelijke relaties komen duidelijker aan bod bij de analyse van de bestaande deelruimten.

Van elk van deze deelstructuren wordt een ruimtelijke analyse gegeven.

3.1 Nederzettingsstructuur

Bron: Deelstudie wonen Harelbeke (2010)

Nederzettingen zijn van oudsher sterk herkenbare ruimten. Nederzettingen zijn ruimten met een antropogene dynamiek en met een dichtheid aan dynamische menselijke functies. Hoe dichter het bebouwd gebied is, hoe sterker de verwevenheid aan verschillende menselijke functies. De nederzettingsstructuur wordt bepaald door de begrenzing, de omvang, de vorm, de functie en het weefsel van nederzettingen.

In dit hoofdstuk worden zowel de verstedelijkte ruimte als het geheel van woonconcentraties, linten en verspreide bebouwing in de open ruimte beschreven.

Als onderdeel van het stedelijk functioneren van Harelbeke wordt in dit hoofdstuk tevens het bestaande sociaal-cultureel netwerk besproken.

3.1.1 Analyse en trends

• Groei van de bevolking

De stad Harelbeke kende tussen 1970 en 2008 een stijging van de bevolking met 2.244 personen of 9,2%. De kleinste relatieve toename situeerde zich in de kern Harelbeke (+ 4,7%). In de kern Bavikhove steeg de bevolking het snelst (+ 36,7%). In Hulste nam de bevolking toe met 10,6%. Door de sterke toename (tussen 1970 en 2008) in Bavikhove is het bevolkingsaantal in deze kern boven het getal van Hulste gestegen. Vooral de grote stijging tussen 1970 en 1991 is hiervoor verantwoordelijk.

De recente bevolkingsevolutie heeft te maken met twee fenomenen: enerzijds de ontgroening van de bevolking, d.i. een vermindering van het aandeel van de jonge bevolking, en anderzijds de vergrijzing van de bevolking, d.i. een toename van het aandeel bejaarden.

Ook in Harelbeke zetten beide trends zich voort. Het aandeel 0 tot 19-jarigen daalt van 30,8% in 1981 tot 24,4% in 1997. In absolute waarde nam het aantal jongeren af met 1.315 personen. Daarentegen neemt het aandeel 60-plussers in dezelfde periode toe van 15,3% tot 20,5% of in absolute getallen met 1.573 personen. De veroudering van de bevolking is het gevolg van de langere levensverwachting.

Deelgemeenten	1970	1991	2008
Harelbeke	18.237	18.940	19.101
Bavikhove	2.857	3.565	3.905
Hulste	3.124	3.306	3.456
TOTAAL	24.218	25.836	26.462

Tabel 2: Bevolkingsevolutie per deelgemeente
Bron: N.I.S.; verwerking WES + aanvulling Leiedal

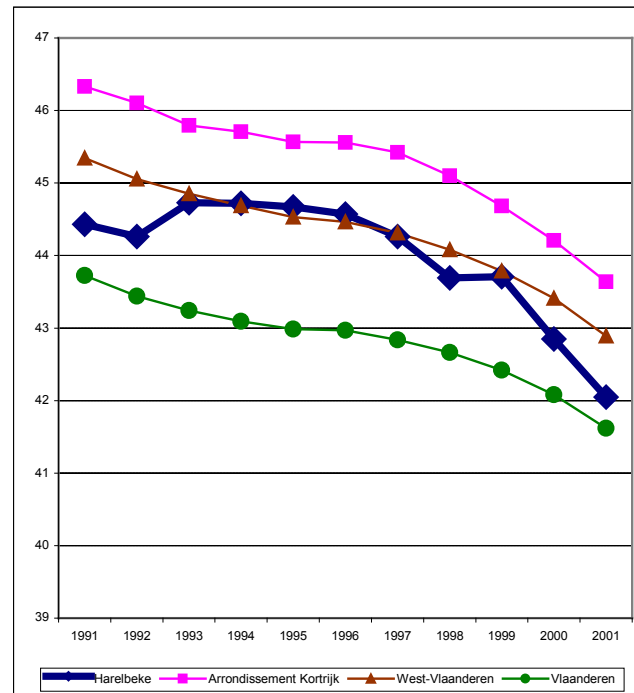
De zogenaamde “groene druk” geeft een beeld van hoeveel jongeren (0 – 19 jaar) er zijn in verhouding tot de actieve bevolking. Dat wil zeggen dat er in 2001 in Harelbeke 42 jongeren zijn tegenover 100 personen tussen 20 en 59 jaar. Deze coëfficiënt is beleidsmatig relevant omdat het een aanduiding geeft van de ‘komende generatie’ die binnen maximaal twee decennia de actieve bevolking zal uitmaken.

Uit onderstaande grafiek blijkt duidelijk dat er globaal een dalende trend is. Binnen het arrondissement Kortrijk is de groene druk – in vergelijking met West-Vlaanderen en zeker met Vlaanderen – iets beter, maar de evolutie is onmiskenbaar.

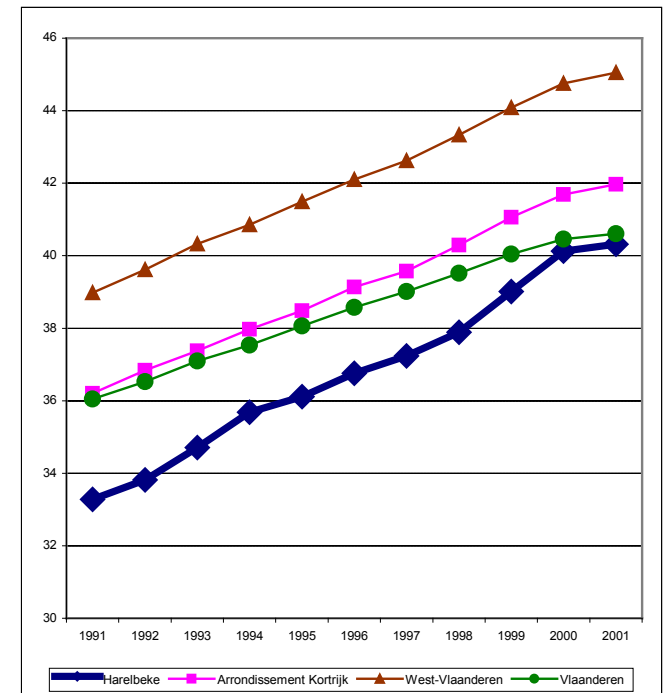
De “grijze druk” daarentegen geeft een beeld van hoeveel ouderen (60 jaar of ouder) er zijn in verhouding tot de volwassenen (20 jaar en ouder). Dat wil zeggen dat er in 2001 in Harelbeke 40 ouderen zijn tegenover 100 personen die 20 jaar en ouder zijn.

Uit bovenstaande grafiek blijkt duidelijk dat er globaal een stijgende trend is. Opmerkelijk is dat binnen de provincie West-Vlaanderen het aandeel van de ouderen binnen de volwassenen veel groter is dan in het arrondissement Kortrijk en Vlaanderen – waar de verhouding vrij gelijk loopt.

Groene druk

Grijze druk

De grafiek toont ook aan dat de verhouding tussen de ouderen en volwassenen in Harelbeke lager ligt dan in het arrondissement Kortrijk.

Uit recente cijfers blijkt dat de natuurlijke groei de laatste jaren positief blijft. In 2008 telde de stad 277 geboorten. Dit is 11 geboorten meer dan in 2006. Daar tegenover neemt het aantal sterfgevallen ook toe tegenover 2006. In 2008 overleden 212 inwoners van Harelbeke. Toch zijn nog steeds meer geboorten dan sterfgevallen, wat leidt tot een aangroei.

	2006	2007	2008
Geboorten	266	293	277
• Jongens	140	158	153
• Meisjes	126	135	124
Overlijdens	193	217	212
• Mannen	102	110	105
• Vrouwen	91	107	107
Natuurlijke aangroei	73	76	65
• Mannen	38	48	48
• Vrouwen	35	28	17

Het aantal inwoners in Harelbeke groeit dus verder en dit is eveneens te danken aan de migratiebeweging. In 2008 verhuisden 1.338 mensen naar Harelbeke, 1.225 personen weken uit. Dit brengt het absolute migratiecijfer op 113 nieuwe inwoners. Dit is een positief gegeven, gezien in 2007 een negatieve migratiebeweging werd vastgesteld. De toename van de bevolking is waarschijnlijk het resultaat van de ontwikkeling van een aantal nieuwe verkavelingen.

Migratiebeweging	2006	2007	2008
Inwijkingen	1.224	1.241	1.338
Uitwijkingen	1.183	1.251	1.225
Saldo	41	-10	113

- **Grote stijging van het aantal kleine gezinnen**

Op 1 januari 2001 telde de stad Harelbeke 10.395 private gezinnen. Het gemiddeld aantal leden per gezin bedroeg 2,52 personen. Over een periode van ongeveer 30 jaar (1970 - 2001) nam het aantal gezinnen toe met 3.140 eenheden. Dit betekent dat het aantal gezinnen met 44% is toegenomen.

Deze stijging is voor een groot deel te verklaren door de toenemende gezinsverdunding. De gezinsverdunding kan worden verklaard vanuit volgende elementen:

- de vermindering van het aantal kinderen per gezin;
- de toenemende versnippering van gezinnen ten gevolge van echtscheiding;
- het meer zelfstandig gaan wonen van nooit-gehuwden;
- de hogere levensverwachting en de hoge zelfstandigheid tot op hogere leeftijd waardoor het aantal alleenstaande bejaarden toeneemt.

Het aantal leden per huishouden verminderde tussen 1970 en 2000 met 0,81 eenheden. Deze trend zal zich in de toekomst verderzetten.

Onderstaande tabel toont eveneens aan dat er sinds 1970 een duidelijke stijging van het aantal

alleenstaanden en "2-personen"-gezinnen is. De grote gezinnen (meer dan 4 personen per gezin) kennen daarentegen een forse daling. Dit bewijst nogmaals dat de algemene trend van gezinsverdunding en vergrijzing van de bevolking ook in Harelbeke duidelijk aanwezig is.

- **Een verouderd woningbestand binnen een verstedelijkte omgeving**

In principe wordt ervan uitgegaan dat het aantal bewoonde wooneenheden in een bepaald jaar gelijk is aan het aantal gezinnen. Dit betekent dat Harelbeke in 2001 een woningbestand telde van ongeveer 10.300 woningen.

Voor wat betreft de grootte, het type en comfort van wooneenheden wordt grotendeels vertrokken van de gegevens van de volkstelling 1991 tot zolang er geen andere gegevens beschikbaar zijn. Dit houdt in dat een aantal gegevens met enige voorzichtigheid moeten worden gehanteerd.

Uit de cijfers (2001) m.b.t. de aard van de woningen merken we op dat het aandeel rijwoningen (34,1%) hoog is t.o.v. andere gemeenten in het arrondissement Kortrijk. Ook het aandeel appartementen scoort vrij hoog (11,6%). In Kortrijk, Kuurne, Menen en Waregem noteren we dezelfde

	Aantal particuliere gezinnen	Gemidd. gezinsgrootte	Alleenwonenden (%)		Aantal personen per gezin (%)			
			mannen	vrouwen	2	3	4	5+
1970	7.202	3,34	3,6	6,0	28,2	22,6	18,0	21,6
1981	8.648	2,90	6,0	10,0	29,5	22,4	19,1	12,9
1991	9.659	2,66	7,7	11,5	32,5	22,0	18,5	7,8
1997	10.150	2,59	8,8	11,8	34,8	19,6	17,9	7,1
2000	10.343	2,53	9,8	12,4	35,5	18,4	17,3	6,6

Tabel 3: Gezinsevolutie en de gezinsgrootte in de periode 1970-2000
Bron: N.I.S.; verwerking WES + aanvulling Leiedal

hoge cijfers. Dit kan worden beschouwd als een indicator van de verstedelijking van Harelbeke. Deze vaststelling wordt zowel ruimtelijk bevestigd als verduidelijkt met het cijfer van de bevolkingsdichtheid. De bevolkingsdichtheid in Harelbeke bedraagt 1.112 inwoners per km². Dit is aanzienlijk hoger dan de bevolkingsdichtheid op Vlaams niveau en hoger dan de bevolkingsdichtheid in het arrondissement Kortrijk.

Voor wat betreft het bouwjaar van de woningen (cijfers 1991), benaderen de procentuele aandelen woningen over de verschillende periodes de gemiddelden op arrondissementeel vlak. Een uitzondering is de periode 1946-1961, waar het aandeel hoog ligt; ongeveer één vierde van de Harelbeekse woningen is in deze periode gebouwd.

Ruim de helft van de woongelegenheden beschikt niet over een middelmatig comfort (1991), waarvan 17% van de woningen zelfs niet voldoet aan de eisen gesteld aan klein comfort. Als we deze cijfers voor Harelbeke vergelijken met het Vlaams gemiddelde, namelijk 39% zijn woningen met beperkt comfort, concluderen we dat Harelbeke een sterk verouderd woningpatrimonium kent. Vooral het centrum van Harelbeke, dat gekenmerkt wordt door kleine arbeiderswoningen, wordt geconfronteerd met leegstand, verloedering en ondermaats ingerichte woningen.

Er wordt nogmaals opgemerkt dat een aantal cijfers dateren van 1991. Er is ondertussen vanuit de publieke en private sector geïnvesteerd in renovatie, waardoor het cijfer zonder klein comfort vandaag waarschijnlijk overschat is.

In de periode 1992-2000 werden 895 woningen gerealiseerd. Dit is een gemiddelde van 99 eenheden per jaar. Het aandeel gerealiseerde flats bedroeg 27%, waarvan het overgrote deel werd gebouwd in de deelgemeente Harelbeke.

De inventaris sociale huurwoongelegenheden voor Harelbeke telde eind 1999 in het totaal ongeveer 410 woongelegenheden. Op het totale woningbestand betekent dat een aandeel van ongeveer 4%. Geconcentreerd in Overleie werd het grootste aantal sociale huurwoningen gebouwd. Het stadscentrum telt ruim één vierde van de sociale appartementen.

Al deze woongelegenheden zijn in handen van de bouwmaatschappij 'Mijn Huis'. Verdeeld over de verschillende buurten realiseerde deze maatschappij tot 2009 ongeveer 288 sociale woningen en 193 sociale appartementen. Recente projecten zijn twee appartementen, goed voor 25 wooneenheden aan de Kapittelstraat en 46 huurappartementen in het project Goudwinde. Daarnaast werd het sociale appartement op het Marktplaatsplein gerenoveerd. Twee bouwprojecten zijn in uitvoering. Het eerste is de 4e fase van het totaalproject Goudwinde-Goudberg (19 huurwoningen, waarvan 4 aangepast voor mensen met een handicap). Langs de Ooststraat wordt een project van 15 appartementen gebouwd. In de nabije toekomst zullen in de Toekomststraat 15 appartementen worden gerealiseerd. Het project Goudberg wordt verder uitgebreid met 38 huurappartementen.

Harelbeke telt 50 bejaardenwoningen; in Bavikhove treffen we 20 wooneenheden en Hulste heeft 12 sociale bejaardenwoningen. Samen bedraagt dit 20% van het totaalpakket aan verhuurde sociale wooneenheden. Langs de Lindelaan, dichtbij het WZC Ceder staat de bouw van 23 appartementen voor senioren in de steiger.

Harelbeke telde eind 1999 ongeveer 1.440 verkochte sociale wooneenheden (in de vorm van een woning of kavel). Dit is ruim 12% van het totale aanbod aan woongelegenheden. Het overgrote deel is gesitueerd in het stedelijk gebied (10%). Op Goudwinde worden momenteel 29 nieuwe sociale kavels aangeboden en de bouw van 20 koopwoningen staat in de planning.

3.1.2 Elementen van de nederzettingsstructuur

Kaart 15 : Bestaande nederzettingsstructuur

Het woonlandschap van Harelbeke wordt bepaald door verschillende woonzones, elk gekenmerkt door een specifieke ruimtelijke eigenheid. In Harelbeke onderscheiden we een zestal woonstructuren. Deze bebouwingsstructuren worden hierna besproken:

- **Centrumgebied Harelbeke met annex Overleiestraat**

Dit is de historisch gegroeide stadskern van Harelbeke, grotendeels gelegen tussen Leie en spoor en met als belangrijkste centrumas Kortrijksestraat-Marktstraat-Gentsestraat (N43). De bebouwingsvorm wordt gekenmerkt door dichte aaneengesloten bebouwing met een stedelijk karakter, namelijk rijwoningen en burgerwoningen (2 tot 4 bouwlagen) van begin en midden 20e eeuw, afgewisseld met vernieuwbouw in de vorm van appartementsblokken en eigentijdse rijwoningen.

Het is een multifunctioneel gebied waar op straatniveau wonen, handel en diensten gemengd aanwezig zijn. Grotere volumes als schoolcomplexen en administratieve diensten (stadhuis, OCMW, ...) liggen op loopafstand van elkaar. De drie lijninfrastructuren - de Leie met bedrijfsactiviteit langs de oevers, de brede N43 door het centrum en

de spoorlijn Kortrijk-Gent met de stationsomgeving nabij de Markt - bepalen de langgerekte structuur van het centrum. De, in een kom gelegen marktomgeving, wordt bepaald door twee karakterloze appartementsgebouwen, rondom het marktplein. Het rechthoekige marktplein is volledig in gebruik als parking. Door het weinige groen dat aanwezig is, laat het centrumgebied een harde en koele indruk na.

Dat Harelbeke van oudsher werkstad is, is nog steeds aanwezig in het grote aantal arbeiderswoningen (Oostwijk, omgeving Pevernagestraat, Overleiestraat) die men aantreft in de binnenstad. Deze kleine verouderde woningen zijn vaak in slechte staat. De kleine woningen op de Westwijk werden afgebroken door de eigenaar van de gronden. Ondertussen liggen deze gronden reeds decennia braak, wat het onherbergzaam karakter van deze omgeving nog vergroot.

Momenteel wordt de doortocht van de N43 aangepakt. Een aantal onderdelen zijn reeds gerealiseerd, zoals de omgeving van de Westwijk. Ook de herinrichting van het Marktplein staat op de agenda van de komende jaren. Dit zal de belevingswaarde van het centrumgebied ten goede komen.

- **Stedelijke woonbuurten met beperkte voorzieningen**

Deze woongebieden worden gekenmerkt door een vrij dense bebouwing, in hoofdzaak bestemd voor wonen. Tussen de woningen in, treffen we er winkels voor dagdagelijkse voorzieningen (bakker, slager, kruidenier, krantenwinkel, buurtcafé) en in de buurtschool kunnen kleuters en lagere schoolkinderen school lopen. De wegenstructuur verloopt rastervormig en de kern van deze buurten wordt bepaald door een centraal ontmoetingsplein waar de buurtkerk zich bevindt. Het zijn de oudste uitbreidingswijken (midden 20e eeuw) van de stad Harelbeke. Deze woongebieden hebben geen historische basis en blijven voor een groot deel aangewezen op de voorzieningen van de kernstad. De beperkte afstand tot de kern en de komst van de auto maken dat deze buurten zich functioneel meer en meer naar buiten richten, waardoor het eigen buurtgebeuren verdwijnt.

Het betreft twee woongebieden, grenzend aan de kernstad, namelijk de buurt Zandberg (tussen de R8 en de kernstad) en de buurt Eiland (tussen het spoor en de Gavers).

- **Dorpen binnen en buiten de stedelijke ruimte**

In Harelbeke zijn de historische gegroeide dorpen, ondanks de doorvoering van de fusie, vrij zelfstandig functionerende eenheden gebleven. Ze hebben scholen voor kleuter- en lager onderwijs, een kerk annex kerkhof, sportvoorzieningen en eigen dorpsleven (kermis, jeugdbewegingen, ...). Voor de fusie hadden ze zelf een eigen gemeentehuis en postkantoor. Er is ook nog een beperkt aanbod aan dagdagelijkse voorzieningen. Jammer genoeg is de concurrentie van supermarkten groot, wat er voor zorgt dat het winkelaanbod moeilijk te behouden is in de dorpkernen.

De bedrijvigheid in en rond de dorpen zorgt voor (beperkte) tewerkstelling en de mogelijkheden tot verkavelen (uitbreidingswijken), voorzien in het gewestplan, hebben ervoor gezorgd dat deze dorpen heel wat meer inwoners tellen dan vijftig jaar terug. Voor een aantal voorzieningen blijven verplaatsingen noodzakelijk: middelbaar onderwijs, tewerkstelling, funshopping,

De ruimtelijke structuur van de dorpskernen worden gekenmerkt door een opeenvolging van rijwoningen en een aantal grotere burgerwoningen, ingeplant

op de rooilijn langs de centrumstraten en rondom het dorpsplein. Renovaties en nieuwe projecten hebben geleid tot een opwaardering van deze oude dorpen. Dit gaat gepaard met een vernieuwing van het openbaar domein. In Hulste werd het dorpsplein reeds heraangelegd. In Bavikhove zijn de werken volop in uitvoering.

Er kan een onderscheid worden gemaakt tussen Stasegem, gelegen in het verstedelijkte gebied, en de dorpen Bavikhove en Hulste, gelegen in de open ruimte van Harelbeke:

- Stasegem, omgeven door regionale structuren (industrieterreinen, de Gavers, het Kanaal Bossuit-Kortrijk), en ruimtelijk verbonden met de kernstad via een verstedelijkte as (Stasegemsesteenweg), wordt beschouwd als woonomgeving in het verstedelijkte gebied van Harelbeke.
- Bavikhove en Hulste, gelegen ten noorden van de N36, zijn gelegen in het vrij open-ruimtegebied van Harelbeke. Het rustig wonen in een dorp, nabij de verstedelijkte regio Kortrijk, maken Bavikhove en Hulste tot aantrekkelijke woonomgevingen voor jonge gezinnen met kinderen.

● **Monofunctionele uitbreidingswijken**

Als gevolg van de naoorlogse bevolkingsgroei, de hogere levensstandaard en de veranderende woonvraag zijn er in de laatste decennia grote verkavelingen ontwikkeld, zowel rond het centrumgebied van Harelbeke als aansluitend bij de historische dorpskernen.

Het zijn typische tuinvijken, met traditionele eengezinswoningen, vaak vermengd met sociale aaneengesloten woongroepen. Deze monofunctionele wijken zijn bijna volledig afhankelijk van voorzieningen buiten de wijk. Ondermeer door deze

woonuitbreidingen is het gebied tussen de N36 en de E17 praktisch volledig dichtgeslibd en zijn de gehuchten Hulste en Bavikhove uitgegroeid tot leefbare dorpen in het buitengebied.

Het woongebied rond het centrum van Harelbeke telt zes uitbreidingswijken:

- de grote wijken Arendwijk (jaren '70) en Collegewijk (jaren '80) ten zuiden van de spoorlijn Kortrijk-Gent;
- en de vrij recente wijken Ter Perre, Ter Coutere en de oudere Bloemenwijk op Overleie;
- de recentste wijk, opgehangen aan de Beversestraat, tussen de Oostwijk en de N36.

Als gevolg van de afbakening van het regionaal stedelijk gebied Kortrijk zijn nieuwe woonwijken in ontwikkeling. Het is het stedelijk woongebied Bistierlant op de grens met Deerlijk en het woonpark Harelbeke-Kuurne nabij het sluiscomplex op de Leie. Beide wijken realiseren een grote mix van woontypes (grondgebonden woningen en appartementsbouw), met een aanbod aan zowel private als sociale huisvesting.

Bavikhove telt drie grote wijken, namelijk de wijken Ter Kerke, Koekske en Tuinwijk. Hulste is in de laatste decennia uitgebreid met de wijk Ter Elst en de sociale woonwijk 'Beiaardwijk'.

De kern Stasegem is uitgegroeid tot de huidige structuur door de realisatie van een 4-tal woonwijken: de grote Koutermolenwijk, de kleinere wijken gelegen langs de Stijn-Streuvelstraat en de Kuipersstraat en de geïsoleerd gelegen Keizershoek. Drie nieuwe wijken worden gebouwd, op de voormalige site van Marbra-Lys, de woonwijk Kruiske en de verkaveling Steenbrugstraat t.h.v. de Beneluxbrug.

● Woonlinten

Vlaanderen is getekend door woonlinten. Lintbebouwing is vrij sterk aanwezig in het gebied Roeselare-Kortrijk. Een woonlint kan worden gedefinieerd als een bebouwde lineaire structuur langs één of beide zijden van een weg. De achterliggende gronden blijven onbebouwd. Deze ongeordende ontwikkeling zorgt ervoor dat de open ruimte versnipperd en een beeld van volheid oproept. Veelal zijn woonlinten historisch gegroeid. De sterke lintstructuren vinden hun grootste groeiperiode met de opkomst van de gewestplannen in de jaren 1970 en de opvolgeregeling en de regeling van zonevreemde gebouwen en bedrijven uit het minidecreet van de jaren 1980.

In Harelbeke kunnen twee vormen van verlinting worden aangeduid: de zuivere woonlinten als uitlopers van kernen naar of gelegen in het buitengebied, en de eerder commerciële linten die zich vooral ontwikkeld hebben langs de vroegere hoofdwegen. Deze laatste vorm van verlinting herbergt in hoofdzaak grootschalige kleinhandel, garages, transportbedrijven of kleine ambachtelijke bedrijven. Omwille van het commercieel karakter worden ze opgenomen in de bestaande ruimtelijke economische structuur.

In Harelbeke treffen we volgende woonlinten in de open ruimte:

- ten zuiden van Hulste: *Waterstraat, Darmstraat, oude Rijksweg*

- ten westen van Hulste: *Ginstsestraat, Lampernissestraat*
- ten noordoosten van Hulste: *Oostrozebeeksestraat*
- uitlopers van Hulste: *Abtsulstraat, Brugsestraat*
- ten noorden van Bavikhove: *Tweede Aardstraat, Hoogstraat*
- uitlopers van Bavikhove: *Vondelstraat, Vierkeerstraat, Afspanningsstraat, Kervijnstraat*
- ten oosten van Stasegem: *Ieperssestraat*

Een aantal van deze linten zijn reeds in het gewestplan bevestigd als 'woongebied met landelijk karakter'. Andere vergelijkbare, historisch gegroeide woonlinten in de open ruimte van Harelbeke zijn daarentegen niet of slechts deels erkend, waardoor (delen van) deze woonlinten als zonevreemd (zie woonlinten in *cursief*) dienen te worden beschouwd. Via de RUP's buitengebied is de stad bezig om juridische gelijkheid te brengen in deze situatie.

Er worden ook twee specifieke woonlinten in de bebouwde ruimte aangeduid. Het betreft de Luipaardstraat en de Evangeliestraat. De Luipaardstraat ligt midden de industrieterreinen langs het Kanaal Bossuit-Kortrijk. De Evangeliestraat, aansluitend op de Gentsesteenweg, was aanvankelijk omgeven door agrarische percelen, maar worden meer en meer ingesloten door de bedrijvigheid errond. Gezien de grote druk op beide woonomgevingen in deze omgeving, is een uitspraak omtrent de toekomst van deze linten gewenst.

• Woonconcentraties in de open ruimte

In Harelbeke treffen we eveneens woonconcentraties aan in de open ruimte. Het betreft clusters van woningen vaak vermengd met agrarische bedrijvigheid of andere bedrijvigheid, gegroeid rond een samenkomst van vroegere lokale verbindingswegen. Ze zijn meer open van karakter dan de kernen, met afwisselend open bebouwing, rijwoningen en grotere structuren (loodsen, serres, stallingen), van sterk verschillende morfologie en zonder eenduidige bouwlijn.

Er wordt een onderscheid gemaakt tussen middelgrote en kleine woonconcentraties. Net als lintbebouwing werden enkele concentraties in de gewestplannen ingekleurd als woongebieden met landelijk karakter. Er dienen in het bijzonder uitspraken geformuleerd te worden omtrent de bestemming van de volledig of de deels zonevreed gelegen woonconcentraties (zie woonconcentraties in *cursief*).

Middelgrote woonconcentratie (20 > 10 woningen)

- Treurnietstraat-Ooigemse voetweg
- *Driehoek-Vierkeersstraat*
- *Kuurnsestraat-Haringstraat-Asselstraat*

Kleine woonconcentratie (< 10 woningen)

- Eerste Aardstraat, zijstraat van de Hoogstraat
- *Meerstraat, ten zuiden van de Gavers*

Ook de omgeving van Klein-Harelbeke - Barzehoek en Muizelhoek wordt hier vernoemd. Deze verzameling van linten en woonclusters, omgeven en versnipperd door agrarisch gebied, wordt op het gewestplan grotendeels aangeduid als woongebied met landelijk karakter. Ook hier liggen een aantal woningen zonevreed, waarvoor een oplossing wordt aangeboden met de RUP's buitengebied.

• Zonevreedde woningen

Als laatste woonvorm onderscheiden we in de nederzettingsstructuur de geïsoleerd gelegen zonevreedde woningen. Deze woningen situeren zich vooral in het landbouwgebied van Harelbeke en bepalen slechts in een beperkte mate de ruimtelijke structuur van Harelbeke.

De uitwerking van een lokaal beleid voor zonevreedde woningen is vrij complex. Er moet immers een duidelijk onderscheid worden gemaakt tussen niet-vergunde zonevreedde woningen enerzijds en vergunde of als vergund beschouwde zonevreedde woningen anderzijds. Vanuit het Vlaams beleid terzake kan het overgrote deel van de zonevreedde woningen blijven bestaan. Zolang zonevreedde woningen met de vereiste vergunningen zijn gebouwd en/of geen bijzonder probleem vormen voor de omgeving, hoeven deze woningen in geen geval te verdwijnen.

Om de stad Harelbeke zo goed mogelijk te ondersteunen bij deze opdracht, werd in het structuurplan een beleidskader uitgewerkt, die rekening houdt met de andere ruimtelijke (hoofd) functies van het landbouwgebied. Om de woonfunctie daarna binnen dit geheel een plaats te geven die haar toekomst, werd het beleidskader vervolgens meegenomen in de RUP's buitengebied. Voor het merendeel van deze woningen werden de bouw- en uitbreidingsmogelijkheden van het decreet gevolgd.

3.1.3 Sociaal-cultureel netwerk

Kaart 16 : De bestaande socio-culturele infrastructuur

Het sociaal-cultureel aanbod bepaalt in grote mate de leef- en woonkwaliteit van een stedelijke woonomgeving. Hun onderlinge relatie en de relatie tot het wonen zorgen voor het al dan niet goed functioneren van een woonomgeving. Het garanderen van een vlotte en veilige bereikbaarheid, het aanbieden van voldoende parkeermogelijkheden nabij culturele gebouwen en sportvoorzieningen en de ligging in het centrum van deze voorzieningen spelen hierbij een belangrijke rol. Verspreid over het grondgebied van Harelbeke is een gans sociaal-cultureel netwerk op lokaal niveau uitgebouwd.

Wat de bebouwing betreft, wordt er een onderscheid gemaakt tussen sportinfrastructuur, openbare diensten en gemeenschapsvoorzieningen, cultuur, onderwijs en sociaal-medische voorzieningen. Per deelruimte wordt hierop dieper ingegaan.

Harelbeke telt drie musea: het tabaksmuseum, Peter Benoit-museum en het vinkenmuseum. Het zijn kleine musea die deel uitmaken van de bebouwde ruimte van Harelbeke.

De verschillende deelgemeenten beschikken over outdoorsportvelden (voetbalvelden). In Hulste zijn ze geclusterd bij de stedelijke

basisschool, net zoals in Bavikhove. In Harelbeke treffen we de grootste openlucht sportinfrastructuur langs de Stasegemsesteenweg. In Stasegem ligt het voetbalveld aansluitend bij de wijk Koutermolen.

Er kan worden gesteld dat alle deeltkernen van Harelbeke over goede sociaal-culturele infrastructuur beschikken. De stedelijke kern telt de meeste voorzieningen, gevolgd door een lokale infrastructuur per dorp (Stasegem, Bavikhove en Hulste).

Wat betreft de ligging van de sociaal-culturele infrastructuur ligt alle infrastructuur in juridisch correct gelegen bestemmingen (volgens de bestaande plannen van aanleg of het gewestplan). Een deel van de sportvelden van het stedelijk sportcomplex lag in bosgebied. Ook de manege langs de Iepersestraat in Stasegem lag zonevreemd en vroeg om een specifiek beleid. Beide sites kregen een oplossing via een ruimtelijk uitvoeringsplan.

3.2 Economische structuur

De ruimtelijke-economische structuur geeft de samenhang weer tussen ruimten die hoofdzakelijk worden gekarakteriseerd door economische activiteiten. Specifiek wordt gezocht naar de locatie, omvang en aard van de belangrijkste economische concentraties en naar hun relatie tot de verkeersinfrastructuur.

Binnen deze deelstructuur worden de ruimtelijke structuren van de sectoren industrie, ambachtelijke

bedrijven en kleinhandel beschreven. De (para-) agrarische activiteiten en de toeristisch-recreatieve sector worden hier buiten beschouwing gelaten en komen als afzonderlijke deelstructuren aan bod.

Er wordt eerst een economisch profiel geschetst van Harelbeke en vervolgens wordt een bestaande ruimtelijke economische structuur weergegeven.

	Beroepsbevolking			Evolutie 1981-1998	
	1981	1991	2000	A.C.	%
Harelbeke	10.717	11.563	12.054	1.337	+12,5%
Arr.Kortrijk	115.048	123.034	125.649	10.601	+9,2%
Prov. W-Vl.	432.742	470.241	500.622	67.880	+15,7%

Tabel 4: Evolutie van de beroepsbevolking 1981-2000
Bron: N.I.S.

	Harelbeke		Arrondissement	
	A.C.	%	A.C.	%
Primaire sector	67	0,9%	675	0,7%
Secundaire sector	4.109	56,0%	42.250	40,8%
Tertiaire sector	3.165	43,1%	60.727	58,6%
TOTAAL	7.341	100%	103.652	100%

Tabel 5: Bezoldigde tewerkstelling per sector, 2000
Bron: R.S.Z

3.2.1 Analyse en trends

Bron: *Deelstudie economie Harelbeke (2002)*

- **Grote beroepsbevolking**

De beroepsbevolking is het aantal personen die wonen in een bepaalde gemeente of regio en werken in of buiten deze gemeenten of regio. De evolutie in Harelbeke wordt weergegeven voor de periode 1981-2000 en vergeleken met het arrondissement Kortrijk en de provincie West-Vlaanderen.

In 2000 zijn 12.054 inwoners van Harelbeke beroepsactief. Dit is ongeveer 70% van de potentiële beroepsbevolking (18-64 jarigen).

Met 1981 als referentiejaar zien we dat de beroepsbevolking in de periode 1981-2000 meer toenam dan op arrondissementeel niveau, maar minder dan op het provinciaal niveau. Binnen het arrondissement telt Harelbeke een groot aandeel in de beroepsbevolking. Enkel Kortrijk, Waregem en Wevelgem kennen een grotere beroepsbevolking.

- **Economie met zware klemtoon op de secundaire sector**

De tewerkstelling geeft het aantal personen aan dat op het grondgebied van Harelbeke is tewerkgesteld. Het betreft enkel de werknemers.

In 2000 waren in de stad Harelbeke 7.341 mensen tewerkgesteld; d.i. 7,1% van de totale tewerkstelling van het arrondissement Kortrijk. De secundaire sector (56%) in Harelbeke telt de grootste tewerkstelling.

In Harelbeke ligt de tewerkstelling in de industrie en de bouw samen 10% hoger dan de gemiddelde tewerkstelling voor het arrondissement (40,8%).

Meer dan de helft van de gemeenten in het arrondissement Kortrijk (waaronder Zwevegem, Waregem, Wevelgem) kennen een tewerkstelling van meer dan 50% in de secundaire sector. Enkel voor Kortrijk en Avelgem, waar maar 30% tewerkgesteld is in de secundaire sector, kan worden gesproken van dienstencentra.

Toch verandert de verdeling over de verschillende sectoren. De afname van de secundaire sector ten voordele van de tertiaire sector komt overeen met de algemene trend van tertiaïrisering van de economie. De nog steeds grote tewerkstelling in de secundaire sector blijft wel een goede indicator van het industriële karakter van Harelbeke.

- **Zeer gespreide tewerkstelling binnen de industriële sectoren**

De industriële sector (onderdeel van de secundaire sector) zorgt voor een grote tewerkstelling in Harelbeke. In 2000 tellen de industriële sector (3.250) en de bouwsector (859) samen 4.109 bezoldigde tewerkgestelden.

De grootste industriële tewerkstelling in Harelbeke situeert zich in de textielsector (1.122). Net zoals in het arrondissement vertegenwoordigt deze sector één derde van de industriële sector. Op de tweede plaats staat de metaalsector (716), gevolgd door de sector meubelfabricage (422) en de sector niet-metaalhoudende producten (319).

De Herfindahlindex meet de mate waarin de tewerkstelling binnen een gemeente in een aantal sectoren geconcentreerd is. Naar analogie van het

gezegde “niet alle eieren in één mandje leggen”, meet de index in hoeveel mandjes de eieren liggen. Een Herfindahlindex van 1 betekent dat de tewerkstelling in een gemeente perfect gespreid is over alle sectoren; een hoge waarde van de index betekent dat er binnen de gemeente enkele sectoren dominant aanwezig zijn.

Tabel 7 toont de waarde van de Herfindahlindex voor de gegevens van 1999 van de belangrijkste gemeenten inclusief alle Kortrijkse gemeenten alsook hun volgnummer in België. Uit de tabel blijkt dat de

Volgorde	Gemeente	Herfindahl 1999
1	Bevekom	55,7
2	Lobbès	50,3
3	Leopoldsburg	47,2
14	Wielsbeke	28,0
19	Wortegem-Petegem	24,2
30	Zwevegem	22,2
73	Anzegem	16,4
142	Deerlijk	13,6
234	Spierre-Helkijn	11,6
240	Lendelede	11,5
344	Kuume	9,9
393	Avelgem	9,2
462	Waregem	8,4
499	Menen	7,8
505	Kortrijk	7,7
576	Roeselare	6,4
577	Harelbeke	6,3
586	Wevelgem	5,9
587	Erpe-Mere	5,9
588	Antwerpen	5,5
589	Mechelen	5,5

Tabel 7: Herfindahlindex 1999
Bron: Deelstudie economie

tewerkstelling in Harelbeke vrij gelijkmatig verdeeld is over de verschillende sectoren. Harelbeke heeft ongeveer dezelfde waarde als Roeselare.

Alhoewel de Herfindahlindex evenwel geen uitspraak doet over de relatie die er tussen de sectoren bestaat, kan toch worden gesteld dat deze deconcentratie in Harelbeke een stabiele bedrijvigheid ten goede komt. Er kan m.a.w. vanuit gegaan worden dat één slecht draaiende sector niet onmiddellijk een rampscenario te weeg brengt voor de tewerkstelling in Harelbeke.

- **Textiel, bouw en voeding als belangrijkste sectoren**

Volgens de RSZ-gegevens (2000) zijn er in de stad Harelbeke 594 inrichtingen actief in de secundaire sector. Gemiddeld zijn er 11 mensen tewerkgesteld per inrichting. De industrie kent gemiddeld de grootste tewerkstelling.

In 2000 zijn in Harelbeke 92 industriële bedrijfstakken aanwezig, goed voor een totaal van 236 bedrijven. Dit betekent een gemiddelde van 2,6 bedrijven per bedrijfstak, wat de grote spreiding van bedrijvigheid bevestigt. Textiel en voeding zijn de enige bedrijfstakken uit de secundaire sector die meer dan 15 ondernemingen tellen in Harelbeke.

De bouwsector telt 358 actieve bedrijven, waarbij de algemene aanneming (bouwen van individuele huizen) de leidende positie neemt, met 58 bedrijven op het grondgebied Harelbeke.

De regio Kortrijk wordt gekenmerkt door een uitgesproken KMO-structuur, ontstaan van een endogene economische groei. De cijfers voor Harelbeke bevestigen dit gegeven. Harelbeke telt heel

Hoofdsector			Aantal	Aandeel
Primaire sector		Landbouw, veeteelt en visserij	67	0,9%
	Industrie	Chemische nijverheid	4	0,1%
		Electriciteit, gas en water	16	0,2%
		Houtindustrie	36	0,5%
		Metaalindustrie	716	9,8%
		Meubelindustrie	422	5,7%
		Overige industrie	15	0,2%
		Overige niet-metaalhoudende minerale producten	319	4,3%
		Papierenijverheid, uitgeverijen en drukkerijen	138	1,9%
		Rubber- en kunststofnijverheid	195	2,7%
		Textiel en kleding	1.122	15,3%
		Voeding- en genotsmiddelen	267	3,6%
		Totaal industrie	3.250	44,3%
	Bouw	Bouw	859	11,7%
Totaal secundaire sector			4.109	56,0%
	Marktgerichte tertiaire sector	Financiële instellingen en verzekeringen	101	1,4%
		Groot- en kleinhandel	1.078	14,7%
		Hotels en restaurants	159	2,2%
		Onroerende goederen, verhuur en diensten aan bedrijven	165	2,2%
		Overige marktgerichte tertiaire diensten		0,0%
		Vervoer, opslag en communicatie	333	4,5%
		Totaal marktgerichte tertiaire sector	1.836	25,0%
	Collectieve tertiaire sector	Gezondheidszorg	276	3,8%
		Onderwijs	416	5,7%
		Openbaar bestuur	420	5,7%
		Overige collectieve tertiaire sector	217	3,0%
		Totaal collectieve tertiaire sector	1.329	18,1%
Totaal handel en diensten			3.165	43,1%
Totale werkgelegenheid			7.341	100,0%

Tabel 6: Bezoldigde tewerkstelling naar de belangrijkste sectoren, 2000
Bron: RSZ, verwerking Leiedal

wat kleine ondernemingen in de secundaire sector. Ongeveer 78% van de ondernemingen stelt minder dan 10 mensen te werk. Ter vergelijking, het aandeel kleine ondernemingen op arrondissementeel niveau bedraagt 79%.

Ondanks de gezonde spreiding van de tewerkstelling over vele sectoren wordt een minder stabiele bedrijvigheid vastgesteld bij de sectoren (textiel, meubel-fabricage, metaal) met de grootste tewerkstelling. Deze onzekere positie, gepaard gaande met een daling van tewerkstelling, is enerzijds het gevolg van een vergaande specialisatie en mechanisatie in deze sectoren en wordt anderzijds beïnvloed door de grote concurrentiedruk van de lage loonlanden, die traditionele producten goedkoper op de markt kunnen brengen. Een voorbeeld hiervan is het recent wegtrekken van een meubelfabriek uit Harelbeke.

In de tertiaire sector in Harelbeke tellen verschillende takken meer dan 15 ondernemingen. Dit is niet ongewoon in vergelijking met andere steden. In 2000 zijn in 140 bedrijfstakken in de handel en diensten mensen tewerkgesteld, goed voor 1.260 handelszaken en (private en publieke) diensten samen. Gemiddeld betekent dit dat van elke tak in de tertiaire sector ongeveer 9 vestigingen aanwezig zijn in Harelbeke. Cafés, kapsalons, adviesbureaus op het gebied van bedrijfsvoering en beheer en onderhoud en reparatie van auto's zijn de eerste vier op de lijst. Dit betekent dat deze diensten heel wat mensen tewerkstellen.

• Een stad met een matige werkgelegenheid

De arbeidsbalans is een graadmeter voor de werkgelegenheid; het is de verhouding tussen het aantal tewerkgestelden in de gemeente ten opzichte van de potentiële beroepsbevolking. In 2000 bedroeg de beroepsbevolking in de stad Harelbeke 12.054. De arbeidsbalans bedroeg

56,4% en scoorde hiermee beduidend lager dan het arrondissementeel gemiddelde (73,6%). Ondanks de grote bedrijvigheid in Harelbeke betekent dit dat in verhouding tot de 'potentiële' actieve bevolking er een matige werkgelegenheid is in de stad zelf.

	Bezoldigde tewerkstelling	Beroepsbevolking	Werkgelegen- heidsgraad
Harelbeke	7.341	12.054	56,4
Arr. Kortrijk	103.652	125.649	73,6
Prov. W-VI	362.556	500.622	67,9

Tabel 8: Werkgelegenheidsgraad, 2000
Bron: N.I.S., R.S.Z

Het zijn vooral de steden Kortrijk, Kuurne en Waregem die garant staan voor een zeer grote tewerkstelling in het arrondissement Kortrijk. Deze koptrekkers leiden tot een arrondissementeel gemiddelde dat hoger ligt dan het West-Vlaamse gemiddelde.

Dat de werkgelegenheid matig is in Harelbeke wordt duidelijk uit het feit dat de uitgaande pendel groter is dan de inkomende pendel. Uit de volkstelling van 1991 blijkt dat ongeveer de helft van de tewerkgestelden in Harelbeke in de stad wonen. 72,5% van de beroepsactieve bevolking van Harelbeke werkt elders. De meesten pendelen binnen het arrondissement.

• Lage werkloosheid

Op het einde van 1998 telde Harelbeke 602 werklozen. Een derde van de werklozen is jonger dan 25 jaar.

T.o.v. de potentiële beroepsbevolking bedraagt de werkloosheidsdruk 4%. De gemiddelde werkloosheid voor Harelbeke vóór 2000 is lager

dan het arrondissementeel gemiddelde en gevoelig lager dan het gemiddelde op West-Vlaams niveau. Enkel Kortrijk, Menen en Spiere-Helkijn hebben een werkloosheidsdruk hoger dan het arrondissement. Men vindt dus nog steeds vlot werk binnen Harelbeke en in de regio.

Met de ontwikkeling van Evolis worden in de nabije toekomst nieuwe mogelijkheden gecreëerd voor regionale bedrijvigheid. De gronden zijn weliswaar in eerste instantie bestemd voor hoogwaardige bedrijvigheid.

	Niet-werkende werkzoekenden	Werkloosheidsdruk %
Harelbeke	482	4,0
Arr. Kortrijk	6.000	4,8
Prov. W-VI	26.449	5,2

Tabel 9: Werkloosheidsdruk, 2000
Bron: V.D.A.B.

• Nood aan lokale bedrijfsgronden

Het aanbod aan lokale KMO-percelen op de bestaande bedrijventerreinen is nihil. Dit betekent dat de stad geen gronden kan aanbieden voor herlokalisatie van starters of zonevreemde bedrijven in Harelbeke, wat de groei van de lokale economie niet ten goede komt. Deels in antwoord op dit tekort heeft de stad beleidsmatig geopteerd om zonevreemde bedrijven, volgens hun ligging en activiteit, ter plaatse te laten uitbreiden.

Toch blijft er een duidelijke behoefte naar lokale bedrijfsgronden bestaan, gezien de endogene groei nog steeds sterk aanwezig is in de regio Kortrijk.

Ook de grote regionale bedrijventerreinen zijn zo goed als volgebouwd. De resterende onbebouwde percelen zijn aangekocht door grote bedrijfsvestigingen en dienen als reservegronden te worden beschouwd. Een aantal percelen op regionale bedrijventerreinen zijn bebouwd, maar komen bij leegstand door hun specifieke invulling moeilijk in aanmerking voor de vestiging van een nieuw milieubelastend bedrijf (bv. site Lefevere op het industriepark van Stasegem).

3.2.2 Elementen van de economische structuur

Kaart 17 : Bestaande economische structuur

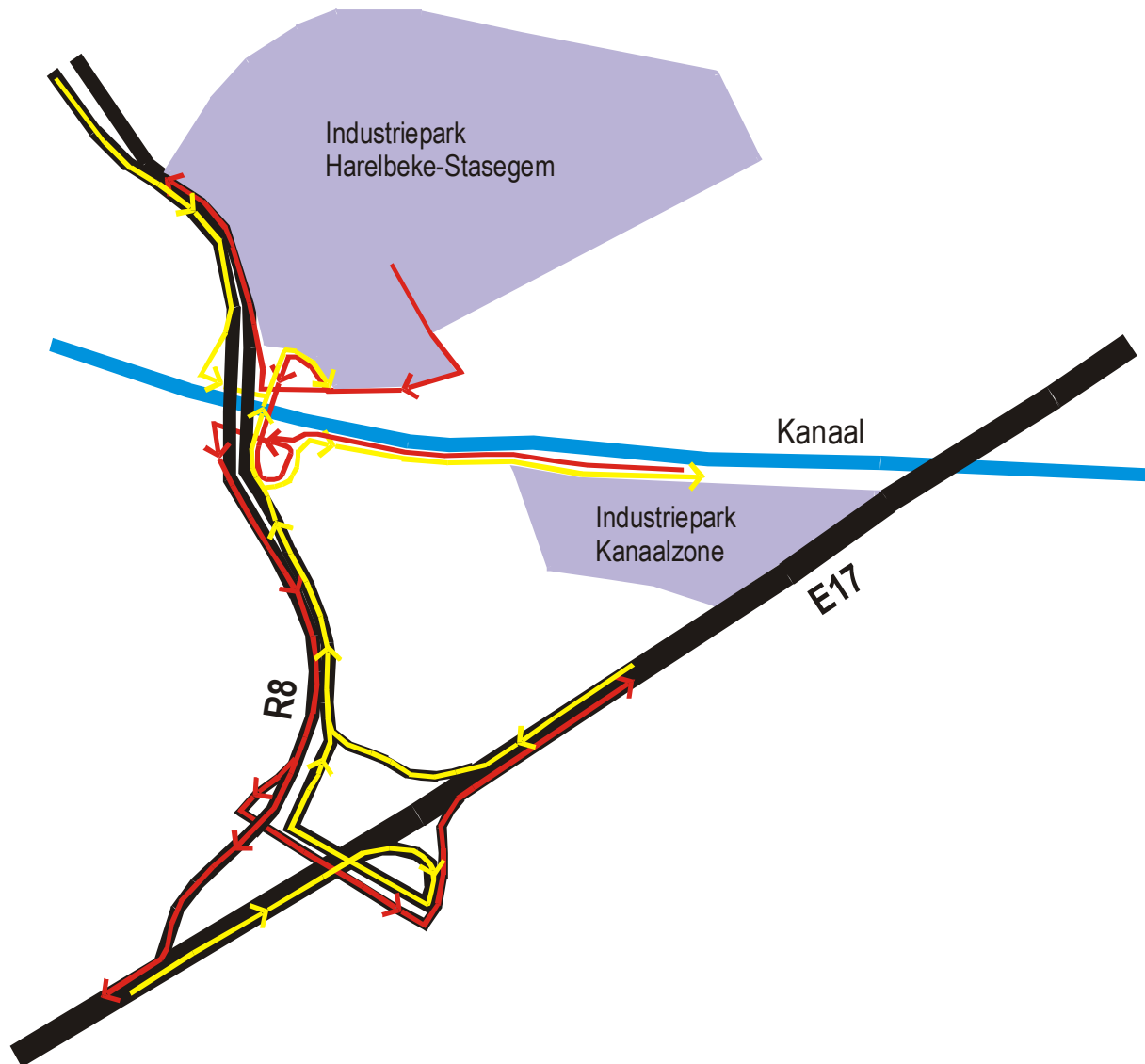
• De bedrijventerreinen

In **Stasegem**, op het kruispunt van verschillende vervoersmogelijkheden, werd door de bestemming op het gewestplan een vrij grote oppervlakte ontwikkeld voor milieubelastende industrie met een regionaal karakter. Het betreft:

- Het industriepark Harelbeke-Stasegem (89,9 ha), dat begrensd wordt door de spoorlijn Kortrijk-Brussel, de R8, het kanaal Bossuit-Kortrijk en de kern van Stasegem. Het industriepark telt ongeveer 60 bedrijven. Het terrein kan omschreven worden als een gemengd regionaal bedrijventerrein.

De bedrijfsgronden zijn nagenoeg 100% verkocht en bevatten beperkt nog uitbreidingsmogelijkheden voor bestaande bedrijven. Naar de kern van Stasegem toe werd een lintvormige overgangszone voorzien. Deze zone bevat percelen voor ambachtelijke bedrijfsgebouwen (drukkerij, schrijnwerkerij, ...) langs de Generaal Deprezstraat en Politieke Gevangenenstraat.

Het bedrijventerrein ontsluit via de Venetiëlaan en de Spinnerijstraat naar de R8 en zo verder naar de E17. De aansluiting van de R8 op de E17 is vrij complex, wat vaak voor verwarring zorgt bij de transporteurs van het vrachtvervoer. De vraag naar een betere signalisatie is groot. Recent is een revitaliseringsproject voor het bedrijventerrein opgestart, dat ondermeer een antwoord moet formuleren op deze problematiek.

- Het industriepark Harelbeke-Kanaalzone (19,4 ha), gesitueerd langs de zuidelijke zijde van het kanaal Bossuit-Kortrijk. De vier bedrijven op het terrein zijn in hoofdzaak gericht op vrachtverkeer naar de E17 via de R8. De twee bedrijven, die langs het water zijn gelegen, hebben zich gespecialiseerd in het tijdelijk opslaan en verwerken van inerte materialen. De bedrijven zorgen voor stofhinder in de woonomgeving van Stasegem. Ook de multimodale ontsluitingsmogelijkheden (aanwezigheid van laadkades op het Kanaal) worden door de bedrijven nog onvoldoende benut.
- Het industriepark 'de Blokken' (41,1 ha), aansluitend bij het industriepark Harelbeke-Kanaalzone. Het terrein is reeds voor 85% bezet. Het overgrote gedeelte (65%) wordt bezet door een gedeelte van het bedrijvencomplex van Bekaert (met bedrijfszetel op Zwevegem). De andere site wordt bezet door een recyclagebedrijf van inerte materialen. Ook dit bedrijf beschikt over een kade op het Kanaal. Ongeveer 15% van het industrieterrein moet nog worden ontwikkeld. Ondertussen werd in deze omgeving ook de N391 vervolledigd met een nieuwe brug over het kanaal Bossuit-Kortrijk.

Op **Overleie** zijn twee bedrijventerreinen gesitueerd langs de N36. Het betreft de ambachtelijke zone Vierschaar (4,4 ha – deelgemeente Bavikhove) en het industrieterrein Vaarnewijk (18,6 ha – deelgemeente Harelbeke). Beide terreinen zijn zo goed als volledig volzet.

In **Harelbeke**, tussen de N36 en de Deerlijksesteenweg en aansluitend op het Brits militair kerkhof, is het industriepark 'de Geit' (7,5 ha) uitgebouwd. Alle percelen zijn verkocht.

Hoewel ze allemaal gelegen zijn langs de N36, ontsluiten geen van de drie bedrijventerreinen rechtstreeks op de N36.

Door de gewestplanwijziging dd. 10/11/1998 zijn bijkomende gronden gecreëerd voor regionale industrie. Het betreft het open-ruimtegebied ten zuiden van de E17 (bruto 65 ha), deels gelegen op Harelbeke en deels op Kortrijk. Hier wordt het hoogwaardig industrieterrein Evolis ontwikkeld. Ondertussen zijn de infrastructuurwerken afgerond en verschijnen binnenkort de eerste bedrijven. Het terrein is duidelijk herkenbaar vanop de autostrade door de 4 windturbines die onderdeel uitmaken van het park. De N391 zorgt voor de hoofdontsluiting van het bedrijventerrein.

- **Bestaande bedrijven binnen het bebouwde weefsel**

Bedrijven van allerlei aard komen in de woonomgeving van Harelbeke voor. In Harelbeke en Stasegem zijn ze in hoofdzaak gelegen in het woongebied. Een aantal van deze bedrijven zijn in het gewestplan of via de opname in BPA's reeds opgenomen in gebieden voor industrie of ambachtelijke bedrijvigheid. In het buitengebied zijn daarentegen heel wat bedrijven zonevreemd gelegen (zie later).

De **kern van Harelbeke** kent een gespreid patroon van bedrijven **langs de Leie**. Deze bedrijven zijn historisch gegroeid (zoals de Molens) en geheel of gedeeltelijk als industriegebied ingekleurd op het gewestplan of goedgekeurde BPA's. In het centrum worden de kades bepaald door de bedrijfsactiviteiten van de metaalconstructie Geldof en de houthandel Omniplex. De verbrandingsoven en de waterzuiveringsinstallatie, gelegen binnen een gebied voor openbare nutsvoorzieningen, en de bedrijvigheid op Kuurns grondgebied bepalen mee het geïndustrialiseerde karakter van de Leieboorden.

Momenteel worden een aantal sites in vraag gesteld. Zo werd de voormalige site van de Groeningheververij langs de Stedestraat ontruimd van alle bebouwing om op deze plek een ambitieus woonproject te bouwen. De site zal deel uitmaken van het toekomstige woonpark dat zowel op Kuurns als op Harelbeeks

grondgebied is gelegen. Ook de site van de Molens, op het eilandje nabij de sluis, staat momenteel leeg.

Er bevinden zich ook beperkt een aantal zogenaamde bedrijfseilandjes (o.a. op Overleie) in het verstedelijkte woongebied. Deze eilandjes bieden nog weinig ruimtelijke mogelijkheden voor de bedrijven die op deze gronden gevestigd zijn. Het betreft ondermeer het bedrijf Lano dat, naast de terreinen op het industrieterrein Harelbeke-Stasegem, ook nog over een vestiging beschikt langs de Zuidstraat. Het is de oudste vestiging van het bedrijf. Naast een kantoorfunctie wordt op deze plek ook nog steeds geproduceerd. Het bedrijf was op het gewestplan gelegen in industriegebied met nabestemming wonen, maar werd definitief als bedrijfszone bevestigd in een BPA (BPA nr. 55-Zuidstraat).

In of op de rand van de **kernen van Hulste en Bavikhove** situeren zich een paar grote bedrijven. Een aantal van de bedrijven werden volledig als bedrijfvestiging erkend via het sectoraal BPA zonevrije bedrijven.

Binnen de kern van **Hulste** zijn een drietal bedrijfssites bestemd als industriegebied. Eén bedrijf is gelegen langs de Kuurnsestraat, een ander bedrijf ontsluit langs de Brugsestraat. Het derde bedrijf ligt middenin de kern van Hulste. Het betreft een

verouderde bedrijfssite, waarvan een derde van de grondoppervlakte nog onbebouwd is.

Bavikhove kent van oudsher een grote vermenging van wonen en ambachten. In de structuur van deze kern is dit nog steeds zichtbaar. Vooral langs de Kervijnstraat - de weg van de dorpskern naar de Leie - en langs de Hoogstraat - de lokale verbindingsweg naar Ooigem - zijn de meeste kleine loodsen gevestigd. Bavikhove telt één erkende ambachtelijke zone, namelijk langs de Treurnietstraat, waar momenteel het bedrijf Isocab is gevestigd. Langs de Oude Rijksweg, t.h.v. de Bavikhoofsestraat, ligt de site van de Brouwerij Bavik. Zoals vele brouwerijen betreft het een historisch gegroeid bedrijf. Het bedrijf kreeg via een BPA (BPA nr. 56-Brouwerij) uitbreidingsmogelijkheden.

Op de grens met Deerlijk, t.h.v. de Stationswijk treffen we op Harelbeeks grondgebied langs de spoorlijn Kortrijk-Brussel nog een erkend industriegebied. Op deze gronden is het bedrijf Verhaeghe werkzaam. Praktisch de helft van het industriegebied is nog niet bebouwd.

Uitgangspunt van behoud van bedrijvigheid in de kernen is verweving, op voorwaarde dat de activiteiten verenigbaar zijn met de woonomgeving. Voor de bestending van bedrijvigheden in de kern die niet beantwoorden aan deze vereiste is nader onderzoek aangewezen. Het toekennen van een ruimere bestemming, via een ruimtelijk uitvoeringsplan, kan een oplossing bieden.

- **Stadskern Harelbeke: kerngebied van diensten en kleinhandel**

Het kerngebied voor diensten en kleinhandel is de stadskern van Harelbeke. Hier komen wonen, handel en diensten gemengd voor. In dit gebied zijn de meeste winkels (boetieken) en openbare stedelijke diensten gevestigd. Langs de Marktstraat-Gentsestraat treffen we ondermeer het stadhuis, een aantal bankinstellingen, het Heilig Hartinstituut (middelbare school), de Stedelijke academie voor Beeldende vorming, het Peter Benoit-museum, het pastoraal centrum 'De Bron',... . Tussenin zijn winkels, horeca en andere private diensten gelegen. Ze volgen elkaar op wandelafstand op.

In de nabijheid van de markt zijn nog andere openbare diensten zoals het OCMW en het cultureel centrum (het Spoor) annex bibliotheek gevestigd. Ook het station ligt vlakbij. Deze bundeling van diensten en kleinhandel dragen bij tot de economische welvaart van de stad en zorgen voor tewerkstelling.

Het stadscentrum van Harelbeke heeft echter zijn centrumfunctie voor funshopping verloren ten voordele van andere centra als Kortrijk en Waregem en het shoppingcentrum in Kuurne. Grootste oorzaak is het vrij beperkte aanbod aan winkels, waardoor te weinig keuze en verscheidenheid kan aangeboden worden aan de koper. Een grote trekker voor dagdagelijkse inkopen is de wekelijkse Markt, op donderdag.

- **Concentraties van kleinhandel en bedrijvigheid**

Net zoals in gans Vlaanderen zijn economische activiteiten uitgeweken naar kruispunten of invalswegen buiten de stedelijke kern. De verschuiving van deze economische activiteiten, en in het bijzonder kleinhandel, van het stadscentrum naar de periferie is vooral te wijten aan de aantrekkelijke locatiefactoren, zoals de goede zichtlocatie en vlotte autobereikbaarheid. Deze evolutie is het meest fundamenteel en zorgwekkend in het ruimtelijk voorkomen en komt voor in verschillende categorieën.

- De commerciële verlinting langs verbindingswegen tussen steden

Voor Harelbeke betreft het de commerciële verlinting langs de N50 (Brugsesteenweg). Het is de oude regionale verbinding tussen Kortrijk en Brugge. De suburbanisatie, gepaard gaande met de toenemende mobiliteit, heeft geleid tot een vergaande verlinting langs de N50. Morfologisch kan dit lint worden beschouwd als een discontinuë as met een lage dichtheid en een fragmentarisch karakter.

Het tracé van de N50 loopt op de grens van Harelbeke en Lendelede en doorsnijdt het open-ruimtegebied. Op grondgebied Harelbeke zijn twee clusters van bedrijven bestemd als industriegebied, namelijk t.h.v. het kruispunt Brugsestraat-N50 en iets naar het noorden, aan de Barzestraat. Er zijn ook een aantal grootschalige kleinhandels- en horecazaken gevestigd langs de N50, al dan niet gelokaliseerd op juridisch correct gelegen bestemmingen.

- Commerciële concentraties als uitlopers van de bestaande kleinhandel vanuit de kernstad
Dit zijn de kleinhandelsconcentraties die zich bevinden langs historische verbindingswegen in een relatief aaneengesloten bebouwd gebied van kleinhandel en andere functies (wonen, kleine bedrijven, ...). Ze vertonen een beperkte verweving met de kernstad en missen, door hun onsamenvangende ruimtelijke structuur, een gebrek aan beeldwaarde.

Zulke commerciële concentraties zijn in Harelbeke vooral gevestigd langs de N43. Zo hebben zich heel wat grootschalige handelsactiviteiten, diensten en bedrijvigheid gevestigd langs de **Kortrijksesteenweg**. De ligging binnen de invloedszone van de R8 geeft aan deze plek een aantrekkelijke meerwaarde voor autogerichte handel.

Hetzelfde fenomeen doet zich voor tussen Harelbeke en Waregem. Langs de **Gentsesteenweg** heeft zich vooral grootschalige kleinhandel (Match, Eldi, ...) met veel ruimtegebruik gevestigd.

Naar toekomstige ontwikkelingsmogelijkheden voor bedrijvigheid en kleinhandel langs deze wegen kan geen éénduidige uitspraak worden geformuleerd. Uitbreidingsmogelijkheden van deze bedrijven dienen te kaderen binnen de problematiek omtrent de gewenste ontwikkelingen rond deze steenwegen.

- **Zonevrije bedrijvigheid (bij uitbreiding) in het open-ruimtegebied**

Op het grondgebied van Harelbeke zijn er een groot aantal bedrijven verspreid gelegen in de open ruimte. Heel wat van deze industriële en ambachtelijke bedrijven zijn gelegen of willen uitbreiden in juridisch (volgens het gewestplan) hiertoe niet-bestemde zones. Het betreft in hoofdzaak de zogenaamde zonevrije (geïsoleerde) bedrijven in het agrarisch gebied of bedrijven op de rand van de bebouwing, die (zonevrij) willen uitbreiden in agrarisch gebied. De ontwikkelingsmogelijkheden van deze bedrijven dienen te kaderen binnen de problematiek omtrent zonevrije bedrijvigheid.

In het kader van het onderzoek voor het sectoraal BPA zonevrije bedrijven voor Harelbeke werden alle zonevrije industriële en ambachtelijke bedrijven (bij uitbreiding) geïnventariseerd (50-tal bedrijven). Het betreft vooral garage- en autowerkplaatsen, elektrische installateurs, houtverwerkingsbedrijven en agrarisch toeleverende en agrarisch verwerkende bedrijven. Concentraties van zonevrije bedrijven doen zich voor in de omgeving van de Hoogstraat (Bavikhove) en ten zuiden van Hulste.

Via het sectoraal BPA zonevrije bedrijven hebben een groot aantal bedrijven nu reeds rechtszekerheid en (beperkte tot ruime) uitbreidingsmogelijkheden verkregen.

In een eerste fase van het sectoraal BPA werden 10 bedrijven via een deelplan (= één BPA per bedrijf)

bestemd als zone voor bedrijvigheid. In een tweede fase werden nog eens 11 bedrijven bevestigd in hun aanwezigheid in het open-ruimtegebied.

Het afwegingskader en de categorisering vooropgesteld in het BPA zonevrije bedrijven zal als richtinggevende maatregel en specifiek beleidskader worden opgenomen in het GRS. In het stedelijke randgebied en in de open ruimte treffen we ook andere zonevrije economische activiteiten. Het zijn horeca-activiteiten, kleinhandelszaken en para-agrarische bedrijven die niet kunnen terugvallen op het sectoraal BPA zonevrije bedrijven. Om voor deze inrichtingen een ruimtelijke afweging te maken is een ruimer afwegingskader nodig dan bij zonevrije industriële en ambachtelijke bedrijven (bij uitbreiding). In het kader van het Gemeentelijk Ruimtelijk Structuurplan worden voor deze activiteiten eveneens toekomstperspectieven geboden, rekening houdende met de draagkracht van de open ruimte.

3.3 Lijninfrastructuur

Bron: *Mobiliteitsplan (2003), Beleidsplan mobiliteit (2011), RSV en PRS West-Vlaanderen*

3.3.1 Analyse en trends

De ongeordende ruimtelijke spreiding van wonen en economische activiteiten maakt dat mobiliteit niet alleen wenselijk maar zelfs noodzakelijk is geworden. De bereikbaarheid van een stad of gemeente wordt vandaag dan ook in hoofdzaak bepaald door de autobereikbaarheid. Deze sterke toename van de mobiliteit heeft in Vlaanderen echter geleid tot de gekende problemen m.b.t. autobereikbaarheid en de verkeersleefbaarheid, vooral in gebieden die door het genereren van mobiliteit structuurbepalend zijn zoals steden en concentraties van economische activiteiten.

- **Toename van automobilititeit van personen**

Sinds de jaren '50 neemt, met het toegenomen wagenbezit, de personenmobiliteit via de auto stelselmatig toe. In Vlaanderen beschikken ongeveer 1.240.600 gezinnen (1994) over één wagen; 390.548 gezinnen beschikken over twee of meer wagens; 510.406 gezinnen beschikken niet over een auto.

Volgende tabel geeft een beeld van de evolutie van het autobezit over de periode 1991-1997. Het autobezit per 1.000 inwoners neemt alsmaar toe. Het autobezit in Harelbeke neemt gelijkmatig toe met het cijfer voor het arrondissement Kortrijk en scoort hoger dan het gemiddelde cijfer voor de provincie West-Vlaanderen.

Tussen 1985 en 1991 nam in Vlaanderen de reizigersmobiliteit toe van 50 miljard reizigerskilometer (de verplaatsing van één reiziger over één kilometer) tot ongeveer 61 miljard reizigerskilometer of een jaarlijkse groei van bijna 4%. Het privé-automobilisme bepaalt het grootste aandeel in de stijging van de personenmobiliteit.

In onderstaande tabel wordt de keuze van hoofdvervoermiddel weergegeven voor de werkende beroepsbevolking die zich minstens 4 dagen per week verplaatst.

		1991	1997
Harelbeke	Aantal ingeschreven wagens	10.360	11.487
	Aantal inwoners	25.878	26.418
	Aantal wagens/1.000 inwoners	400	435
Arrond. Kortrijk	Aantal ingeschreven wagens	110.451	121.162
	Aantal inwoners	276.417	278.571
	Aantal wagens/1.000 inwoners	400	434
Prov. W-Vl.	Aantal ingeschreven wagens	428.959	474.338
	Aantal inwoners	1.106.829	1.123.786
	Aantal wagens/1.000 inwoners	388	422

Tabel 10: Evolutie autobezit 1991-1997

Bron: NIS-gegevens

Net zoals voor gans Vlaanderen evolueert de vervoermiddelkeuze slecht in Harelbeke: een groot deel van de personen die in 1981 een alternatief vervoermiddel gebruikten (bus, te voet, vervoer ingericht door de werkgever) doen dat niet meer. Ook het gebruik van de fiets vermindert. Deze verschuiving vindt eenzijdig plaats naar het autogebruik, inclusief alle ruimtelijke en milieutechnische nadelen. Meer autogebruik zorgt voor drukkeren wegen, wat nog meer mensen ontmoedigt om zich met de fiets of te voet in het drukke verkeer te begeven; en de vele uitlaatgassen zorgen voor de vervuiling van het leefmilieu.

We mogen ervan uitgaan dat de komende jaren het autogebruik nog verder toeneemt. Resultaat zijn de dagelijkse files, maar ook de toename van het aantal ongevallen. Vandaag is mobiliteit, gekoppeld aan veiligheid, een belangrijke beleidstaak geworden.

De stad Harelbeke beschikt over een goedgekeurd gemeentelijke mobiliteitsplan (conform verklaard door de PAC op 16 juni 2003). Met het oog op het actueel houden van de gemeentelijke beleidsplannen werd het mobiliteitsplan in 2009 getoetst op zijn actualiteitswaarde door middel van de sneltoets. De sneltoetsprocedure resulteerde in de conclusie 'spoor 2', verbreden en verdiepen. Dat wil zeggen dat alle partners van de GBC nog achter het initiële beleidsscenario staan, maar dat een aantal thema's moeten worden toegevoegd, verder uitgewerkt of geactualiseerd.

Volgende thema's werden geselecteerd:

1. nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen,
2. uitzetten parkeerbeleid in centrum,
3. parkeren van vrachtwagens,
4. beleidsplan trage wegen.

	Trein %	Ingericht werk- gever %	Auto %	Autobus Tram Metro %	Motor Bromfiets Fiets %	Te voet %	Totaal werkende actieven die zich verplaatsen % (A.C.)
Harelbeke 1981	5%	4%	54%	2%	30%	5%	100% (8.165)
Harelbeke 1991	4%	2%	66%	1%	24%	3%	100% (8.842)
Arr.Kortrijk 1981	5%	3%	54%	3%	27%	8%	100% (83.033)
Arr.Kortrijk 1991	4%	2%	66%	2%	22%	1%	100% (90.766)
Prov W-VI. 1981	5%	4%	52%	3%	27%	9%	100% (299.298)
Prov W-VI. 1991	5%	2%	64%	2%	22%	5%	100% (337.385)

Tabel 11: Hoofdvervoermiddel voor woon-werkverplaatsing 1981-1991

Bron: NIS-gegevens

Bij deze herziening van het mobiliteitsplan worden drie fasen doorlopen:

- fase 1 - verkenningsfase
- fase 2 - uitwerkingsfase
- fase 3 - beleidsplan

De procedure bevindt zich in de derde fase. Het mobiliteitsplan werd in zitting van 12 september 2011 definitief vastgesteld door de gemeenteraad. De gewenste ruimtelijke opties m.b.t. verkeer en vervoer, die in beide plannen werden uitgewerkt, maken integraal deel uit van dit structuurplan.

• **Onderbenutting van alternatieve vervoersmiddelen voor goederen**

Door de ruimtelijke spreiding van de economische activiteiten is het goederenvervoer een onmisbare schakel geworden voor het economisch functioneren. Ook het goederenvervoer kent echter een eenzijdige keuze van vervoersmiddel, waarbij het vervoer over de weg sterk overweegt in vergelijking met andere vervoerswijzen. Deze algemene trend ten gunste van het wegvervoer leidt tot een onderbenutting van het spoor en de binnenvaart, deels als gevolg van een gebrek aan mogelijkheden via deze vervoersmiddelen.

Voor West-Vlaanderen zijn er specifieke oorzaken:

- De economische bedrijvigheid ligt verspreid, waardoor voor- en natransport tot bij water of spoor noodzakelijk is en just-in-time-transport moeilijker en duurder wordt.
- Er zijn veel kleine en middelgrote bedrijven die minder gericht zijn op de verwerking van massagoederen, en sneller het vrachtvervoer via de weg prefereren.

Ook in Harelbeke worden de mogelijkheden van water (kanaal Bossuit-Kortrijk en de Leie) en het spoor voor goederenvervoer onvoldoende gebruikt, hoewel de bedrijvigheid gelegen langs water en spoor vaak deze vervoersmiddelen als alternatief zouden kunnen gebruiken.

Anderzijds is de ligging van Harelbeke, binnen het verstedelijkte stadsgewest Kortrijk, nabij de Noord-Franse grens en direct aansluitend op de E17, goed geschikt om vervoer van goederen over de weg op een snelle manier te ontsluiten naar een (inter) nationaal autosnelwegennet. De locatiekeuze van de regionale bedrijventerreinen Stasegem en Kanaalzone en de toekomstige ontwikkeling van nieuw regionaal bedrijvenpark ter hoogte van het knooppunt E17-R8 (Ring Kortrijk) is dan ook niet verwonderlijk.

• **Grootste pendelstromen binnen de regio Kortrijk**

De dagelijkse pendelstromen (tewerkstelling, onderwijs) vanuit de verschillende kernen zijn hoofdzakelijk gericht naar Kortrijk. Het merendeel gebruikt hiervoor de wagen. Belangrijke pendelstromen gaan ook in de richting van Waregem, Kuurne, Deerlijk en Zwevegem. Er is ook een dagelijkse werkpendel (voornamelijk via het spoor) richting provincie Brabant en Oost-Vlaanderen. De arrondissementen Tielt en Roeselare kennen eerder lage pendelstromen.

Het dagdagelijkse functionele verkeer op het grondgebied Harelbeke zijn:

- Van en naar de industrieterreinen, gelegen langs de E17 en de N36, zowel voor auto- als vrachtvervoer.
- Naar centrumfuncties zoals scholen, kleinhandelszaken en openbare diensten.

Recreatief verkeer naar Harelbeke, met piekmomenten tijdens manifestaties en weekends, is verkeer naar de Gavers.

3.3.2 Elementen van de lijninfrastructuur

Kaart 18 : Bestaande structuur van het wegennet

Kaart 19 : Bestaande structuur van het openbaar vervoersnetwerk

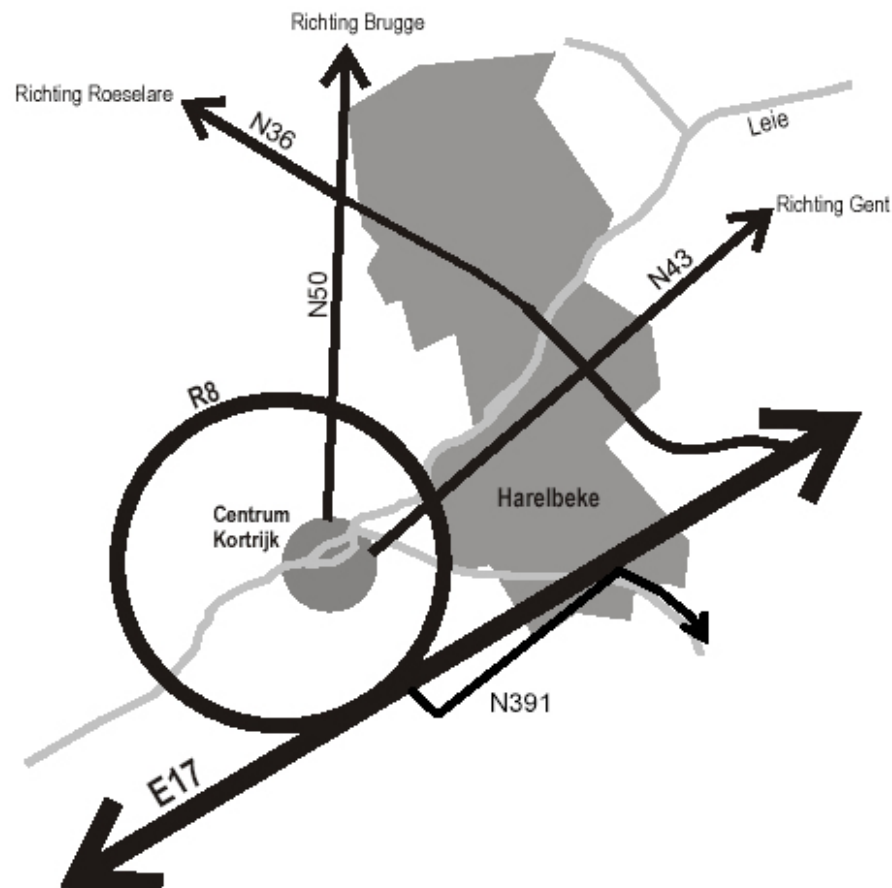
- **Structuur van het wegennet**

De belangrijkste (inter)nationale weg, die Harelbeke doorkruist, is de autosnelweg **E17**.

De E17 sluit aan op de regionale verzamelwegen (categorie 2) R8 en N36 via de in- en uitrittencomplexen Kortrijk-oost (R8 rond Kortrijk) en Deerlijk (N36, richting Harelbeke-Roeselaars stadsgewest).

De belangrijkste regionale weg op Harelbeeks grondgebied is de **N36**. De N36 is vanaf Deerlijk tot aan de brug over de Leie (t.e.m. de Bavikhoofsestraat) aangelegd met 2X2 rijstroken en vanaf de N50 tot Izegem (richting Roeselare) met drie rijstroken. Het gedeelte ertussen versmalt tot 2x1 rijstroken. Op de kruispunten met belangrijke lokale wegen zijn ronde punten uitgebouwd (t.h.v. Kuurnsestraat en Bavikhoofsestraat). Op het kruispunt N36-N43 werd een ongelijkvloerse kruising aangelegd. Deze actie draagt bij tot een vlottere ontsluiting van Harelbeke. Gezien de bovenlokale functie van de weg en gezien het smaller wegprofiel over het grootste gedeelte van Harelbeke, ontstaan op piekmomenten files vanaf het knooppunt met de N50 tot het kruispunt met de N43.

Nog twee belangrijke regionale wegen zijn de **N43** (Gent-Deinze-Waregem-Kortrijk-Tourcoing) en de **N50** (Kortrijk-Brugge); de N43 kreeg een ontsluitende functie en de N50 werd als verbindingsweg gecategoriseerd. Zowel de N43 als de N50 sluiten aan op de R8. De N50 vormt de grens tussen Lendeledede en Hulste en doorsnijdt de open ruimte. De N43 loopt dwars door het verstedelijkte

gebied van Harelbeke. Door de ligging van de kern Harelbeke, tussen de stedelijke gebieden Kortrijk en Waregem, wordt de N43 nog te vaak gebruikt als bovenlokale verbindingsweg. Deze functie komt hierdoor in conflict met de gewenste hoofdfunctie van de N43 in Harelbeke, namelijk een centrumas met nadruk op de verblijfsfunctie. Met de heraanleg van de doortocht (in uitvoering) willen de stad en het Vlaamse Gewest tegemoet komen aan dit probleem. De verkeersleefbaarheid en -veiligheid van de zwakke weggebruiker worden voorop gesteld. Ook de doorstroom voor het openbaar vervoer wordt geoptimaliseerd. Het volledig weren van alle bovenlokale verkeer blijft weliswaar een utopie.

Bijkomend wordt de **N391** vermeld. Deze weg ligt grotendeels op het grondgebied Zwevegem, ten zuiden van Harelbeke. Ze fungeert als een noordelijke ontsluitingsweg voor de kern van Zwevegem en ontsluit de bedrijventerreinen Bekaert en de Blokken, richting N8 en E17. Recent werd de N391 vervolledigd (op het grondgebied van Harelbeke) met een brug over het kanaal. De N391 zal nog aan belang winnen bij de aanleg van de nieuwe industrieterreinen Evolis en de Losschaert tussen de E17 en de N391 op de grondgebieden van Kortrijk, Zwevegem en Harelbeke.

De belangrijkste **lokale verbindingswegen** op het grondgebied van Harelbeke zijn:

- van Bavikhove en Hulste naar Ooigem (Wielsbeke) en N36: Hoogstraat/Vlietestraat/Kuurnsestraat;

- van Harelbeke naar N36 (Deerlijk): Heerbaan;
- van Harelbeke over Stasegem naar Zwevegem: Stasegemsesteenweg/Gen. Deprezstraat/ Veldrijk/ Steenbrugstraat/Beneluxlaan;
- van Hulste naar N50: Brugsestraat;
- van Stasegem naar Kortrijk/R8: Pol.Gevangenenstraat/Venetiëlaan/Spinnerijstraat

Voor de verbinding van de wijken op Overleie met het centrum is de brug over de Leie erg belangrijk. Een tweede brug over de Leie t.h.v. de sluis (Vlasstraat) vormt de kortste verbinding tussen de centra van Kuurne en Harelbeke.

De uitbreiding van Harelbeke naar Stasegem is opgebouwd uit een stratenpatroon van wijkstructuren (Collegewijk – Arendswijk) opgehangen aan de **verbindingsweg Harelbeke-Zwevegem**.

Bavikhove en Hulste zijn als historische kernen gegroeid rond de kerk met als **lokale ontsluitingswegen**:

- voor Bavikhove:
richting Harelbeke: Vlietestraat - Bavikhoofsestraat,
- voor Hulste (vanaf N36) - richting Kuurne/N36d: Kuurnsestraat.

Vanuit het centrum van Harelbeke is Hulste (en Klein-Harelbeke ten noorden van Hulste) bereikbaar via de N36-Kuurnsestraat of via Bavikhove (Bavikhoofsestraat-centrum Bavikhove-Vlietestraat).

• Structuur van het openbaar vervoersnetwerk

Het spoorwegennet

Er is in Harelbeke één lijn van het IR-net. Daardoor staat Harelbeke rechtstreeks in verbinding met het station van Kortrijk en het station van Gent Sint-Pieters.

Vanuit Harelbeke kan men om het uur een trein nemen die vertrekt naar Kortrijk, Gent Sint-Pieters, Roeselare (over Kortrijk), en Antwerpen en Brussel (beide over Gent Sint-Pieters). Deze vlotte spoorontsluiting is een meerwaarde voor de stad Harelbeke.

Aan het station zijn fietsstallingsmogelijkheden en in de stationsomgeving is een ruim parkeeraanbod. Een onderdoorgang onder het spoor maakt dat de sporen snel bereikbaar zijn van langs weerszijden van de spoorwegberm.

Op het grondgebied Harelbeke loopt het spoor Kortrijk-Gent over de gehele lengte op een verhoogde berm. Deze berm vormt een visuele barrière tussen het Centrum en de Zandberg aan de ene kant en de naoorlogse uitbreidingswijken aan de andere kant.

Door de NMBS werd een nieuw station gebouwd. Samen met het renovatieproject van het oude station en de herinrichting van het openbaar domein is de aanpak van de stationsomgeving een belangrijke ruimtelijke ingreep in Harelbeke. De stationsomgeving maakt deel uit van de stadskern van Harelbeke. Een vlotte en aangename route voor de zwakke weggebruiker naar het station en de herinrichting van het stationsplein is een opwaardering voor het centrum van Harelbeke.

Er is nog een tweede spoorlijn op het grondgebied van Harelbeke. Het is het spoor Kortrijk-Brussel. Deze lijn splitst zich van de spoorlijn Kortrijk-Gent t.h.v. het industrieterrein Harelbeke-Stasegem en loopt via Stasegem verder naar Deerlijk. Via een omweg langs

het station van Kortrijk kunnen treinreizigers vanuit Harelbeke deze lijn naar Brussel gebruiken.

De lijn Kortrijk-Avelgem is afgeschaft. De oude spoorwegbedding is opgenomen in het provinciaal fietsroutenetwerk.

Buslijnen:

Een buurt wordt goed bediend door de Lijn als binnen maximale loopafstanden van 500 m – 600 m – 750 m een halte is. Dit zijn de respectievelijke loopafstanden voor stedelijk gebied, randstedelijk gebied en buitengebied. In kader van het mobiliteitsplan werd bij de Lijn aangedrongen op een herstructurering van het busnetwerk, met een optimalere basismobiliteit als doel. Deze vraag werd ondertussen grotendeels uitgevoerd tot algemene tevredenheid van de inwoners van Harelbeke.

Op het grondgebied van Harelbeke lopen momenteel negen buslijnen van De Lijn: de lijnen 71, 72, 74, 75, 76, 52, 53 en 92.

nummer	naam
71	Kortrijk-Stasegem-Harelbeke-Deerlijk-Waregem
72	Kortrijk-Harelbeke-Deerlijk-Anzegem
74	Kortrijk-Harelbeke-Bavikhove-Hulste
75	Kortrijk-Deinze
76	Aansluiting zuid-Harelbeke op het station
52	Kortrijk-Ingelmunster-Tielt
53	Kortrijk-Hulste-Ooigem-Wakken-Aarsele-Tielt
92	Kortrijk-Zwevegem-Otegem-Avelgem

Tabel 12: Buslijnen op grondgebied Harelbeke
Bron: Dienstregeling De Lijn

Foto van de doortrekking van de N391
(aanleg brug over Kanaal Bossuit-Kortrijk).
Ondertussen zijn de werken afgerond.

- openbaar vervoer naar bedrijventerreinen;
- verbinding Harelbeke - Stasegem;
- verbinding Harelbeke - Ingelmunster - Izegem - Roeselare;
- verbinding met het nieuwe ziekenhuis van Kortrijk.

- **Structuur van de waterwegen**

Beide waterwegen maken onderdeel uit van het netwerk voor binnenscheepsvaart.

Het kanaal Bossuit-Kortrijk dient als verbindingsweg tussen de Leie en de Schelde. Het kanaal Bossuit-Kortrijk werd gegraven in de periode tussen 1857 en 1860 en vormt de verbinding tussen de Schelde en de Leie. Om de scheidingslijn van het Scheldebekken-Leiebekken te overschrijden (die te Moen een hoogte bereikt van 37 m boven de niveaus van de beide rivieren) zijn 4 sluizen voorzien.

In tegenstelling tot de Leie, waar het accent vooral komt te liggen op transport van goederen, heeft het **kanaal Bossuit-Kortrijk** een multifunctionele functie. Op provinciaal niveau worden de recreatieve functie en de natuurlijke potenties beklemd. Weliswaar heeft het kanaal ter hoogte van Stasegem ook een belangrijke economische functie, namelijk als insteeddok voor de Schelde voor de bedrijventerreinen 'Kanaalzone' en 'de Blokken'. Verschillende bedrijven maken gebruik van het water via de aanwezige laad- en loskades op de zuidelijke oever. De noordelijke oever, de kant van Stasegem, heeft veeleer een recreatieve functie en wordt ook in deze zin verder uitgebouwd.

- **Structuur van het fietsnetwerk**

Het hoofdrouthenetwerk voor fietsers dient gevormd te worden door fietsroutes voor dagelijks gebruik (woon-school, woon-werkverkeer). Het accent ligt op sociale veiligheid en directheid (verlichting, geen omweg). Ze volgen de kortste, sociaal veilige route. Dit functioneel hoofdrouthenetwerk is een breedmazig netwerk langswaar de belangrijkste bestemmingen kunnen worden bereikt. De bestaande invals- en verbindingswegen (secundaire wegen) vormen er de ruggengraat van. De fietsvoorzieningen bestaan uit aanliggende of vrijliggende fietspaden langs deze wegen.

Daarnaast is er een fijnmaziger net van secundaire routes. Deze geven ontsluiting naar het hoofdrouthenetwerk, minder belangrijke bestemmingen of vormen alternatieve routes. Het secundair netwerk maakt gebruik van intergemeentelijke of lokale wegen.

Functioneel netwerk:

Momenteel zijn bijna alle gewestwegen uitgerust met fietsvoorzieningen, of het nu gaat om geschilderde fietsstroken op het wegdek, aanliggende fietspaden of fietspaden afgeschermd van het overige verkeer (vrijliggende fietspaden).

Volgens onderzoek in kader van het mobiliteitsplan liggen de intensiteiten voor fietsverkeer het

hoogst langs de N43 en parallelle straten. De Hippodroomstraat wordt door veel fietsers gebruikt als omzeiling van de drukke Kortrijksesteenweg. Vervolgens wordt er druk gefietst tussen Hulste en Kuurne (meer dan tussen Hulste en Harelbeke), tussen Bavikhove en Harelbeke en tenslotte tussen Harelbeke en Stasegem.

Recreatief netwerk:

Recreatieve fietsroutes zijn enerzijds routes die voor functioneel fietsverkeer van belang zijn, en anderzijds een uitgesproken toeristisch-recreatieve functie hebben. Het betreft in het laatste geval voornamelijk routes erkend als toeristische wandel- en fietsroutes. Deze routes zijn aangeduid in het hoofdstuk m.b.t. toeristisch-recreatieve structuur.

Ondermeer de routes langs de Leie en het kanaal Bossuit-Kortrijk maken deel uit van dit recreatieve netwerk.

Fietsvoorzieningen:

Naast een netwerk van fietspaden is er ook behoefte aan een goede uitrusting voor fietsers. Vooral het voorzien van fietsstallingen op een aantal cruciale plekken is belangrijk. Het station en het Marktplaats zijn vanzelfsprekend, maar ook een aantal bushaltes en de omgeving van publieke gebouwen vragen de nodige aandacht.

● **Parkeren**

In Harelbeke is er een ruim aanbod aan publieke parkeermogelijkheden voorzien.

In het centrum wordt het parkeren bepaald door drie grote parkings:

- Marktpllein/Vrijdomkaai/Hospitaalstraat/Paretteplein, met een parkeercapaciteit van ± 375 plaatsen. Bij herinrichting van de Markt is te verwachten dat een aantal parkeerplaatsen verdwijnen.
- Omgeving Stationsplein, met een parkeercapaciteit van ± 270 .
- Omgeving station - goederenkoer, met een parkeercapaciteit van ± 140 , bedoeld voor langparkeerders (pendelaars OV).

Daarnaast zijn parkeerstroken voorzien langs nagenoeg de gehele as Kortrijksestraat-Marktstraat-Gentsestraat. In het centrum werd een blauwe zone doorgevoerd. Bij de heraanleg van de doortocht werd ook een nieuwe langparkeerparking ingericht nabij de Westwijk. De parking biedt ruimte aan 100 wagens.

Ook langs de Leie, t.h.v. Tweebruggenstraat en in de Tuinstraat, kan worden geparkeerd. Bij herinrichting van de Leieboorden zullen waarschijnlijk een aantal parkeerplaatsen op deze plaats verdwijnen ten voordele van een kwalitatieve aanleg van de kades.

Nabij het centrum, t.h.v. het cultureel centrum 'Het Spoor' en de bibliotheek, is ook een publieke parking voorzien. Deze gratis parking wordt voornamelijk gebruikt voor de activiteiten in het cultureel centrum.

Er is m.a.w. een grote parkeercapaciteit aanwezig in het centrum. Sinds een aantal jaren wordt dit aanbod ook gekoppeld aan een parkeerbeleid omtrent kort- en langparkeren, via invoering van een blauwe zone. Hierdoor wordt het onbetaalde langparkeren naar de randen van de stadskern verschoven ten voordele van het kortparkeren in het stadscentrum van Harelbeke.

Omdat Harelbeke als doorstromingsstad functioneert (cfr. de functie van de N43 als provinciale en regionale verkeersas) is Harelbeke ook van mening dat het noodzakelijk is om op korte afstand van het centrum en van de handelszaken voldoende parkeerplaatsen aan te bieden. Op deze manier wordt het clientele van de handelszaken langs de N43 en in het centrum optimaal bediend. Daarom kiest Harelbeke ervoor om het stand-still principe toe te passen. Dit wil zeggen dat het totale aantal parkeerplaatsen niet mag toenemen, zolang er zich geen nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen voordoen.

● **Hoogspanningsluchtlijnen**

De hoogspanningsluchtlijnen domineren het open landschap van Harelbeke. Vooral de pylonen zijn structuurbepalend voor de onmiddellijke omgeving. Vanuit Lendeledede, langs Hulste en verder over Bavikhove, naar Deerlijk lopen twee hoogspanningsleidingen praktisch parallel naast elkaar, één van 150kV en een andere van 380 kV.

3.4 Agrarische structuur

Bron: Sectorstudie 'Land- en tuinbouw in het Arrondissement Kortrijk - Bedrijfseconomische analyse en Ontwikkelingsperspectieven' 2001

*Kaart 20 : Landbouwtyperingskaart voor Harelbeke
Kaart 21 : Bestaande land- en tuinbouwbedrijven*

Dit hoofdstuk behandelt de ruimtelijke structuur van agrarische activiteiten. Onder agrarische activiteiten worden veeteelt, akkerbouw, groenteteelt, bosbouw en tuinbouw begrepen. Ook de toeleverende en verwerkende bedrijven voor de landbouw worden in deze deelstructuur kort besproken.

3.4.1 Analyse & Trends

In de sectorstudie land- en tuinbouw van het arrondissement Kortrijk valt duidelijk af te leiden dat Harelbeke een sterk verstedelijkte gemeente is met een beperkt agrarisch karakter. Dit blijkt uit onderstaande gegevens.

- **Algemene verschuivingen binnen de sector met een weerslag op de ruimtevraag**

Als gevolg van maatschappelijke veranderingen of beleidsbeslissingen op Europees en Vlaams niveau (mestactieplan, Vlarem, het natuurdecreet,...), vinden een aantal verschuivingen plaats in de agrarische sector. Ze worden hier kort vernoemd omdat ze gevolgen hebben op de vraag en het gebruik van de landbouwruimte:

- milieuregelgevingen van de Europese en de Vlaamse Gemeenschap die dwingen tot een afbouw van de intensieve veehouderij;
- een inkrimping van de melkveestapel door de handhaving van de EG-melk-quoteringsregeling;
- een Europees en Vlaams landbouwbeleid die willen dat land- en tuinbouw op het platteland een meer multifunctionele rol gaan vervullen;
- verdergaande extensivering van de rundvee-sector door een wijzigend consumentengedrag en een verhoogde concurrentie;
- afzetproblemen van de glastuinbouw door concurrentie uit zuidse landen;
- een bestendiging van de groei in de fruitteelt en sierteelt.

Als alternatief rest de oriëntatie en schaalvergroting naar specialisaties die aan de voorgenoemde regelgevingen en beperkingen ontsnappen, productie voor bepaalde nichemarkten en intensivering van het teeltplan. Hierbij ontwikkelen zich een aantal opportuniteiten m.b.t. de commercialisering van streekproducten en milieuvriendelijke geteelde producten, en m.b.t. het inspelen op de vraag voor integraal ketenbeheer.

- **Beperkt landbouwareaal op het grondgebied van Harelbeke**

Harelbeke is één van de minst landelijke gemeenten van het arrondissement Kortrijk door haar vrij beperkt landbouwareaal.

De totale oppervlakte van Harelbeke bedraagt 2.914 ha. De landbouwbedrijven in Harelbeke hebben in het jaar 1998 in totaal 1.138 ha cultuurgrond (akkerland + grasland) in eigendom of in pacht. Dit vertegenwoordigt 39% van de totale oppervlakte. In het arrondissement bezitten enkel de gemeenten Kuurne en Waregem eveneens minder dan 40% cultuurgrond.

- **Beste agrarische bodemtextuur in het noorden en het uiterste zuiden**

De bodemtextuur van Harelbeke varieert van zand tot leemzand, lichte zandleem en zandleem. In het recente alluvium (ronde Leie en beken) bevindt zich zandleem, klei en zware klei.

In het noordelijke deel van Harelbeke (Hulste en Bavikhove) is de gemiddelde bodemtextuur lichte zandleem (ook lemig zand en zandleem). In het uiterste noorden (boven Klein Harelbeke) is deze laag dun en beïnvloeden de onderliggende klei en kleizand Ieperiaanlagen de bodemontwikkeling. Door de ondoorlaatbare samenstelling van de Ieperiaan-klei zijn deze gronden dikwijls vochtiger en minder geschikt voor akkerbouw. Deze gronden zijn vroeger langst bebost gebleven en worden momenteel voornamelijk als weiland gebruikt.

In de rest van Hulste en Bavikhove is de lichte zandleemlaag wel dik en zijn de gronden geschikt voor akkerbouw, waarvoor de grond dan ook gebruikt wordt. In Hulste wordt er bijkomend aan fruitteelt gedaan.

De alluviale gronden langs de Leie zijn sterk verstoord door de rechte trekkingen van de Leie. Van de oorspronkelijke veengronden blijft niets meer over. De alluviale gronden rond de Leie zijn alleen geschikt als weiland.

Het zuiden van Harelbeke (stedelijk gebied) bestaat uit landbouwkundig arme gronden die ondertussen grotendeels is volgebouwd.

Rondom de Gaverdepressie bevinden zich nog fragmenten stuifzand, fragmenten klei en zware klei (in de bedding van de Pluimbeek en zijbeken).

In het uiterste zuiden (Esser) bestaan de gronden uit lemige zanden tot lichte zandleem. Ze worden gemengd gebruikt voor akker- en weiland. Het gebied ligt grotendeels ingesloten tussen de E17, het kanaal Bossuit-Kortrijk, het gehucht Sint-Lodewijk (Deerlijk) en de wijk Kappaert (Zwevegem).

Gemeente	gras- land	voeder- teelten	graan- gewas	aard- appelen	suiker- bieten	groenten OL	fruit	sierteelt OL	teelt o. glas	andere	TOTAAL
Anzegem	926	469	467	386	325	148	14	4	1	11	2.751
Avelgem	403	232	443	278	271	55	-	2	-	5	1.689
Deerlijk	407	217	117	81	64	47	1	16	5	2	957
Harelbeke	416	210	150	130	101	99	11	9	7	5	1.138
Kortrijk	1.033	517	793	555	538	394	1	1	1	9	3.842
Kuurne	160	85	385	44	43	32	-	-	-	-	399
Lendelede	350	175	86	84	52	119	14	1	2	18	901
Menen	588	243	299	218	189	115	-	7	1	11	1.671
Spiere-Helkijn	70	31	419	128	147	18	-	-	-	1	814
Waregem	654	289	167	191	119	146	5	31	8	10	1.620
Wevelgem	744	405	235	251	132	229	1	11	5	4	2.017
Zwevegem	823	422	1.035	649	649	308	9	5	3	11	3.914
Arr. Kortrijk	6.574	3.295	4.246	2.995	2.630	1.710	56	87	33	87	21.713

Tabel 13: Aandeel van teelten en teeltgroepen in het landbouwareraal (ha)

Bron: Land- en tuinbouwteiling dd.15.05.1998

Gemeente	melkvee	rundvee	vleesvarkens	zeugen	pluimvee
Anzegem	1.227	5.653	15.280	1.906	288.502
Avelgem	512	3.361	4.514	952	39.750
Deerlijk	584	2.820	7.653	1.651	150.150
Harelbeke	483	2.910	7.984	646	79.890
Kortrijk	1.508	8.092	13.888	1.741	185.500
Kuurne	188	1.185	1.107	125	1.900
Lendelede	667	2.081	10.717	1.064	87.573
Menen	879	3.157	9.799	1.639	138.830
Spiere-Helkijn	71	702	2.207	467	21.600
Waregem	639	3.707	13.290	1.787	72.100
Wevelgem	1.078	4.667	22.836	2.755	95.266
Zwevegem	1.031	5.727	30.832	3.841	702.915
Arr. Kortrijk	8.867	44.062	140.107	18.574	1.863.976

Tabel 14: Omvang van de veestapel

Bron: Land- en tuinbouwteiling dd.15.05.1998

- **Teeltpatroon en veestapel**

Bron: Land- en tuinbouwteelling dd.15.05.1998

In Harelbeke wordt 55% van de oppervlakte cultuurgrond als ruw voederwinning voor de veehouderij aangewend. Grasland beslaat 36,6% en voederteelten 18,5%. Deze cijfers zijn hoger dan de arrondissementale gemiddelden, respectievelijk 30,3% en 15,2%.

De traditionele akkerbouwteelten zoals graangewassen (13,2%), aardappelen (11,4%) en suikerbieten (8,9%) nemen samen 33,5% van het landbouwareaal van Harelbeke in; dit is lager dan het arrondissementeel gemiddelde (45,5%).

Harelbeke, met 11,1% tuinbouwteelt, is meer tuinbouwgericht dan het arrondissement (8,8%). Het betreft vooral intensieve groentebouw, met een concentratie aan serres in het noorden van het grondgebied. Fruitteelt is beperkt tot enkele bedrijven rondom Hulste en langs de N36, t.h.v. het kruispunt met de N43.

Het feit dat het grootste gedeelte van deze cultuurgrond als akkerland wordt geëxploiteerd, laat vermoeden dat er relatief weinig veeteelt aanwezig is, wat wordt bevestigd in de cijfers en statistieken. De omvang van de veestapel ligt voor Harelbeke vrij laag. Pluimvee daarentegen neemt een belangrijke plaats in. Het betreft hier in hoofdzaak de intensieve kweek van pluimvee.

- **Inkomensvorming, leefbaarheid en ontwikkelingsperspectieven**

In het arrondissement Kortrijk is de gemiddelde geteelde oppervlakte 23,1 ha voor bedrijven in hoofdberoep en 7,3 ha voor bedrijven in bijberoep. Zij die in 1998 bedrijfsmatig geen land- of

tuinbouwactiviteit hadden, gaven gemiddeld 2,2 ha aan. De gemiddelde oppervlakte cultuurgrond per bedrijf in hoofdberoep bedraagt voor Harelbeke 16,9 ha per bedrijf, wat duidt op een groot aandeel kleinere bedrijven waar intensief wordt geboerd.

Voor het evalueren van de rendabiliteit in de agrarische sector wordt het arbeidsinkomen als maatstaf gehanteerd. Voor de meeste teelten en bedrijfstakken geldt één inkomensnorm, met uitzondering van akkerbouw en melkvee, waar het inkomen stijgt in functie van de schaalgrootte en bij varkens waar het inkomen groter is naarmate de intensivering van het bedrijf.

Kenmerkend voor de land- en tuinbouw van het arrondissement Kortrijk is dat rundvee en intensieve veehouderij elk voor 23% van het inkomen in hoofdberoep zorgen. De inkomensvorming van akkerbouwteelten is beperkt tot 21,3%, alhoewel 45,6% van de landbouwareaal wordt ingenomen door deze gewassen. Tuinbouw daarentegen neemt 8,8% van de oppervlakte cultuurgrond in, maar zorgt voor 32,2% van het landbouwinkomen in de regio.

Voor de landbouw in nevenberoep is een groter aandeel van het inkomen afkomstig van meer extensieve teelten en veetakken. Ook het aandeel van alternatieve teelten, zoals paardenfokkerij, schapen en konijnen, is belangrijker.

In Harelbeke komt meer dan 60% van het landbouwinkomen van de bedrijven in hoofdberoep uit tuinbouwactiviteiten. Dit is een heel hoog cijfer. Dit hoge cijfer laat vermoeden dat de andere bedrijfstakken veel lager scoren dan het arrondissementeel gemiddelde.

Niettegenstaande het grote aandeel aan kleine bedrijven is Harelbeke een gemeente waar het gemiddelde arbeidsinkomen per ha boven de 100.000 BEF (2.480 Euro) reikt. Dit is een hoog

gemiddelde binnen het arrondissement Kortrijk en te wijten aan het hoog inkomen uit intensieve teelten.

Volgens de tellingen dd.15.05.98 bieden 57 landbouwbedrijven in hoofdberoep 73% voldoende inkomenzekerheid (inkomen > 750.000 BEF per jaar). De meeste van de 32 landbouwbedrijven in nevenberoep beoefenen de landbouwactiviteiten als aanvullend inkomen bij het hoofdberoep.

Een algemene trend in Vlaanderen is dat het aantal landbouwbedrijven daalt. Oorzaken hiervan zijn enerzijds de schaalvergroting van de bedrijven gekoppeld aan de opvolgingsproblematiek van bestaande land- en tuinbouwbedrijven en anderzijds van het feit van de grote verstedelijkingsdruk op de open ruimte.

Een gebrekkige opvolging is vaak het gevolg van de veroudering van de bedrijfsleiders gekoppeld aan een twijfel van inkomenszekerheid. Algemeen wordt wel vastgesteld dat betere renderende bedrijven worden gerund door meer jonge bedrijfsleiders. Leefbare bedrijven hebben ook vaker een opvolger.

In Harelbeke waren bij de telling in 1998 ongeveer 35% van de landbouwers in hoofdberoep ouder dan 50 jaar, in nevenberoep zijn 65,6% van de landbouwers ouder dan 50 jaar. Respectievelijk 5,3% en 28,1% zijn zonder opvolger.

Ondanks de opvolgingsproblematiek ontstaan ook kansen voor schaalvergroting en oppervlakte-uitbreiding van landbouwbedrijven. Hierbij wordt de oppervlakte cultuurgrond die vrijkomt door uittreding van de wijkers door de blijvers opgenomen. Deze schaalvergroting mag echter niet overschat worden

gezien in Harelbeke vooral kleinere bedrijven (in nevenberoep) zullen worden stopgezet.

Een bijkomende opgave is echter het zoeken van zinvolle (na)bestemmingen voor gebouwen van uitdovende zetels. Zonder opvolging worden in de huidige regeling immers zowel de woningen als de bedrijfsgebouwen (stallen, schuren, loodsen, ...) zonevreemd.

• **Huidige toestand van de agrarische bedrijvigheid**

Het aantal landbouwbedrijven is in Harelbeke in de periode van 1977 tot 1997 gedaald van 158 naar 99. In 1999 telde Harelbeke nog 89 land- en tuinbouwbedrijven, waarvan 57 in hoofdberoep en 32 in nevenberoep. 12 bedrijven zijn overwegend hobbyboeren en gepensioneerde landbouwers (O).

Momenteel (inventarisatie GAPAK met update januari 2003 – stad Harelbeke + Leiedal) telt Harelbeke nog maar een 80-tal landbouwbedrijven. Dit is de helft

LANDBOUW	
Gemengde landbouwbedrijven	39
Hobbylandbouw –residentieel wonen	11
Intensieve landbouwbedrijven	
- pluimvee	3
- groot vee	3
GESPECIALISEERDE TUINBOUW	
- champignonkwekerij	2
- fruitkwekerij	3
- tuinbouwbedrijf (zonder kleinhandel)	2
- serrenbedrijf	8
TOTAAL	79

Tabel 15: Land- en tuinbouwbedrijven in Harelbeke
Bron: Inventarisatie januari 2003

van het aantal bedrijven in de jaren '70.

De eerste groep zijn gemengde landbouwbedrijven. Dit zijn bedrijven waar akkerbouw, veeteelt en groenteteelt in open lucht gemengd voorkomen. Het betreft een 40-tal bedrijven, vooral gevestigd in het noorden van Harelbeke.

Een 11-tal bedrijven worden opgenomen binnen de hobbylandbouw. Het betreft gepensioneerde landbouwers die enkel nog teelten voor eigen gebruik. Er kan worden verwacht dat deze bedrijven nog een aantal jaren bewoond worden door de gepensioneerde landbouwer.

De gebouwen zullen vervolgens ofwel volledig op de residentiële woonmarkt terecht komen ofwel worden ingenomen door een nieuwe landbouwer. Hoogstwaarschijnlijk kan worden verwacht dat de bewerkte of begraasde landbouwgronden worden toegevoegd aan andere agrarische bedrijven.

Harelbeke telt een 6-tal intensieve landbouwbedrijven, waarbij een onderscheid wordt gemaakt naar pluimvee (3 bedrijven) en varkens- en rundkwekerijen (3 bedrijven). Deze agrarische bedrijvigheid wordt aangeduid als grondloze bedrijvigheid. Een grondloos agrarisch bedrijf is een agrarisch bedrijf dat zijn landbouwproductie (plantaardig/dierlijk) uitsluitend in bedrijfsgebouwen voortbrengt. Deze bedrijven hebben dus slechts behoefte aan een bouwplaats voor de oprichting van hun bedrijf.

In de gespecialiseerde tuinbouwsector treffen we in Harelbeke een 4-tal deelsectoren: champignonkwekerijen (2), fruitkwekerijen (3), serrebedrijven voor groenteteelt (8) en een tweetal zuivere tuinbouwers (in open lucht). Alle bedrijven zijn winstgevendende bedrijven.

• **Aan landbouw gerelateerde bedrijvigheid**

In de bestaande agrarische structuur worden eveneens een 8-tal bedrijven opgenomen die aan de landbouw gerelateerd zijn. Het betreft een tweetal plantenspecialzaken, twee agro-industriële bedrijven (een aardappelverwerkend bedrijf en diepvriesverwerkend bedrijf) en 4 vlasverwerkende bedrijven. Het betreffen activiteiten die meestal plaatsvinden in zeer industrieel uitziende constructies. Alhoewel de activiteiten functioneel verwant zijn aan de landbouw, zijn de gebouwencomplexen op zich landschappelijk maar weinig meer gelinkt aan de ruimtelijke agrarische structuur. Ook wat betreft mobiliteit heeft deze bedrijvigheid maar weinig meer te maken met de zuivere agrarische sector.

Veevoederbedrijven komen niet voor in Harelbeke, hoewel deze aan de landbouw gekoppelde bedrijfstak vrij veel voorkomt in de omliggende gemeenten.

3.4.2 Elementen van de agrarische structuur

Kaart 22 : Bestaande agrarische structuur

Algemeen wordt gesteld dat de agrarische structuur bestaat uit een open ruimte, die hoofdzakelijk onbebouwd is, maar ook voor een deel bebouwd is. Het gaat hierbij om bebouwing voor agrarische doeleinden, verspreide of kleine concentraties woonbebouwing en verspreide bedrijfsbebouwing. Heel vaak zijn de woningen en de bedrijven zonevreemde gebouwen (zie nederzettingsstructuur en economische structuur).

Ondanks de vrij grote versnippering door (zonevreemde) bebouwing kunnen we in Harelbeke de open ruimte agrarisch-landschappelijk differentiëren in verschillende deelgebieden. Het zijn deze gebieden waar de grondgebonden landbouw nog goed stand houdt.

Naargelang de bodemsamenstelling en de ruimtelijke kenmerken worden volgende agrarische deelgebieden aangeduid.

- **Glooiende landbouwgronden rondom Hoog-Walegem**

De landbouwgronden in het noorden vertonen een duidelijk glooiend karakter. Dit groter geheel is een vrij open ruimte, gelegen op de oostelijke uitloper van de heuvelrug van Lendeledede. Het landschap bestaat afwisselend uit weiland en akkerland. Er zijn nog beperkte resten van kleine

landschapselementen rondom hoeves, her en der verspreid gelegen. De hoger gelegen gronden zijn zandlemig. Naar de Marelbeek toe wordt de zandleemlaag dikker en verbetert de geschiktheid van de grond voor akkerbouw.

In dit gebied treffen we de meeste zonevreemde woningen. Het is ook het gebied waar de grondgebonden agrarische bedrijvigheid het meest actief is.

Het geheel wordt begrensd door de woonconcentratie van Klein-Harelbeke (omgeving Muizelmolen), bestaande uit linten van kleine en grote woningen, waartussen zich ongeordend weiland, akkerland en serres bevinden. Deze bebouwde zone behoort niet tot de agrarische structuur.

- **Het versnipperde landbouwgebied rond Hulste en Bavikhove**

Het gaat om een versnipperd landbouwgebied. De landbouwgronden zijn in gebruik zowel voor weiland als voor grasland. Er lopen hoogspanningsleidingen over het gebied. Er liggen verschillende (zonevreemde) KMO's en serre-complexen verspreid in het gebied en kleine en grote (geïsoleerd gelegen) woonlinten doorsnijden het landschap. Ten zuiden van de dorpskern van Hulste liggen ook verschillende laagstamboomgaarden langs de Hazebeek.

- **De landbouwgronden in de valleigebieden van Havikbeek-Plaatsbeek en Leie**

Het betreft een vrij open agrarisch gebied ten oosten en westen van Bavikhove, dat grotendeels wordt gebruikt als akkerland. Doorheen dit gebied lopen de valleigebieden van de Havikbeek/Plaatsbeek en Leie. Deze depressie bestaat uit alluviale kleigronden, die enkel geschikt zijn voor weilanden. Nabij Hulste en Bavikhove zijn de oevers van de beken bebouwd met woningen en KMO's. Naast de agrarische functie hebben deze gronden ook een belangrijke natuurlijk-ecologische waarde. Een woonlint (Eerste Aardstraat) parallel aan de Leie doorsnijdt het glooiende valleigebied van de Leie.

- **De open-ruimtecorridor tussen Harelbeke en Beveren-Leie**

De valleikom van de Beverenbeek vormt een groene streep tussen de woongebieden van Harelbeke en van Beveren-Leie (Waregem). Het is een vlak gebied, dat doorkruist wordt door de spoorweg Kortrijk-Gent en de lintbebouwing langs de Genstsesteenweg. De leemzandgronden worden bewerkt als akkers. Naar de Leie toe is een fruitboer gevestigd. In dit gebied is het zandwinningsgebied van Stadsbader (Spijkerland) gelegen, waarvoor in de nabije toekomst een nieuwe groene functie wordt gepland.

Leiedal, 12 juli 2012

- **De omgeving van de Keibeek**

De omgeving van de Keibeek vormt een vlak halfopen gebied tussen de Gavers, Deerlijk en het kanaal Bossuit-Kortrijk.

Het landbouwgebied ten noorden van de E17 behoort tot de Gavermeersen. Het zijn vochtige weilanden die belangrijk zijn voor het natuurbehoud. Er zijn ook bosaanplantingen en nog wat kleine landschapselementen. Langs de Meersstraat bevindt zich een cluster van landelijke bebouwing. Ten zuiden van de E17, in het gebied Esser, worden de weilanden afgewisseld door akkerland. De bodems zijn leemzandgronden. In het landschap van Esser bevinden zich nog vrij veel kleine landschapselementen. In het gebied bevinden zich een beperkt aantal woningen (langs de Iepersestraat) en nog een vijftal actieve hoeves.

stad Harelbeke, herziening GRS 61

3.5 Natuurlijke structuur

*Bron: Gemeentelijk natuurontwikkelingsplan (1996)
deelstudie natuur en landschap (2001)*

3.5.1 Analyse

Milieu- en natuurgoederen zijn te beschouwen als collectieve goederen die niet rechtstreeks toebehoren aan één of andere individuele privé-eigenaar. De zorg voor natuur en milieu is dan ook in eerste instantie een beleidsdomein waar de overheid zich dient te bekommeren als behoeder van het algemeen belang.

De gemeente is het niveau dat het dichtst bij de dagelijkse leefwereld van de burger staat. De zorg voor een aangename leefomgeving, een aanvaardbaar milieu en een behoud van natuur is voor de individuele burger een waarneembaar gegeven in zijn activiteiten en gewoonten. De zorg voor milieu en natuur is dan ook sinds de jaren '90 steeds meer vooropgesteld als een aandachtspunt op het gemeentelijk niveau.

De motieven voor het behoud van natuur en ecologische waarden hebben veel te maken met verschillende (potentiële) functies die natuur en biologische diversiteit in onze samenleving vervullen:

- productiefunctie: de natuur als leverancier van oogstbare producten;
- reservoirt functie: natuur als leverancier van alle gecultiveerde planten en dieren;
- informatiefunctie: de toestand van de natuur informeert ons over de toestand van het milieu;
- regulatiefunctie: natuurlijke systemen kennen een regulerend, een bufferend en een zelfzuiverend vermogen;
- welzijnsfunctie: natuur als behoeder van de leefbaarheid en kwaliteit van de leefomgeving en geestelijke gezondheid;
- educatieve functie: natuur als bron voor educatie en sensibilisatie;

- culturele en historische functie: de huidige natuurwaarden behoren tot het erfgoed van de menselijke geschiedenis.

Het opstellen van allerlei beleidsdocumenten zoals het Gemeentelijk Natuurontwikkelingsplan (GNOP) of het Milieubeleidsplan onderstrepen bovendien de toegenomen aandacht voor het milieu en natuurbehoud.

De natuurlijke structuur vormt dan ook het fundament voor de gehele bestaande ruimtelijke structuur: alle historische en recente ontwikkelingen spelen zich steeds af bovenop een onderlegger van het fysisch, natuurlijke systeem.

De ecologische verkenning, opgemaakt in het kader van het GNOP, werd geactualiseerd in de deelstudie natuur en landschap (2001). Hierna volgt een samenvatting van deze analyse van de natuurlijke structuur.

3.5.2 Elementen van de natuurlijke structuur

Kaart 23 : Bestaande natuurlijke structuur

De natuurlijke elementen (van ecologische waarde) zijn vrij schaars aanwezig in het sterk verstedelijkte landschap van Harelbeke. Daarenboven blijkt uit de gegevens van het GNOP dat de waterkwaliteit van het oppervlaktewater in Harelbeke vrij slecht is. Ook de structuurkenmerken van de beken in Harelbeke zijn zeer zwak. Redenen hiervoor zijn sanering in kader van wateroverlast of (ruil)verkaveling, waarbij deze saneringen vaak gepaard gaan met rechtekking van beken, overdimensionering en oeververstevingen.

De beperkte natuurlijke gebieden en structuren zijn, ondanks hun lage ecologische waarde, toch van ecologische en landschappelijke betekenis. Enkele gebieden in de open ruimte zijn vrijwaard gebleven van ingrijpende bebouwing en bewerking; ze zijn dan ook van structureel belang voor de toekomstige natuurlijke structuur van Harelbeke.

● **De uitloper van de heuvelrug van Lendeledede**

Dit hoogst gelegen deel van Harelbeke (hoogste punt > 35 m) is een belangrijk reliëfcomponent in het landschap van Harelbeke. Het is een golvend open gebied en vormt de uitloper van de heuvelrug van Lendeledede. Het gebied biedt panoramische uitzichten op de Leievallei in het zuiden en op de Kanaalzone (Mandelbekken) in het noorden. De heuvelrug heeft vooral een cultuurhistorische en landschappelijke functie. Het gebied is nog vrij open.

● **Leie en beken**

Op het grondgebied van Harelbeke lopen een 15-tal waterlopen van verschillende categorie.

De belangrijkste waterloop is de Leie. De Leievallei is structuurbepalend voor de gehele verstedelijkte band van Menen tot Waregem. De Leie stroomt dwars door Harelbeke en werd gekanaliseerd. De afgesneden Leiemeanders, nabij Kuurne en Bavikhove, hebben een natuurlijke ecologische waarde.

Op de linkeroever monden volgende beken uit in de Leie: Vaarnewijkbeek, Plaatsbeek, Havikbeek, Vondelbeek, Darmbeek en Lampernissebeek. Verder zijn er ook nog de Marelbeek en de Karelbeek. Verschillende van die beken ontspringen in het noorden van Harelbeke waar doorlaatbaar Ieperiaan zand op ondoorlaatbare Ieperiaan klei rust.

Op de rechteroever is er de Beverenbeek die recht naar de Leie stroomt. Ten zuiden is er de Pluimbeek en zijbeken die in de Gaverbeek uitmonden.

De Leie en haar beken hebben een gemiddeld verval van 0,3%, wat relatief laag is en op weinig reliëfverschillen wijst. Kenmerkend voor de bovenloop van de Leie en haar beken is nochtans de hoge afvoersnelheid. Dit komt door de ondoorlaatbare klei in de ondergrond, die bedekt wordt door licht zandleem dat dan weer relatief doorlaatbaar is. Hierdoor stroomt de neerslag snel weg uit het gebied. Dit geldt ook voor het uiterst noordelijke deel van Harelbeke.

Voor de Gaverdepressie, die op dikke zandlagen rust, is dit uiteraard niet het geval. Daar zijn de bodems na zoveel drainagewerken nog vochtig.

Beken categorie 1	Gaverbeek	4.450 m
Beken categorie 2	Beverenbeek	2.895 m
	Eikebosbeek	355 m
	Hazebeek/Havikbeek/	6.445 m
	Plaatsbeek	3.040 m
	Keibeek	2.855 m
	Lampernissebeek	4.175 m
	Pluimbeek	2.655 m
Beken categorie 3	Vaarnewijkbeek	
	Arendsbeek	630 m
	Barzebeek	1.010 m
	Darmbeek	895 m
	Eikebosbeek	1.260 m
	Gintsebeek	760 m
	Helleputbeek	80 m
	Karelbeek	1.240 m
	Los van de Pluimbeek	320 m
	Marelbeek	1.360 m
	Muizelbeek	590 m
	Paddebeek	675 m
	Schothoekbeek	860 m
	Vondelbeek	950 m
	Vrijlegembeek	570 m

De structuur van een rivier of beek kan worden geëvalueerd aan de hand van parameters als meandering, stroomkuilen en holle oevers. De

structuur van de Leie en haar beken is zwak tot zeer zwak (Nagels et al. 1994). De Leie zelf werd rechtgetrokken en aan beide oevers van oeverversterking voorzien. De Vaarnewijkbeek is nog matig van structuurkwaliteit op de grens met Kuurne. Alle overige beken van Harelbeke zijn zwak tot zeer zwak van structuurkwaliteit. Ze zijn meestal rechtgetrokken.

• De Gavers

Hoewel de Gavers ontstaan zijn door de mens en hierdoor sterk beïnvloed zijn, is hun natuurlijke (ecologische) waarde van groot belang voor Harelbeke en voor de regio Kortrijk. Het domein van de Gavers wordt als structuurbepalend aangeduid in de natuurlijke structuur.

De Gavers vormen een vlak halfopen gebied in de depressie tussen Harelbeke, Deerlijk en het kanaal Bossuit-Kortrijk. Het is een gebied dat omwille van zijn extreme bodemomstandigheden nooit door urbanisatie of landbouw in gebruik werd genomen, maar de grootste invloed komt van de grote zandwinning voor de aanleg van de E17. De achtergelaten kuil is ondertussen ontwikkeld tot vijver. Het gebied is nu deels in gebruik als natuurgebied. Rond de vijver werd groen (bos) aangeplant. Ten noordoosten van de vijver liggen de Gavermeersen. Het zijn vochtige weilanden die belangrijk zijn voor het natuurbehoud. Er zijn ook

bosaanplantingen, voornamelijk populierenbosjes, en nog wat kleine landschapselementen.

De Gavers staan tot ver buiten de regio bekend voor hun grote ecologische natuurwaarde. Vooral op vlak van vogels is dit gebied bijzonder rijk te noemen. Een aantal broedvogels zijn in de regio alleen bekend van de Gavers. Naast deze broedvogels blijken de Gavers ook voor veel soorten trekvogels een aantrekkingspool te zijn. Veel minder geweten is dat de Gavers op vlak van planten een uniek gegeven vormt in de regio. Op regionaal vlak is het domein van de Gavers m.a.w. een belangrijke biotoop.

• Het kanaal Bossuit-Kortrijk

Het kanaal Bossuit-Kortrijk vormt, ondanks zijn rechte gebetonneerde oevers, een natuurlijke lijnvormige structuur die vooral door vogels wordt gebruikt.

Het kanaal dankt deze positie aan de goede waterkwaliteit, waardoor deze als een belangrijk voedselgebied vormt voor zowel watervogels als doortrekkende vogels.

T.h.v. Stasegem versterkt het kanaalbos de natuurlijke waarde van de kanaalzone. Het kanaalbos is een relatief jong bos dat in volle ontwikkeling is. Het bos bestaat uit een gevarieerde bomensamenstelling. Het gebied werd deels als natuurgebied (t.h.v. Esser) en deels als recreatief parkgebied (t.h.v. Stasegem) aangeduid in het gewestplan.

Leiedal, 12 juli 2012

• Ecologisch relevante gebieden

Rekening houdende met het bodemtype, de cultuurhistorische waarde, het grondgebruik en kleine landschapselementen werden in het GNOP een aantal gebieden weerhouden als ecologisch waardevolle gebieden in Harelbeke.

Zonering gewestplan

- Omgeving Havikbeek-Plaatsbeek	parkgebied
- Omgeving Vaarnewijkbeek	natuurgebied
- Oude Leiemeersen t.h.v. Kuurne	natuurgebied
- Oude Leiearm t.h.v. Bavikhove	natuurgebied
- Omgeving Molenput	park- en natuurgebied
- Oude Spoorwegberm Kortrijk-Avelgem	

Op Vlaams niveau werden de oude Leiearm t.h.v. Bavikhove en de beekvallei van de Plaatsbeek, die erin uitmondt, als VEN-gebied geselecteerd.

Als laatste wordt het ontginningsgebied Spijkerland vermeld, dat wordt uitgewerkt tot een stapsteen in de natuurlijke verbinding tussen Gavers en Leie. Hiervoor werkt de stad samen met de private eigenaar en het Vlaamse Gewest. Er werd recent een inrichtingsplan voor het gebied opgemaakt.

3.6 Landschappelijke structuur

*Bron: Gemeentelijk natuurontwikkelingsplan (1996)
Deelstudie natuur en landschap (2001)*

3.6.1 Analyse

Het landschap vormt een volwaardige deelstructuur en is niet alleen onderdeel van de open ruimte. Het landschap wordt hierbij specifiek bekeken vanuit een morfologische invalshoek, waarbij vooral de verschijningsvorm en de cultuurhistorische waarde worden geanalyseerd.

Heel wat basisgegevens voor de analyse van de bestaande landschappelijke structuur m.b.t. de open ruimte zijn beschreven in het Gemeentelijk Natuurontwikkelingsplan (GNOP) van Harelbeke. Deze studie werd aangevuld en geactualiseerd met een deelstudie natuur en landschap. In beide studies wordt er gesteund op de 'Landschapsatlas: relictten van de traditionele landschappen' voor het ruimtelijk beschrijven van het landschap. De atlas geeft een overzicht van de relictzones, lijn- en puntrelictten en ankerplaatsen.

Relictzones zijn gebieden met een grote dichtheid aan punt- en lijnrelictten, zichten en ankerplaatsen en zones waarin de samenhang tussen waardevolle landschapselementen belangrijk is voor de gehele landschappelijke waardering. Relictzones vertonen dikwijls nog de verticale relaties tussen landschapscomponenten.

Volgende gebieden in Harelbeke zijn als relictzones opgenomen in de Landschapsatlas:

- de Gavermeersen;
- de Leievallei t.h.v. Hulste;
- de beekvalleien van de Havikbeek en Plaatsbeek t.h.v. Bavikhove.

De *lijnrelictten* worden gevormd door lijnvormige landschapselementen die drager zijn van cultuurhistorische betekenis. Harelbeke telt één lijnrelict:

- Kanaal Bossuit-Kortrijk.

De *puntrelictten* bestaan uit afzonderlijke objecten met hun onmiddellijke omgeving. Het zijn dikwijls erkende monumenten of historisch waardevolle gebouwen, zoals:

- Muizelmolen;
- Goed te Schiervelde;
- Sint-Pieterskerk Hulste;
- Goed ter Couterie;
- Hoeve met omwalling t.h.v. Hazebeek.

Op het grondgebied van Harelbeke komen er geen *ankerplaatsen* voor. Ankerplaatsen zijn de meest landschappelijke waardevolle gebieden voor Vlaanderen.

3.6.2 Elementen van de landschappelijke structuur

Kaart 24 : De landschapseenheden in het buitengebied

Een sterke verstedelijking en versnijding van het landschap kenmerken het landschap van Harelbeke.

Vooral het zuidelijke deel van Harelbeke, grotendeels gelegen tussen Leie, R8, E17 en N36, wordt gekenmerkt door een intense bebouwing. Het gewestplan bevestigt deze waarneming: woon- en industriegebieden domineren hier en, met uitzondering van de Gavers, zijn de groene gebieden opvallend schaars in aantal en beperkt in oppervlakte. Ook het landbouwareaal is klein en beperkt zich vooral tot het gebied tussen het kanaal Bossuit – Kortrijk en de E17. De R8 vormt de grens met Kortrijk. We zien dat beide steden volledig aan elkaar gegroeid zijn en samen met andere aangrenzende gemeenten een groot verstedelijkt gebied vormen.

Het noordelijke deel van de stad heeft een meer landelijk karakter. Het situeert zich voornamelijk tussen de N50 (westen), het nieuw tracé van de

N36 (zuiden), de Leie en Ooigem (oosten) en de kanaalzone van Roeselare in het noorden. De bewoning concentreert zich rond de dorpskernen van Bavikhove en Hulste, in enkele kleinere woonconcentraties en langs de N50. In tegenstelling tot het zuidelijke deel van de stad zijn de industriezones hier beperkt in oppervlakte en aantal. Het hoofdaandeel van de oppervlakte heeft een agrarische bestemming. Toch valt op dat heel wat, al dan niet, zonevreemde constructies het landschap ontsieren. Ze lijken vaak lukraak te zijn ingeplant zonder rekening te houden met hun impact op het landschap. Van landschapsintegratie d.m.v. een groene inkleding of een aangepaste materiaalkeuze is weinig sprake.

Buiten de stedelijke ruimte van Harelbeke en de twee kernen in het buitengebied, kunnen er op microschaal negen landschapseenheden in de open ruimte worden aangeduid. De elementen van de natuurlijke structuur maken deel uit van deze landschappen. De gebiedsomschrijving van deze landschapseenheden wordt weergegeven in onderstaande tabel.

Gebiedsomschrijving	Beschrijving
1. Hoogte van de Muizelmolen	Vrij open agrarisch gebied - licht golvend reliëf - landwegen met een recreatieve meerwaarde - Muizelmolen - beperkte bebouwing op Hoog-Walegem - landelijke wooncluster Klein-Harelbeke - voornamelijk akkerland, beperkte fruit- en glasteelt - kle's: beperkt aanwezig, vooral rondom boerderijen - visuele verstoring door serrebouw en industrie langs Kanaal Roeselare-Ooigem
2. Complex van Darmbeek, Vondelbeek, Hazebeek en Lampernissebeek	Versnipperd agrarisch gebied - akkerland met weilanden langs de beken - aanwezigheid van beken - boomgaarden ten zuiden van Hulste langs de Hazebeek - doorsnijding door N36 - kle's: beperkt aanwezig, langs de beken - visuele verstoring door verspreide bebouwing, KMO's, hoogspanningsleidingen en serrebouw (horizon) - degradatie van de beken door het agrarisch gebruik van de gronden langs de beken
3. Valleikom van Karelbeek, Eikebosbeek en Paddebeek	Vrij open agrarisch gebied - beperkte versnippering door bebouwing - afwisselend akker- en weiland - kle's: beperkt aanwezig - visuele verstoring door bebouwing langs de Hoog-, Eerste Aardstraat, Treurnietstraat, serrebouw en hoogspanningsleidingen - Eikebosbeek als potentie voor natuurontwikkeling
4. Valleikom van Havikbeek en Plaatsbeek	Relatief ongeschonden agrarisch gebied - dominante aanwezigheid van weiland - kle's: zichtbaar aanwezig, maar vrij beperkt - visuele verstoring door hoogspanningsleiding - vele potenties voor landschapsopbouw
5. Valleirug van Bavikhove-Ooigem	Vrij open agrarisch gebied - afhellend reliëf naar de Leie - heel beperkte bebouwing - afwisselend akker- en weiland - kle's: nauwelijks aanwezig - visuele verstoring door bebouwing langs de Hoogstraat - beperkte toegankelijkheid voor recreatie

Gebiedsomschrijving	Beschrijving
6. Valleikom van Langebeek en Vaarnewijkbeek	Licht versnipperd agrarisch gebied - Vaarnewijkbeek als landschapselement - afwisselend akker- en weiland - kle's: beperkt aanwezig - visuele verstoring door hoogspanningsleiding - verstoring van de loop van de Vaarnewijkbeek door doortrekking van N36 - lintbebouwing langs Vierkeerstraat en Driehoek - waardevolle hoevesite 'Ter Coutere'
7. Alluviale vallei van de Leie	Overwegend open agrarisch gebied - bebouwing beperkt tot de Kervijnstraat en Tweede Aardstraat - weiland is dominant aanwezig - kle's: beperkt aanwezig, uitgezonderd bij de monding van de Plaatsbeek in de oude Leiearm (VEN-gebied) - vele potenties voor landschapsopbouw - visuele verstoring door hoogspanningsleiding - de hoge dijken van de gekanaliseerde Leie zijn landschappelijk weinig aantrekkelijk
8. Valleikom van de Beverenbeek	Overwegend open agrarisch gebied - overwegend akkerland, weiland langs de Beverenbeek - beperkte mate van fruitteelt - doorsnijding door N43 en de spoorlijn Kortrijk-Gent - kle's: nauwelijks aanwezig - visuele verstoring door bebouwing langs N43 en hoogspanningsleidingen - het ontginningsgebied Spijkerland - beperkte toegankelijkheid voor recreatie
9. Gavers, Gaversmeersen en Esser	Overwegend open agrarisch gebied - zeer beperkte bebouwing - Gavers = provinciaal domein, nadruk op natuur en zachte recreatie, opvallende aanwezigheid van kle's en massief groen - buiten de Gavers: afwisselend akker- en weiland, beperkte aanwezigheid van kle's - doorsnijding door E17 - Gavers als sterke troef, maar gevaar voor overrecreatie - moeilijke toegankelijkheid van Esser - lintbebouwing langs de Gavers - gekanaliseerde Pluim- en Gaverbeek met verharde oevers - zeer gevarieerd landschap met vele potenties voor landschapsopbouw - corridorfunctie tussen Leie en kanaal Bossuit-Kortrijk

3.7 Toeristisch-recreatieve structuur

Bron: *Provinciaal Ruimtelijk Structuurplan West-Vlaanderen*

3.7.1 Analyse en Trends

Toerisme en recreatie zijn activiteiten met een ruimtelijke impact en sociaal-economisch belang. Zij dragen bij tot het welzijn van de mens en de diversificatie van de economie.

Naast het verblijfstoerisme en dagtoerisme vinden ook een belangrijk aantal recreatieve trips plaats die van kortere duur (beperkt tot een aantal uren) zijn. Het betreft de openluchtrecreatie.

In een studie van de provincie West-Vlaanderen werd het aantal openluchtrecreatieve uitstappen van West-Vlamingen in eigen provincie voor 1996 geraamd op 69,3 miljoen. Minstens één derde van deze trips wordt gemaakt aan de Kust. Eén tiende vindt plaats in een bos of wandeldomein. Openluchtrecreatieve trips betreft ook vaak een bezoek aan een stad of streek. In West-Vlaanderen wordt Brugge het vaakst bezocht, gevolgd door Ieper en de Westhoek.

Wandelen en fietsen zijn de meest populaire openluchtrecreatieve activiteiten en zijn goed voor

bijna twee derden van alle openluchtrecreatieve trips in West-Vlaanderen. Joggen, wagentoeren, zonnen en het observeren van fauna en flora vullen ongeveer de rest van de activiteiten in.

Aan mountainbiken, golfen, paardrijden en hengelen wordt minder vaak gedaan.

De zone Roeselare-Kortrijk is een verstedelijkt gebied met zwakke landschappelijke kwaliteiten. Als gevolg hiervan worden in de weinige recreatiepolen in deze zone op mooie dagen een overdruk aan toerisme vastgesteld. Ook het recreatiecomplex 'de Gavers' wordt druk bezocht. In 1996 vond 10% van het geraamde aantal wandel- en joggingtrips in West-Vlaanderen of 675.000 trips plaats in 'de Gavers'. Na het Tillegembos te Brugge (13%) scoort 'de Gavers' hiermee zeer hoog.

3.7.2 Elementen van de toeristisch-recreatieve structuur

Kaart 25 : Bestaande toeristisch-recreatieve structuur

Harelbeke maakt deel uit van de toeristische Leiestreek, gaande van Wervik tot Gent. Binnen dit kader worden de verschillende musea van Harelbeke, de Gavers, de Muizelmolen en de Groene long van Kuurne, grenzend aan Harelbeke, aangeduid als toeristische trekkers. Langs de Leie zelf is op de oever van Kuurne een aanlegplaats voor plezierboten (yachtclub Kuurne) uitgebouwd.

Ook het kanaal Bossuit-Kortrijk heeft een belangrijke recreatieve functie (vissen, kanovaren, pleziervaart, fiets- en wandelroute). Langs het kanaal bevinden zich het Kanaalbos en ter hoogte van Stasegem is de kajakclub van Harelbeke uitgebouwd.

Voor recreatieve wandelaars en fietsers zijn er verschillende routes uitgestippeld. Er zijn volgende wandelmogelijkheden: het Muizelmolenpad met de Muizelmolen als toeristische attractie, het Mauruspad, het Gaverwandelpad en de jaagpaden langs de Leie en langs het kanaal Bossuit-Kortrijk. Voor de fietser bestaat de Peter Benoit-route en de Leie-Schelde Fietsroute. Specifiek voor (beginnende) mountainbikers is door Bloso een parcours van 22 km uitgestippeld, de groene lus, op de grondgebieden van Harelbeke en Deerlijk.

De belangrijkste recreatieve site binnen de bebouwde omgeving van Harelbeke is het Provinciaal recreatiedomein 'de Gavers'. Dit gebied is een publiekstrekker voor de gehele regio Kortrijk. Het is

bedoeld voor zachte recreatie (wandelaars, zonnen) met respect voor en maximaal behoud van de bestaande natuurwaarde van de site. Op de waterplas worden stille watersportactiviteiten, als zeilen en surfen, uitgeoefend.

Naast het domein is het stedelijke sportcomplex gelegen, met de voetbalinfrastructuur 'het Forestierstadion' en een viertal oefenvelden, de sporthal en de hondendressure.

Verspreid over Harelbeke zijn nog een aantal kleinere sportaccommodaties aanwezig:

- Naast de gemeentescholen zijn in Bavikhove en Hulste outdoorsportvelden gelegen. Bavikhove heeft een volwaardige sportzaal. Hulste is voorzien van een polyvalente zaal waar sportactiviteiten doorgaan.
- In de Arendswijk is de gemeenschapsschool voorzien van een sporthal en een voetbalveld. Er is ook een zwembadje, maar deze wordt niet meer gebruikt. De stad huurt de sporthal en verhuurt de hal vervolgens aan verschillende sportclubs. De sporthal wordt dagelijks gebruikt.
- Aansluitend bij de wijk 'Koutermolen' in Stasegem is een voetbalveld gelegen.

In Stasegem is een manege, langs de Iepersestraat. Tijdens jumpings wordt de manege druk bezocht.

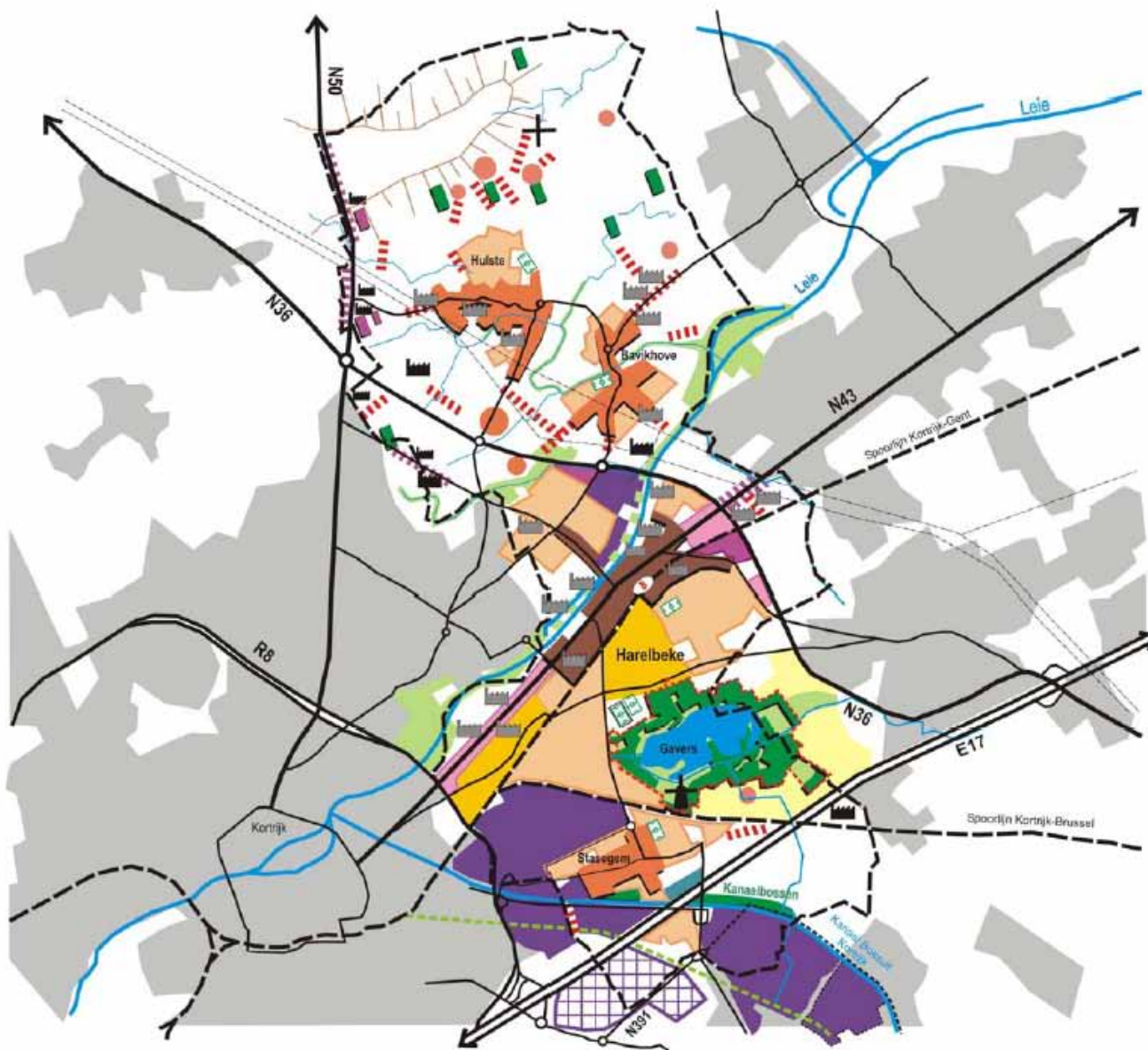
Harelbeke telt ook een aantal openbare parken en plantsoenen. Op schaal van de stad betreft het 9,3 ha openbare parken. Het kanaalbos in Stasegem neemt 6 ha voor zijn rekening. Vele wijken zijn ook voorzien van speelgroen of een speelterrein.

3.8 Bestaande ruimtelijke structuur van Harelbeke

De bijhorende kaart geeft de bestaande ruimtelijke structuur van Harelbeke weer. De kaart is het resultaat van de voorafgaande analyse van de deelstructuren.

De grafische uitwerking van de bestaande ruimtelijke structuur is noodzakelijkerwijs een interpretatie van deze ruimte in haar voorkomen enerzijds en in haar werking anderzijds. Het betreft m.a.w. een subjectieve ruimtelijke interpretatie van de stad Harelbeke en dit in functie van de uitwerking van een gewenste ruimtelijke structuur. Ze duidt de structuurbepalende elementen aan en legt mogelijke knelpunten en potenties bloot.

4. BESCHRIJVING VAN DE DEELRUIMTEN

In dit onderdeel worden de belangrijkste (ruimtelijke) elementen die de huidige ruimtelijke structuur van Harelbeke bepalen zowel morfologisch als functioneel aangegeven. De analyse gebeurt door de beschrijving van de structuurbepalende elementen van de bepaalde gebieden binnen de gemeente.

Volgende doelstellingen worden vooropgesteld:

- komen tot een afbakening van een aantal deelruimten binnen Harelbeke en de erkenning van hun intrinsieke knelpunten en potenties;
- ontwikkelen van een visie op de ruimtelijke structuur, welke drager wordt van toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen en noden.

Beleidsmatig wordt dit vertaald in het voeren van een specifiek beleid voor het stedelijk gebied en het buitengebied. Het verstedelijkte gebied is een gebied waar dichte bebouwing overheerst en waar het wenselijk is ontwikkelingen te stimuleren en te concentreren. Het specifiek buitengebied is gericht op het maximaal vrijwaren van de open ruimte voor functies als landbouw en natuur.

4.1 Basis van twee hoofdruimten

Op basis van de analyse van de bestaande ruimtelijke structuur van Harelbeke en rekening houdende met ruimtelijke beleidskeuzes op hoger niveau kunnen in Harelbeke twee hoofdruimten worden afgebakend, die vervolgens opgedeeld worden naar tien deelruimten.

4.1.1 Stedelijk gebied

Het betreft het sterk bebouwde deel gelegen ten zuiden van het oude tracé van de N36. Deze ruimte kan als één morfologisch aaneengegroeid verstedelijkt gebied beschouwd worden. De ruimte maakt deel uit van de verstedelijkte as Waregem-Kortrijk-Menen. De grote troeven van het stedelijk gebied Harelbeke liggen enerzijds in de optimale ontsluiting en bijgevolg de grote potenties naar bedrijvigheid en wonen, en anderzijds in de mogelijkheden m.b.t. de aanwezigheid van water (Leie en Kanaal) en de Gavers.

Het gebied omvat van noord naar zuid:

- Overleie, bestaande uit de randstedelijke woonwijken Bloemenwijk, Ter Perre en Ter Coutere en het geïndustrialiseerde gebied Vaarnewijk-Vierschaar;
- de dichtbebouwde band langs de N43 met de Zandberg, aansluitend op de R8, als voorbode van het centrum van Harelbeke;
- de stadskern van Harelbeke;
- de randstedelijke verkavelingen Collegewijk-Eiland-Arendswijk ten zuiden van de spoorlijn;
- de deekern Stasegem in het westen, begrensd door de industrieterreinen Harelbeke-Stasegem en Harelbeke-kanaalzone;
- de Gavers, ten oosten van Stasegem;

- en het gebied ten zuiden van de autosnelweg E17 en van het kanaal Bossuit-Kortrijk, met de woonconcentratie Keizershoek en het industriegebied 'de Blokken', aansluitend op het bedrijvencomplex Bekaert op het grondgebied Zwevegem.

4.1.2 Buitengebied

Het specifieke kenmerk van het buitengebied is de globale openheid van de ruimtelijke structuur. Het cultiveren van de grond, gepaard gaande met het oprichten van bebouwing voor agrarische doeleinden en het ontstaan van verspreide woon- en bedrijfsbebouwing heeft gedurende de laatste eeuw het open landschap versnipperd.

Het buitengebied van Harelbeke bestaat grotendeels uit het noordelijke gebied van Harelbeke, waarbinnen de kernen Hulste en Bavikhove gelegen zijn. Een tweede kleiner landbouwgebied Esser of in de volksmond 't Hol genoemd, gelegen ten zuiden van de E17, wordt ook opgenomen in deze hoofdruimte.

4.2 Opsplitsing in deelruimten

Kaart 26 : Aanduiding van de deelruimten

Overlappend binnen de hoofdruimten bestaan verschillende deelruimten. Elke deelruimte heeft typische kenmerken, kwaliteiten en knelpunten. De deelruimten moeten als dynamische en complexe ruimtelijke systemen zonder vast omliggende grenzen worden aanzien. Zij vervullen een bepaalde rol in de ruimte van Harelbeke en kunnen die eventueel ook op hoger niveau spelen. Deelruimten worden gebruikt om de diversiteit van de Harelbeekse ruimte te beklemtonen en uit te werken.

De aanduiding van deelruimten als interpretatie van de bestaande ruimtelijke structuur geeft een belangrijke verbinding tussen het informatief en het richtinggevend gedeelte van het structuurplan. De deelruimten zijn immers niet enkel een gevolg van de kennis van de bestaande ruimtelijke structuur. Ook de noodzaak en de mogelijkheden om een specifiek beleid te ontwikkelen voor een gebied zijn bepalend.

In het informatief gedeelte wordt op deze manier de basis gegeven om in het richtinggevend gedeelte een specifiek ruimtelijk beleid voor de deelruimtes te ontwikkelen. De selectie in het richtinggevend gedeelte betekent dat voor deze deelruimtes een nadere uitwerking gewenst is binnen een samenwerkingsverband tussen alle betrokken actoren.

De ontwikkelingsperspectieven voor de deelruimten zijn een onderdeel van het beleidskader voor de nadere uitwerkingen, zoals de ruimtelijke uitvoeringsplannen.

Hierna volgt kort de opsplitsing naar de verschillende deelruimten. In een volgende hoofdstuk wordt een korte beschrijving gegeven van elke deelruimte met nadruk op de belangrijkste structurerende elementen, en op de rol en op de positie van elke deelruimte in Harelbeke vandaag.

IN HET STEDELIJK GEBIED

- Deelruimte 1: HET STEDELIJK WOONGEBIED =
Overleie
Zandberg - Stadscentrum
Collegewijk - Eiland – Arendswijk
- Deelruimte 2: DE STEDELIJKE OMGEVING STASEGEM =
Industriegebied Harelbeke-Stasegem
Stasegem dorp en Keizershoek
Industriegebied Harelbeke-kanaalzone en 'de Blokken'
- Deelruimte 3: HET RANDSTEDELIJK GROENGEBIED =
De Gavers
- Deelruimte 4A: DE LEIEBAND = omgeving van de Leie in het stedelijk gebied

IN HET BUITENGEBIED

- Deelruimte 4B: DE LEIEBAND = omgeving van de Leie in het buitengebied
- Deelruimte 5: HET LANDELIJK WOONGEBIED =
Bavikhove-Hulste
Open-ruimtecorridor tussen Hulste en Bavikhove
- Deelruimte 6: HET GEMENGD LINT N50 = verlinting langs de N50
- Deelruimte 7: HOOG-WALEGEM EN KLEIN-HARELBEKE =
Het landbouwgebied ten noorden van Hulste en Bavikhove
- Deelruimte 8: HET LANDELIJK GEBIED ROND BAVIKHOVE EN HULSTE
- Deelruimte 9: DE OPEN-RUIMTECORRIDOR HARELBEKE-WAREGEM
- Deelruimte 10: HET OPEN-RUIMTEGEBIED ESSER ('t HOL)

4.3 Beschrijving deelruimten

4.3.1 Het stedelijk woongebied

Het stedelijk woongebied omvat het lineaire verstedelijkte gebied langs de N43, het oudste gedeelte van de stad, en de randstedelijke wijken ten noorden en ten zuiden van het centrum. In dit gebied primeert de functie wonen.

‘Wonen’ betekent in deze context ‘wonen in de ruime zin’, waarbij verstaan wordt het louter wonen met daaraan gekoppeld een aanbod aan voorzieningen als handel, diensten, onderwijs en cultuur. Industriële activiteiten komen hier in beperkte mate voor. Gezien wonen hier de belangrijkste functie is, dienen beleidsmaatregelen zich ook te kaderen binnen deze sfeer.

Ongeveer 60% van de Harelbeekse bevolking woont in het stedelijk woongebied, waarvan 45% in het oudste stadsdeel, namelijk het gebied Centrum-Zandberg. In dit gebied treffen we ook de grootste groep 65-plussers aan.

Het stedelijk woongebied kan worden ingedeeld in een aantal buurten, welke functioneel sterk op elkaar zijn aangewezen. Zoals kon verwacht worden, is het uitrustingsniveau het hoogst in het stedelijk centrum. Alle stedelijke voorzieningen, behalve de sportinfrastructuur die veel ruimte vraagt, treffen we in het centrum.

Hierna worden de verschillende buurten ruimtelijk beschreven. Voor elke buurt wordt telkens het uitrustingsniveau weergegeven aan de hand van de tabel.

UITRUSTINGSNIVEAU	HARELBEKE CENTRUM	ZANDBERG	OVERLEIE	COLLEGEWIJK - EILAND ARENDSWIJK
Winkelvoorzieningen				
basisvoorzieningen	x	x	x	x
andere detailhandel	x			
grote winkelvoorzieningen	x	x		x
Onderwijs				
basisonderwijs	x	x	x	x
middelbaar onderwijs	x			x
Academie muziek en woord	x	x		
Academie beeldende vorming	x	x		x
Sportinfrastructuur				
voetbalvelden				x
tennisvelden				
sporthal				x
zwembad				x
Bibliotheek	x			x
Parochiaal centrum	x			x
Museum	x			x
Jeugdlokalen	x			x
Cultureel centrum				x
Stadhuis	x			
Brandweer	x			
Politie	x			
OCMW	x			x
Containerpark			x	
Bejaardentehuis	x			x
Kerkhof	x			
Bijkomende voorzieningen				
bank	x	x		x
dokter	x	x		x
tandarts	x	x		
apotheek	x	x		x
Postkantoor	x			
Eetgelegenheden	x			
Privé-zaal	x			

- **Harelbeke centrum**

Kaart 27 : Bestaande ruimtelijke structuur van Harelbeke centrum

Volgende elementen zijn structuurbepalend:

- Het stedelijk karakter, namelijk rijwoningen, burgerwoningen en vrij hoge woonblokken (rondom de Markt) vermengd met stedelijke voorzieningen (scholen, administratieve diensten, kleinhandel, ...).
- Drie parallelle lijninfrastructuren die de langgerekte structuur van het centrum bepalen:
 - De Leie met leieboorden met een stedelijk karakter.
 - De N43 of de steenweg Kortrijk-Gent als brede centrale verkeersas in het centrum en drager van centrumfuncties. Momenteel wordt de doortocht gefaseerd heraangelegd. Bij de inrichting worden de rijwegstroken versmalt, wat de oversteekbaarheid en de verkeersveiligheid ten goede komt. Er wordt ook aandacht besteed aan een optimalere doorstroom van het openbaar vervoer.
 - De verhoogde spoorwegberm Kortrijk-Gent.
- Het vrij beperkte winkelgebied gelegen tussen de marktomgeving en de stationsomgeving. De drie pleinen: Marktplaats, Paretteplein en Stationsplein fungeren momenteel als parking. Het Stationsplein werd een aantal jaren geleden heringericht tot een verblijfsruimte, met aandacht voor sfeer, ruimte voor de bussen en de optimalisatie van de toegang van het station. Ook het Marktplaats zal worden aangepakt. Dit moet resulteren in een centrumgebied dat als één ruimtelijk geheel functioneert.
- De Oostwijk, een klein sterk verouderd stadsdeel met kleine arbeiderswoningen, geprangd tussen de Gentsestraat en de bedrijvigheid langs de Leie. Naar de N36 werd de woonwijk langs de Beversestraat verkaveld.
- Het braakliggende terrein van de voormalige Westwijk. Door deze momenteel ongedefinieerde open ruimte wordt de overgang tussen centrum en Zandberg heel onduidelijk. In de toekomst wordt hier een woonproject met stedelijk karakter gepland.
- Een aantal historisch gegroeide bedrijven in de binnengebieden van de woonblokken en langs de Leie t.h.v. de Oostwijk.
- Ongestructureerde concentratie van grootschalige detailhandel langs de Gentsesteenweg.
- Langs de Gentsesteenweg zijn ook de twee kerkhoven van Harelbeke gelegen. Het oude kerkhof sluit aan bij de bebouwing van het centrum. Het nieuwe deel situeert zich tussen de spoorweg en de Gentsesteenweg (N43), nabij het kruispunt met de N36. Op het nieuwe kerkhof is nog voldoende ruimte aanwezig.
- Tussen de Oostwijk en de N36 ligt een vrij recente verkaveling ingesloten tussen de bedrijvigheid langs de Leie en de bebouwing langs de N43. Door de site van het leegstaande bedrijfje langs de Wolvenstraat samen met de achterliggende tuin (woonuitbreidingsgebied op gewestplan) om te vormen tot woonproject, wordt het wonen versterkt.

● Overleie

Kaart 28 : Bestaande ruimtelijke structuur van Overleie

Volgende elementen zijn structuurbepalend:

- De Overleiestraat, die de enige verbinding (brug over de Leie) is tussen het stadscentrum en Overleie. De weg is onderdeel van de N36d.
- De historische bebouwing langs de Overleiestraat, waar rijwoningen vermengd met kleine bedrijvigheid voorkomen. Door het drukke verkeer en de verouderde bebouwing heeft deze straat een onaantrekkelijke aanschijn.
- De lokale verbindingen met Bavikhove en Hulste (Bavikhoofsestraat) enerzijds en met Kuurne (Molenstraat) anderzijds.
- De monofunctionele woonwijken Ter Perre, Ter Coutere en Bloemenwijk. In de Bloemenwijk bevinden zich een klein wijkshoortje, een magazijntje van de stadsdiensten. Het containerpark, dat daar ook lange tijd was, werd te klein om te voldoen aan de gevraagde eisen omtrent de verwerking van afval. Daarom werd een nieuw up to date Diftarpark ingericht langs de Kortrijksesteenweg, in de buurt van IMOG (omgeving Zandberg).
- De nog niet aangesneden woonuitbreidingsgebieden (gewestplan) langs de Stedestraat. De ontwikkeling van het woonuitbreidingsgebied tussen de Stedestraat en de Leie wordt gehypothekeerd door de bestaande bedrijvigheid op deze gronden. Momenteel is de Groeninghe Ververij gesloopt. Het stadsbestuur kiest ervoor om het industriegebied om te vormen tot een woongebied. De ligging langs de Leie, maar vooral de realisatie van het woonpark Harelbeke-Kuurne, verantwoordt deze keuze.
- De N36, waarlangs de ambachtelijke zone Vierschaar en het industrieterein Vaarnewijk zijn gelegen. De schouwen van de elektriciteitscentrale fungeren als herkenningspunt.
- De site van de brouwerij 'Bavik' langs de oude Rijksweg (N36d). De brouwerij heeft nog uitbreidingsmogelijkheden via het BPA waarin het is gelegen.
- De vallei van de Vaarnewijkbeek, grenzend aan de wijk Ter Coutere. Ter hoogte van de Vierkeerstraat vormt de beekvallei een landschappelijk waardevol agrarisch gebiedje. De hoevesite 'Ter Coutere' draagt bij tot deze kwaliteit. Om de leefbaarheid van de hoeve te behouden, werd een RUP opgemaakt. Het plan zorgt ervoor dat verbouwingen en uitbreidingen mogelijk zijn. Daarnaast werden een aantal landschappelijke randvoorwaarden verankerd in het plan, zodat de typische kwaliteiten van deze cultuurhistorische site niet verloren gaan.

- **Zandberg**

Kaart 29 : Bestaande ruimtelijke structuur van Zandberg

Volgende elementen zijn structuurbepalend:

- De ligging binnen de invloedszone van de R8, die gezorgd heeft voor de vestiging van allerhande vormen van auto-gerichte grootschalige detailhandel nabij de R8.
- De R8, op de grens van Kortrijk met Harelbeke. Een drietal kruispunten met lichten, die elkaar kort opvolgen, controleren het kruisend verkeer.
- De Leie die de grens vormt met Kuurne. Tussen de Leie en de bebouwing langs de N43 treffen we afwisselend groene gebieden en industriële activiteiten.
- De parallelle wegenstructuur met:
 - De drukke N43 als drager van wonen, handelsfuncties en bedrijvigheid. Door de huidige inrichting (brede rijweg, geen vernauwingen of vluchtheuvels) wordt deze weg nog steeds veel gebruikt als verbindingsweg tussen Kortrijk en de N36 - Waregem.
 - De andere assen Hippodroomstraat - Elfde Julistraat - Tramstraat en Zandbergstraat - Jan Breydelstraat waarrond zich een heterogeen stedelijk woongebied heeft ontwikkeld. T.h.v. de Sabbestraat zijn een kerk en een basisschool opgericht.

- **Collegewijk – Eiland – Arendswijk**

Kaart 30 : Bestaande ruimtelijke structuur van Collegewijk-Eiland-Arendswijk

Volgende elementen zijn structuurbepalend:

- De verhoogde spoorwegberm van de spoorlijn Kortrijk-Gent, waardoor een gedifferentieerde ontwikkeling is ontstaan tussen het centrum en de randstedelijke wijken. Op een 4-tal plaatsen bestaan verbindingen (onder-doorgangen) met het kerngebied van Harelbeke.
- Eiland', de oudste wijk, die t.h.v. de Gaverstraat aansluit op het centrum en na oorlogse uitbreidingswijken Arendswijk en Collegewijk.
- De Deerlijksesteenweg (N36e), waarlangs het industrieterrein 'De Geit' is gesitueerd. Langs de Deerlijksesteenweg, tussen de bedrijvigheid, bevindt zich een klein Brits militair kerkhof.
- De Stasegemsesteenweg, de lokale verbindingsweg tussen het centrum en Stasegem, waarlangs heel wat openbare functies gevestigd zijn en de belangrijkste ontsluitingsweg is voor de Collegewijk. Er zijn reeds verschillende verkeersheuvels aangelegd als verkeersremmers op de belangrijkste oversteekplaatsen.
- Gulden Sporenstraat - Heerbaan, de lokale verbindingsweg met Deerlijk en de belangrijkste ontsluitingsweg voor de wijk Eiland en de Arendswijk.

- Het grote aanbod aan functies in de wijken of aansluitend bij de wijken:
 - . Het ontmoetingscentrum en bibliotheek, met bijhorende parking, aan de spoorwegtunnel van het station.
 - . De twee middelbare scholen Sint-Amandscollege en VTI, met groenvoorzieningen, tegenover het sportcomplex (aan de Gavers) langs de Stasegemsesteenweg.
 - . Het grote aanbod aan wijkbasisscholen (gemeenschapsonderwijs, stedelijk onderwijs en vrij onderwijs) in de Arendswijk en de wijk Eiland. De school in de Arendswijk wordt momenteel reeds deels gebruikt voor sociaal-culturele activiteiten. Voor de onbebouwde gronden die in de toekomst vrijkomen, wenst de stad ruimere mogelijkheden te bieden.
 - . Het RVT, in de Collegewijk.
- De grote onbebouwde terreinen, in het gewestplan bestemd voor woonuitbreiding, gelegen tussen de Arendswijk en de Gavers.

*Het **stedelijk woongebied** wordt gekenmerkt door stedelijke fragmentatie als gevolg van de historische langgerekte structuur van de kern van Harelbeke, de zware buffers van spoor, water en weg en de monofunctionele uitbreidingen in de laatste decennia. De versteviging van de interne samenhang tussen de verschillende buurten binnen de context van een aangenaam stedelijk woonmilieu, de relatie tussen wonen en water en een opwaardering van de stadskern zijn de belangrijkste uitdagingen voor de verdere ontwikkeling van deze deelruimte.*

4.3.2 De stedelijke omgeving Stasegem

Kaart 31 : Bestaande ruimtelijke structuur van Stasegem

UITRUSTINGSNIVEAU	STASEGEM
Winkelvoorzieningen	
basisvoorzieningen	x
andere detailhandel	x
grote winkelvoorzieningen	
Onderwijs	x
basisonderwijs	x
kunstonderwijs (in school)	x
Sportinfrastructuur	
voetbalvelden	x
tennisvelden	
sporthal	
Bibliotheek (in school)	x
Parochiaal centrum	x
Jeugdlokalen	x
Cultureel centrum (in school)	x
Gemeentelijk loket	
Brandweer	
Politie	
OCMW	
Containerpark	
Bejaardentehuis	
Kerkhof	x
Bijkomende voorzieningen	
bank	x
dokter	x
tandarts	x
apotheek	x
postloket	
Eetgelegenheden	x

Het stedelijk werkgebied was tot in de jaren '50 een open-ruimtegebied. Stasegem, gegroeid langs de verbindingsweg Harelbeke - Zwevegem, en met een rechtstreekse verbinding met Kortrijk, was tot dan een kleine landelijke kern.

Door de explosieve groei van Kortrijk, als gevolg van de mogelijkheden na de goedkeuring van het gewestplan (1977) en de aanleg van grote wegenis (autostrade E17 en de R8 rond Kortrijk), is het open landschap tussen Stasegem en de Kortrijkse ring (R8) verkaveld als industriegronden. De condities voor de uitbouw van industrieterreinen waren immers zeer goed: de nabijheid van de autostrade E17 richting Noord-Frankrijk enerzijds en Gent-Antwerpen anderzijds, de aanwezigheid van water (kanaal Bossuit-Kortrijk) en spoor, en de ligging tussen de steden Kortrijk, Harelbeke en Waregem.

Deze industriële ontwikkeling was wel ten nadele van Stasegem. Geleidelijk aan omsingelden de grote ruimtelijke infrastructuren het dorp. Bewoners ondervinden hiervan de nadelige gevolgen (lawaaï, geur, ...). Met de nieuwe wooninitiatieven, zoals de site Marbra-Lys en de woonwijk Beneluxlaan, zal de woonomgeving gevoelig worden versterkt.

Binnen Harelbeke functioneert Stasegem als vrij zelfstandige kern. Wat betreft dagdagelijkse voorzieningen beschikt Stasegem over een vrij goed uitrustingsniveau.

In 1995 werd ruim 8% van de bodemzetting in Harelbeke bepaald door oppervlakte voor ambachts- en industriegebouwen en opslagruimten. Dit is een derde van de totaal bebouwde ruimte van Harelbeke. Een groot deel van de bebouwde oppervlakte voor bedrijvigheid bevindt zich in Stasegem. Volgende zones bepalen het landschap van het werkgebied van stedelijk gebied Harelbeke:

• Stasegem

Volgende elementen zijn structuurbepalend:

- De grote lijninfrastructuren, de spoorlijn Kortrijk-Brussel en de E17 en het kanaal Bossuit-Kortrijk die Stasegem duidelijk fysiek begrenzen. Het toenemende verkeer langs de E17 zorgt voor geluidshinder.
- Het historische centrum op het kruispunt van Stasegemdorp (verbinding Kortrijk) met de Brouwerijstraat - Generaal Deprezstraat (de vroegere verbinding met Zwevegem). Het zijn straten, waarlangs zich rijwoningen bevinden, vermengd met winkels en een aantal kleinschalige bedrijven en centrumfuncties. De kwalitatieve heraanleg van het centrum, waarbij er een wegversmalling werd voorzien ter hoogte van Stasegemdorp, dient het doorgaand zwaar verkeer vanuit het industriepark door het dorp te beperken. Het centrum van Stasegem werd ook opgefrist door heel wat private renovaties aan woningen en handelspanden.

- Een 3-tal villa's met parktuinen, nabij het kerkplein, die als parkgebied aangeduid zijn op het gewestplan. De zonevreemde bestemming van de villa's werd via een RUP opgelost, waardoor de ruimtelijke mogelijkheden voor het wonen werden vergroot.
- De bestaande wijken gelegen rondom de kern. Opmerkelijk is dat, met uitzondering van één wijk, deze wijken nooit direct zijn aangesloten op het centrum. De Beneluxlaan, de huidige ontsluitingsweg naar Zwevegem en de Politieke Gevangenenstraat zijn de belangrijkste wijkverzamelwegen.
- Het jonge beboste terrein tussen Stasegem en het kanaal Bossuit-Kortrijk, dat toegankelijk is via het jaagpad langs het kanaal. De oevers van het kanaal en het water zelf hebben een recreatieve betekenis. Op het einde van de doodlopende Klinkaardstraat bevindt zich de kajakclub van Harelbeke. Een voetgangersbrug (Luipaardbrug) t.h.v. de site van Marbra-Lys verbindt de twee oevers van het kanaal.
- De praktisch onbebouwde gronden tussen de lintbebouwing langs de Steenbrugstraat en de E17. Op deze gronden bevinden zich een tweetal hoeves, een manege en het waterzuiveringstation. Het waterzuiveringsstation werd recent uitgebreid met een imposante infrastructuur. Het gebied wordt doorkruist door de Beneluxlaan. Ten westen van de Beneluxlaan is het gebied bestemd als stedelijk woongebied (GRUP ASK), ten oosten kregen de gronden een agrarische bestemming.
- Op de gronden van Marbra-Lys (5 ha), een voormalige bedrijfssite gelegen langs het kanaal en aansluitend bij Stasegem-dorp, wordt een nieuw woonproject gerealiseerd.

- **Industrieparken Harelbeke-Stasegem en Harelbeke-Kanaalzone**

Volgende elementen zijn structuurbepalend:

- De nabijheid van de R8, met een in- en uitrittencomplex naar beide industrieparken, wat een (vrij complexe) verbinding met de E17 garandeert.
- Het industriepark Harelbeke-Kanaalzone (17 ha), gesitueerd langs de zuidzijde van het kanaal Bossuit-Kortrijk. De bedrijven zijn in hoofdzaak gericht op vrachtverkeer. De potentiële multimodale ontsluiting van het terrein kan nog efficiënter worden aangewend.
- Het industriepark Harelbeke-Stasegem (87 ha), dat begrensd wordt door de spoorlijn Kortrijk-Brussel, de R8, het kanaal Bossuit-Kortrijk en de kern van Stasegem.
- Het kanaal Bossuit-Kortrijk, die door de vrij recente aanleg van loskaden een betere benutting toelaat.
- Het kleine lint langs de Luipaardstraat, ingesloten tussen de bedrijvigheid langs het kanaal op Harelbeeks en Kortrijks grondgebied. Het lint is bevestigd als woongebied op het gewestplan.

- **Keizershoek**

Het betreft het gebied gelegen ten zuiden van de E17 en het kanaal Bossuit-Kortrijk. Juridisch behoort dit gebied tot het grondgebied Harelbeke, maar functioneel is het gericht op Zwevegem.

Volgende elementen zijn structuurbepalend:

- De grote lijninfrastructuren E17 en het kanaal Bossuit-Kortrijk, wat de Keizershoek visueel afscheidt van de rest van Harelbeke.
- Het noordelijk deel van de N391, parallel aan de E17. De N391 is doorgetrokken met een nieuwe brug over het kanaal en fungeert ondertussen als ringweg van Zwevegem. Deze aanleg is ten nadele van het bestaande Kanaalbos, dat deels verdween door de ingreep. Het verkeersplein (ovonde), t.h.v. het kruispunt N391-Zwevegensestraat-Beneluxstraat, zorgt voor een rechtstreekse ontsluiting van de 'Blokken' (industrieterrein Bekaert-Zwevegem).
- De ontwikkeling van het hoogwaardig industrieterrein Evolis, dat onderdeel uitmaakt van het groter project op de grondgebieden van Kortrijk, Zwevegem en Harelbeke. Het terrein werd bouwrijp gemaakt. De N391 en de R8 (Ring

Kortrijk) zorgen voor de ontsluiting naar de autostrade (E17). Momenteel worden de gronden te koop aangeboden. Een 4-tal windturbines op het industriepark domineren het verstedelijkte landschap nabij de E17.

- De woonverlinting langs de Zwevegemsestraat (de lokale weg tussen Harelbeke en Zwevegem) en woonwijk Keizershoek (Keizerstraat), als autonome woonomgeving.
- Het tracé van de voormalige spoorlijn Kortrijk-Avelgem dat als fietspad werd aangelegd. Het Guldensporenpad behoort tot het provinciaal recreatief fietsroutenetwerk en tot het bovenlokaal functioneel fietsroutenetwerk.
- De landbouwgronden tussen de oude spoorlijn Kortrijk-Avelgem en de Keizershoek. De gronden zijn van weinig betekenis voor de landbouw, maar hebben een belangrijke waarde als bufferzone naar het bedrijventerrein Evolis.

*Omwille van de multimodale ontsluiting op het hoofdwegennetwerk hebben verschillende (regionale) economische activiteiten zich gevestigd in de **stedelijke omgeving Stasegem**. De druk van bedrijvigheid op Stasegem en op de Keizershoek is echter groot. Het verder uitbouwen van deze economische functie, rekening houdend met de kwaliteiten van de omgevingselementen, is een belangrijke opgave.*

De rol van deze deelruimte zal in de toekomst worden bepaald door nieuwe regionale economische structuren, gekoppeld aan de ontwikkelingen langs het kanaal Bossuit-Kortrijk en de doortrekking van de N391. De inrichting van Stasegem als een specifieke woonomgeving dient ervoor te zorgen dat Stasegem een duidelijk structurerend element blijft op lokaal niveau ten midden van infrastructuur op bovenlokaal niveau.

Vluchtfoto september 2007

4.3.3 Het stedelijk groengebied

Kaart 32 : Bestaande ruimtelijke structuur van de Gavers

De Gavers (± 175 ha), deels gelegen op Harelbeke en deels gelegen op Deerlijk, werden uitgegraven als zandontginning voor de aanleg van de E17. Daardoor ontstond een grote waterplas. Alhoewel de omliggende meersen gedraineerd werden, waren ze noch voor de omliggende landbouw noch voor de urbanisatie van enige betekenis. Hierdoor bleef binnen het stedelijk gebied een grote groene plek aanwezig.

Het gebied 'de Gavers' werd ondertussen door de provincie deels als recreatief domein uitgebouwd. Tijdens de laatste decennia werd er nog meer bos aangeplant. Het gebied vervult zowel ecologisch als recreatief een belangrijke rol in de regio Kortrijk. Op de waterplas wordt niet aan gemotoriseerde watersport gedaan. Er zijn ook geen crossparcours voor motoren aangelegd. De nadruk wordt gelegd op zachte recreatie met respect voor de natuur. Aan de rand van het gebied werd het stedelijk sportcentrum uitgebouwd.

Volgende elementen zijn structuurbepalend:

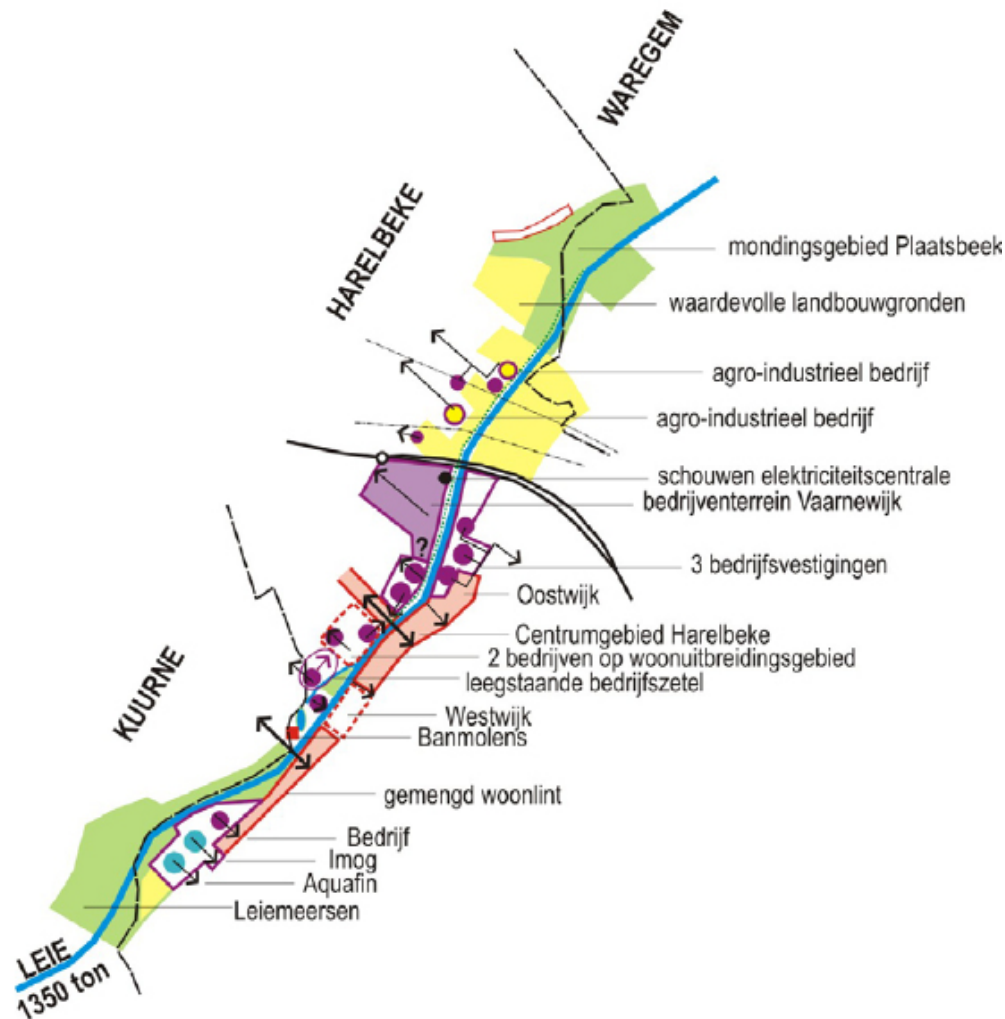
- Het openlucht-recreatiegebied en natuurgebied van de Gavermeersen, waar onder menselijke invloed, een waterplas is ontstaan, met er rond bos en vochtige weilanden.
- De site van de Gavers is op verschillende manieren bereikbaar. Voor gemotoriseerd verkeer zijn verschillende toegangen voorzien. Eerst en vooral is er de rechtstreekse toegang vanaf de Stasegemsesteenweg naar de parking West. Van hieruit is het enige cafetaria (met speeltuin) in het domein het snelst bereikbaar. Er is ook een parking Zuid die bereikbaar is vanaf de Eikenstraat en fungeert als hoofdtoegang. Vanaf deze parking zijn de gebouwen van de provincie, een aanlegsteiger tot het water en het

publieke zandstrand makkelijk toegankelijk. Tot slot is er ook een parking op het grondgebied van Deerlijk die bereikbaar is via de Meersstraat en de Gaversstraat die aansluit op de N36. Deze zou in de toekomst weggehaald worden.

Bijkomende voetgangers- en fietserdoorsteken zijn voorzien vanuit de Heerbaan, Stasegemsesteenweg, Eikenstraat en Meersstraat (Deerlijk). Er zijn verschillende bushaltes langs de Heerbaan en de Stasegemsesteenweg, onder andere de halte 'De Gavers' in de onmiddellijke omgeving van de parking West. Deze halte wordt bediend door lijn 76 en de belbus van Deerlijk.

- Het stedelijk voetbalstadion (Forestierstadion), de stedelijke sporthal, en een viertal outdoorsportvelden en de hondenafrichting, voorzien van een ruime parking, langs de Stasegemsesteenweg. Door de ingesloten ligging, tussen woonzones en de groengebieden (bestemming volgens het gewestplan) rond het domein de Gavers, zijn er momenteel geen uitbreidingsmogelijkheden meer voor het stedelijke sportcomplex.
- De woonverlating langs de Stasegemsesteenweg, Eikenstraat en Heerbaan. Enkel langs de Heerbaan zijn nog een 3-tal kijkvensters op het groengebied.
- De landbouwgronden tussen het Gaverdomein en de spoorlijn. Er bevindt zich een cluster van bebouwing langs de Meersstraat, waarin een lokale brouwerij en een tuinbouwbedrijf gevestigd zijn.

*Het **randstedelijk groengebied** wordt als aparte deelruimte gedefinieerd, enerzijds omwille van het bovengemeentelijke recreatief karakter van het gebied en anderzijds omwille van de grote impact op de natuurlijke structuur van Harelbeke.*

4.3.4 De leieband

De eerste ontwikkeling langs de Leie in Harelbeke was het ontstaan van de historische stadskern op de oostelijke oever. De loop van de Leie was nog vrij, en verschillende beken mondden er natuurlijk uit.

Ondertussen is de Leie gekanaliseerd en zijn de Leieboorden tussen de bruggen van de R8 en de N36 praktisch volledig omgeven door stedelijke bebouwing. Bij de economische expansie van de streek werden de Leieboorden verder geëxploiteerd voor economische doeleinden. Ter hoogte van de stadskern werden nieuwe woonprojecten opgetrokken. De gerichtheid van de bouwprojecten naar de Leie is meestal beperkt, waardoor er geen echte betrokkenheid bestaat tussen het water en de stedelijke activiteiten.

Een gevolg van al deze historische ontwikkelingen is de huidige onduidelijke ruimtelijke structuur met een zeer multifunctionele invulling langs weerszijden van de Leie.

In het **stedelijk gebied** zijn de Leieboorden zelfs grotendeels verengd tot de rechtgetrokken waterloop, met langs weerszijden een jaagpad. Enkel op de grens met Kuurne zijn nog een tweetal groenzones behouden, gelegen op de bedding van de oorspronkelijke loop van de Leie.

Eens over de brug van de N36 stroomt de Leie door **het open-ruimtegebied** tussen de stadskern

van Harelbeke en de bebouwing van Wielsbeke-Desselgem. De brede groene oevers met jaagpaden geven hier een totaal ander karakter aan de Leie-omgeving. In deze omgeving bevindt zich het ecologisch waardevolle mondingsgebied van de Plaatsbeek in de Leie.

Volgende elementen zijn structuurbepalend:

- De gekanaliseerde Leie met jaagpaden. T.h.v. het centrumgebied van Harelbeke vergroten de harde oeverranden de breuk tussen water en wonen.
- De gronden nabij de R8. In het gewestplan zijn deze gronden grotendeels opgenomen bij het gebied voor openbare nutsvoorzieningen. Ze sluiten aan bij een groter groengebied op het grondgebied Kuurne, aan de overzijde van de Leie. De gronden zijn momenteel volop in opbouw door de uitbreiding van Aquafin.
- De omgeving van de Banmolens en de Bloemmolens (voormalige activiteit van het bedrijf CERES). De Banmolens werden een aantal jaren geleden omgevormd tot een woonproject (lofts). Naast de Banmolens ligt een vijver (gedeelte van de afgesneden meander van de Leie) er wat verlaten bij. De vijver is als groengebied aangeduid op het gewestplan. De Bloemmolens is een dominant bedrijven-complex op het kleine schiereilandje ter hoogte van het sluizencomplex. Als landmark is dit gebouw structuurbepalend voor de Leie-

omgeving. Het bedrijf staat momenteel leeg. Gezien de geplande woonprojecten in deze omgeving en de vernieuwing van de sluis in functie van de verbredingswerken stelt zich de vraag of in de gebouwen nog een nieuwe bedrijfsactiviteit moet worden gevestigd.

- De opeenvolging van bedrijfsvestigingen en woonprojecten langs de beide oevers.
- De onbebouwde gronden van de voormalige Westwijk, met zicht op de sluis en de Bloemmolens. De gronden zijn in het gewestplan bestemd als woongebied.
- De landschappelijk waardevolle monding van de Plaatsbeek. Waar de beek in de Leie mondt, is er een afgesneden Leiemeander. Vanuit de Tweede Aardstraat zijn er mooie uitzichten op dit zacht hellende gebied. Naar het oosten toe loopt het gebied over in het beschermde landschap rond het Ooigembos (gemeente Wielsbeke).

*De rol van de **Leie** is groot, voor de stad Harelbeke en ook voor gans de regio. De ontwikkeling langs de Leieboorden en de mogelijkheden voor wonen, recreatie en natuurontwikkeling bieden ruimtelijke potenties aan de deelruimte. De belangrijkste uitdaging voor deze deelruimte is het zoeken naar een evenwicht tussen de economische betekenis van de Leie en de andere kwaliteiten van de Leie en haar waterfront.*

UITRUSTINGSNIVEAU	HULSTE	BAVIKHOVE
Winkelvoorzieningen		
basisvoorzieningen	x	x
andere detailhandel	x	x
grote winkelvoorzieningen	x	
Onderwijs		
basisonderwijs	x	x
kunstonderwijs (in school)	x	x
Sportinfrastructuur		
voetbalvelden	x	x
tennisvelden		x
sporthal	x	x
Bibliotheek	x	x
Museum	x	
Jeugdlokalen	x	x
Cultureel centrum (in school)	x	x
Administratief centrum		x
Brandweer		
Politie		
OCMW		
Nejaardentehuis		
Kerkhof	x	x
Bijkomende voorzieningen		
bank	x	x
dokter	x	x
tandarts	x	x
apotheek	x	x
postloket	x	
Eetgelegenheden	x	x

4.3.5 Het landelijk woongebied

Het landelijk woongebied omvat de kernen Bavikhove en Hulste. Zoals bij het stedelijk gebied primeert hier ook de functie wonen.

‘Wonen’ betekent in deze context het louter wonen met daaraan gekoppeld een ‘beperkt lokaal aanbod’ aan voorzieningen. Industriële activiteiten komen hier ook voor, zowel in als aan de randen van het woongebied.

• Hulste

Kaart 33 : Bestaande ruimtelijke structuur van Hulste

Volgende elementen zijn structuurbepalend:

- Het historische centrum met een beperkt aantal dagdagelijkse voorzieningen. Een aantal jaren geleden werd de omgeving van het dorpsplein heraangelegd als zone 30.
- De smalle kronkelige Vlietstraat-Hulstedorp-Brugsestraat als centrumas.
- De noordelijk gelegen grote uitbreidingswijk ‘Ter Elst’, gelegen tussen de kern en de ontsluitingsweg Kwademeerslaan.
- De bundeling van voorzieningen (school, sportvelden en kerkhof) tussen de wijk Ter Elst en Muizelstraat.
- De industriezone in de kern van Hulste.
- Twee grote bedrijfssites, één gelegen langs de Kuurnsestraat en de andere langs de Brugsestraat.
- De beekvallei van de Hazebeek die de kern vanuit het zuiden binnendringt en zijn verloop verder vervolgt (als Havikbeek) in het glooiende landschap tussen Hulste en Bavikhove.

- Afwisseling van verlinting en zichtassen op het vrij open landschap (beekvallei Lampernissebeek) langs de Blauwhuisstraat.
- De hoeve in lijn met de Kasteelstraat als baken in het open landschap.
- De lintbebouwing langs de ontsluitingswegen Kuurnsestraat (richting N36) en Brugsestraat (richting N50).
- Fruitkwekerijen langs de beek t.h.v. de Hazebeekstraat.
- Een aantal boerderijen in of op de rand van de bebouwde omgeving van Hulste.
- Twee hoogspanningsleidingen ten zuiden van de kern.

● **Tussen Hulste en Bavikhove**

Volgende elementen zijn structuurbepalend:

- Het glooiend waardevolle open-ruimtegebied (vochtige weidegronden) rondom de Havikbeek en de Plaatsbeek (groengebieden op gewestplan).
- De afbakening van het open gebied door de lintbebouwing langs de Kuurnsestraat-Vondelstraat-Vierkeerstraat-Vlietestraat.
- Een kleine woonconcentratie en twee (zonevreemde) bedrijven gelegen langs de smalle Haringstraat, die het gebied van oost naar west doorkruist.

● **Bavikhove**

Kaart 34 : Bestaande ruimtelijke structuur van Bavikhove

Volgende elementen zijn structuurbepalend:

- Het verouderde centrum met een aanbod aan dagdagelijkse functies. Momenteel wordt de kern van Bavikhove grondig heringericht, waarbij Bavikhovedorp als een leefbaar, kwaliteitsvol plein wordt aangelegd.
- De verkavelde gronden in de onmiddellijke nabijheid van het dorpsplein, waar momenteel een nieuw aanbod aan woongelegenheden gerealiseerd wordt.
- De vermenging van bedrijvigheid, handel en wonen langs de Hoogstraat en langs de Kervijnstraat tot aan de Leie.
- De uitbreidingswijken: Koeksken (zie foto) grenzend aan de Plaatsbeek, de Tuinwijk ten zuiden van het centrum (kant Europastraat) en de vrij recente kleinere verkavelingen in de omgeving van de rotonde Vlietestraat-Oudstrijderslaan-Hoogstraat-Bavikhovedorp (Tramstatie).
- Het sportcentrum met in- en outdoor sportinfrastructuur, de stedelijke basisschool en de lokalen van de jeugdbeweging aansluitend bij het dorpsplein en grenzend aan de wijk Koeksken.

- De gebouwenconcentratie tussen de Paddebeek en de Hoogstraat, waarbinnen een aantal (zonevreemde) bedrijven liggen.
- De prominente aanwezigheid van de waardevolle beekvallei van de Plaatsbeek in de kern van Bavikhove, wat momenteel nog prachtige zichten biedt op de kern van Bavikhove. De landbouwgronden rondom de beek zijn opgenomen als woongebied in het gewestplan (met uitzondering van een strook langs de beek dat als parkgebied werd bestemd). Een goedgekeurd BPA voorziet hier een uitbreiding van het kerkhof en nieuwe woonzones. De brede groene strook langs weerszijden van de beekvallei wordt behouden en garandeert ruimte voor de beek in de kern van Bavikhove.
- De doortocht Vlietstraat-Bavikhovedorp-Bavikhovestraat tussen Hulste en Harelbeke, met weinig esthetische verkeersremmende maatregelen.
- De Oudstrijderslaan, met een ontbrekend stuk t.h.v. van de Plaatsbeek. Het was ooit de bedoeling om deze wijkverzamelweg rondom het centrum van Bavikhove te vervolledigen om zo het centrum van doorgaand verkeer te ontlasten. Omwille van protest van de handelaars uit de dorpskern werd beslist om de weg toch niet door te trekken. Bovendien zou de nieuwe weg (met brug over de Plaatsbeek) een mooi stukje landschap doorsnijden. Het stadsbestuur besliste daarom om de bestaande toestand te bestendigen en het centrum van Bavikhove als autoluw gebied (zone 30-gebied) in te richten. Het invoeren van eenrichtingsverkeer in de Bavikhoveseestraat en de Vierkeerstraat moet hieraan tegemoet komen.
- Twee hoogspanningsleidingen ten zuiden van de kern.
- De landbouwgronden tussen de N36 en Bavikhove. De verlinting langs de Bavikhoveseestraat, als uitloper van Bavikhove naar de N36, verdeelt de strook in twee delen.
- De vrij smalle landbouwstrook tussen Bavikhove en de Leie, waarlangs een jaagpad loopt. Tussen de Leie en het jaagpad is een berm voorzien.

*De ontwikkeling van het **landelijk woongebied**, als potentieel geheel van twee landelijke dorpskernen gescheiden door een praktisch gaaf open-ruimtegebied, is de uitdaging voor deze deelruimte.*

4.3.6 Het gemengd lint N50

Kaart 35 : Bestaande ruimtelijke structuur van het gemengd lint N50

Het betreft de bebouwde strook langs de N50, die het open-ruimtegebied tussen Lendeledede en Hulste doorsnijdt. Het weg vormt een onderdeel van de historische steenweg Kortrijk-Brugge. Door de grote groei van het stadsgewest Kortrijk de laatste 40 jaar rukt de verlinting langs de N50 steeds verder op.

De N50 is het voorbeeld van de klassieke verlinting die structuurloos is gegroeid. Vandaag heeft de weg een fragmentarische opbouw, oogt hierdoor rommelig en roept bij sommigen een desolaat gevoel op. Boerderijen, rijwoningen, grootschalige en kleine handelszaken, bedrijven, restaurants en bars wisselen elkaar af met een willekeur die je enkel langs deze steenwegen kan aantreffen. De bebouwde omgeving van de Brugsesteenweg is hierdoor verworden tot een complexe menging van gebouwen en functies, die soms wel en dan weer niet zonevreedd gelegen zijn volgens het gewestplan.

Ook ruimtelijk mist het geheel samenhang. Ondanks het rooilijnenplan opgemaakt door de Afdeling 'Wegen en Verkeer' van Vlaanderen in de jaren '70, staan gebouwen afgewisseld eens dichtbij de rooilijn dan weer zeer diep op de percelen. De verlinting heeft er bovendien voor gezorgd dat het landbouwgebied tussen Lendeledede en Hulste in twee delen werd gesplitst. Slecht op één plaats is er nog een opening tussen de bebouwing.

Verkeerskundig heeft het lint in eerste instantie een verbindende functie voor verkeer, maar de aanwezigheid van allerlei activiteiten ondermijnt deze functie. De ontsluiting en bediening van de bedrijvigheid en handel komt vaak in conflict met het doorgaand verkeer.

Een aantal functies langs de N50 vragen om een dringende oplossing, dit zijn de dierenzaak Holvoet, het bedrijf 'Bourgondisch Kruis' en de onbebouwde gronden van het bedrijf SWD (Swyngedouw). Holvoet ligt volledig zonevreedd. Het Bourgondisch Kruis wenst uit te breiden in agrarisch gebied. SWD ligt bestemmingsmatig correct (milieubelastende industrie).

*Het **gemengd lint N50** is vrij recent uitgegroeid tot een herkenbare structuur van een bebouwd gemengd lint langs een historische invalsweg van een stad. De hoofdfunctie van de weg blijft het regionaal verbinden van gemeenten. De aangrenzende functies beperken echter een vlotte doorstroming. De ruimtelijke uitwerking van het **gemengd lint** vraagt om een specifiek ruimtelijk beleid.*

4.3.7 Hoog-Walegem/Klein-Harelbeke

Kaart 36 : Bestaande ruimtelijke structuur van het noordelijk open-ruimtegebied

Het noordelijk open-ruimtegebied is het landbouwgebied die zich uitstrekt ten noorden van Hulste en Bavikhove. In dit gebied heeft het reliëf in grote mate de ruimtelijke ontwikkelingen bepaald. De hoogte varieert er van 20 tot 35 m boven de zeespiegel. De weinige wegen die door het gebied gaan, geven een 'panoramisch' zicht op de heuveltop met zijn bebouwing als focuspunten en op de lager gelegen gebieden.

Volgende elementen zijn structuurbepalend:

- Het noordelijk gebied Hoog-Walegem dat wordt gekenmerkt door een beperkte, sterk verspreide bebouwing. De bebouwing omvat hoofdzakelijk (voormalige) hoeves. De hoevecomplexen vormen focuspunten in het landschap. De gronden worden afwisselend als akker- en als weiland gebruikt. Het gebied biedt panoramische uitzichten op de Leievallei in het zuiden en op de kanaalzone Roeselare-Ooigem in het noorden. Er is wel visuele vervuiling door KMO's langs het kanaal en de bebouwing van Klein-Harelbeke.
- Het meer zuidelijke woongebied dat bestaat uit een samensmelting van drie te onderscheiden clusters: Muizelhoek, Klein Harelbeke en Barzehoek. Op een complexe manier komen hier historische, kleine rijwoningen, alleenstaande

woningen, boerderijen, ... samen. De bebouwing in Barzehoek, Klein Harelbeke en Muizelhoek is zodanig willekeurig en labyrintisch dat de traditionele verkaveling in Barzehoek er als specifiek element naar voor komt. In tegenstelling tot het noordelijk gebied is dit een bebouwd en vertuind landschap zonder verre zichten. Verspreid tussen de woningen liggen serres. Het grootste serrecomplex bevindt zich in de westelijke rand, langs de Barzestraat.

- De toeristisch uitgebate Muizelmolen als baken in het landschap tussen Hoog-Walegem en het lagergelegen Otteka. De molen ligt op het uiteinde van de Muizelstraat.
- De zeer open valleikom van de Marelbeek (Otteka) die verder loopt in Oostrozebeke en Wielsbeke, waar vooral aan akkerbouw (intensieve landbouw) wordt gedaan.

*Het gebied **Hoog-Walegem/Klein Harelbeke** is binnen de ruimtelijke structuur van Harelbeke een waardevol landschappelijk agrarisch gebied, dat beschermd dient te worden. Anderzijds vraagt de aanwezigheid van zonevreemde bebouwing in het gebied om een duidelijke ruimtelijke aanpak.*

4.3.8 Het landelijk gebied rond Hulste en Bavikhove

Het agrarisch gebied dat de kernen Hulste en Bavikhove omsluit, is een zeer versnipperd gebied.

Het is een agrarisch gebied vol bebouwing. Het gebied bevindt zich ten noorden van de verstedelijkte bebouwing van Kuurne en Harelbeke, ten westen van de kernen Beveren-Leie en Ooigem (Wielsbeke). De open ruimtes in het gebied zijn zeer beperkt en gescheiden van elkaar. Bepaalde fragmenten zijn waardevol omdat ze relatief groot zijn, zicht geven op een dominant element (hoeve of bedrijf), het aaneengroeien van de grotere kernen verhinderen, ...

Volgende elementen zijn structuurbepalend:

- De verspreide bebouwing (woningen, hoeves, en bedrijven), woonclusters en -linten in het zuidwesten en noordoosten van het gebied. Een aantal bebouwingsclusters in de open ruimte hebben een kritische schaal waardoor ze een entiteit op zich vormen, soms met een eigen benaming (Eetje, Drieshoek, ...). Meestal zijn in deze clusters ook (agrarische) bedrijven opgenomen. Loodsen van oude vlasroterijen, stapelplaatsen voor landbouwmateriaal, ... maken integraal deel uit van de bebouwing. Een aantal hoeves vormen op zich een landschappelijke eenheid. Het zijn de meest authentieke

elementen in het landschap en hierdoor alleen al waardevol. Deze bebouwing vormt een deel van het erfgoed en de dynamische geschiedenis van het gebied. Ze vormen inherent onderdeel van de bebouwing.

Te vermelden zijn:

- . Het zonevreedend regionaal bedrijf 'Agristo' en de bloemen- en plantenkwekerij nabij het woonlint langs de Waterstraat.
- . De verlinting langs de Vierkeerstraat en de Drieshoek.
- . Het woonlint langs de Kuurnsestraat, als uitloper van Hulste naar de rijksweg N36d.
- . De verzameling van verspreide woningen, woonlinten en hoeves, zoals langs de Absultstraat, Lampernissestraat en de Ginstestraat.
- . De concentratie van wonen en werken op het kruispunt van de oude gewestweg N36d met de N50 (o.a. het bedrijf 'Bourgondisch kruis').
- . Het lint van wonen en bedrijvigheid langs de oude gewestweg N36d. Op de grens van Harelbeke met het grondgebied Kuurne domineert een grote bedrijfssite (industriegebied op het gewestplan) de omgeving.
- Het vrij recent aangelegde tracé van de N36 die de Waterstraat, de Kuurnsestraat en de

Vierkeerstraat kruist en dwars door de beekvallei van de Darmbeek loopt. De N36 is tussen de N50 en de N43 aangelegd met 2x1-rijstrook. Deze smalle aanleg zorgt ervoor dat de N36 niet als een volwaardige ringweg rondom Harelbeke kan fungeren.

- De omgeving van de Darmbeek en de Vondelbeek, ten noorden van de N36. De beken stromen oostwaarts naar respectievelijk de Hazebeek en de Plaatsbeek. Het is een akkerbouwgebied met weinig weiland langs de beken. Er zijn nog wat kleine landschapselementen en een klein populierenbosje (Distelbos).
- De waardevolle beekvallei van de Vaarnewijkbeek die vanuit Kuurne, oostwaarts naar de Leie loopt. Ten zuiden van de gewestweg N36d stroomt de beek door een open landbouwgebied. Ten noorden vormt de depressie van de Vaarnewijkbeek de scheiding tussen het open landschap (Vierkeerstraat) en het stedelijk woongebied (Overleie). Langs de beek liggen overal weilanden.

*Het **landelijk gebied rond Hulste en Bavikhove** wordt als aparte deelruimte aangeduid omwille van de vraag hoe in de toekomst zal worden omgegaan met dit vlakke landbouwgebied, waar alle vormen van land- en tuinbouw voorkomen. Er dienen ook ruimtelijke ontwikkelingsperspectieven geboden te worden aan de vele (zonevreemde) bebouwing en functies, die niet aan de landbouw gerelateerd zijn.*

4.3.9 De open-ruimtecorridor Harelbeke-Waregem

Kaart 37 : Bestaande ruimtelijke structuur van de open-ruimtecorridor Harelbeke-Waregem

De corridor is een relatief onbebouwd gebied tussen Harelbeke en Beveren-Leie. Het gaat om een duidelijk afgebakend gebied tussen de N36, de Leie, de Beverenbeek en de oude N36 richting Deerlijk.

Volgende elementen zijn structuurbepalend:

- De N36 als duidelijke grens buitengebied - stedelijk woongebied.
- De parallelle structuur van de spoorweg Kortrijk-Gent en de oude steenweg Kortrijk-Gent (N43) die de valleikom van de Beverenbeek doorkruisen. Tussen beide infrastructuren ontwikkelden zich bedrijven en een woonwijk. De bebouwde strook tussen N43 en spoor bevat enkel nog open (agrarische) ruimte aansluitend bij de Beverenbeek.
- Het noorden van het gebied wordt gekenmerkt door twee grote landelijke villa's met uitgestrekte tuinen er rond en boomgaarden die gestaag uitbreiden. Parallel met de Leie zijn bermen en bomenrijen aanwezig. Al deze elementen vormen gesloten groenstructuren die de zichten in het gebied beperken.
- Het zuidelijke deel wordt gekenmerkt door grondgebonden landbouw en weiland. Het is een zeer open gebied waar je relatief ver kan kijken.

Hierdoor vormen de hoeves des te meer een focuspunt. Vanop de spoorlijn wordt het gebied duidelijk waargenomen als één van de weinige open ruimtes in het anders zeer dichtbebouwde traject. De landelijke wegen in dit gebied zijn smal en kunnen als recreatieroutes gebruikt worden.

- Het ontginningsgebied (Spijkerland) langs de Waregemstraat. Een deel van het ontginningsgebied is op vandaag nog in gebruik als landbouwgrond. Er bestaan plannen om de zone om te vormen naar een natuurgebied met een recreatief medegebruik.
- De hoogspanningsleidingen die over de Leie verder over Waregem lopen.

*De **corridor Harelbeke-Waregem** vervult een open-ruimtefunctie binnen de bestaande ruimtelijke structuur van Harelbeke. Een aantal recente ontwikkelingen raken aan dit open landschap. Voor deze deelruimte zijn de belangrijkste uitdagingen enerzijds het behoud van de open ruimte als grensstrook tussen Harelbeke en Waregem en anderzijds het vervullen van een corridorfunctie tussen de Leie en de Gavers.*

Foto van het open-ruimtegebied Esser (2007). Ondertussen werd de doortrekking van de N391 gerealiseerd, waardoor de Kanaalbossen van het gebied werden afgesneden.

4.3.10 Het open-ruimtegebied Esser ('t Hol)

Kaart 38 : Bestaande ruimtelijke structuur van het open-ruimtegebied Esser

Het betreft het open-ruimtegebied tussen de E17 en het kanaal Bossuit-Kortrijk, Esser of in de volksmond 't Hol genoemd. Het gebied is in zijn omgeving een relatief onbebouwd agrarisch gebied. In deze open ruimte komen een aantal specifieke elementen voor.

Volgende elementen zijn structuurbepalend:

- De E17 als harde grens naar de Gavers toe.
- De spoorlijn Kortrijk-Brussel.
- Het kanaal Bossuit-Kortrijk met op de noordelijke oever het vrij jonge kanaalbos. Met de doortrekking van de N391 is een deel van de bosstrook verdwenen. Voor fauna en flora vormt de N391 een nieuwe barrière tussen de kanaalomgeving en de Gavers.
- Het dominant aanwezige bedrijf Verhaeghe en het kleine woonlint, aansluitend bij de Stationswijk op het grondgebied Deerlijk.
- Het woonlint, vermengd met agrarische bedrijvigheid langs de Iepersestraat.
- Het centraal gelegen landbouwgebied, waar akker- en weilanden elkaar afwisselen. In dit gebied bevinden zich een aantal hoeves. De gebouwencomplexen, samen met de oprijlanen, waterpartijen, groenresten, kapelletjes zijn betekenisvol voor deze omgeving.
- De beekvalleien van de Keibeek en de Pluimbeek.

- Een centrale depressie met waardevolle natte graslanden en open water en omvat kleine landschaps- en reliëfelementen. Door de kleine landschapselementen omvat het gebied een geslotenheid. Bij het doorkruisen volgen de verschillende zichten elkaar op. Zo goed als het gehele gebied is overstromingsgebied (NOG). Dit vraagt om bijzondere aandacht voor wat betreft de waterhuishouding.

Een belangrijk instrument voor het behoud van de open ruimte zijn de landschapsbedrijfsplannen. In deze deelruimte hebben een aantal landbouwers zich hiervoor vrijwillig geëngageerd. Zo'n plan geeft aan hoe een land- of tuinbouwbedrijf zijn relatie met het omliggende landschap kan versterken. Het plan wordt in overleg tussen de bedrijfsleider en de Provincie op maat van elk specifiek landbouwbedrijf opgemaakt.

*In deze deelruimte is de landbouwfunctie dominant aanwezig, waarbij de grondgebonden activiteiten ruimtelijk overheersen. Het **open-ruimtegebied Esser** maakt deel van een groter agrarisch gebied op Harelbeeks en Deerlijks grondgebied. De deelruimte is voor beide gemeenten een waardevol open-ruimtegebied met een agrarische hoofdfunctie.*

5. TRENDS - KWALITEITEN EN KNELPUNTEN

5.1 Algemene trends

Uit de overlegmomenten met vertegenwoordigers van de georganiseerde bevolking en uit gesprekken met de ruime bevolking zijn verschillende belangrijke problemen en potenties voor de hele stad of voor bepaalde delen naar voor gekomen. Het betreft knelpunten en mogelijkheden met betrekking tot het stedelijk gebied en het buitengebied. Deze knelpunten en mogelijkheden zijn vaak het gevolg van algemene trends die zich de laatste decennia op sociaal, ruimtelijk en economisch vlak in Vlaanderen hebben voorgedaan.

Het betreft volgende belangrijke ruimtelijke trends:

- Het landschap van Vlaanderen slibt meer en meer toe, enerzijds door de toename en groei van verspreide bebouwing en anderzijds door de lineaire ontwikkeling langsheen wegen. De ongecontroleerde uitbreiding van de kernen door o.a. de inplanting van baanwinkels en het ontwikkelen van steeds grotere verkavelingen voor bedrijvigheid en wonen heeft het landschap versnipperd. Bovendien zorgt deze versnippering voor een grote druk op de open ruimte en ondermijnt het de historisch centrale functie van de kernen.
- De toenemende grondinname voor wonen en werken hypothekeren de toekomst van landelijke gebieden. Maar ook de landbouw zelf, door schaalvergroting, heeft ervoor gezorgd dat vele landschapselementen (hagen, poelen, bomenrijen,...) zijn verdwenen. Het landschap wordt hierdoor opener en uniformer. Naast de algehele vervlakking van het landschap betekent dit ook een verarming van de ecologische structuur. De resterende biotopen

en natuurelementen worden steeds meer bedreigd door overbemesting, verontreiniging, en verdroging door drainage, waardoor de biotopen van elkaar worden geïsoleerd.

- De intensiteit van het autoverkeer stijgt en ook het vrachtverkeer over de weg neemt alsmaar toe. De gevolgen hiervan laten zich voelen op vlak van de woonkwaliteit. Toenemend verkeer bedreigt de verkeersleefbaarheid en het wooncomfort in de kernen. De drukte op de intergemeentelijke verbindingswegen, die vaak dwars door centra van steden en kernen lopen, zorgt voor stank, lawaai, trillingen en brengt de veiligheid van de zwakke weggebruiker in het gedrang. Volgens deze trend daalt bijgevolg het aandeel van de verplaatsingen met het openbaar vervoer, te voet en per fiets.

Ook in de stad Harelbeke zijn deze trends merkbaar in de huidige ruimtelijke structuur. Ze hebben geleid tot ruimtelijke knelpunten, maar geven ook ruimte voor nieuwe mogelijkheden die hieronder worden opgesomd.

5.2 Knelpunten en potenties m.b.t. nederzettingsstructuur

- **Uitstraling van het centrum**

De lineaire structuur van Harelbeke-Zandberg, de drukke en vaak te brede verkeersas (N43) door het centrum en het onherbergzaam karakter t.h.v. de Westwijk zorgen ervoor dat Harelbeke een stedelijke kern mist. De aanleg van het Marktplaats is louter ingegeven vanuit verkeerskundig standpunt, namelijk plaats bieden aan zoveel mogelijk auto's.

Een verbetering van de leefbaarheid door de aanpak van het openbaar domein, is meer dan noodzakelijk. Een belangrijke aanzet om het centrumgebied op te waarderen gebeurde met de heraanleg van het Paretteplein en het Stationsplein. Deze aanpak wordt verder gezet met de gefaseerde herinrichting van de doortocht van de N43 (in uitvoering). Ondertussen werd ook de omgeving van de kerk aangepakt. Een nieuwe design voor de Markt en de Leieboorden staan ook nog op de agenda. Het geheel zal worden gekaderd binnen een beeldkwaliteitsplan (in opmaak) die een aantal kwalitatieve inrichtingsprincipes voor het centrumgebied zal uitzetten.

Interessant om te vermelden is dat een opwaardering van een centrum meestal wordt gevolgd door private renovaties en vaak aanleiding heeft tot

een uitbreiding van het aanbod aan detailhandel en horeca. Detailhandel en horeca zijn nu te matig aanwezig in het centrum om in Harelbeke te kunnen spreken van een volwaardig kernwinkelgebied.

- **Woonkwaliteit en bouw mogelijkheden in het stedelijk gebied van Harelbeke**

Een aantal wijken (Oostwijk, Overleie, ...) in het stedelijk woongebied worden geconfronteerd met een veroudering van het woningpatrimonium. Deze wijken worden meer dan elders getroffen door leegstand en tonen sporen van verloedering.

Anderzijds bevinden zich in het stedelijk gebied nog behoorlijk wat woonverdichtingsmogelijkheden. Een aantal sites kunnen, door hun strategische plek, het toekomstige ruimtelijke beeld van de stadskern kwalitatief bepalen, zoals de invulling van de braakliggende gronden van de Westwijk en de gronden van de voormalige Groeningeververij aan de overkant van de Leie.

Hoewel het stedelijk gebied van Harelbeke haast volledig bebouwd is, is er ook nog een (beperkt) aanbod aan woonuitbreidingsgebieden. De woonuitbreidingsgebieden komen in aanmerking voor de invulling van de taakstelling voor wonen in het regionaalstedelijk gebied Kortrijk en kunnen op korte termijn worden aangesneden.

Bij realisatie van nieuwe woningen op deze gronden dient zowel kwalitatieve als kwantitatieve differentiatie nagestreefd te worden, met de nodige aandacht voor openbaar groen.

- **Rol van Stasegem**

Dankzij de heraanleg van de kern van Stasegem, met een openbaar park bij de kerk, en de recente renovaties van woningen en handelszaken, heeft Stasegem een frisse aanschijn. De aanwezigheid van industriële activiteiten, met geur-, lawaai- en verkeershinder overschaduwde echter de aangename woonomgeving van Stasegem.

De mogelijkheden voor woninguitbreiding in Stasegem en de herbestemming van de verlaten industriële site Marbra-Lys tot woongebied hebben de positie van Stasegem als woonomgeving tussen de regionale bedrijvigheid verstevigd.

- **Rol van de landelijke dorpen**

Ondanks de nabijheid van het stedelijk gebied, hebben Bavikhove en Hulste nog steeds een landelijk karakter. De verouderde aanschijn van Hulste werd recent aangepakt door de heraanleg van het openbaar domein in de dorpskern. Ook het kerkplein van Bavikhove wordt momenteel heringericht tot een volwaardig centrumplein met nadruk op de verblijfsfunctie.

Een aantal elementen in het landelijke woongebied bieden potenties om deze omgeving nog aantrekkelijker te maken en de identiteit van beide kernen te versterken:

- Bavikhove en Hulste zijn nog relatief kleine kernen met een vrij goed uitrustingsniveau;
- aanwezigheid van hoevegebouwen rond de landelijke dorpen;
- aanwezigheid van natuurlijke structuurbepalende elementen in de nabijheid van de dorpspleinen, zoals de Plaatsbeek in Bavikhove;
- een historisch gegroeide vermenging van wonen en bedrijvigheid waardoor de kernen geen slaapkernen zijn;
- en een eigen dorps- en gemeenschapsleven.

Beide kernen bieden m.a.w. de mogelijkheid tot landelijk, rustig wonen op een vrij kleine afstand van een verstedelijkt gebied met een vlotte ontsluiting naar de regio.

De onbebouwde woon- en woonuitbreidingsgebieden in Bavikhove en de vernieuwing van het oude woningpatrimonium in Hulste bieden ruime mogelijkheden voor wooninbreiding. Het is wenselijk dat deze inbreiding gebeurt op het schaalniveau van de landelijke kernen en met het nodige respect voor de natuurlijke en landschappelijke kwaliteiten in de kernen.

- Bavikhove heeft binnen het woongebied (gewestplan) nog een ruim aanbod aan woonmogelijkheden voor nieuwbouw. Naast een aanbod aan onbebouwde individuele percelen verspreid over het dorp, bevindt zich het grootste potentieel aan vrije bouwgronden langs de Plaatsbeek.
- In Hulste zijn ook nog steeds bouwmogelijkheden aanwezig. Het zijn vooral onbebouwde kavels langs uitgeruste wegen. Daarnaast kan het woonuitbreidingsgebied 't Stroomke verder worden aangesneden indien de behoefte hiervoor kan worden aangeduid.

- **Wat met woningen in de open ruimte?**

Harelbeke wenst rechtszekerheid te bieden aan zonevrije woningen in de open ruimte, waarbij aan de woonlinten en -concentraties meer mogelijkheden kunnen gegeven worden dan aan geïsoleerd gelegen woningen.

Het bepalen van de mogelijkheden van de zonevrije woningen dient ook afhankelijk gesteld te worden van het gebied waarin ze liggen. De problematiek wordt dus gebiedsgericht en gebiedsspecifiek aangepakt. Het beleidskader rond deze problematiek werd ondertussen geconcretiseerd in een ruimtelijk uitvoeringsplan.

5.3 Knelpunten en potenties m.b.t. economische structuur

- **Regionale bedrijvigheid en de draagkracht van Stasegem?**

Harelbeke wordt gekenmerkt door een gezonde differentiatie aan bedrijvigheid. De grote, traditionele sectoren leiden echter onder een grote concurrentiedruk van de lage loonlanden, waardoor de tewerkstelling in deze sectoren gedaald is over de laatste 10 jaar. Het is dan ook belangrijk dat Harelbeke binnen het verstedelijkte gebied van Kortrijk enerzijds deze verscheidenheid behoudt, maar ook open staat voor en mogelijkheden biedt aan nieuwe sectoren. Immers hoe groter de differentiatie, hoe meer garanties voor een zekere stabiliteit van de bedrijvigheid op het grondgebied van Harelbeke.

De vrij centrale ligging in het regionaalstedelijk gebied Kortrijk, met een vlotte en snelle aansluiting op de E17 genereert op zich heel wat mogelijkheden voor Harelbeke. Deze twee regionale structuren blijven belangrijke voorwaarden voor het aantrekken van nieuwe bedrijvigheid.

In Stasegem, waar de meeste industriegebieden zich bevinden, komt de aanwezige industrie af en toe in conflict met de woonfunctie, zowel wat betreft milieuhinder als verkeersdruk. Een onbedacht aansnijden van onbebouwde gronden in Stasegem

voor bedrijvigheid zal de problemen vergroten. Bij de aanleg van het bedrijventerrein Evolis ten zuiden van de E17 wordt om deze reden dan ook geen zware milieubelastende industrie meer voorzien. Het bijkomende verkeer dient zo snel mogelijk naar de autostrade te worden afgeleid. Een duidelijke signalisatie is belangrijk.

Evolis zal er anderzijds voor zorgen dat de Keizershoek volledig ingesloten wordt door industriezones. De stad wenst voldoende ruimtelijke garanties in te bouwen, om de Keizershoek leefbaar te houden.

Er dient ook werk te worden gemaakt van een revitalisering van de bestaande regionale bedrijventerreinen, waarbij een optimalisatie van het publiek domein en een duurzame inkleding naar de omliggende woonzones wordt nagestreefd.

- **Nood aan grond voor lokale economische activiteiten?**

De economische groei in de Kortrijkse regio wordt grotendeels bepaald door een endogene groei vanuit het KMO-milieu. De ambachtelijke zones in Harelbeke

zijn momenteel volledig uitverkocht en grotendeels volgebouwd.
Dit betekent dat bij een gebrek aan bedrijfsgronden aansluitend op de bestaande (zonevreemde) ambachtelijke bedrijven er geen mogelijkheid kan worden geboden tot herlokalisatie van deze bedrijven binnen Harelbeke zelf.

Vanuit deze kennis is er nood aan een actiegericht beleid voor KMO's en ambachten. Deze lokale bedrijvigheid genereert immers lokale tewerkstelling. De nood tot een nieuw lokaal bedrijventerrein moet worden onderzocht, waarbij de behoefte aan ambachtelijke gronden bijkomend kan worden gestaafd vanuit de noodzaak tot ruimte voor jonge, opstartende en snelgroeiende bedrijven.

De vraag tot uitbreiding van bedrijvigheid mag echter niet gebeuren ten nadele van de kwalitatieve open ruimte in het stedelijk gebied, zoals langs de Leieboorden.

Wel zullen ruimtelijke aspecten als een vlotte en snelle ontsluiting naar wegen van een hoge categorie, beperkte hinder voor de directe woonomgeving, een goede waterafvoer van het terrein, een inplanting met respect voor de natuurlijke structuur en een duurzame ontwikkeling van het terrein mee de locatiekeuze van een nieuw lokaal bedrijventerrein bepalen.

De beleidsmatige ruimtelijke afweging tussen het bestaande aanbod en de toekomstige behoefte zal uitsluitend moeten geven over het al dan niet ontwikkelen van een bijkomend lokaal bedrijventerrein in de planperiode. Deze oefening dient zowel te gebeuren voor het stedelijk gebied als voor de kernen in het buitengebied. In het buitengebied moet het beleidskader omtrent de locatiekeuze, opgenomen in het PRS W-VI, in acht worden genomen. Gezien de beperkte mogelijkheden in het stedelijk gebied, zal het eveneens belangrijk

zijn om op een doordachte wijze om te gaan met de industrie-eilandjes. Oude industriegronden in binnengebieden van bouwblokken bieden immers ook nieuwe mogelijkheden voor kleinschaliger lokale bedrijven. Als ambachtelijke activiteiten op deze sites blijvend worden toegelaten, mag deze bedrijvigheid de draagkracht van de omgeving niet overschrijden. Bij bedrijvigheid in de kernen vormt verweving het uitgangspunt, op voorwaarde dat de activiteiten verenigbaar zijn met de buurt.

• **Zonevreemdheid van bedrijven**

De open ruimte van Harelbeke telt een aantal geïsoleerd gelegen (en vaak zonevreemde) bedrijven.

Voor zonevreemde bedrijvigheid met nood tot uitbreiding maakt de stad momenteel gebruik van de oplossing van het sectoraal BPA zonevreemde bedrijven of RUP's. Hiermee opteert de stad om het probleem van herlokalisatie ter plekke van de bestaande zonevreemde bedrijvigheid op te lossen.

Het behoud en eventueel de uitbreiding van deze bedrijvigheid heeft gevolgen voor het open landschap. De buffering (met groen) van bestaande visuele vervuiling door bebouwing en het beleidsmatig en gecontroleerd toelaten en ontwikkelen van zonevreemde functies (wonen en bedrijvigheid) zal een verdere wildgroei en versnippering van het open landschap tegengaan. Er werd dan ook beslist om het gebiedsgerichte beleidskader, dat opgebouwd werd in kader van het sectoraal BPA, op te nemen in het gemeentelijk structuurplan.

Toch biedt het sectoraal BPA zonevreemde bedrijven niet steeds afdoende oplossingen voor dringende uitbreidingsproblemen van bedrijven gelegen in of op de rand van het buitengebied. Het betreft ondermeer bovenlokale bedrijven, slecht vergunde bedrijven, kleinhandelzaken, kantoorachtigen en horecazaken. Ook voor het merendeel van deze bedrijvigheid wenst

de stad Harelbeke een oplossing te formuleren in het structuurplan.

- **Wat met de kleinhandel in Harelbeke?**

- Als gevolg van de nabijheid en de uitbouw van de kleinhandel in Kortrijk, Kuurne en Waregem heeft Harelbeke zijn centrumfunctie verloren. Mits voldoende steun vanuit de kleinhandelssector, gaat het verbeteren van de verblijfskwaliteit in het stadscentrum (heraanleg openbaar domein, renovatie) vaak gepaard met een opwaardering van het winkelaanbod.
- Door de ongestructureerde ontwikkeling van grootschalige kleinhandel langs de Gentsesteenweg en de beperkte inkadering van deze functie in de stedelijke woonomgeving ontbreekt dit gebied aan duidelijkheid en karakter. In het gemeentelijk structuurplan zal een antwoord worden geformuleerd omtrent de aanpak van de Gentsesteenweg en de ontwikkeling van deze kleinhandelsactiviteiten, met aandacht voor een goede ontsluiting en een kwalitatieve inkadering ervan.
- De Brugsesteenweg (N50) ter hoogte van Harelbeke heeft zich deels ontwikkeld tot commercieel lint. Dit harde lint heeft het open landschap tussen Hulste en Lendeledede in twee gedeeld. Enkel op een klein aantal plaatsen zijn nog kijkvensters op het landschap aanwezig. Er is nood aan een integrale beleidsoptie (samenwerking tussen Harelbeke-Kuurne-Lendeledede) omtrent de N50, die de bestaande activiteiten langs deze weg stuurt. Hierbij wordt gedacht om beperkte uitbreidingsmogelijkheden te geven aan de bestaande bedrijvigheid en kleinhandel, maar met een maximaal behoud aan de bestaande zichtassen op het landschap.

5.4 Knelpunten en potenties m.b.t. lijninfrastructuur

- **Nood aan een integrale aanpak van de verkeersproblematiek in het centrum?**

De belangrijkste problematiek in het centrum van Harelbeke is de doortocht van de N43. De stapsgewijze heraanleg van de centrumas blijft een prioritaire actie. Hierdoor zal de leefbaarheid langs en de oversteekbaarheid van deze weg verbeteren.

Het doorgaand verkeer wordt geconcentreerd op de hoofdassen (secundaire wegen en lokale wegen I). De andere straten worden ingericht in functie van de leefbaarheid. Door de N36 en de herinrichting van het centrum wordt het doorgaand verkeer uit de Overleiestraat geweerd.

De aanpak van de verkeersproblematiek in het stedelijk woongebied vraagt echter een integrale aanpak. Voor elke ingreep moet men zich bewust zijn van de gevolgen. Het centrum moet daarom als één geheel worden bekeken, binnen de verkeersontsluiting op bovengemeentelijk niveau. Een voorbeeld hiervan is het huidige capaciteitsprobleem op de N36, waardoor weer een deel verkeer via de Overleiestraat gaat. Dit kan niet de bedoeling zijn.

- **Herinrichting van het centrumgebied, gekoppeld aan een duidelijk parkeerbeleid**

Het centrumgebied wordt geleidelijk aan heraangelegd tot een verblijfsgebied met aandacht voor de trage weggebruiker.

In de zone tussen de N43 en de spoorweg werden circulatieve maatregelen toegepast (invoeren van eenrichtingsverkeer). Het mogelijk doorgaand verkeer werd zo ontmoedigd en de leefbaarheid is verbeterd in deze smalle straten.

Door de herinrichting van het Stationsplein werd parkeervunctie sterk gereduceerd; enkel kortparkeren en 'kus en weg'zone werden er behouden; voor de langparkeerders (treinpendelaars) werd een parking van 140 plaatsen op de goederenkoer voorzien.

Verder werd in grote delen van het centrum een blauwe zone ingevoerd (zie verder bij parkeren).

De verschillende wijken worden stapsgewijs in één grote aaneensluitende zone 30 opgenomen. Prioriteit gaat naar de aanpassing van de schoolomgevingen (aanleg schoolerven).

Een belangrijk toekomstig project is de herwaardering van het marktplaats dat als centrale ontmoetingsruimte meer aandacht zal krijgen. De centrale bushalte ter hoogte van het marktplaats wordt opgewaardeerd. Ook de link met de Leie en een kwalitatieve inrichting van de Leieboorden is een belangrijk aandachtspunt bij deze herinrichting.

Binnen dit geheel speelt de beeldkwaliteit van het publieke domein een belangrijke rol. Er moet worden vermeden dat het centrumgebied uiteenvalt in verschillende plekken die elk op zich functioneren. Door het inbrengen van een aantal herkenbare en richtinggevende elementen (bv. keuze van verlichtingsarmatuur, bestratingsmateriaal, ...) in het straatbeeld kan hieraan al grotendeels tegemoet worden gekomen.

- **Opwaardering van de fietspaden**

De verkeersveiligheid voor de zwakke weggebruiker is reeds verschillende jaren een prioriteit in Harelbeke. Onderstaande aandachtspunten moeten worden

meegenomen bij de uitwerking van de gewenste ruimtelijke structuur van Harelbeke.

- Alhoewel er langs de belangrijkste ontsluitingswegen en lokale wegen fietspaden aanwezig zijn, is het comfortniveau niet altijd even hoog (verlichting, duidelijke aanduiding en onderscheid met het wegdek voor autoverkeer, voldoende breedte).
- Het centrumgebied van Harelbeke moet veilig en vlot bereikbaar zijn met de fiets en te voet. Tussen de stadskern en het landelijk woongebied dient bijzondere zorg te worden besteed aan het behoud of versterken van de prioritaire verkeersleefbaarheid van de zwakke weggebruiker. De herinrichting van de zwarte punten (gevaarlijke kruispunten) op de N36 en de aanleg van de ongelijkvloerse kruising N43xN36 heeft ervoor gezorgd dat voetgangers en fietsers op een veilige manier de N36 kunnen oversteken. Op eenzelfde manier dient aandacht te worden besteed aan de kruispunten op de R8. De bestaande inrichting zorgt voor een vrij onduidelijke verkeerssituatie, wat voor fietsers tussen Harelbeke en Kortrijk (schoolgaande jeugd) niet veilig is. Gezien de R8 op de grens met Kortrijk ligt, zal elk ruimtelijk voorstel tot verbetering van de verkeerssituatie in overleg met Kortrijk moeten gebeuren.

- **De barrièrewerking van de spoorlijn Kortrijk-Gent en de E17**

De verhoogde spoorwegberm Kortrijk-Gent vormt een visuele barrière tussen het centrum en de zuidelijk gelegen randstedelijke wijken. De E17 zorgt in Stasegem, de Gavers en Keizershoek voor geluidsoverlast en wateroverlast, en vormt eveneens een ecologische en een visuele barrière.

- **Afwerking van de wijkverzamelweg rond Bavikhove**

Het afwerken van de wijkverzamelweg (t.h.v. Oudstrijderslaan) rond Bavikhove is minder belangrijk geworden na het vervolledigen van de N36. Het gemeentebestuur wenst dan ook af te stappen van het plan om het ontbrekende stuk te realiseren. Deze keuze beantwoordt aan de publieke opinie. Het voorziene tracé werd in het verleden wel bevestigd in het BPA 047 – Tramstatie. Bij het verbreden en verdiepen van het mobiliteitsplan werd deze actie reeds geschrapt. Wil het gemeentebestuur juridisch gezien en dus ook definitief van het plan afstappen, zal minstens het BPA 047 moeten worden herzien.

- **Het duale karakter van de N36**

Momenteel is de N36 t.h.v. deze deelruimte aangelegd als 2x1 rijstrook. De weg is sinds het najaar 2002 in gebruik. Het onduidelijke karakter van de N36 zorgt enerzijds voor een moeilijke oversteek ter hoogte van de ronde punten en kruispunten en kan anderzijds onvoldoende capaciteit opvangen om als volwaardige ringweg te kunnen fungeren. Op piekmomenten heeft de weg nu al problemen met een sterk vertraagd verkeer en files. Deze problemen komen de bovenlokale verbindende functie van de N36 niet ten goede. De functie van de weg dient op het grondgebied Harelbeke duidelijk gesteld te worden.

Het stadsbestuur wenst op middellange termijn 2 bijkomende rijstroken te voorzien, zodat de N36 als volwaardige noordelijke ringweg kan fungeren en ontlastend werken ten voordele van het verblijfskarakter van de stadskern. De N43 wordt op korte termijn aangelegd als verkeersremmende centrumas, waar doorgaand verkeer dient te worden vermeden. Volgens het stadsbestuur kan

enkel na de verbreding van de N36 een vlotte oost-westdoorstroming door Harelbeke worden gegarandeerd.

De verbreding van de N36 tot 2x2-rijstroken is echter geen prioritaire actie op de Provinciaal en Vlaams niveau. De bovenlokale verbindende functie van de N36 kadert immers niet binnen de visie omtrent de ontsluiting van de Kortrijkse regio. Om een zicht te krijgen op het gebruik van de N36 is een voorafgaand verkeersonderzoek (verkeerstellingen) noodzakelijk. Pas dan lijkt een zinvol overleg met de verschillende partijen aangewezen.

- **Wat met de multimodale ontsluiting van Stasegem?**

De aanwezige bedrijvigheid in Stasegem onderbenut nog steeds de multimodale transportmogelijkheden (weg-water) van en naar de bedrijvigheid. Ook zorgt een onduidelijke bewegwijzering van de bovenlokale wegen naar de bedrijventerreinen vaak voor onnodige verkeersdruk op de woonomgeving van Stasegem. In samenwerking met de regio dient in eerste instantie werk te worden gemaakt van een betere signalisatie van en naar de verschillende bedrijventerreinen.

- **Vraag tot uitbreiding van het openbaar vervoer (de Lijn)**

Het openbaar vervoer tussen de kernen in het buitengebied en de stadskern verloopt vrij vlot. De basismobiliteit wordt grotendeels gegarandeerd. Er wordt wel aangedrongen op betere verbindingen naar de bedrijventerreinen. Ook de uitbouw van een OV-verbinding naar Roeselare over Izegem en Ingelmunster staat op het verlanglijstje. Een vrij recente vraag is een verbinding naar het nieuwe ziekenhuis van Kortrijk. Deze verschillende knelpunten worden ook opgenomen in het verbreden en verdiepen van het mobiliteitsplan (in opmaak).

- **Belang van kerkwegels en wandelpaden in het open-ruimtegebied**

Er zijn onvoldoende veilige en comfortabele fiets- en voetgangersroutes tussen Hulste, Bavikhove en de stadskern, zodat het autogebruik ook voor korte afstanden binnen de stad hoog blijft. Daarenboven verdwijnt het traditioneel wegdek (onverharde wegen en kerkwegels) van het buitengebied meer en meer. Het is belangrijk bestaande wandelpaden en kerkwegels te behouden. Deze verkeersarme wandelpaden behoren tot het lokale recreatief-toeristische netwerk van Harelbeke en dragen bij tot de kwaliteitsvolle belevingswaarde van het buitengebied.

5.5 Knelpunten en potenties m.b.t. agrarische structuur

• Landbouw en open ruimte

Landbouw is een belangrijke factor voor het behoud en het beheer van de open ruimte. De landbouw is de hoofdfunctie binnen het open-ruimtegebied van Harelbeke, en dat zal ook wel zo blijven. Het is dan ook essentieel dat de mogelijkheden voor andere ontwikkelingen in de open ruimte worden getoetst aan het globale functioneren van de landbouw in de gemeente. Land- en tuinbouw moet echter ook rekening houden met landschapsopbouw, natuurontwikkeling en recreatief medegebruik.

• Volwaardige toekomstperspectieven en alternatieven

- De landbouw in hoofdberoep wordt hoofdzakelijk gekarakteriseerd als leefbaar, met een voldoende inkomenszekerheid. Bij het opstellen van allerlei randvoorwaarden moeten steeds de economisch volwaardige toekomstperspectieven voor deze landbouwbedrijven voor ogen worden gehouden.
- De landbouw in nevenberoep heeft te maken met problemen inzake economische leefbaarheid. Een deel kan meehelpen aan de verdere uitbouw van de landbouwbedrijven in hoofdberoep. Voor een ander deel, en dan in hoofdzaak de agrarische bebouwing (woning en stallen), kan worden verwacht dat deze boerderijen omgevormd worden tot een loutere woonfunctie. Er dienen daarom ruimtelijke garanties te worden geboden voor zowel de bestemming van de gebouwen als voor het behoud van de kwalitatieve ruimtelijke aspecten van de omgeving. De na- en nevenbestemming van de hoeves moeten daarom beperkt en duidelijk worden omschreven.

- Voor leegstaande hoeves moet men nagaan welke milieuvriendelijke en landschappelijke en ruimtelijk aanvaardbare invulmogelijkheden er kunnen komen. Er mag alvast geen hogere dynamiek in dit agrarisch gebied ontstaan. In die zin zijn er ook geen nieuwe niet-agrarische bedrijven toegelaten in de open ruimte.
- Voor bestaande (para-)agrarische bedrijven moet worden onderzocht hoe deze kunnen uitbreiden en welke randvoorwaarden en criteria we hiervoor hanteren. Heel vaak vormen agrarische bedrijfsgebouwen (bv. silo's en hoge betonnen schuren) storende elementen in het open landschap.

• Vertuining van het landschap en de visuele impact van agrarische bebouwing op de open ruimte: hoe aanpakken?

Gezien de schaalvergroting, de intensifiëring (serrebouw) en de industrialisering (industrialisatie) van de landbouwsector vormen sommige landbouwzetels in het landschap een storend element. Zij komen bovendien, eigen aan de sector, verspreid voor in het open landschap en hebben hierdoor een grote visuele impact op het landschap.

Daarenboven zijn een groot deel van de traditionele kleine landschapselementen aangetast of verdwenen door een maximale benutting voor landbouwactiviteiten en door het inruilen van de oorspronkelijke hoofdfuncties van de open ruimte voor zonevreemde activiteiten als bedrijvigheid en bewoning. Als gevolg van de continue afname van het landbouwareaal wordt de homogeniteit van de agrarische ruimte steeds verder aangetast en 'vertuint' het landschap van het buitengebied.

In het Gemeentelijk Ruimtelijk Structuurplan dient gebiedsgericht nagegaan te worden welke ruimtelijke voorwaarden worden opgelegd om de kwaliteiten van de open ruimte te verzekeren en in de toekomst verder uit te bouwen.

- **Steeds mindere agrarische bedrijfsopvolging**

De steeds strengere wordende eisen m.b.t. de verschillende landbouwactiviteiten en de dalende inkomenszekerheid maken het beroep steeds minder aantrekkelijk. De opvolging van landbouwbedrijven is hierdoor al lang niet meer verzekerd. De schaalvergroting zorgt ervoor dat de landbouwgronden veelal worden opgeslorpt door andere bedrijven. De agrarische bedrijfswoning daarentegen wordt bij uitdoving zonevreemd. Deze problematiek wenst Harelbeke via dit structuurplan aan te pakken.

5.6 Knelpunten en potenties m.b.t. natuurlijke structuur

- **De Gavers als troef voor Harelbeke**

De Gavers hebben een belangrijke natuurlijke functie binnen het stedelijk gebied. De verdere uitbouw ervan, als onderdeel van natuurlijke verbinding tussen het kanaalbos en Leie, wordt aangemoedigd. Daarnaast is en blijft het provinciedomein 'de Gavers' eveneens een bovenlokaal recreatief gebied, zodat dient te worden gezocht naar een evenwichtig gebruik van deze randstedelijke beheerde open ruimte.

- **Kanaal Bossuit-Kortrijk als belangrijke natuurlijke lijninfrastructuur**

Het kanaal Bossuit-Kortrijk is een belangrijke lijnvormige structuur, niet enkel voor bedrijvigheid maar ook voor natuurlijke en toeristische ontwikkelingen. Dankzij de huidige goede waterkwaliteit vormt het kanaal een voedselgebied voor diverse watervogels.

Het kanaalbos, langs de oevers, heeft zowel een recreatieve als natuurlijke waarde. Een multifunctionele ontwikkeling van de kanaaloevers met wederzijds respect tussen een harde en zachte functie biedt een brede waaier van mogelijkheden voor de omgeving van het kanaal.

- **Behoud van natuurlijke verbinding tussen Kanaal en Leie**

De nog vrij open valleikom van de Beverbeek en de omgeving van de Gavers dienen als open-ruimteverbinding tussen de Leie en het kanaal Bossuit-Kortrijk gevrijwaard te blijven van verdere bebouwing. De toekomstige bestemming van het ontginningsgebied Spijkerland, gelegen langs de N36, op de grens met Deerlijk, speelt hierbij een belangrijke rol. Ingrepen zoals het aanplanten van kleine landschapselementen zouden de verbindingsfunctie nog versterken.

Er dient wel te worden opgemerkt dat de verlating langs de Gentsesteenweg (N43) en de spoorlijn naar Gent dit open gebied doorsnijden en er voor zorgen dat de verbindingsfunctie van de valleikom van de Beverbeek, tussen Leie en kanaal Bossuit-Kortrijk, wordt bemoeilijkt.

- **De bestaande natuurlijke elementen als basis voor de verdere uitbouw van een gewenste natuurlijke structuur**

In het open-ruimtegebied van Harelbeke zijn de gebieden met potenties voor verdere natuurontwikkeling vrij beperkt in aantal en omvang. Ook de continuïteit tussen de

verschillende gebieden is grotendeels verdwenen. Daarenboven hebben de meeste beken, door rechte trekking en kanalisatie, hun natuurlijke waarde in het landschap verloren.

Toch is niet alles verloren. De Leiemeersen en de beekvalleien van de Havikbeek-Plaatsbeek, Beverenbeek en Vaarnewijkbeek bieden heel wat potenties voor natuurontwikkeling. De stad heeft de laatste jaren langs de Plaatsbeek reeds gronden aangekocht om de natuur hier een kans te bieden.

De lijninfrastructuur Leie en het kanaal Bossuit-Kortrijk dienen als twee natuurlijke armen te worden gezien, van waaruit een natuurlijk-ecologisch lokaal netwerk kan worden uitgewerkt. Kleine landschapselementen kunnen als stapstenen worden aangewend en gericht worden aangeplant.

Tenslotte moet er ook aandacht worden geschonken aan het behoud van vaak kleinschalige open ruimtes met natuurlijke waarde op de rand van of in het stedelijk gebied, zoals de waterpoel aan de Banmolens of de valleikom van de Vaarnewijkbeek t.h.v. de N36.

- **Opwaardering van de waterkwaliteit**

Er dient werk te worden gemaakt van de waterkwaliteit van de beken. Het overgrote deel van de beekvalleien hebben een slechte waterkwaliteit, die te verklaren is door de lozingen van industrieel, agrarisch en huishoudelijk afvalwater en de verspreide bebouwing in het landelijke gebied die de waterkwaliteit van kleinere beeksystemen belast.

Deze slechte waterkwaliteit is een zware hypotheek op het beekvallei-ecosysteem en dus ook voor eventuele natuurontwikkelingsprojecten.

Gezien zuiver water de waardemeter is voor de kwaliteit van het milieu is het aangewezen om stappen te ondernemen in de zones die niet via een collectieve zuivering bediend kunnen worden.

Zo kan de gemeente via richtlijnen, al of niet gekoppeld aan een subsidiereglement voor individuele of kleinschalige waterzuivering voor kleine woongehuchten en alleenstaande woningen, zorgen voor een verbetering van de waterkwaliteit en het beekmilieu in de bovenlopen van onze beken.

- **Kanaalbos in gevaar door aanleg van N391**

De doortrekking van de N391 over het kanaal naar Zwevegem tastte het Kanaalbos aan. De stad wil dan ook de nodige garanties van AWW bekomen voor een compensatie van het kanaalbos door een bijkomende aanplanting nabij de huidige bosstrook.

- **Wat is de huidige natuurlijke waarde van de beekvalleien?**

In het huidige vigerende gewestplan zijn een aantal beekvalleien aangeduid als natuur- of park- of verwevingsgebied. Deze bestemming houdt heel wat beperkingen in voor andere functies gelegen in deze gebieden. Er kunnen echter vragen worden gesteld bij deze afbakening. Daarom werd in het kader van de RUP's buitengebied een afweging gemaakt welke delen van de beekvalleien effectief nog als natuur- of park- of groen- of verwevingsgebied kunnen gelden.

5.7 Knelpunten en potenties m.b.t. landschappelijke structuur

- **Hoog-Walegem en de landschappelijke waarde ervan**

De ruimtelijke structuur van de open ruimte heeft een grote invloed op de landschappelijke beleving van Harelbeke. Een belangrijk gebied hierbij is Hoog-Walegem. Dit gebied kan als landschappelijk geheel in zijn totaliteit aan bod komen in het structuurplan. Het open glooiend landschap van Hoog-Walegem biedt panoramische uitzichten op de Mandel- en Leievallei en geeft een zeker gevoel van uitgestrektheid. De Muizelmolen als landmark geeft een meerwaarde aan het gehele gebied.

- **Beekvalleien als landschappelijke begrenzingen**

Door het verder naar elkaar toegroeien van Bavikhove en Hulste, door verlinting en door sommige uitbreidingsverkavelingen, is de open ruimte tussen de kernen in het buitengebied en het stedelijk gebied Harelbeke grotendeels dichtgeslibd en werden de beekvalleien van Havikbeek, Vondelbeek, Vaarnewijkbeek en Plaatsbeek versnipperd.

Het maximale behoud van deze beekvalleien als landschappelijke begrenzingen tussen de kernen

in het buitengebied onderling en met het stedelijk gebied is dan ook van groot belang om verdere verdichting naar het buitengebied tegen te gaan.

- **Visuele vervuiling door hoogspanningsleidingen**

Ook de hoogspanningskabels en -masten die het landschap van Hulste en Bavikhove doorsnijden veroorzaken heel wat visuele hinder. Zij kunnen in hoge mate de landschapsbeleving schaden. Naast het visuele probleem betekenen hoogspanningsleidingen tevens een direct gevaar voor trekvogels ('s nachts).

- **Waar kunnen windmolens in Harelbeke?**

Gans Vlaanderen wordt momenteel onder de loep genomen op zoek naar ruimtelijk verantwoorde plekken voor het plaatsen van windturbines.

Vanuit landschappelijk oogpunt dient dan ook met nodige voorzichtigheid omgegaan te worden met open-ruimtegebieden van Harelbeke. De omgeving van Hulste en Bavikhove worden momenteel al getekend door hoogspanningspylonen. Een dominante aanwezigheid van windturbines komt het

schaalniveau van deze landelijke kernen niet echt ten goede.

- **Leie en Kanaal van landschappelijk belang**

De ontwikkeling van de Leieboorden en het kanaal Bossuit-Kortrijk zijn ook van landschappelijke waarde, waarbij dient nagedacht te worden over ofwel een monofunctionele dan wel multifunctionele ontwikkeling en inrichting van de oevers (wonen, bedrijvigheid, natuur, recreatie).

- **Gevolg voor de open ruimte door de doortrekking van de N36**

Door het doortrekken van de N36 naar de N50 wordt het gebied tussen de Rijksweg (de oude gewestweg N36d) en de nieuwe gewestweg (N36) van de rest van de landbouwoppervlakte afgesneden.

Als grensgebied van de verstedelijkte gebieden Kuurne en Harelbeke komt het gebied, voor wat betreft de landbouw, onder druk te staan van oprukkende stedelijke functies.

Uitgaande van deze verstedelijkingsdruk zou de N36 op lange termijn kunnen beschouwd worden als de uiterste grens van het regionaalstedelijk gebied Kortrijk en bieden de nog onbebouwde agrarische gronden tussen Kuurne en de N36 potenties voor stedelijke ontwikkelingen als bedrijvigheid en wonen. Deze ruimtelijke afweging is echter niet meegenomen in de afbakening van het regionaalstedelijk gebied Kortrijk. In 2008 werden de gronden daarentegen herbevestigd binnen de agrarische structuur in de Leiestreek door het Vlaamse Gewest.

Gezien de dringende behoefte aan een lokaal bedrijventerrein, wenst de stad deze piste alsnog

te behouden als potentiële ontwikkelingszone. Het is niet de bedoeling om dit gebied ongedacht en ongestructureerd aan te snijden. De stad zou hiervoor randvoorwaarden opstellen. Het lijkt echter weinig waarschijnlijk dat de hogere overheden de recente beleidsopties zullen omkeren, en op korte termijn zullen open staan voor een ontwikkeling in dit gebied.

- **Zware lijninfrastructuren en hun harde barrièrewerking in het landschap**

De barrièrewerking van de E17, de spoorlijn en het kanaal Bossuit-Kortrijk snijdt het gebied Esser ('t Hol) af van de rest van Harelbeke en maakt het gebied moeilijk toegankelijk.

5.8 Knelpunten en potenties m.b.t. recreatieve-toeristische structuur

- **Recreatie in de Gavers**

De Gavers hebben een belangrijke recreatieve waarde voor gans het regionaalstedelijk gebied Kortrijk. Toch is de recreatiedruk op de Gavers nu al vrij groot. Een ruime uitbouw van recreatieve mogelijkheden in het domein kan het aanwezige evenwicht tussen ecologische en natuurlijke systemen en het huidige recreatieve aanbod ernstig verstoren. De Provincie voert momenteel een aantal projecten uit. Ze zijn de concrete vertaling van een masterplan die het gebied zoneert in recreatieve delen en stiltegebieden voor fauna en flora. De recente bijkomende voorzieningen voor zachte recreatie zijn dan ook met het nodige respect voor de natuurlijke en ecologische waarde van het domein aangelegd.

- **Uitbouwen van een toeristisch-recreatief netwerk**

De bestaande fiets- en wandelroutes, kerkwegels en wandelpaden kunnen worden opgenomen in één parcours. Het uitbouwen van een volwaardig toeristisch-recreatief netwerk komt Harelbeke vanuit het ruimtelijk oogpunt ten goede: deze

zachte sector werkt immers mee aan de kwaliteit, de duurzaamheid en de beleevingswaarde van de ruimtelijke omgeving van Harelbeke.

Hierdoor moet worden gezorgd voor een zo groot mogelijke scheiding met het gemotoriseerd verkeer. Deze routes zijn ook interessant als alternatieve routes voor het woon-werkverkeer en voor de schoolgaande jeugd. Een systeem van knooppunten, van waaruit diverse routes gevolgd kunnen worden en aangesloten op het provinciaal recreatief fietsrouten netwerk, lijkt aangewezen.

In kader van deze toekomstige ruimtelijke optie worden de potenties voor recreatie langs en op de Leie en het kanaal Bossuit-Kortrijk te weinig uitgebuit. Bovendien is de infrastructuur langs het water te weinig aantrekkelijk ingericht en bemoeilijkt de aanwezige bedrijvigheid een vlotte en doorlopende fiets- en wandelroute.

Tussen de verschillende recreatieve infrastructuren (kanaal, Gavers, Leie, omgeving Muizelmolen) bestaan er weinig of geen veilige verbindingen voor recreatie. Een mooi voorbeeld van hoe het wel kan, is de aanleg van het fietspad op de in onbruik geraakte bedding van de spoorlijn Kortrijk-Avelgem.

Ook de open-ruimtecorridors tussen de dorpskernen onderling en met het stedelijk gebied hebben belangrijke potenties voor recreatie. Ze lopen door tot in Lendelede aan de westelijke zijde en tot aan de Leievallei aan de oostelijke zijde. De corridors kunnen worden ontwikkeld als een continu groene strook, waarbinnen fiets- en voetgangerspaden kunnen worden aangelegd.

Bestemmingen Gewestplan	ha
Bebouwde gebieden	
- woongebied	657
- woongebied met landelijk karakter	49
- woonuitbreidingsgebied	149
- gemengde woon- en industriegebieden	7
- industriegebieden	21
- milieubelastende industrieën	245
- regionale bedrijventerreinen met openbaar karakter	29
- ambachtelijke bedrijven en kmo's	10
- reservegebied voor beperkte industriële uitbreiding	3
- gebied voor gemeenschapsvoorzieningen en openbaar nut	28
	1.198
Onbebouwde gebieden	
- agrarische gebieden	1302
- landschappelijke waardevolle agrarische gebieden	82
- bestaande autowegen	7
- bestaande waterwegen	37
- gebieden voor dagrecreatie	4
- gebieden voor verblijfsrecreatie	104
- parkgebieden	41
- recreatieve parkgebieden	4
- ontginningsgebieden	15
- bosgebieden	29
- natuurgebied	91
	1.716
TOTAAL	2.914

6. PLANNINGSCONTEXT

De planningscontext geeft een overzicht van documenten die van belang zijn voor de ruimtelijke visie en het ruimtelijk beleid van Harelbeke.

6.1 Gewestelijk niveau

6.1.1 Gewestplan Kortrijk

Juridisch document

Kaart 39 : Gewestplan van Harelbeke

Het Gewestplan Kortrijk werd vastgesteld bij K.B. van 4 november 1977 en het vormt nog steeds een juridisch document. Momenteel zijn er immers nog geen goedgekeurde uitvoeringsplannen die het gewestplan (geheel of gedeeltelijk) vervangen.

De toelichting bij het gewestplan Kortrijk (Bestuur van de Stedenbouw, 1977) duidt vooreerst op de nadrukkelijke groei naar verstedelijking in de gehele Leievallei. Deze ontwikkeling werd in belangrijke mate bepaald door het sterke spreidingspatroon van de industrie. Ook Harelbeke werd binnen deze verstedelijkte Leieband opgenomen.

Het gewestplan werd reeds meermaals gewijzigd. De laatste wijziging werd goedgekeurd bij besluit van de Vlaamse regering op 6 juli 2001 (publicatie in het staatsblad: 21 augustus 2001).

Bijgevoegde tabel toont een overzicht van de verdeling naar oppervlaktes van de bestemmingsgebieden.

6.1.2 Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen

Juridisch en beleidsdocument

Kaart 40 : Gewenste Ruimtelijke Structuur Vlaanderen

Het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) is een beleidsdocument dat werd goedgekeurd door de Vlaamse regering in september 1997 en door het Vlaams parlement in november 1997.

Het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen geeft het wettelijk kader aan waarin de ruimtelijke ontwikkelingen plaatsvinden. Het uitgangspunt is het streven naar een duurzame ruimtelijke ontwikkeling. Naast informatieve en richtinggevende bepalingen worden ook bindende bepalingen vastgelegd. Het RSV vormt de inhoudelijke basis voor provinciale en gemeentelijke uitvoeringsinstrumenten en -plannen. Het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen wordt verder geconcretiseerd in het Provinciaal Structuurplan.

• Visie en Basisdoelstellingen

De visie op de ruimtelijke ontwikkeling van Vlaanderen wordt kernachtig verwoord in de metafoor "Vlaanderen, open en stedelijk". Het RSV streeft namelijk naar een duidelijk onderscheid tussen openheid en stedelijkheid.

Deze visie op de ruimtelijke ontwikkeling van Vlaanderen leidt tot vier basisdoelstellingen:

- de selectieve uitbouw van de stedelijke gebieden en het gericht verweven en bundelen van functies en voorzieningen waaronder de economische activiteiten binnen de stedelijke gebieden. Absolute prioriteit gaat naar een zo goed mogelijk gebruik en beheer van de bestaande stedelijke structuur;
- het behoud en waar mogelijk de versterking van het buitengebied en een bundeling van wonen en

- werken in de kernen van het buitengebied;
- concentreren van economische activiteiten in die plaatsen die deel uitmaken van de bestaande economische structuur van Vlaanderen;
- optimaliseren van de bestaande verkeers- en vervoersinfrastructuur waarbij de ruimtelijke condities worden gecreëerd voor het verbeteren van het collectief vervoer en de organisatie van vervoersgenererende activiteiten op punten die worden ontsloten door openbaar vervoer.

Deze vier doelstellingen worden in het RSV vertaald in een gewenste ruimtelijke structuur en bindende bepalingen voor vier structuurbepalende componenten voor Vlaanderen:

- de stedelijke gebieden;
- het buitengebied;
- de gebieden voor economische activiteiten;
- de lijninfrastructuren.

• De stedelijke gebieden

Gebieden worden als 'stedelijk' beschouwd, waar een intense ruimtelijke, culturele en socio-economische samenhang en verweving bestaat tussen de verschillende menselijke activiteiten (wonen, werken, recreëren, ...), waar de dichte bebouwing overheerst en waar het wenselijk is ontwikkelingen te stimuleren en te concentreren.

Het RSV stelt voor stedelijke gebieden de volgende beleidsmatige benadering voorop:

- stimuleren en concentreren van activiteiten;
- vernieuwen van de stedelijke woon- en werkstructuur door strategische projecten;
- ontwikkelen van nieuwe woningtypologieën en kwalitatieve woonomgevingen;
- leefbaar en bereikbaar houden door andere vormen van stedelijke mobiliteit en door locatiebeleid;
- verminderen van het ongeordend uitzwermen van functies.

Het grondgebied van de gemeente Harelbeke behoort deels tot het regionaalstedelijk gebied van Kortrijk.

• Het buitengebied

Het buitengebied is – op het niveau van Vlaanderen bekeken – het gebied waarin de open (onbebouwde) ruimte overweegt en waar een buitengebiedbeleid wordt gevoerd. Elementen van bebouwing en infrastructuur die in functionele samenhang zijn met de niet-bebouwde ruimte maken er onderdeel van uit en kunnen plaatselijk overwegen. Het buitengebied is aldus een beleidsmatig begrip.

Voor het buitengebiedbeleid stelt het RSV de volgende doelstellingen voorop:

- vrijwaren van de ruimtelijke ontwikkelingsmogelijkheden voor de essentiële functies in het buitengebied: landbouw, bos, natuur, wonen en werken op het niveau van het buitengebied;
- tegengaan van de versnippering van het buitengebied;
- bundelen van de ontwikkeling in de kernen van het buitengebied;
- streven naar goed gestructureerde gehelen voor landbouw, natuur en bos;
- nastreven van een gebiedsgerichte ruimtelijke kwaliteit in het buitengebied;
- afstemmen van het ruimtelijk beleid en het milieubeleid op basis van het fysisch systeem;
- bufferen van de natuurfunctie in het buitengebied ten opzichte van eraan grenzende functies.

Het RSV stelt dat het gedeelte van het grondgebied van Harelbeke, dat niet behoort tot het regionaalstedelijk gebied van Kortrijk gelegen is in het buitengebied; meer specifiek betreft het in hoofdzaak de open ruimte rondom Bavikhove en Hulste.

• Gebieden voor economische activiteiten

Het RSV streeft er naar om de verdere verspreiding van de werkgelegenheid tegen te gaan. De Vlaamse overheid wil de economische activiteiten concentreren in de economische knooppunten en in de poorten.

Een economisch knooppunt is een gebied met een hoog aandeel aan werkgelegenheid. Economische knooppunten vormen samen met de poorten de bestaande ruimtelijk-economische structuur van Vlaanderen. Het zijn de plaatsen waar het wenselijk is economische activiteiten te concentreren. Een economisch knooppunt is dus een beleidsmatig begrip.

Het RSV stelt de volgende beleidsmatige doelstellingen voorop ten aanzien van de gebieden voor economische activiteiten:

- bundelen van economische activiteiten in economische knooppunten;
- ondersteunen van de economische sterkte van iedere subregio;
- afstemmen tussen het economisch ontwikkelingsbeleid en het ruimtelijk beleid.

In het RSV is Harelbeke geselecteerd als onderdeel van het regionaalstedelijk gebied Kortrijk. Ruimtelijk drukt dit regionaalstedelijk gebied zich uit in een belangrijke hoeveelheid kleinere bedrijventerreinen. De ruggengraat en de economische dynamiek in het Kortrijkse stadsgewest is gebaseerd op endogene groei en op lokaal ondernemerschap.

Binnen het proces van de afbakening van het regionaal stedelijk gebied Kortrijk werd enkel een taakstelling voor regionale economische activiteiten uitgewerkt. Op het grondgebied van Harelbeke werden geen bijkomende regionale bedrijventerreinen of nieuwe terreinen voor watergebonden bedrijvigheid aangeduid. Het grensgebied met Kortrijk t.h.v. E17 (omgeving Keizershoek) werd wel opgenomen binnen

een gebied voor wetenschapspark en stedelijke activiteiten, genaamd 'Kapel Ter Bede'. Op het grondgebied van Harelbeke ligt de focus op de realisatie van bedrijvigheid van regionaal belang.

• Lijninfrastructuur

Het RSV legt de volgende doelstellingen i.v.m. mobiliteit en lijninfrastructuur vast:

- versterking van alternatieven voor het auto- en vrachtwagenverkeer;
- optimalisering door categorisering van het wegennet;
- een mobiliteitsbeleid gericht op beheer van het verkeer.

Het RSV legt vervolgens verschillende accenten voor de wegen-, de spoor- en de waterwegeninfrastructuur, de infrastructuur voor voorstedelijk vervoer en voor collectief vervoer in het buitengebied en de infrastructuur voor pijp- en elektriciteitsleidingen.

Wegeninfrastructuur

Het RSV stelt een categorisering van wegen voor en selecteert de wegen op internationaal en Vlaams niveau (de 'hoofdwegen' en 'primaire wegen'). Het Vlaams Gewest duidt de hoofdwegen en de primaire wegen in de gewestplannen of in gewestelijke uitvoeringsplannen aan.

Op het grondgebied van Harelbeke wordt de E17-A14 geselecteerd als hoofdweg.

De R8-noord, op de grens van Harelbeke-Kortrijk, wordt als primaire weg II gecategoriseerd.

Naast deze categorisering formuleert het RSV ook een aantal algemene principes in verband met de inrichting van de secundaire wegen en lokale wegen.

Secundaire wegen:

- De inrichting gaat uit van de verbindingfunctie op lokaal of bovenlokaal niveau, van het gebruik als toegangsverlenende weg voor aanpalende bestemmingen, en van de eisen van leefbaarheid en ruimtelijke inpassing.
- De uitvoering is in het algemeen die van een weg met gemengde verkeersafwikkeling, met doortochtenconcept in bebouwde kom en een ontwerp-snelheid binnen die bebouwde kom van 50 km/u of minder.
- Meerdere voormalige "steenwegen" moeten worden omgebouwd om tegemoet te komen aan die principes. In uitzonderlijke gevallen kunnen er omleidingen worden aangelegd om de verkeersleefbaarheid te verbeteren.

Voor lokale wegen is 'toegang geven' de belangrijkste functie. Verkeersveiligheid en verkeersleefbaarheid gaan voor op de afwikkelingssnelheid van het verkeer.

Het Provinciaal Ruimtelijk Structuurplan West-Vlaanderen en het Gemeentelijk Structuurplan Harelbeke dienen verdere bepalingen voor deze secundaire en lokale wegen uit te werken.

Spoorwegeninfrastructuur

Het station van Harelbeke maakt deel uit van het hoofdspoorwegennet voor personenvervoer, met de lijn Antwerpen-Gent-Kortrijk-Rijsel die wordt geselecteerd in het RSV. De lijn Brussel-Kortrijk wordt ook geselecteerd als onderdeel van het net van (inter) nationale verbindingen en verbindingen op Vlaams Niveau, maar stopt niet op Harelbeeks grondgebied.

Waterwegeninfrastructuur

Over Harelbeke stroomt de Leie en het kanaal Bossuit-Kortrijk. De Leie is in het RSV geselecteerd als hoofdwaterweg en vervult hierbij een internationale verbindende functie.

Categorie	Hoofdfunctie	Aanvullende functie	Inrichting
HOOFDWEG	VERBINDEN op internationaal niveau	verbinden op Vlaams niveau	autosnelweg, naar Europese normen
PRIMAIRE WEG categorie I	VERBINDEN op Vlaams niveau	verzamelen op Vlaams niveau	autosnelweg / stedelijke autosnelweg autoweg (2x2 of 2x1) weg (2x2 of 2x1) met gescheiden verkeersafwikkeling
PRIMAIRE WEG categorie II	VERZAMELEN op Vlaams niveau	verbinden op Vlaams niveau	autoweg (2x2 of 2x1) weg (2x2 of 2x1) met gescheiden verkeersafwikkeling
SECUNDAIRE WEG	verbinden en/of verzamelen op lokaal en bovenlokaal niveau	toegang geven	weg (2x1 of 2x2) niet noodzakelijk met gescheiden verkeersafwikkeling, doortochten in bebouwde kom
LOKALE WEG	toegang geven		weg (2x1) met gemengde verkeersafwikkeling

Het kanaal Bossuit-Kortrijk behoort tot het secundair waterwegennet, waarbij er wordt gestreefd naar een maximale integratie van alle functies (vervoer, recreatie, landschap en waterwinning).

Collectief en openbaar vervoer in het buitengebied

Het collectief en openbaar vervoer in het buitengebied wordt ondersteund door bundeling van ontwikkelingen in hoofddorpen en landelijke dorpen. Op die manier wordt het ruimtelijk draagvlak vergroot voor de uitbouw van een systeem van stamlijnen door de Lijn en de NMBS, waarop een minimaal aanbod kan gerealiseerd blijven. Dit net van stamlijnen wordt dan aangevuld met zgn. toevoervoorzieningen (aanvoersystemen zoals b.v. gewone lijnbus, buurtbus, belbus, beltaxi, lijntaxi, ...).

6.1.3 Afbakening regionaalstedelijk gebied Kortrijk (ask)

Juridisch en beleidsdocument

Kaart 41 : Voorstel afbakeningslijn regionaalstedelijk gebied Kortrijk

• Situering van het voorontwerp van afbakening

De regio Kortrijk is binnen het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) geselecteerd als regionaalstedelijk gebied. In het richtinggevend gedeelte wordt aangegeven dat het stedelijk gebied Kortrijk (delen van) van Kortrijk, Deerlijk, Harelbeke, Kuurne, Wevelgem en Zwevegem omvat.

Om een specifiek stedelijk beleid te voeren in het regionaalstedelijk gebied Kortrijk, moet dit gebied worden afgebakend in een ruimtelijk uitvoeringsplan. Deze afbakening staat los van de bestaande administratieve grenzen en resulteert in geen geval in een nieuwe bestuurlijke entiteit. De afbakening is echter noodzakelijk om het ruimtelijk kader, waarbinnen een stedelijk programma wordt ingevuld, ook geografisch te duiden.

De afbakening betreft niet enkel het trekken van een lijn of het aanduiden van een grensgebied, maar is het resultaat van een planvormingsproces waarbinnen een visie gevormd wordt over de ontwikkeling van het stedelijk gebied van Kortrijk. Via overleg werd daarenboven het engagement van alle betrokken besturen in een gemeenschappelijk denk- en keuzeprocess aangestuurd.

De Vlaamse regering heeft op 20 januari 2006 het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan Afbakening Regionaalstedelijk Gebied Kortrijk definitief vastgesteld.

- **Afbakeningslijn voor Harelbeke**

Het overgrote deel van de grenslijn van het regionaalstedelijk gebied Kortrijk valt in het noorden van Harelbeke samen met de huidige begrenzing van het woongebied, zoals aangeduid in het gewestplan.

In het zuiden wordt de E17 als afbakeningslijn aangeduid. De Gavers worden binnen het ASK opgenomen als multifunctioneel randstedelijk groen- en natuurgebied. Beheerslandbouw dient ingezet te worden in functie van het behoud en de versterking van de natuurwaarden. Er zal tevens een landschappelijke verbinding worden ingericht met de recreatieve as van het Kanaal Bossuit-Kortrijk.

De grenslijn van het regionaalstedelijk gebied vindt haar vervolg verder langs de Kappaert op het grondgebied van Zwevegem. Dit maakt dat het regionaal bedrijventerrein Evolis (in ontwikkeling) werd opgenomen binnen het ASK.

- **Ruimtelijke mogelijkheden voor Harelbeke binnen het ASK**

Ontwikkelen van woonuitbreidingsgebieden tot stedelijke woongebieden

In het GRUP voor de afbakening van het regionaalstedelijk gebied Kortrijk werden volgende stedelijke woongebieden aangeduid in Harelbeke:

- Het gebied 'ter Perre', dat zowel het woonuitbreidingsgebied op de grens met Kuurne als het woonuitbreidingsgebied tussen de Stedestraat en de Leie opneemt. Bij realisatie van dit gebied dient een centrale groenas te worden voorzien als verbinding met de 'groene long' van Kuurne.
- Het gebied 'Bistierlant' t.h.v. de Heerbaan, en deels gelegen op Harelbeke en deels op Deerlijks

grondgebied. Door de vlotte bereikbaarheid van dit gebied vanuit de N36 kan er langs deze weg op het woonuitbreidingsgebied een hogere concentratie van lokale bedrijfsactiviteiten in verwevenheid met wonen gerealiseerd worden.

- Het gebied 'Beneluxbrug', gelegen tussen de bebouwing langs de Steenbrugstraat en de gronden van het waterzuiveringsstation.

De stedelijke woonomgevingen moeten evolueren naar complementaire gebieden met een hoge woonkwaliteit en verwevenheid van functies.

Dit houdt in dat:

- de kwalitatieve ontwikkeling van de stedelijke woonomgeving voorop staat;
- een verweving van activiteiten op het niveau van de stedelijke woonomgeving noodzakelijk is;
- en een differentiatie van woningen naar grootte en aantal vertrekken, schakeling en perceelsgrootte wenselijk is.

Indien gewenst is het mogelijk het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan te verfijnen in een gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan.

Opnemen van het gebied voor infrastructuur voor afvalwaterzuivering in Harelbeke

In Harelbeke is de infrastructuur voor afvalwaterzuivering, gelegen langs de Leie, gedeeltelijk bestemd als natuurgebied op het gewestplan. Gezien het hier een gewestelijke materie betreft, wordt geopteerd om deze infrastructuur als deelplan op te nemen in het afbakeningsplan en zo het gebied voor afvalwaterzuivering uit de zonevreemdheid te halen.

Daarnaast werd geopteerd om geen deelplannen voor de Gavers en de Leievallei op te nemen.

6.1.4 Afbakening van de gebieden van de agrarische en natuurlijke structuur

Juridisch en beleidsdocument

Het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen wil het buitengebied vrijwaren voor de essentiële functies landbouw, natuur en bos. De Vlaamse overheid legt daarvoor 750.000 ha agrarisch gebied, 150.000 ha natuurgebied, 53.000 ha bosgebied en 34.000 ha andere groengebieden vast in bestemmingsplannen.

Ten opzichte van 1994 betekent dit een toename met +38.000 ha natuurgebied, +10.000 ha bosgebied en afname van -56.000 ha landbouwgebied.

In 2001 besliste de Vlaamse Regering de afbakening van deze landbouw-, natuur- en bosgebieden in twee fasen aan te pakken. In een eerste fase werd in 2003 ca. 86.500 ha (bestaand) natuurgebied aangeduid als onderdeel van het Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN). De afbakening van de landbouwgebieden en de resterende natuur- en bosgebieden schoof door naar een tweede fase die in 2004 op gang kwam.

- **Landbouw, natuur en bos samen onder de loep**

De tweede fase van de afbakening verliep via een meer geïntegreerde benadering waarbij landbouw, natuur en bos gelijktijdig ten opzichte van elkaar worden afgewogen.

In de periode 2004-2008 werkte de Vlaamse overheid in overleg met gemeenten, provincies en belangengroepen in 13 buitengebiedregio's een ruimtelijke visie uit voor landbouw, natuur en bos. Deze visie geeft op hoofdlijnen aan welke gebieden behouden blijven voor landbouw en waar er ruimte kan zijn voor natuurontwikkeling of bosuitbreiding. De visie vormt de basis voor de opmaak van concrete gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen die de bestemmingen op perceelsniveau vastleggen. De

prioriteiten en fasering voor de opmaak van deze ruimtelijke uitvoeringsplannen worden aangegeven in operationele uitvoeringsprogramma's.

- **Een inhaalbeweging voor de gebieden van de agrarische structuur**

Op 3 juni 2005 besliste de Vlaamse Regering over de wijze waarop ze de afbakening van de gebieden van de agrarische structuur versneld kan vastleggen voor de grote aaneengesloten landbouwgebieden waarvoor de bestaande gewestplannen nog steeds een goede planologische vertaling van de gewenste agrarische structuur zijn. De Vlaamse Regering stelde voorop om op die manier tegen midden 2009 voor minstens 500.000 ha van de voorziene 750.000 ha de bestaande gewestplannen beleidsmatig te herbevestigen. Op dit ogenblik is er in totaal 538.000 ha agrarisch gebied herbevestigd.

Ook in Harelbeke werden het merendeel van alle op het gewestplan aangeduide agrarische gebieden herbevestigd. Enkel de omgeving van Esser, gelegen ten zuiden van de E17 en grenzend aan het kanaal Bossuit-Kortrijk, werd niet in de hervestigingskaarten opgenomen.

- **Ruimtelijke visie voor landbouw, natuur en bos in Harelbeke (maart 2008)**

Harelbeke behoort tot de deelruimte 'Zuidelijke Leievallei'. Deze ruimte omvat het West-Vlaamse deel van de Leievallei en de Mandelvallei. In het zuiden vormen Frankrijk, Henegouwen en het interfluvium Leie-Schelde de grens, in het westen de E403/A17. Deze deelruimte overlapt met het stedelijk netwerk op Vlaams niveau "Regio Kortrijk" en met de stedelijke gebieden Kortrijk, Roeselare, Waregem en Menen. Voor het regionaalstedelijk gebied Kortrijk is

een visie vastgesteld. In dit proces wordt vanuit het Vlaamse niveau deze visie niet meer in vraag gesteld.

In deze sterk verstedelijkte deelruimte is de Leievallei ruimtelijk structurerend voor de natuurlijke structuur op Vlaams niveau. In de Leiemeersen vormt natuur de hoofdfunctie samen met integraal waterbeheer, soms een nevenfunctie met landbouw. Er is ruimte voor herstel van de natuurlijke rivierdynamiek.

Tussen en in de sterk verstedelijkte gebieden spelen landbouw, natuur en recreatief groen een cruciale rol in het bewaren en versterken van de resterende open-ruimtegebieden. Het vergroten van het areaal (randstedelijke) recreatieve groengebieden is belangrijk.

De gewenste ruimtelijke structuur voor de deelruimte Zuidelijke Leievallei is opgebouwd uit ruimtelijke concepten. Deze ruimtelijke concepten vormen de legende eenheden bij de structuurschetsen (kaarten 4a en 4b).

Volgende concepten werden ook aangeduid voor het grondgebied van Harelbeke:

- Behoud en versterking van uitgesproken natuurwaarden in Leievallei en in beekvalleien met ruimte voor waterberging;
- Behoud en versterking van gevarieerde (open/half open) valleilandschappen met ruimte voor waterberging;
- Ruimtelijk-functioneel samenhangende gebieden vrijwaren voor de land- en tuinbouw;
- Landbouw als drager van open ruimtekamers in een verstedelijkte omgeving;
- Mozaïeklandschap: behoud en versterking van ecologische en landschappelijke waarden verweven met landbouw;
- Vrijwaren van waardevolle open-ruimteverbindingen .

• **Leievallei omgeving Kortrijk**

In uitvoering van de bovenstaande ruimtelijke visie maakt de Vlaamse overheid systematisch gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen op voor landbouw, natuur en bos. De Vlaamse regering heeft op 7 november 2008 het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan Leievallei en open ruimte omgeving Kortrijk definitief vastgesteld.

Op het grondgebied van Harelbeke werd een verordenend plan opgemaakt voor de omgeving van de Plaatsbeek-Ooigembos (deelgebied 5). De bijhorende voorschriften vervangen de voorschriften uit het gewestplan en plannen van aanleg (BPA's).

• **Gewestelijk RUP De Gavers**

Begin 2011 werd het proces opgestart voor het gewestelijk uitvoeringsplan de Gavers. Het GRUP kadert binnen de visie voor de afbakening van natuurlijke en agrarische gebieden. In het voorjaar 2011 wordt de voortrajectfase van het plan doorlopen waarbij de verschillende betrokken actoren worden geconsulteerd en het te onderzoeken gebied/programma wordt verfijnd. De goedkeuring van deze eerste stap wordt verwacht in de zomer van 2011, om daarna de formele GRUP-procedure aan te vangen. Het GRUP bevat twee gebieden: het recreatiedomein de Gavers en omgeving en het landbouwgebied Esser.

6.2 Provinciaal en bovengemeentelijk niveau

6.2.1 Provinciaal Ruimtelijk structuurplan West-Vlaanderen

Juridisch en beleidsdocument

Het Provinciaal Ruimtelijk Structuurplan West-Vlaanderen (PRS-WV) werd definitief goedgekeurd bij Ministerieel Besluit van 6 maart 2002.

Het PRS-WV regelt de ruimtelijke ontwikkelingen die structuurbepalend zijn op provinciaal niveau. Het PRS-WV richt zich naar het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen en biedt een kader voor de gemeentelijke structuurplannen.

Het Provinciaal Ruimtelijk Structuurplan West-Vlaanderen (PRS-WV) geeft de gewenste ruimtelijke structuur aan voor West-Vlaanderen als kader voor de ruimtelijke ontwikkelingen tot 2007. Het PRS-WV vormt ook het kader voor het ruimtelijk beleid via verordende plannen en andere maatregelen.

Momenteel is de procedure lopende voor de eerste partiële herziening van het structuurplan. De herziening wordt uitgewerkt in 2 sporen:

- Spoor 1 (= huidige herziening): prioritaire aandachtspunten waarvoor op korte termijn een oplossing kan uitgewerkt worden en minder prioritaire aandachtspunten waarvoor weinig of geen bijkomend onderzoek noodzakelijk is. Voorbeeld hiervan is het afstemmen van de huidige bepalingen uit het PRS-WV met gewijzigde wetgeving (zoals het decreet houdende het grond- en pandenbeleid).
- Spoor 2: zaken die verder onderzoek en onderbouwing vergen (o.a. kernselecties) zullen onderdeel uitmaken van volgende herzieningen. Hiervoor worden op korte termijn onderzoeken opgestart.

• Visie

Kaart 42 : Gewenste Ruimtelijke Structuur West-Vlaanderen

De ruimtelijke visie voor de provincie West-Vlaanderen gaat uit van de ruimtelijke verscheidenheid. Van oudsher hebben de verschillende regio's van West-Vlaanderen een sterke eigenheid. De provincie kiest om de ruimtelijke verscheidenheid te behouden en zelfs te versterken.

Om deze verscheidenheid te realiseren hanteert de provincie een aantal ruimtelijke principes. Deze principes vormen de basis voor het verder uitwerken van de deelstructuren en de deelruimten.

De ruimtelijke principes zijn:

- fysisch systeem als drager voor verscheidenheid;
- selectieve ontwikkeling van hoogdynamische activiteiten in gedifferentieerd kernenpatroon;
- gebiedsgericht netwerk van lijninfrastructuur;
- deelruimten als bevestiging van diversiteit.

De gewenste ruimtelijke structuur wordt uitgewerkt aan de hand van acht deelstructuren en elf deelruimtes (waaronder het Schelde-Leie-interfluvium). Daarnaast worden enkele maatregelen en acties alsook enkele specifieke beleidskaders vooropgesteld.

• Harelbeke binnen de deelruimten

Het PRS-WV situeert de stad Harelbeke op de rand van de Leieruimte met de Middelruimte.

Leieruimte

Kaart 43 : Structuurbepalende elementen van de Leieruimte

Het zuiden van Harelbeke (gans het stedelijk gebied van Harelbeke en delen van Bavikhove) is opgenomen binnen de Leieruimte.

Deze ruimte omvat de verstedelijkte Leieband tussen Wervik en Waregem. De parallelle lijninfrastructuur van de gekanaliseerde Leie, de spoorlijn, de autoweg E17 en de steenweg N43 bepalen in grote mate deze lineaire ontwikkeling. De steden Kortrijk, Waregem en Menen hebben een belangrijke verzorgende rol.

Door de stedelijke ontwikkeling zijn de openheid en de natuurlijke kwaliteiten van de Leievallei systematisch teloorgegaan. De ruimte heeft een grensoverschrijdend aspect naar het Rijselse. Op Europees niveau wordt de dynamiek van de regio Kortrijk-Rijsel erkend.

De Leieruimte wordt gezien als een complementaire en/of ondersteunende schakel tussen de Vlaamse zeehavens en het Rijselse dat in belang toeneemt op het vlak van logistiek en dienstverlening. Hierbij wordt gestreefd naar dynamische economische ontwikkelingen en naar een kwalitatieve leefomgeving.

Volgende elementen zijn beleidsbepalend voor deze ruimte:

- De Leie als multifunctionele drager versterken, waarbij de keuze van de vestigingslocaties voor watergebonden activiteiten moet worden afgewogen tegenover de natuurlijke en recreatieve kwaliteiten van de Leie.
- In- en uitrittencomplexen van hoofdwegen (E17-A17) ter hoogte van stedelijke gebieden als (potentiële) knooppunten voor regionale bedrijvigheid uitbouwen. Het secundaire wegennet is gericht op versterkte ontsluiting.
- De ontwikkelingen in grensoverschrijdend perspectief ondersteunen. Zo moeten de ontwikkelingsmogelijkheden voor logistieke en

distributie-activiteiten worden bekeken op het niveau Vlaanderen, rekening houdende met het stedelijk netwerk regio Kortrijk en het vernoemde grensoverschrijdend stedelijk netwerk.

- De stedelijke gebieden Kortrijk, Waregem en Menen als knooppunten voor ontwikkeling ondersteunen, waarbij extra aandacht dient te worden besteed naar de inrichting van het openbaar domein en naar groen in de stedelijke omgeving.
- De groene longen in de Leieband vrijwaren. De schaarse aaneengesloten open ruimten moeten strikt gevrijwaard blijven van bebouwing. De open-ruimteverbindingen zijn eveneens structurerend voor de lintontwikkeling aan de N8 en de N43.

Middenruimte:

Kaart 44 : Structuurbepalende elementen van de middenruimte

Het noorden van Harelbeke (Hulste en Hoog-Walegem) is opgenomen binnen de Middenruimte. In de Middenruimte wordt de bedrijvigheid verder ondersteund (dit betekent o.a. de verwevenheid van diverse soorten land- en tuinbouwactiviteiten en de aan de landbouw gerelateerde bedrijvigheid). Dit heeft in het verleden reeds geleid tot een specifiek landschap met verspreide – al dan niet grootschalige – bebouwing. De evolutie van deze activiteiten moet dan ook passen in dit 'nieuwe landschap'. De omgeving van Tielt is tevens één van de belangrijkste gebieden van de agrarische structuur op het Vlaams niveau.

Volgende elementen zijn beleidsbepalend voor deze ruimte:

- Stedelijke gebieden en een gelijkmatig gespreid rasterpatroon van kernen als bundeling van activiteiten.

- Concentraties van bestaande bedrijvigheid in specifieke economische knooppunten voor clustering en endogene economische ontwikkeling.
- Kanaal Roeselare-Leie als drager van watergebonden industrie en ecologische potenties.
- A17 als belangrijke noord-zuidverbinding tussen Brugge en Kortrijk.
- Beekvalleien, heuvelruggen, bosgebieden en open- ruimteverbindingen als natuurlijke bouwstenen van het industriële landschap.

● **Harelbeke binnen de deelstructuren**

Nederzettingsstructuur

In het RSV werden de stedelijke gebieden geselecteerd. Het PRS-WV selecteert de dorpen en woonkernen en maakt hierbij een onderscheid tussen structuurondersteunende hoofddorpen, kusthoofddorpen, bedrijfsondersteunende hoofddorpen, herlokalisatiehoofddorpen, meervoudige hoofddorpen en woonkernen.

Beleidsdoelstellingen:

- Het bestaande kernenpatroon versterken.
- Een gebiedsspecifieke en functionele differentiatie van de nederzettingsstructuur.
- Het bestaande vergunde woonpatrimonium en de woonomgeving opwaarderen.
- Voorzien in ruimte voor de eigen woonbehoefte.

Zowel Bavikhove als Hulste zijn beide geselecteerd, respectievelijk als bedrijfsondersteunend hoofddorp en als herlokalisatiedorp.

Zowel een bedrijfsondersteunend hoofddorp als een herlokalisatiedorp zijn kernen die ondersteunend zijn voor wonen en werken in het buitengebied en hierbij een bovenlokale verzorgende rol vervullen. Bijkomende woongelegenheden zijn mogelijk voor

de opvang van de eigen groei (= zonder rekening te houden met migratiesaldo) van de huishoudens op het niveau van de kern.

De mogelijkheden voor lokale bedrijvigheid zijn ruimer voor Bavikhove. In een bedrijfsondersteunend hoofddorp is lokale bedrijvigheid mogelijk in verwevenheid met het wonen en er kan eveneens een lokaal bedrijventerrein van 5 ha worden voorzien. In Hulste is lokale bedrijvigheid toegelaten in verwevenheid met het wonen en mag enkel een lokaal bedrijventerrein worden voorzien voor herlokalisatie van bedrijven uit de kern en omgeving.

De nood aan bijkomende woongelegenheden en de grootte van een lokaal bedrijventerrein worden gestaafd met gemeentelijke behoeftestudies, die zullen deel uitmaken van het Gemeentelijk Ruimtelijk Structuurplan.

Natuurlijke structuur

Het Vlaamse Gewest duidt de grote eenheden natuur (GEN), de grote eenheden natuur in ontwikkeling (GENO) en natuurverwevingsgebieden aan. De provincie heeft als taak deze gebieden te verbinden met natuurverbindingsgebieden en ecologische infrastructuur van bovenlokaal belang.

Beleidsdoelstellingen:

- Het netwerk van rivier- en beekvalleien en reliëfcomponenten behouden en versterken.
- Een gebiedsgericht beleid voeren.
- Aandacht voor natuurlijke structuur in stedelijke gebieden.
- Ruimtelijke ondersteuning van integraal waterbeheer.

In afwachting dat het Vlaamse Gewest de Leie-Mandelvallei als een GEN-, GENO- of natuurverwevingsgebied aanduidt, wordt deze Leie-Mandelvallei in het PRS-WV hypothetisch aangeduid als een natuuraandachtszone. Hierin zijn naast

natuur ook vormen van gespecialiseerde landbouw of toerisme en recreatie mogelijk.

Het kanaal Bossuit-Kortrijk wordt geselecteerd als een element van natte ecologische infrastructuur van bovenlokaal belang.

De verlaten spoorwegbedding Kortrijk-Avelgem werd gecategoriseerd als een droge ecologische infrastructuur van bovenlokaal belang.

De Pluimbeek en Gaverbeek worden geselecteerd als natuurverbindingsgebieden met provinciale beheersbevoegdheid. Hier dienen pilootprojecten worden opgezet rond de afbakening en inrichtingsvoorstellen voor deze natuurverbindingsgebieden.

Agrarische structuur

Beleidsdoelstellingen:

- Landbouw ruimtelijk ondersteunen als belangrijkste beheerder van de open ruimte.
- Landbouw ruimtelijk ondersteunen waar de agrarische structuur ook drager is van andere functies van het buitengebied (toerisme, recreatie, landschapsbeheer, ...).

De selecties voor de agrarische structuur werden op het Vlaamse niveau doorgevoerd. Het noorden van Harelbeke behoort tot de intensief gedifferentieerde agrarische structuur. Verder is er vanuit het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen geen specifieke doelstelling voor het PRS-WV vooropgesteld. De provincie spreekt met de gemeente af om lokale en bovenlokale bouwvrije zones aan te geven in het Gemeentelijk Ruimtelijk Structuurplan ter ondersteuning van grondgebonden landbouw.

Bedrijvigheid

Het RSV maakte de selecties van economische knooppunten waar zowel regionale als lokale bedrijventerreinen gesitueerd kunnen worden. In het PRS-WV worden er geen nieuwe selecties voorgesteld.

De beleidsdoelstellingen op provinciaal niveau worden als volgt gedefinieerd:

- De bestaande ruimtelijk-economische structuur versterken en optimaliseren.
- De eigenheid van de streek versterken door endogene ontwikkelingen en clustervorming te ondersteunen.
- Geen nieuwe zonevreemde bedrijven creëren.

Het RSV selecteerde Harelbeke als onderdeel van het regionaalstedelijk gebied Kortrijk. Het Vlaams Gewest heeft de taak om over het aanbodbeleid m.b.t. bedrijvigheid een ruimtelijke visie uit te werken, tijdens het afbakeningsproces van de stedelijke gebieden. Algemeen wordt vanuit het RSV gesteld dat nieuwe regionale bedrijventerreinen best kunnen aansluiten op de bestaande economische structuur. Zodoende kunnen endogene ontwikkelingen en de clustervorming er ruimtelijk worden ondersteund volgens de draagkracht van de omgeving. Het vastleggen van bijkomende regionale bedrijventerreinen wordt vastgelegd in gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen.

Binnen het voorstel van afbakening van het regionaalstedelijk gebied Kortrijk wordt voor Harelbeke het reeds bestemde industriegebied ten zuiden van de E17, t.h.v. de Keizershoek, aangeduid als onderdeel van de taakstelling voor bedrijvigheid. In het buitengebied kunnen Bavikhove en Hulste beide een lokaal bedrijventerrein uitbouwen, onder specifieke voorwaarden en als de behoefte kan worden aangetoond (zie nederzettingsstructuur).

Kleinhandel

In het RSV wordt gesteld dat kleinhandelzones enkel kunnen binnen de economische knooppunten. Ze worden beschouwd als een soort specifiek regionaal bedrijventerrein. Voor het PRS-WV zijn er vanuit het RSV geen specifieke taakstellingen.

Op provinciaal niveau worden volgende beleidsdoelstellingen vooropgesteld:

- Nieuwe kleinhandel prioritair verweven in de nederzettingsstructuur:
Het PRS-WV bepaalt dat nieuwe kleinhandelszaken zich enkel kunnen vestigen in de stedelijke gebieden, in de kernen van het buitengebied en in overige woonconcentraties. Verweving met andere functies moet hier de regel zijn. Lintvorming van kleinhandel wordt op deze manier tegengegaan.
Op bestaande bedrijventerreinen die niet als kleinhandelszone zijn aangemerkt, kunnen geen nieuwe kleinhandelszaken worden opgericht.
- Bestaande kleinhandel behouden:
 - Behoud en versterking van bestaande kleinhandel verweven in de nederzettingsstructuur.
 - Selectie van bovenlokale kleinhandelslinten als 'te herstructureren kleinhandelslinten'. Nieuwe kleinhandelszaken zijn enkel mogelijk tenzij het te herstructureren kleinhandelslint doorheen een woonconcentratie loopt.
 - Kleinhandelszaken buiten de kernen en de overige woonconcentraties kunnen niet uitbreiden. Dit geldt zowel voor de kleinere kleinhandelszaken als voor deze met een bovenlokale aantrekkingskracht.

Toerisme en recreatie

De Vlaamse overheid werkt het toeristisch-recreatief netwerk van de Kust uit. De Vlaamse overheid werkt ook openluchtrecreatieve verblijven en individuele weekendverblijven, golfterreinen en U.L.M.- en sportvliegvelden uit.

Het Vlaamse Gewest bedeeft de provincie een belangrijke rol toe bij het uitwerken van een ruimtelijk beleid voor toerisme en recreatie. De Provincie selecteert namelijk de toeristisch-recreatieve knooppunten, de netwerken van primair

belang en werkt ook een gebiedsgerichte visie uit. De beleidsdoelstellingen m.b.t. toerisme en recreatie worden als volgt gedefinieerd:

- Duurzaam en kwalitatief versterken van het bestaande toeristisch-recreatief aanbod.
- Optimaal benutten van nog aanwezige potenties voor toeristisch-recreatieve ontwikkelingen. Hierbij wordt in eerste instantie gedacht aan de Kust en aan het uitwerken van potenties binnen de stedelijke gebieden.
- Toeristisch-recreatieve ontwikkelingen richten op de eigenheid van de streek.
- Samenhang binnen en tussen toeristische regio's bevorderen door het versterken van de bestaande netwerken.
- Voldoende mogelijkheden voor vrijetijdsbesteding voorzien.

In het PRS-WV wordt het bestaand provinciaal domein de Gavers beleidsmatig aangeduid als een openluchtrecreatief groen domein van provinciaal niveau.

Verder worden de Leie, het kanaal Bossuit-Kortrijk en de spoorwegbedding van Kortrijk-Avelgem in het PRS-WV geselecteerd als toeristisch-recreatieve lijnelementen.

Verkeer en vervoer

Volgende items vallen onder de bevoegdheid van de provincie:

- de selectie van secundaire wegen;
- visie op het regionaal openbaar en collectief vervoer;
- de ontwikkeling van een provinciaal functioneel fietsroutenetwerk;
- het aangeven van het elektriciteitsnet tussen 70 Kv en 150 Kv.

Beleidsdoelstellingen:

- Naar een bereikbaarheid streven afgestemd op gewenste ruimtelijke structuur van de provincie.

- Versterken van alternatieven voor het autoverkeer.
- Naar meer structurele verkeersveiligheid streven.
- Aan een verhoogde leefbaarheid werken.

Op het grondgebied van Harelbeke selecteerde het PRS-WV volgende wegen:

Secundaire weg I:

- *N50, van de N399 (Ingelmunster) tot de R8 (Kortrijk);*
- *N36, van kruispunt Krekelmotestraat (Izegem) tot de N43 (Harelbeke);*
- *N391, van N8 tot N8 (Zwevegem).*

Secundaire weg II:

- *N43, van de R8 (Kortrijk) tot de N459 (Olsene).*

In het PRS-WV werden er op het grondgebied Harelbeke geen "knooppunten Regionaal Vervoer" voorzien.

Landschap

De PRS West-Vlaanderen formuleert volgende beleidsdoelstellingen m.b.t. het landschap:

- De diversiteit en herkenbaarheid van West-Vlaamse landschappen behouden en versterken.
- Landschappen met een duidelijke culturele erfgoedwaarde vrijwaren.
- Nieuwe ingrepen ruimtelijk sturen.

In het PRS worden de Gavers als gaaf landschap en het verstedelijkte gebied van het stedelijk netwerk 'regio Kortrijk' (RSV) als stadslandschap aangeduid.

De open ruimte tussen Bavikhove-Ooigem en Gavers wordt beleidsmatig geselecteerd als de open-ruimteverbinding. Voor deze gebieden is het van belang dat de versnippering wordt tegengegaan zodat de verbindingsfunctie gevrijwaard blijft.

Tenslotte worden de Leie, het kanaal Bossuit-Kortrijk en de spoorwegbedding Avelgem-Kortrijk als structurerende lineaire elementen geselecteerd.

● **Maatregelen en acties**

Voor Harelbeke werden in het PRS geen maatregelen en acties geformuleerd.

● **Specifieke projecten**

Het formuleren van een geïntegreerde visie met afbakening en het uitwerken van inrichtingsvoorstellen voor het kanaal Bossuit-Kortrijk.

● **Specifieke beleidskaders**

Het Provinciaal Ruimtelijk Structuurplan West-Vlaanderen bevat een aantal beleidskaders die gerelateerd zijn tot de gemeentelijke ruimtelijke structuurplannen. De gemeentelijke overheden krijgen hier instrumenten aangereikt om een ruimtelijk beleid te voeren.

- Het specifiek beleidskader met betrekking tot de gemeentelijke woningbehoeftestudie geeft aan wat een dergelijke behoeftebepaling moet omvatten.
- Het kader voor het provinciaal reservepakket aan woongelegenheden geeft aan wanneer het reservepakket woongelegenheden in aanmerking kan komen.
- Het kader voor woonwagenterreinen tracht een oplossing aan te reiken voor de problematiek van het gebrek aan woonwagenterreinen in West-Vlaanderen. Dit kader bepaalt o.a. dat in het stedelijk gebied van Kortrijk 20 staanplaatsen moeten worden voorzien voor woonwageneigenaren.
- Het kader voor evaluatiecriteria voor de ontwikkelingsmogelijkheden van bestaande bedrijven buiten bedrijventerreinen is een

bovenlokaal kader voor de beoordeling van de ontwikkelingsmogelijkheden van deze bedrijven. Daartoe worden criteria opgegeven waar de bedrijven bij een evaluatie moeten op getoetst worden.

- Het kader voor de berekening van de gemeentelijke behoefte aan lokale bedrijventerreinen geeft aan wat een dergelijke behoeftebepaling dient te omvatten. Dit moet in aanvulling worden gezien met de ontwikkelingsmogelijkheden voor lokale bedrijventerreinen zoals bepaald in de gewenste ruimtelijke nederzettingsstructuur en in het RSV.
- Het kader voor het reservepakket aan bedrijventerreinen geeft aan wanneer het reservepakket bedrijventerreinen in aanmerking kan komen voor bijkomende gemeentelijke behoeften.
- In het kader voor kleinschalige toeristisch-recreatieve plattelandsactiviteiten worden bij de diverse soorten toeristisch-recreatieve plattelandsactiviteiten de toelatingsnormen beschreven voor bijkomende be- en verbouwing, die gelden naast de huidige regelgeving voor bebouwing in zones die niet bestemd zijn voor wonen of recreatie.
- Het kader voor openluchtrecreatieve verblijven beoogt een eenvormige aanpak bij het al dan niet toelaten van uitbreidingen van bestaande terreinen voor openluchtrecreatieve verblijven en voor nieuwe terreinen.
- Het kader voor windturbines is opgesteld om provinciale ruimtelijke uitvoeringsplannen te maken ter afbakening van windparken. Het dient ook als toetsingsinstrument voor gemeentelijke initiatieven.

6.2.2 Provinciaal domein 'de Gavers'

• Meerjarenplan

Uitvoeringsplan op grondgebieden Deerlijk en Harelbeke

Dit document werd goedgekeurd in de Bestendige Deputatie dd. 28.06.01.

Het document formuleert een aantal doelstellingen die in het provinciedomein 'de Gavers' dienen te worden gerealiseerd:

Provinciedomein

- de verdere uitbreiding van het domein 'de Gavers' van ±165 ha tot een oppervlakte van ±300 ha,
- de recreatieve inrichting, herbebossing en natuurontwikkeling van het domein,
- de realisatie van rust- en stiltezones in het zuidoosten.

Natuur- en milieueducatie

- opvang en begeleiding van individuele bezoekers en groepen,
- uitwerken van modulaire programma's voor verschillende doelgroepen,
- uitwerken van wisselende tentoonstellingen rond variabele thema's.

Toerisme en recreatie

- het uitbouwen van een onthaalpunt voor het verschaffen van informatie,
- het uitwerken van een degelijk signalisatieplan,
- het mogelijk houden van recreatief zwemmen in open lucht.

Sport

- behoud van de mogelijkheden voor regionaal-provinciale watersportactiviteiten, in tweede instantie kan het domein worden opengesteld voor (inter)nationale evenementen;
- voor regionale activiteiten volstaat externaat

terwijl voor provinciale en extraprovinciale initiatieven internaatmogelijkheden vereist zijn. In dit kader dient de Provincie zoveel mogelijk voorwaardescheppend en aanvullend op te treden, het zelfinitiatief van derden moet zoveel mogelijk gestimuleerd worden.

- gewenste sportdisciplines op water: surfen, zeilen, roeien, kano/kajak, zwemmen, duiken, hengelen, schaatsen, met prioritaire aandacht voor surfen en zeilen,
- gewenste sportdisciplines rond het water: mountainbiking, ruitrij, wandelen, fietsen, oriëntatielopen, jogging, avonturensportvoorzieningen en survivalrun.

Bij de goedkeuring van het meerjarenplan werd eveneens een inplantingsplaats van de zwemzone vastgelegd op de middelste landtong (zuidoosten).

Jeugd

- de realisatie van het jeugdvormingscentrum (nieuwbouw).

Bij nader inzien werd de doelstelling voor de realisatie van een jeugdvormingscentrum door de Bestendige Deputatie verlaten.

Het meerjarenplan bevat reeds een vertaling naar infrastructuur om deze doelstellingen te realiseren.

• **Beheersplan provinciaal domein 'de Gavers'**

Uitvoeringsplan op grondgebieden Deerlijk en Harelbeke

Kaart 45 : De ontwikkeling van de Gavers op lange termijn

Het beheersplan 'De Gavers' werd goedgekeurd door de Provincieraad op 20.12.01.

Dit plan werd opgemaakt op basis van het bosdecreet (1990), het natuurdecreet en de actie in het provinciaal milieubeleidsplan. Naast uitspraken over het beheer van de bos- en natuurgebieden worden de bestaande en gewenste activiteiten uit het meerjarenplan mee geïntegreerd.

Het beheersplan bevat reeds een groot aantal uitspraken en gebruikszoneringen die de toekomst van het domein richting geven. Op korte termijn zullen (actieve) recreatieve en sportactiviteiten vooral worden uitgebouwd in het zuidwesten van het domein, omwille van de aanwezigheid van domeingebouwen. In het oosten en noorden van het domein wordt op korte termijn een meer natuurgerichte aanpak voorzien.

● Ruimtelijke structuurschets Gavers

*Beleidsplan en uitvoeringsplan op grondgebied
Deerlijk en Harelbeke
Kaart 46 : Het ruimtelijk concept voor de Gavers*

Dit plan werd in 2003 goedgekeurd door de Bestendige Deputatie.

Het document omvat een ruimtelijke structuurschets voor een duurzame en kwalitatieve ontwikkeling van het Provinciedomein 'de Gavers'. Bij het bepalen van het globaal ontwikkelingsperspectief werd rekening gehouden met de reeds bestaande documenten, zoals o.a. het Provinciaal Ruimtelijk Structuurplan, het meerjarenplan en het beheersplan voor het provinciedomein 'de Gavers'.

De gewenste ruimtelijke ontwikkeling vormt de rode draad bij de verdere inrichting van het domein. Op basis van een aantal kwaliteitsvoorwaarden kan elke ingreep getoetst worden.

Het globaal ontwikkelingsperspectief wordt verder vertaald in een aantal deelgebieden waarbinnen bepaalde acties op gefaseerde wijze te ondernemen zijn. De recreatieve site 'Gavers-zuid' is omwille van zijn complex karakter en een aantal dringende noden, een prioritair aan te pakken deelgebied. Deze site wordt in deze nota dan ook verder uitgewerkt.

In dit document krijgt de Gavers volgende rol toegewezen: een publiek toegankelijk landschapspark met recreatie in een groene en waterrijke omgeving. Aan deze rol worden volgende beleidsdoelstellingen gekoppeld:

- verder behouden en versterken van het huidige laagdynamische karakter van het domein in functie van de recreant en de natuurliefhebber,
- gestructureerd en beheerst gebruik maken van de recreatieve potenties van het provinciedomein.

De bovenvermelde visie wordt ruimtelijk vertaald in het volgend concept:

- een rustige 'groene gordel' met aansluiting op de open ruimte in het oosten;
- twee actieve 'polen' aan de westzijde.

Deze visie werd in de gewenste ruimtelijke structuur van Harelbeke geïntegreerd.

Uitgaande van het concept werden voor de vier deelgebieden structuurschetsen opgemaakt. Per deelgebied worden vervolgens de toekomstige functionele mogelijkheden beschreven.

1. Het 'Gavermeer' blijft een open plas voor natuur en watersport. Belangrijk is dat de seizoensgebonden gebruikszonering volgens het beheersplan tussen natuur- en watersportvijver wordt aangehouden. Om de dynamiek van het domein niet te hoog te laten worden, zijn op de plas geen gemotoriseerde watersporten toegelaten.

2. De 'Groene Gordel' rond de Gavermeer wordt voorbehouden voor natuur- en bosontwikkeling met laagdynamisch recreatief medegebruik. Het beheer van de verschillende groengebieden gebeurt volgens de in het beheersplan ingeschreven maatregelen. Om de dynamiek in de groene gordel laag te houden wordt nieuwe bebouwing uitgesloten en mechanisch verkeer uit deze zone geweerd.

Als gevolg van het laagdynamisch karakter van de gordel worden aan de oostzijde van de plas een aantal functies afgezwakt tot afgeschaft: de bestaande parking oost wordt opgeheven, de voormalige cafetaria krijgt een uitdovend gebruik en de aanwezige speeltuin wordt verwijderd. Enkel de trekkershutten kunnen in principe behouden blijven.

In de zone wordt ook gezocht naar een zone voor het plaatsen van een gebouw voor het domeinonderhoud. Er wordt gedacht aan een zone in het noorden langs de Heerbaan, ter hoogte van de Teesweg. Een tweede alternatief zijn de gronden gelegen tussen het cafetaria en het stedelijk sportcomplex met ontsluiting via de parking West.

De parkings West en Zuid moeten functioneel vlot met elkaar in verbinding staan. Dit is mogelijk door een kwalitatieve beheersing van de toegankelijkheid.

3. De activiteitsite 'Gavers-zuid' is in hoofdzaak gericht op het uitoefenen van (water)sport, recreatieve en natuureducatieve activiteiten, al dan niet in groepsverband.
Binnen de site is er dringend nood aan een grondige structurering, die moet leiden tot een kwalitatief geheel (zowel functioneel als visueel) van binnen- en buitenruimten in functie van de verschillende aanwezige activiteiten.
De structuurschets voor deze deelruimte voorziet volgende ruimtelijke ingrepen:
 - Een ruimte voor bebouwing op het grensgebied tussen de waterplas en land.
 - Aansluitend bij de bouwzone wordt een open pleinruimte voor recreatie voorzien.
 - Verleggen van de Gaverbeek met meer natuurlijke meandering.
 - De huidige zwemzone met ligweide blijft gehandhaafd, bij overcapaciteit zal een verplaatsing naar de activiteitsite 'Gavers-west' overwogen worden.
 - Aan de oostzijde van de landtong wordt de duikerszone voorzien.
 - De botenparking behoudt de huidige capaciteit, maar wordt verschoven dichterbij het water.

- De beboste recreatieruimte, ten zuiden van de open pleinruimte, moet plaats bieden voor sport en spel in een avontuurlijke omgeving. De Pluimbeek vormt de natuurlijke oostelijke grens van de recreatieve site.
- De site wordt ontsloten via de huidige toegang in de Eikenstraat. Een occasionele, secundaire ontsluiting dient te worden voorzien naar de duikerszone. Eventueel kan de dienstweg langs de Pluimbeek worden gebruikt.
- De bestaande windmolen en de bijenhut worden geïntegreerd in het ontwerp.

4. De activiteitsite 'Gavers-west' is gericht op de individuele recreant in de regio. De huidige parking kan, indien nodig, nog beperkt worden uitgebreid, net zoals de bestaande cafetaria. Ook de aanwezige speeltuin kan verder uitgebouwd worden.
5. Essentieel voor een goede samenhang tussen de verschillende deelgebieden zijn externe netwerken naar en interne netwerken op het domein. Een goede bewegwijzering, een goede toegankelijkheid en een eenduidig concept omtrent het parkmeubilair zullen deze netwerken verstevigen en optimaliseren.

- **Inrichtingsplan Gavers-zuid**

Uitvoeringsplan op grondgebied Harelbeke

In het najaar 2007 is het provinciebestuur van start gegaan met de herinrichtingswerken van de site Gavers-zuid. De herinrichting verloopt in verschillende fasen, waarbij vier nieuwe gebouwen en de verlegging van de Gaverbeek centraal staan.

In de 1ste fase werd een nieuwe zwemzone aangelegd en een nieuw zwempaviljoen gebouwd waarin sanitaire voorzieningen werden ondergebracht voor zwemmers (zomervakantie), avontuursporters en duikers. Ongeveer 10 duikclubs genieten nu van een nieuw ponton van waarop ze het water kunnen instappen en de fauna en flora van de onderwaterwereld bekijken.

In 2009 werd de Gaverbeek aangepakt. Het verleggen van de Gaverbeek, een project dat de provincie samen met het Vlaamse Gewest onderneemt, is nodig omdat de huidige loop een fysieke barrière tussen het Gavermeer en de speelweiden vormt. De nieuwe beek ligt nu, volgens een natuurlijk slingerende loop, verder van het meer vandaan waardoor vele nieuwe mogelijkheden ontstaan voor een natuurtechnische inrichting.

Gedurende 2009 en 2010 werkt de provincie verder aan de renovatie van de recreatieve site in het zuidelijke deel van het domein. De loods voor de Groendienst is gerealiseerd en de bouw van het bezoekerscentrum werd afgewerkt september van 2009. De heraanleg van parking zuid is in uitvoering.

Alle werken in het kader van de herinrichting van de site Zuid van het provinciedomein De Gavers gebeuren onder leiding van het architectenbureau URA & VCenk in opdracht van het bestuur van de Provincie West-Vlaanderen.

6.3 Gemeentelijk niveau

6.3.1 Bijzondere Plannen van Aanleg

Juridische documenten

Kaart 47 : BPA's op Harelbeeks grondgebied

Hieronder volgt een overzicht van de goedgekeurde BPA's in Harelbeke:

Harelbeke:

Har006D - Arendswijk K.B. 29-05-1985	Bestemmen bestaande toestand en mogelijkheden bieden voor het verder afwerken van het woongebied en voor de bedrijven die in dit BPA gelegen zijn
Har006E - Arendswijk M.B. 19-05-1992	Gedeeltelijke wijziging van Har006D Herziening van de omgeving Verenigde Natielaan: beperken van bedrijvigheid en creëren van woonzone
Har007 - Groendreef K.B. 09-09-1981 Wijz. A M.B. 19-02-2004	Bevestigen van bestaande woonstraten in Stasegem-dorp en inrichten van nog onbebouwde woonzones Voorzien van een uitbreidingsproject in het centrum
Har008D - Peter Benoit-laan M.B. 02-02-1993	Inrichten van woonzone langs Peter Benoitlaan
Har 021A – Koutermolen M.B. 16-11-1992 Wijz. B M.B.13-03-2003	Bevestigen van bestaande woonwijk Koutermolen en inrichten van nog onbebouwde woonzones
Har029 – Arendswijk West K.B. 16-01-1980	Ontwikkelen van woonuitbreidingsgebied tot sociale woonwijk, volgens art.17
Har033 – Gentsesteenweg M.B. 31-05-2002	Zoneren van het gebied tussen spoorlijn Kortijk-Gent en de Gentsesteenweg met nadruk op ambachtelijke bedrijvigheid
Har039 - Eiland Oost M.B. 24-03-1987	Bevestigen van het oostelijke deel van de woonwijk Eiland en de schoolomgeving
Har040 - Eiland Zuid M.B. 24-03-1987	Bevestigen van het zuidelijke deel van de woonwijk Eiland
Har041 - Eiland Noord M.B. 24-03-1987	Bevestigen van het noordelijk deel van de woonwijk Eiland en zoneren van de binnengebieden van de bouwblokken voor stapelplaatsen en kleine ambachtelijke bedrijvigheid
Har042 - Eiland West M.B. 24-03-1987	Bevestigen van het westelijke deel van de woonwijk Eiland en de schoolomgeving met speelgroen

Har043 - Eiland spoorweg M.B. 24-03-1987	Bevestigen van het deel van de woonwijk Eiland, grenzend aan de spoorlijn Kortrijk-Gent en het inrichten van nog onbebouwde woonzone
Har045 - Bloemenwijk M.B. 15-03-2000 Wijz. B M.B.18-04-2004	Bevestigen van bestaande woonwijk Uitbreidingsmogelijkheden bieden aan bedrijf Geldof, gelegen langs de Leie Herziening van de voorschriften voor de zone bedrijvigheid (bedrijf Geldof)
Har046 - Vaarnewijk industrie M.B. 21-09-1992	Bevestigen van het gewestplan ter realisatie van een regionaal bedrijventerrein
Har048 - Luipaardstraat M.B. 23-12-1993	Bevestiging van het woonlint en voorzien van garagestraat
Har049 - Kapittelstraat M.B. 23-03-1994 Volledige herziening M.B. 27-04-2004	Zonering van hoek Gentsestraat-Kapittelstraat Herzien van de voorschriften en de zonering
Har054 - Tweebruggenstraat M.B. 11-05-2001 in herziening - RUP in opmaak	Bevestigen van het stedelijk woongebied gelegen tussen de Tweebruggenstraat en de Kortrijksestraat
Har057 - Stationsplein M.B. 31-05-2002 in herziening - RUP in opmaak	Bevestigen van de stationsomgeving met mogelijkheden bieden voor de herinrichting van het stationsplein
Har058 - Pevernagestraat M.B. 09-09-2000	Bevestigen van een stedelijke woonomgeving
Har064 - Goederenkoer M.B. 04-10-2005	Goederenkoer NMBS deels zoneren als publieke parking voor langparkeren en deels bebouwbaar maken
Har065 - Mabra-Lys M.B. 25-01-2005	Omvormen van een industriegebied naar woonzone

Bavikhove:

Bav047 - Tramstatie M.B. 30-10-1991	Bevestigen van de bestaande toestand, inrichten van nog onbebouwde woonzones en voorzien van een groenstrook aan de Plaatsbeek t.h.v. de sporthal
Bav051 - Bavikhove dorp Noord M.B. 04-04-2000 in herziening - RUP in opmaak	Bevestigen van de bestaande toestand, inrichten van nog onbebouwde woonzones en voorzien van een groenstrook aan de Plaatsbeek
Bav052 - Bavikhove dorp Oost M.B. 04-04-2000 in herziening - RUP in opmaak	Bevestigen van de bestaande toestand, inrichten van nog onbebouwde woonzones en voorzien van ambachtelijke zone achter de woningen
Bav053 - Bavikhove dorp West M.B. 04-04-2000 Wijz. A M.B. 13-03-2003 in herziening - RUP in opmaak	Bevestigen van de bestaande toestand van de omgeving van de sporthal en de school en inrichten van nog onbebouwde woonzones
Bav056 - Brouwerij M.B. 19-07-1997	Bieden van uitbreidingsmogelijkheden aan de brouwerij Bavik en bufferen van brouwerij naar het wonen

Hulste:

Hul035 - Kwademeers M.B. 21-09-1992	Bevestigen van de bestaande toestand (sociale woonwijk)
Hul037 - Lampernisse M.B. 21-04-1987	Bevestigen van het woongebied en het kerkhof
Hul038 - Dorpskom M.B. 15-04-1987	Bevestigen van het bestaande centrum van Hulste
Hul060 - Hulste Park M.B. 03-09-2002	Bevestigen van de bestaande kerkomgeving van Hulste en zoneren van openbaar park rond de kerk
Hul063 - Bufferbekken M.B. 21-01-2003	Zonering van bufferbekken ten zuiden van Hulste

Sectorale BPA's

Juridische documenten

Kaart 48 : Aanduiding van goedgekeurde bedrijfsuitbreidingen in kader van het sectoraal BPA

De stad Harelbeke is, naar aanleiding van de omzendbrief RO97/01, overgegaan tot de opmaak van een sectoraal BPA zonevrije bedrijven.

Het sectoraal BPA zonevrije bedrijven biedt de mogelijkheid aan gemeenten om op korte termijn tegemoet te komen aan de problematiek van uitbreidingsbehoeften van zonevrije bedrijvigheid in het buitengebied.

Het sectoraal BPA kan echter enkel ruimtelijke uitspraken formuleren voor de zonevrije problematiek van industriële en ambachtelijke bedrijven. De omzendbrieven RO97/01 en RO2000/01 laten horeca, kleinhandel, agrarische en para-agrarische bedrijven niet toe. Het sectoraal BPA beperkt zich ook tot de zonevrije bedrijven in de open-ruimtegebieden en de bedrijven met een uitbreiding in de open-ruimtegebieden; zonevrije bedrijven in het woongebied maken geen deel uit van de inventaris.

Het sectoraal BPA zonevrije bedrijven van Harelbeke nam als uitgangspunt dat, indien bestaande bedrijven gelegen zijn in het buitengebied, deze bedrijven inherent deel uitmaken van de economische realiteit van de open ruimte. Het doel van het sectoraal BPA bestaat erin de ontwikkelingsmogelijkheden van al deze bedrijven binnen een globale benadering te kaderen. In het kader van beleidscontinuïteit kunnen deze bedrijven in principe verder ontwikkelen, op voorwaarde dat de ruimtelijke draagkracht niet overschreden wordt. De beslissing om een bedrijf verder te laten uitbreiden

of om het een nabestemming te geven gebeurde op basis van een aantal beoordelingscriteria:

- juridische context;
- inpasbaarheid met de omgeving;
- milieuhygiënische situatie en bereikbaarheid;
- afweging tussen ruimtelijke gevolgen bij uitbreiding ter plaatse t.o.v. deze bij herlokalisatie;
- draagkracht van de omgeving;
- maximale beleidszekerheid en beleidscontinuïteit.

Uitgaande van al deze criteria werden de zonevrije bedrijven beoordeeld naar hun ruimtelijke mogelijkheden en ondergebracht in een 6-tal categorieën.

De laagste categorie laat geen enkele uitbreiding meer toe en bij stopzetting van de huidige activiteit zijn geen andere zonevrije bedrijvigheden meer toegelaten.

De hoogste categorie legt de ruimtelijke beperking op dat uitbreidingen steeds mogelijk zijn, mits de draagkracht van de omgeving niet wordt overschreden. Aan nieuwe activiteiten op de bedrijfssite worden geen beperkingen opgelegd.

Harelbeke telt een 50-tal bedrijven die gelegen zijn in het buitengebied. In een eerste fase (MB 07.05.2001) kregen 10 bedrijven reeds uitbreidingsmogelijkheden. In een tweede fase (MB 01.10.2002) werden 11 bedrijven opgenomen die op korte termijn een behoefte hebben aan uitbreiding. In de tweede fase bis (M.B.13.03.2003) werd één bedrijf goedgekeurd.

De vierde fase bestaat uit twee bedrijven. Deze bedrijven hebben reeds uitbreidingsmogelijkheden verkregen in een fase I en fase II van het sectoraal BPA. Beide deelplannen werden herzien, omwille van nieuwe ruimtelijke wensen, gekoppeld aan gewijzigde economische factoren.

6.3.2 Ruimtelijke uitvoeringsplannen

Juridische documenten

Kaart 49 : RUP's op Harelbeeks grondgebied

Hieronder volgt een overzicht van de goedgekeurde RUP's en de RUP's in opmaak in Harelbeke (stand van zaken april 2011):

Harelbeke:

Kerkhof Gentssesteenweg Deputatie 16-08-2007	Bevestiging van het bestaande kerkhof en zonering van de uitbreiding van het kerkhof
Collegewijk Deputatie 18-05-2006	Herziening van het BPA Collegehoek Herwerking van de verordenende voorschriften: bevestiging van de woonwijk en wisselbestemming voor gemeenschapsvoorzieningen/wonen
Stedelijk sportcomplex Deputatie 10-01-2008	Zonering en uitbreiding van de sportterreinen grenzend aan het provinciaal domein 'de Gavers'
Westwijk Deputatie 18-05-2006	Herziening van het BPA Westwijk Nieuwe zonering voor de braakliggende gronden tussen de Leie en de N43. Invulling met residentieel wonen en handel/diensten op gelijkvloers
<i>RUP in herziening schetsontwerpfase</i>	Momenteel is het RUP in herziening gesteld omwille van een gewijzigde ruimtelijke visie op de stadskern.
Omniplex Deputatie 30-04-2009	Uitbreiding van het bedrijf (groothandel hout) gelegen op de hoek van de N43-N36
Open-ruimtecorridor Harelbeke-Waregem Deputatie 19.03.2009	Zonering open-ruimtegebied i.f.v. landbouw, natuur en zonevrije woningen
Zonevrije woningen stedelijk gebied Deputatie 12-03-2009	Bevestiging van een aantal zonevrije woningen binnen het stedelijk gebied van Harelbeke
Groeninghe Ververij <i>besluitfase</i>	Herbestemming van de voormalig bedrijfssite Groeninghe Ververij naar een stedelijk woonproject. De invulling van het gebied maakt deel uit van het woonpark Harelbeke-Kuurne.
<i>Tweebruggenstraat opstartfase</i>	Herziening van het BPA Tweebruggenstraat, in functie van nieuwe ruimtelijke opties in kader van het Beeldkwaliteitsplan voor de stadskern.
<i>Stationsplein opstartfase</i>	Herziening van het BPA Stationsplein, in functie van nieuwe ruimtelijke opties in kader van het Beeldkwaliteitsplan voor de stadskern.
<i>Centrum oost opstartfase</i>	Creëren van hedendaagse bouw mogelijkheden voor de omgeving Centrum Oost, waarbij rekening wordt gehouden met het Beeldkwaliteitsplan.

Bavikhove:

Landelijk gebied rond Bavikhove en Hulste Deputatie 19-03-2009	Zonering open-ruimtegebied i.f.v. landbouw, natuur en zonevreemde woningen
Hof Ter Coutere Deputatie 03-07-2008	Bevestiging van zonevreemde hoeve
Bavikhove dorp Noord <i>voorontwerpfase</i>	Herziening van het BPA Bavikhove dorp Noord Verruiming van de voorschriften in functie van de hedendaagse bouwnormen en behoeften.
Bavikhove dorp Oost <i>voorontwerpfase</i>	Herziening van het BPA Bavikhove dorp Oost Verruiming van de voorschriften in functie van de hedendaagse bouwnormen en behoeften.
Bavikhove dorp West <i>opstartfase</i>	Herziening van het BPA Bavikhove dorp West Verruiming van de voorschriften in functie van de hedendaagse bouwnormen en behoeften.

Hulste:

Ter Elst Deputatie 08-11-2007	Herziening van het BPA Herwerking van de verordenende voorschriften: bevestiging van de woonwijk en uitbreiding van de mogelijkheden voor gemeenschapsvoorzieningen
Landelijk gebied rond Bavikhove en Hulst Deputatie 19-03-09	Zonering open-ruimtegebied i.f.v. landbouw, natuur en zonevreemde woningen
Hoog-Walegem/Klein-Harelbeke Deputatie 19-03-2009	Zonering open-ruimtegebied i.f.v. landbouw, natuur en zonevreemde woningen

6.3.3 Gemeentelijk NatuurOntwikkelingsPlan

Beleidsdocument

Kaart 50 : Potenties voor natuurontwikkeling

- **Formele aspecten**

Het gemeentelijk natuurontwikkelingsplan (GNOP) werd in 1996 opgemaakt en op 16 december 1996 goedgekeurd door de gemeenteraad. Het GNOP is een beleidsplan van de gemeente voor de sector natuur. Dit betekent dat een goedgekeurd GNOP een duidelijk engagement van de gemeente inhoudt om effectief binnen haar beleid te werken aan het natuurbehoud.

- **Inhoudelijke aspecten**

Het GNOP vertrekt van een globale analyse van de toestand van de natuur in de gemeente. Hierbij werd op basis van de gegevens uit de inventarisatie een overzicht gegeven van de potenties die binnen de gemeente bestaan voor natuurontwikkeling. Deze potenties werden visueel weergegeven op een potentiekaart met aanduiding van bestaande en geplande bosgebieden, gebieden met bijzondere ecologische waarde en/of potentie, typische landschappen, poelen en vijvers, panoramische zichtlocaties, corridorgebieden langsheen beekvalleien, In de globale analyse werd eveneens een overzicht gegeven van de voornaamste knelpunten die ingegeven zijn vanuit het natuurbehoud en -ontwikkeling.

Vervolgens werd een doelstellingsnota opgemaakt. Vanuit een algemene beleidsvisie t.a.v. natuurbehoud op gemeentelijk vlak, werden specifieke 'opties en gebiedsafbakening' geformuleerd en uitgewerkt naar passende beleidsmaatregelen en acties. Binnen het kader van deze planningscontext beperken we ons tot een beknopte weergave van de essentiële actiepunten van het GNOP.

- **Overzicht van het actieplan**

Volgende actiepunten uit het GNOP Harelbeke kunnen worden vermeld omwille van hun essentieel en prioritair karakter.

De Leievallei werd in het GNOP beschouwd als een prioritair gebied omwille van haar multifunctioneel karakter. De Leie werd volgens haar karakteristieken onderverdeeld in een verstedelijkte en een open Leievallei.

Volgende actiepunten werden vooropgesteld voor de Leie in de verstedelijkte vallei:

- m.b.t. de oude Leiearm Kuurne:
De mogelijkheid dient onderzocht te worden om voor deze oevers een ecologisch oeverbeheer te plannen.
- m.b.t. de Molens en de Molenput:
De waarde van dit rustgebied in de stedelijke omgeving is groot. Er wordt voorgesteld om het gebied rond de Molens uit te bouwen tot een ecologisch waardevol gebied met nadrukkelijke aandacht voor natuureducatie. Het project dient gekoppeld te worden aan de restauratie van de Molens.

In het open valleigedeelte worden onderstaande actiepunten aangeduid:

- m.b.t. bescherming van de open ruimte:
Door het duidelijk afbakenen van de belangrijke ecologische open ruimte en deze ruimte vervolgens te beschermen als natuurontwikkelingsgebied. In navolging van Menen, Wevelgem en Kortrijk kan hierbij worden gedacht aan de opmaak van een 'groen BPA'.

- m.b.t. aanpakken van visueel storende elementen door het voeren van een actief beleid rond 'begroenen en bufferen'.
- m.b.t. beheren van het gebied Oude Leie Bavikhove – Plaatsbeekvallei:
Door het ontwikkelen van een ruimtelijke visie en door het opstellen van een beheersplan, na aankoop van de gronden. Dit natuurontwikkelingsproject dient te worden gekoppeld aan een gelijkaardig project op Waregems grondgebied (overkant van de Leie).
- m.b.t. beheren van de Leiebermen:
Via het toepassen van het wegbermbesluit op deze bermen.

Een andere prioriteit in het GNOP is het behouden en optimaliseren van de verbinding tussen de Gavers, de Leie en de Schelde (via het kanaal Bossuit-Kortrijk). Een eerste vereiste is het streven naar een maximaal behoud van deze open-ruimteverbinding door het tegengaan van verdere bebouwing. In deze verbinding zouden de beken moeten uitgroeien tot groene linten die zichtbaar zijn in het landschap. Er kan ook worden gedacht aan het geven van verhoogde subsidie voor het onderhouden en aanplanten van kle's.

Een volgende actie is het uitbouwen van een aantal beken als lokale groene linten. Er zou vooral aandacht moeten worden besteed aan de landschappelijke aspecten zoals het behoud van beekbegeleidende weilanden. O.a. kunnen interessante vochtige weilanden worden beschermd en wordt gedacht aan het geven van verhoogde subsidie voor het onderhouden en aanplanten van kle's.

Om voorgaande projecten te realiseren dient de stad twee beleidsinstrumenten te hanteren:

- het gebruiken van het instrument 'gemeentelijke beheersovereenkomsten' om initiatieven voor natuurontwikkeling, zoals de Leievallei, te stimuleren;
- en er dient een gemeentelijk subsidiereglement te worden opgesteld voor kleine landschapselementen.
In het GNOP werd een kaart opgemaakt met prioritaire gebieden voor beheersovereenkomsten en kle's.

In dit actieprogramma wordt een inventarisatie voorgesteld die de waardevolle (of potentievolle) bermen lokaliseert. Op die manier wordt voorkomen dat het bermbesluit niet zinvol wordt toegepast.

Vanuit het actieplan wordt gepleit voor een meer ecologisch gericht bosbeheer van het Kanaalbos. Hierbij wordt gedacht aan het toepassen van verschillende beheersvormen.

Een zevende actiepunt is het beheer van de oude spoorwegberm Kortrijk-Avelgem.

Natuureducatie en -sensibilisatie vormen een belangrijke pijler binnen het gemeentelijk natuurbeleid.

Drie actiepunten zijn belangrijk om te komen tot een volwaardig natuurbeleid: het voeren van een ecologisch groenbeheer, het professionaliseren van natuurbeheer en het oprichten van een opvolgingscommissie voor de uitwerking van het GNOP.

- **Evaluatie van het GNOP – uitvoering van het actieplan**

M.b.t. de oude Leievallei

- Oude Leiearm grensgebied Kuurne:
In dit gebied werden nog geen initiatieven ontwikkeld.
- De Molens en de Molenput:
Ook hier werden geen initiatieven, zoals voorzien in het actieplan (aanplantingen, oeverbeheer, natuureducatie) genomen. De ligging van het gebied tussen woongebied en industriegebied (NV Watermolens en NV Groeninghe Ververij) vormt een knelpunt voor de ontwikkeling ervan.
- Bescherming van de open ruimte in het open valleigedeelte:
Er is een voorstel van afbakening van het regionaalstedelijk gebied Kortrijk. Hierin wordt het open valleigebied behouden als onderdeel van het buitengebied. Een 'groen BPA' ter bescherming van waardevolle elementen in het landschap kwam er nog niet.
- Aanpak visueel storende elementen in het open valleigedeelte:
Rond een bedrijf (Jabel) langs de Leie werd inmiddels een groenscherm aangelegd. Voor de bekostiging ervan dienden geen middelen te worden vrijgemaakt vermits de aanleg van groenschermen deel uitmaakt van de vereiste vergunningsdossiers.
- Oude Leie Bavikhove/Plaatsbeekvallei:
In dit gebied werd in 2001 (akte verleden op 21 november 2001) een perceel van ongeveer 1 hectare door de stad aangekocht. Het tot stand brengen van een netwerk aan kle's werd nog niet gerealiseerd. Op het aangekochte perceel zijn deze wel voldoende aanwezig. Gezien de aankoop nog vrij recent is, werd nog geen beheerswerkgroep opgericht en werden nog geen beheerswerken uitgevoerd. Wel wordt er al gewerkt aan een visieplan voor het gebied en

een beheersplan voor het perceel in eigendom. De opgerichte vzw werkt momenteel constructief samen met ANB om de natuurwaarden te herstellen.

Beheersovereenkomsten zijn op advies van de provincie nog niet opgemaakt omdat hierover op Vlaams niveau een regelgeving in de maak is. Een landbouwer in de onmiddellijke omgeving van het gebied heeft wel reeds interesse getoond voor een beheersovereenkomst. Voor het toekennen van verhoogde subsidies in prioritaire gebieden bestaat nog geen reglementering.

In verband met het project 'Zavelput' (grondgebied Waregem) is nog geen overleg gepleegd met Waregem. De milieudienst (en de stedelijke MINA-raad) wensen dat beide stadsbesturen (Waregem en Harelbeke) de opportuniteit van een grenscorrectie in het gebied bekijken. Een officiële vraag werd nog niet gesteld. Deze grenscorrectie zou tot gevolg hebben dat de nieuwe Leie de grens vormt waardoor de oude Leiearm en haar binnenbocht Harelbeeks grondgebied worden.

De omgeving van de oude Leiearm en het mondingsgebied van de Plaatsbeek werden ruimtelijk bevestigd en uitgebreid als natuurgebied via het gewestelijk RUP Leievallei en open ruimte-omgeving Kortrijk.

- Leiebermen:
Voor het ecologisch beheer van de Leiebermen werden nog geen stappen gezet naar de AWZ. Het Bermbesluit wordt dan ook nog niet toegepast. Wel maaien een aantal landbouwers soms zelf de bermen en gebruiken het maaisel als hooi.

M.b.t. corridors voor de Gavers

- Behoud van open ruimte
De corridor Gavers-Leie ligt buiten het voorstel van

afbakening regionaalstedelijk gebied Kortrijk en geniet planologische bescherming als agrarisch gebied en landschappelijk waardevol agrarisch gebied. De corridor Gavers-Kanaal ligt eveneens in het buitengebied en situeert zich op het gewestplan binnen agrarisch gebied. Met de goedkeuring van het gemeentelijk RUP open-ruimtecorridor Harelbeke-Waregem wordt de openheid van de corridor Gavers-Leie gegarandeerd. De corridor Gavers-Kanaal zal door het Vlaamse niveau worden bevestigd in een RUP.

- Kleine landschapselementen
Het reglement voor toekenning van verhoogde subsidies voor kle's in de corridorgebieden (en andere prioritaire gebieden) werd goedgekeurd. Andere specifieke acties werden nog niet ondernomen.
- Beekvalleien
Concrete stappen voor de ontwikkeling van de beekvalleien in deze corridors, zoals het ontwikkelen ervan tot groene linten, werden nog niet ondernomen.

M.b.t. beekvalleien

De beekvalleien in het buitengebied van Harelbeke werden grotendeels als afgebakende natuurgebieden en beeklandschappen gezoneerd in het RUP landelijk gebied rond Bavikhove en Hulste. Op die manier wordt de mogelijkheid gecreëerd om de beekvalleien tot corridors te ontwikkelen.

M.b.t. gemeentelijke beheersovereenkomsten

Zoals reeds vermeld, werden de gemeentelijke beheersovereenkomsten op advies van de Provincie niet opgemaakt omdat op Vlaams niveau aan een regeling werd gewerkt. Dit werd ondertussen geregeld via de VLM, met de beheersovereenkomst 'Boeren beheren de natuur'.

M.b.t. kleine landschapselementen

Het subsidiereglement voor de aanleg en onderhoud van kleine landschapselementen werd goedgekeurd op de gemeenteraad van 20 november 2000. Voorlopig werd door een 16-tal personen interesse getoond voor het onderhoud of het aanplanten van bomen. Voor aanleg of onderhoud van hagen, heggen, poelen of houtkanten werd nog geen interesse getoond.

Het voeren van een actief beleid m.b.t. kle's, dat verder gaat dan subsidiëring, is in belangrijke mate afhankelijk van de beschikbaarheid van voldoende personeel. Vaak zijn de milieuambtenaren (over) belast met administratieve taken waardoor een gebiedsgericht en projectmatig natuurbeleid op het terrein bemoeilijkt wordt.

M.b.t. wegbermen

Het wegbermbeheersplan is van toepassing.

M.b.t. het Kanaalbos

Door werken aan het kanaal en de aanleg van de N391 verdween een deel van het Kanaalbos. Ter compensatie zouden normaliter de restgronden, door onteigening in eigendom van AWV, worden beplant in 2010.

Voor het parkgedeelte van het Kanaalbos (achter Stasegemdorp) dient dringend een beheersvisie te worden opgesteld en uitgevoerd.

M.b.t. oude spoorwegberm

De fietsverbinding, genaamd het Guldensporenpad, werd gerealiseerd door de Provincie. Bij deze werken werden garanties voorzien voor het beschermen van de typische spoorwegbermvegetatie.

M.b.t. natuureducatie -en sensibilisatie

Voorlopig beperken de acties in dit verband zich tot publicaties in de Gemeentelijke Infokrant. Op aanvraag kunnen wel natuurwandelingen in het gebied Oude Leie/Plaatsbeekvallei worden georganiseerd.

Er werden door de gemeente ook een landschaps- en een boskoffer samengesteld en kabouterpad gerealiseerd. Info hieromtrent werd verspreid naar alle Harelbeekse basisscholen. Deze actie werd ondersteund door de Provincie.

De uitwerking van een jaarlijks natuurthema en de oprichting van een stuurgroep natuur- en milieueducatie werden nog niet gerealiseerd.

M.b.t. groenzones en ecologisch groenbeheer

Een oude weide in de Koning Albertstraat wordt als hooiland beheerd. De weide wordt 1 à 2 maal per jaar gemaaid waarna het maaisel verwijderd wordt. Op die manier zal een verschraling van de bodem optreden waardoor een bloemrijk hooiland tot ontwikkeling kan komen. Buurtbewoners werden hierover geïnformeerd door de verspreiding van een sensibiliseringsfolder. Voor een poel aan de Begonialaan (Hulste) werd een beheersplan opgesteld om een gunstig biotoop te creëren voor amfibieën.

Momenteel is het aanbod aan opleidingen 'ecologisch groenbeheer' beperkt bij de gangbare organisaties.

M.b.t. tewerkstelling in natuurbeheer en landschapszorg

In samenwerking met Kuurne en Lendelede werd het tewerkstellingsproject 't Of opgericht. Dit project werd in april 2001 beëindigd.

Sinds januari 2000 is de Landschapswacht Kortrijk-Roeselare-Tielt van start gegaan. Dit project wordt gepromoot door vzw De Poort en ondersteund door de provincie West-Vlaanderen.

• Conclusie

Van een aantal doelstellingen en natuurgerichte acties werd de afgelopen jaren werk gemaakt. We denken hierbij aan het werken rond duurzaamheid en biologische diversiteit. De aankoop van een gebied in de Plaatsbeekvallei was een belangrijke eerste stap in het voeren van een actief natuurbehoudbeleid. Rond landschapszorg en het behoud van de open ruimte bestaan weliswaar reeds de nodige goede intenties maar deze leidden nog niet tot zichtbare resultaten op het terrein.

De genomen opties werden hier en daar gerealiseerd door uitwerking van het bijhorende actieplan. Het subsidiereglement voor kleine landschapselementen en de pogingen voor een meer ecologisch groenbeheer zijn daar voorbeelden van. Van de gebiedsgerichte opties werden in 2010 een aantal actiepunten gerealiseerd.

6.3.4 Mobiliteitsplan

Beleidsdocument

● **Procedure**

De opmaak van het mobiliteitsplan werd opgestart in 1997. Op 16 september 2003 werd het plan goedgekeurd door de gemeenteraad.

Het mobiliteitsplan werd opgemaakt in het kader van de mobiliteitsconvenanten, overeenkomsten tussen de Vlaamse regering en de gemeentebesturen, waarbij de gemeente een mobiliteitsplan opmaakt in navolging van de visie op Vlaams niveau en daarvoor in ruil financiële middelen ter beschikking krijgt voor de verbetering van de mobiliteit in de gemeente. Nu is een mobiliteitsplan decretaal verplicht.

Het mobiliteitsplan bevat een uitgebreid onderzoek van de verkeerssituatie en van de problemen op het grondgebied van de gemeente en stelt een pakket van maatregelen voor dat als basis dient voor een duurzaam gemeentelijk mobiliteitsbeleid.

Deze maatregelen streven drie doelstellingen na:

- het verhogen van de verkeersveiligheid;
- het verhogen van de verkeersleefbaarheid;
- de beheersing van de automobieliteit.

Voor elke maatregel worden de verantwoordelijke(n) voor de uitvoering, de prioriteit, de kostprijs en de wijze van controle op de uitvoering aangeduid.

Het mobiliteitsplan werd in 3 fasen opgemaakt: oriëntatiefase, opbouw plan, beleidsplan.

Het plan werd in 2009 in herziening gesteld. Hierbij wordt het mobiliteitsplan geëvalueerd en waar nodig thematisch geactualiseerd of verbreed en verdiept. De verkenningnota werd afgerond, gevolgd door de uitwerkingnota die op 12 juli 2010 door de PAC werd goedgekeurd. Op 7 maart 2011 werd de herwerking van beleidsnota besproken op de GBC. Op 12 april werd de beleidsnota voorlopig vastgesteld door de

gemeenteraad. De PAC keurde het plan goed op 6 juni 2011. Het mobiliteitsplan werd in de zitting van 12 september 2011 definitief vastgesteld door de Gemeenteraad.

● **Beleidsscenario**

Uitgaande van een trendscenario en drie duurzame scenario's, beschreven in de synthesesnota, werd in het beleidsplan geopteerd voor het duurzame beleidsscenario "*leefbare doortocht, maar met bijzondere aandacht voor het openbaar vervoer*".

In dit beleidsscenario zitten de volgende elementen vervat:

- De doortocht van de N43 in het centrum van Harelbeke wordt leefbaar ingericht.
- In de doortocht dient er een goede doorstroming voor het openbaar vervoer te zijn. De categorisering van de N43 als secundaire weg type II wordt weliswaar aangehouden, omdat de weg een belangrijke ontsluitende functie heeft voor Harelbeke. Door het centrum van Harelbeke krijgt de N43 wel een aantal kenmerken van een secundaire weg type III. De uitwerking dient te gebeuren in kader van het streefbeeld voor de N43.
- Een verbeterde treinbediening van het station van Harelbeke is wenselijk. Alhoewel het station niet werd geselecteerd in het Provinciaal Ruimtelijk Structuurplan West-Vlaanderen, wordt het station in het mobiliteitsplan beschouwd als een regionaal knooppunt voor openbaar vervoer, waarbij tangentiële busverbindingen dienen te worden ontwikkeld die aansluiten op het station.
- Het centrum van Harelbeke en de stationsomgeving worden verder verdicht naar

- wonen, werken en andere centrumfuncties.
- Op basis van deze ruimtelijke beleidskeuze (verdichting langs openbaar vervoerscorridor) wordt een begeleidend mobiliteitsbeleid geënt:
 - de openbare vervoerscorridor langs de N43 wordt aangevuld met een voorstadslijn en een tangentiële lijn zodat een gebiedsdekkend netwerk ontstaat (basismobiliteit);
 - het fijnmazig netwerk voor langzaam verkeer ontsluit de belangrijkste haltes voor openbaar vervoer;
 - de regionale bedrijventerreinen zijn op die manier ontsloten met openbaar vervoer;
 - daarnaast werkt een gericht parkeerbeleid sturend in de keuze van vervoer-middel: verminderen van het aantal parkeerplaatsen in het centrum en langparkeren voorbehouden voor treinreizigers aan het station (inrichting van goederenkoer tot parking voor langparkeerders);
 - en er zullen ondersteunende maatregelen worden toegepast zoals het uitwerken van kwalitatieve haltes voor het openbare vervoer en de handhaving van de doorstroming voor de bussen op de N43.

Dit scenario beantwoordt aan de doelstellingen m.b.t. een duurzaam mobiliteitsbeleid:

- het afstemmen van de mobiliteit op de ruimtelijke ontwikkelingen;
- het ontwikkelen van een multimodaal en intermodaal vervoersaanbod;
- het wegwerken van knelpunten en het verhogen van de woonkwaliteit.

Het scenario voldoet ook aan de specifieke doelstellingen voor Harelbeke:

- Door het kwalitatief verdichten van het stedelijk gebied - meer specifiek het centrum en de stationsomgeving - wordt ingegrepen op de vervoersvraag. Door het uitwerken van een goede fietsinfrastructuur en het aanbieden van een ruimer openbaar vervoersaanbod in het stedelijk

gebied vermindert immers de vervoersvraag naar een vlotte autobereikbaarheid van Kortrijk.

- Door de categorisering van het wegennet en de daaraan gekoppelde specifieke taakstelling wordt er efficiënter gebruik gemaakt van het wegennet.
- Het snelheidsbeleid ondersteunt deze ruimtelijke en verkeerskundige visie.
- Het parkeerbeleid werkt de keuze voor duurzame vervoersmiddelen in de hand.
- Het gebruik van de fiets wordt bevorderd. Het fietsroutenetwerk biedt veilige verbindingen aan en de omkaderende maatregelen moedigen het gebruik ervan aan.
- De kwaliteit van het openbaar vervoer verbetert door o.a. de vlottere doorstroming, de aangepaste lijnvoering, de verbeterde frequenties, halteaccommodatie, ...
- De stationsomgeving wordt aangepakt en het station wordt vlot bereikbaar voor fietsers en voetgangers, en er wordt gewerkt aan een goede voor- en nazorg van de treinreizigers.
- Knelpunten in de verblijfsgebieden in het algemeen en in de schoolomgevingen in het bijzonder worden weggewerkt.

● Actieplan

De belangrijkste uitspraken en ruimtelijke stellingen uit de synthesesnota en het herwerkte beleidsplan zijn verwerkt in de gewenste ruimtelijke structuur van Harelbeke.

Een groot aantal van de vooropgestelde ruimtelijke **maatregelen en acties** werden ondertussen uitgevoerd. Met de herziening van het mobiliteitsplan wordt een lange-termijnvisie m.b.t. mobiliteit gerealiseerd, waarbij een aantal beleidsopties zullen worden bijgestuurd en afgestemd op de huidige mobiliteitsproblematiek, zoals:

- de herinrichting van de markt gekoppeld aan het stand still-principe voor parkeren,
- de optimalisatie van de bewegwijzering,
- een beleidsplan rond trage wegen.

6.3.5 Vergelijkend wijkenonderzoek Harelbeke

In 2008 werd een vergelijkend wijkenonderzoek uitgevoerd voor Harelbeke i.s.m. het steunpunt sociale planning van de provincie West-Vlaanderen.

In dit onderzoek worden 9 wijken onderscheiden:

- Arendswijk
- Eiland
- Zandberg
- Stasegem
- Collegewijk
- Overleie
- Bavikhove
- Hulste
- Centrum

Voor deze 9 wijken werd de 'leefbaarheid' onderzocht aan de hand van verschillende indicatoren: verkeersveiligheid, sociale veiligheid, fysieke omgeving, sociaal leven, voorzieningen, mobiliteit, beleidsbetrokkenheid.

Dit gebeurde door het afnemen van enquêtes waarbij inwoners scores kunnen toekennen en het bespreken van de resultaten met sleutelpersonen.

Volgende punten lijken ruimtelijk van belang:

- Om de globale tevredenheid omtrent verkeersveiligheid te verbeteren is het aangewezen te werken aan de fietspaden. Voor voetpaden en oversteekplaatsen dient minstens het bestaande niveau behouden te blijven. In mindere mate spelen ook fout parkeren, verkeersdrukte en rijrichting mee.
- Met betrekking tot de fysieke omgeving heeft het onderhoud van de wijk het meeste invloed op de algemene tevredenheid. In mindere mate spelen bijkomende fietsstallingen, vuil-en geurhinder en huisvesting voor minder mobiele personen mee.
- De nabijheid van voorzieningen is duidelijk een werkpunt.
- Verbetering van mobiliteit voor specifieke doelgroepen en van het openbaar vervoer in het algemeen kunnen de algemene tevredenheid ten goede komen.
- De verkeersveiligheid scoort vooral in de wijken Eiland en Centrum laag.
- De fysieke omgeving scoort vooral slecht in de wijken Eiland, Zandberg en Centrum.
- De voorzieningen zijn vooral ontoereikend in de wijken Overleie, Collegewijk, Stasegem en Zandberg.

6.3.6 Zorgstrategisch plan Harelbeke

In 2006 werd het zorgstrategisch plan voor Harelbeke goedgekeurd. Hoewel dit reeds enkele jaren geleden is, zijn de doelstellingen die er geformuleerd staan, nog steeds aan de orde.

Uit de omgevingsanalyse en prognoses tot 2020 leren we dat de vergrijzing en de interne vergrijzing zeer groot zijn en zelfs nog toenemen.

De actuele oudere wijken in Harelbeke zijn: Centrum, Zandberg, Arendswijk. Er is echter een sterke toename van veroudering in de wijken Eiland, Collegewijk en in de deelgemeenten Bavikhove en Hulste.

Harelbeke is een perifere gemeente, wat met zich meebrengt dat er bijzonder weinig particuliere welzijnsdiensten zijn. Van de plaatselijke actieve organisaties wordt het beleid bijna steeds in Kortrijk uitgetekend.

Het OCMW van Harelbeke heeft een aanbod op vlak van thuiszorg, transmurale en intramurale zorg. Wat betreft het transmurale en intramurale aanbod is het OCMW met zijn woon- en zorgcentra, zijn lokaal dienstencentrum en zijn serviceflatgebouw op dit moment de enige aanbieder in Harelbeke.

Er worden 7 strategische doelstellingen geformuleerd en daaraan gekoppeld operationele doelstellingen en resultaatsverbintenissen.

De strategische doelstellingen zijn:

1. het ouderenbeleid in Harelbeke is inclusief, geïntegreerd en integraal
2. er is voldoende aandacht voor ouderen in de culturele programmatie
3. voldoende voorzieningen voor extra-murale zorg
4. goed uitgebouwde transmurale zorg
5. aangepaste en kwaliteitsvolle woonegelegenheden voor ouderen met zorg op maat

6. bijzondere aandacht voor de afstemming tussen de extramurale, transmurale en intramurale zorg
7. participatie van ouderen zelf via ouderverenigingen, seniorenraad, bewonersraad en individueel.

Vanuit ruimtelijk oogpunt zijn volgende resultaatsverbintenissen van belang:

- Bij de stedenbouwkundige uitbouw van de diverse wijken wordt telkens specifiek rekening gehouden met een uitbouw van dienstverlening en functies op mensenmaat en op maat van de minder-mobiele inwoner.
- De dienst stedenbouw en de dienst welzijn zullen samen een stedelijke premie uitwerken m.b.t. aanpassing van de woning aan de zorgbehoefte.
- Er wordt onderzocht of bepaalde aspecten van levenslang wonen in een gemeentelijke bouwverordening kunnen opgenomen worden.
- Het OCMW wil het aantal serviceflats uitbreiden in het centrum van de stad, eventueel via sociale huisvestingsmaatschappij.
- Dienstencentra: De Parette, Ceder aan de Gaver en in een deelgemeente,
- Verhogen rusthuiswoonegelegenheden door initiatief van OCMW of in samenwerking met andere initiatiefnemers.

6.3.7 Beschermde monumenten en landschappen, stads- en dorpsgezichten

*Kaart 51: Beschermde monumenten en
landschappen, stads- en dorpsgezichten*

De reglementeringen betreffende de monumenten en stads- en dorpsgezichten enerzijds en de landschappen anderzijds maken momenteel het voorwerp uit van respectievelijk twee decreten, namelijk van 3 maart 1976 en van 22 februari 1995 en een decreet van 16 april 1996.

De in de lijst opgenomen beschermde monumenten bevinden zich bijna allemaal in het centrum van Harelbeke.

Sinds een aantal jaren beschikt de stad ook over een inventaris onroerend erfgoed. Hierin zijn alle historische waardevolle gebouwen opgenomen. De lijst kan ondersteunend werken voor het al dan niet behouden van het bouwkundig erfgoed in de stad.

7. RUIMTEBEHOEFTE MAATSCHAPPELIJKE SECTOREN

Het ruimtelijk beeld is sterk afhankelijk van verscheidene sectorale ontwikkelingen. Vanuit de sectorale invalshoek kunnen specifieke problemen met een rechtstreekse of onrechtstreekse band met de ruimtelijke ordening worden ontdekt.

Voor zover zij in de gemeente een rol spelen worden sectorale problemen, ontwikkelingen en ruimtebehoeften mee opgenomen in het ruimtelijk structuurplan. Het Gemeentelijk Ruimtelijk Structuurplan vormt aldus het integratiekader of het referentiekader voor hun ontwikkeling.

Dit betekent niet dat elke gemeente op dezelfde manier wordt onderzocht. De inhoudelijke invulling van een gemeentelijk structuurplanningsproces wordt sterk bepaald door de bestaande lokale problemen en door de intensiteit van de voortgang van het proces. Plannen is selecteren, focussen op wat moet en kan.

Het informatief gedeelte van het structuurplan omvat de bestaande ruimtelijke structuur en prognoses. Minimaal worden de kwantitatieve behoefte aan bijkomende woningen en aan ruimte voor economische activiteiten in zogenaamde sectorstudies onderzocht (RO 97/02).

Uitgaande van de resultaten wordt voor de sector wonen en bedrijvigheid een aanzet gegeven tot beleidsmaatregelen. Deze voorstellen vormen de basis voor het richtinggevend gedeelte. In de volgende paragrafen worden de relevante elementen uit deze sectorstudies samengevat.

7.1 Wonen

7.1.1 Woonbehoefte voor de buitengebiedkernen van Harelbeke

Juridisch beschikbaar aanbod

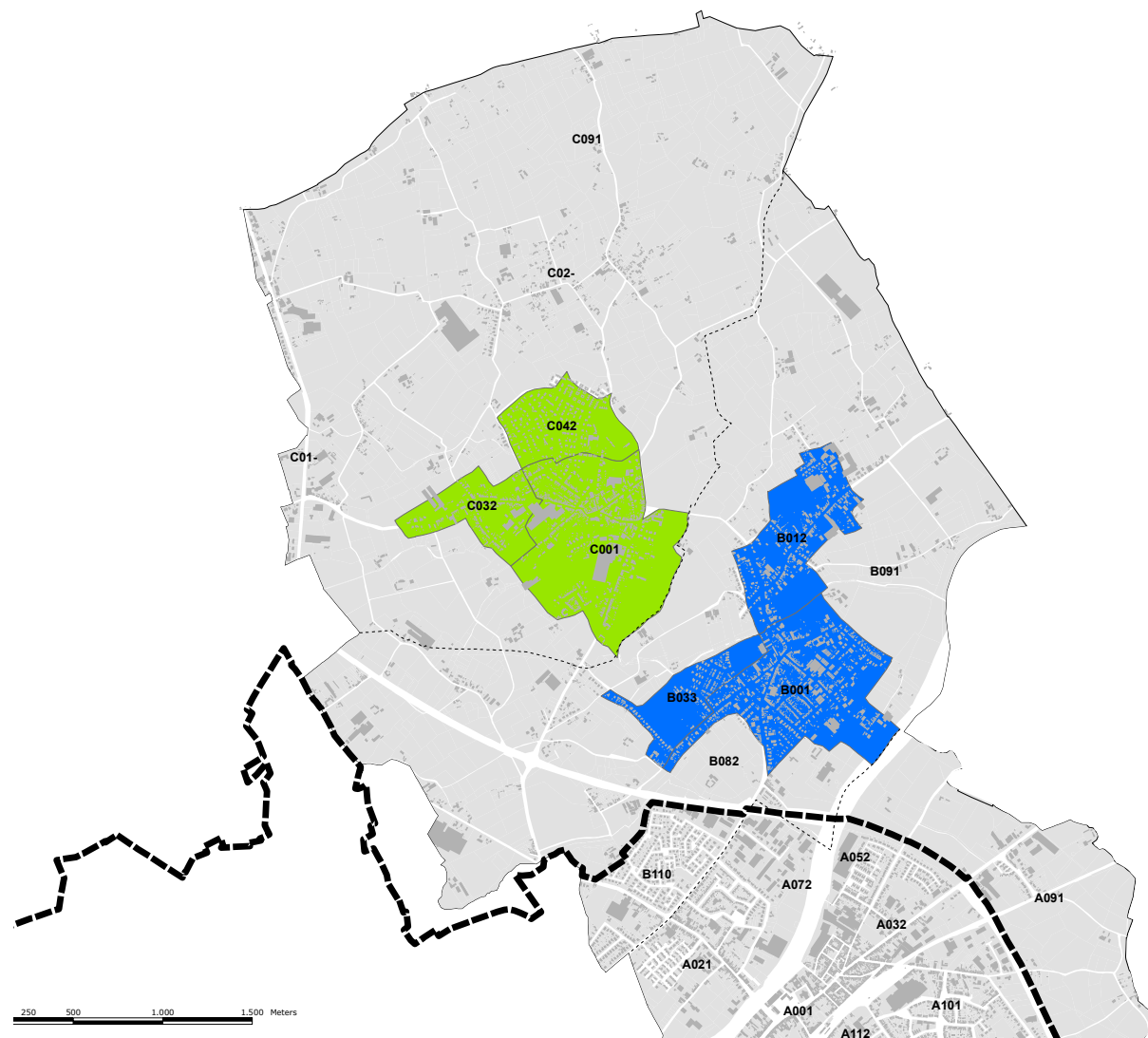
Harelbeke is deels gelegen binnen het regionaalstedelijk gebied Kortrijk. Dit zorgt ervoor dat het cijfer voor de woningbehoefte voor dit verstedelijkte gebied wordt bepaald op Vlaams niveau. In deze woningbehoefte wordt hierop niet verder ingegaan.

Het beschikbaar aanbod wordt enkel berekend voor het buitengebied van Harelbeke.

Het juridisch beschikbaar aanbod wordt bepaald voor 1/1/2009 en omvat:

- Het aantal onbebouwde percelen in goedgekeurde en niet vervallen verkavelingen.
- Het aantal onbebouwde percelen in woongebied, langs de uitgeruste weg en buiten de verkavelingen.
- Het potentieel aan bijkomende woonegelegenheden in woongebied dat nog niet is uitgerust. Daarbij wordt een bebouwingsdichtheid van 15 woningen per hectare als richtnorm aangehouden.
- Het potentieel aan bijkomende woonegelegenheden door lopende verdichtingsprojecten in bestaand woongebied.
- Leegstand: panden die volgens de bevolkingsregister van de gemeente onbewoond zijn.

Afbakening van de kernen Hulste en Bavikhove

Effectief juridisch beschikbaar aanbod 1/1/2009 in het buitengebied van Harelbeke*bron: stad Harelbeke*

Deelgemeente	Onbebouwde loten in verkavelingen	Onbebouwd woongebied langs uitgeruste wegen	Onbebouwd niet-uitgerust woongebied	Leegstand	Totaal juridisch aanbod
Hulste	23	115	13	64	215
Bavikhove	42	60	119	75	296

511

NIS -kern

Hulste	14	56	13	42	125
Bavikhove	33	55	119	50	257

382

	Onbebouwde loten in verkavelingen	Onbebouwd woongebied langs uitgeruste wegen	Onbebouwd niet-uitgerust woongebied	Leegstand	Totaal juridisch aanbod
Realisatiegraden	80%	30%	30%	50%	

Juridisch beschikbaar aanbod na toepassing van de realisatiegraden

	Onbebouwde loten in verkavelingen	Onbebouwd woongebied langs uitgeruste wegen	Onbebouwd niet-uitgerust woongebied	Leegstand	Totaal juridisch aanbod
Hulste	18	35	4	32	89
Bavikhove	34	18	36	38	126

215

NIS -kern

Hulste	11	17	4	21	53
Bavikhove	26	16	36	25	103

156

Woningbehoefte

Gezinsprognose

Aantal referentiepersonen voor gezinnen,
volgens leeftijdscategorie van de referentiepersoon.

Mannen en vrouwen

Bron: eigen bewerking Leiedal op basis van de rekentabel gesloten prognose - referentiejaar 2007

	2007	2012	saldo '07-'12	2017	saldo '07-'17
15-19	17	18	1	17	0
20-24	202	208	6	205	3
25-29	665	662	-3	680	15
30-34	798	849	51	835	37
35-39	942	842	-100	894	-48
40-44	1.224	1.039	-185	928	-296
45-49	1.174	1.279	105	1.093	-81
50-54	1063	1.177	114	1.277	214
55-59	892	1.016	124	1.099	207
60-64	867	911	44	1.040	173
65-69	785	841	56	890	105
70-74	817	783	-34	845	28
75-79	672	762	90	739	67
80-84	538	577	39	666	128
85-89	201	344	143	395	194
90-94	44	77	33	136	92
95+	3	5	2	6	3
Som	10.904	11.390	486	11.746	842

Woningbehoefte fusiegemeente Harelbeke

$$\text{Woningbehoefte (begin-eind)} = \{ \text{huishoudens}_{\text{eind}} \times (1 + \text{frictieleegstand}/100) \} - \text{huishoudens}_{\text{begin}}$$

behoefteperiode	2007-2012	2007-2017
huishoudens _{eind}	11.390	11.746
frictieleegstand	3%	3%
huishoudens _{begin}	10.904	10.904
woningbehoefte	827	1.194
<i>aantal per jaar</i>	<i>138</i>	<i>109</i>

In de fusiegemeente Harelbeke is er voor de periode 2007 - 2012 een totale behoefte aan 827 bijkomende woongelegenheden.

Het aantal bijkomend gerealiseerde woningen tussen 2007 en 2009 bedraagt 171.

De resterende behoefte voor de periode 2009 - 2012 is dus 656 woongelegenheden.

Voor de periode 2009 - 2017 bedraagt de behoefte voor de fusiegemeente Harelbeke 1.023 woongelegenheden.

Woningbehoefte voor het buitengebied

Het PRS West-Vlaanderen selecteert Hulste en Bavikhove als kernen van het buitengebied.

Dit betekent dat een bijkomend aanbod enkel kan worden voorzien in functie van de behoefte op niveau van deze kernen.

Het aandeel van de behoefte voor een woonkern bedraagt ten hoogste het aandeel van het woningbestand dat in deze kern voorkomt. Als referentiedatum voor het berekenen van dit aandeel wordt minstens het aandeel in 1991 genomen.

Voor het definiëren van het aandeel van de NIS-kernen worden de cijfers van 1991 en 2001 met elkaar vergeleken. Hieruit is af te leiden dat het aandeel gezinnen in de kernen van het buitengebied is gegroeid ten opzichte van 1991. Voor de verdere berekening wordt van de verhouding in het jaar 1991 dan ook aangehouden.

Rekening houdende met de verhouding in 1991 van het aantal gezinnen in de kernen van het buitengebied tegenover het totaal aantal gezinnen in de gemeente, kan gesteld worden dat de behoefte op niveau van de kern Hulste 7,9% en Bavikhove 6,5% bedraagt van de totale behoefte.

Behoefteperiode	2009-2012	2009-2017
totale behoefte	656	1.023
behoefte voor het buitengebied (26,1%)	171	267
behoefte van de kern Hulste (7,9 %)	52	81
behoefte van de kern Bavikhove (6,5%)	43	66

Voor het ganse buitengebied bedraagt de woonbehoefte 171 woonegelegenheden voor de komende 4 jaren. Tot 2017 wordt de behoefte berekend op 267 bijkomende woningen.

In de kern van Hulste is er voor de periode 2009 - 2012 een totale behoefte aan 52 bijkomende woonegelegenheden. Voor de langere periode (tot 2017) bedraagt de behoefte 81 woonegelegenheden.

In de kern van Bavikhove is er voor de periode 2009 - 2012 een totale behoefte aan 43 bijkomende woonegelegenheden. Voor de periode 2009 - 2017 bedraagt de behoefte 66 woonegelegenheden.

Verhouding aandeel gezinnen buitengebied/fusiegemeente

Bron: NIS - Particuliere huishoudens naar grootte van gezinnen -1991-2001

	1991	%	2001	%
Totaal aantal gezinnen	9.513	100,00	10.288	100,00
buitengebied Harelbeke	2.484	26,1	2.729	26,5%
statistische kern Hulste	760	7,9	848	8,2
statistische kern Bavikhove	619	6,5	741	7,2

Confrontatie aanbod en behoefte

Hierna wordt de behoefte aan bijkomende woongelegenheden vanuit het volledige buitengebied en vervolgens vanuit de kernen van het buitengebied afgewogen ten opzichte van het aanbod in het buitengebied.

Het stedelijk gebied wordt niet in rekening gebracht, gezien voor het stedelijk gebied regionale taakstellingen worden opgelegd die ruimer zijn dan de eigen behoefte.

Confrontatie buitengebied

Aanbod buitengebied	215	
	2009-2012	2009-2017
Behoefte	171	267
Confrontatie t.o.v. buitengebied	44	-52

De cijfers voor de periode 2009 - 2012 tonen aan dat het aanbod voor het volledige buitengebied ruim voldoende is (overschot van 44 wooneenheden) om aan de vraag te beantwoorden. Na 2012 zal het aanbod te klein worden om aan de behoefte te voldoen (tekort van 52 wooneenheden).

Belangrijk om te weten is of de kernen in het buitengebied nog voldoende aanbod hebben of er een tekort is om de groei in de kernen op te vangen. De cijfers hieronder geven een antwoord.

Confrontatie delen buiten de kernen

Aanbod buitengebied	215	
Aanbod kernen	156	
Aanbod delen buiten de kernen	59	
	2009-2012	2009-2017
Behoefte buitengebied	171	267
Behoefte kernen	95	147
Behoefte delen buiten de kernen	76	120
Confrontatie t.o.v. delen buiten de kernen	-17	-61

De behoefte aan bijkomende woongelegenheden vanuit de verspreide woonbebouwing buiten de kernen is groter dan het aanwezige aanbod.

Voor de periode 2009-2012 is er een behoeftetekort van 17 wooneenheden.

Tot periode 2017 zijn er 61 wooneenheden tekort.

Confrontatie voor de kernen van het buitengebied

Aanbod kernen Hulste/Bavikhove	156	
	2009-2012	2009-2017
Behoefte	95	147
Confrontatie t.o.v. kern Hulste & Bavikhove	+61	+9

Voor de periode 2009-2012 zijn er 61 woonmogelijkheden méér in de kernen van Hulste en Bavikhove dan nodig is voor de behoefte vanuit de beide kernen.

Wanneer we de behoefte tot 2017 vergelijken t.o.v. het aanbod in de kernen van het buitengebied, stellen we vast dat er nog steeds een overschot is van 9 woongelegenheden.

Conclusie

Voor de woningbehoefte voor de kernen in het buitengebied (Hulste + Bavikhove) tot 2012 manifesteert zich geen tekort. Aangezien er geen behoefte kan worden aangetoond voor de periode 2007-2012, kan op vandaag geen bijkomend woonuitbreidingsgebied worden aangesneden. Het overschot is vooral te danken aan het aanbod in Bavikhove, en meer specifiek de onbebouwde woongebieden die gelegen zijn in de dorpskern, langs de Plaatsbeek.

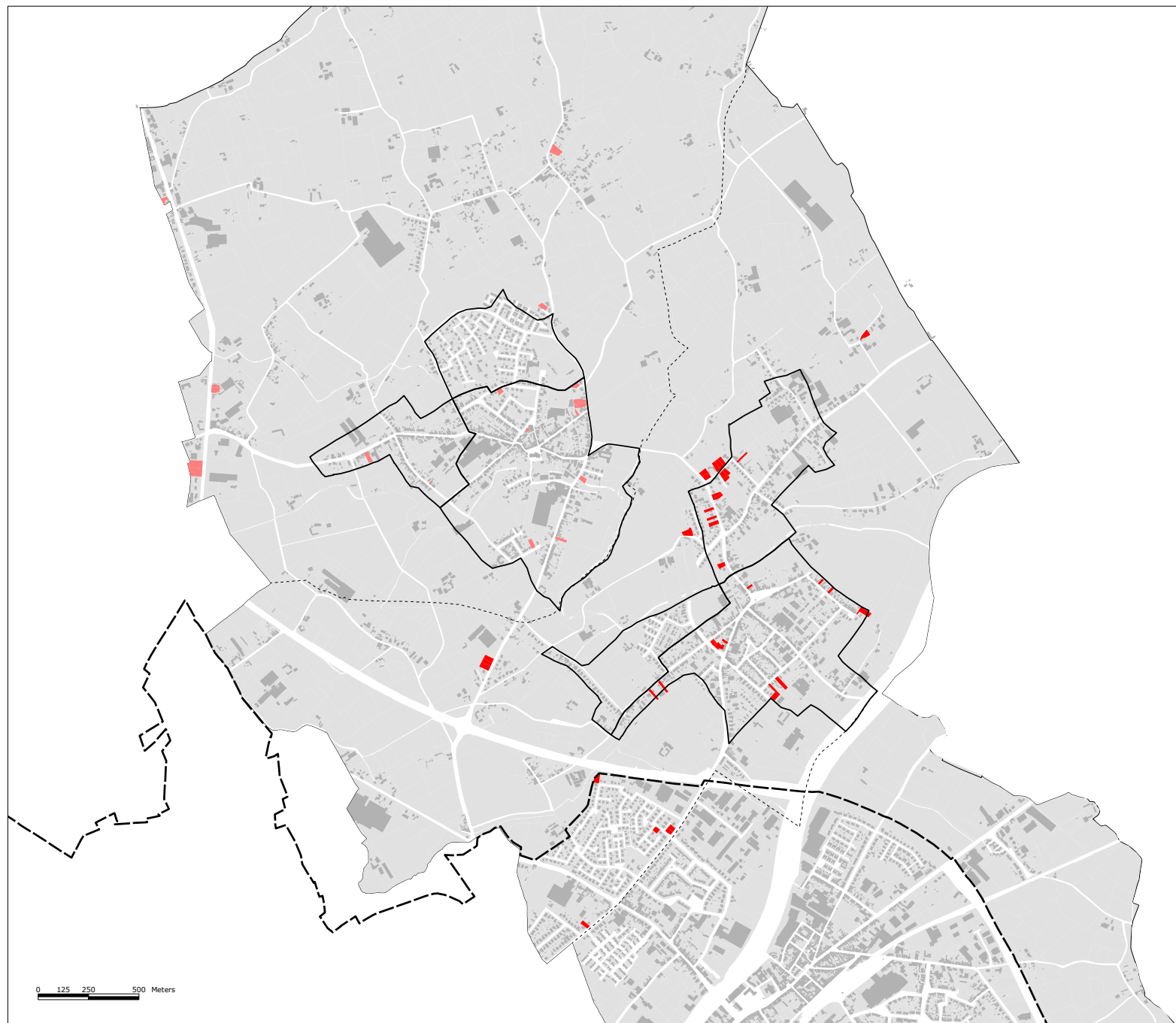
Dit betekent dat op korte termijn het woonuitbreidingsgebied 't Stroomke enkel op basis van het grond- en pandendecreet kan worden aangesneden voor sociale huisvesting.

Ook op lange termijn, tot 2017, blijkt dat de aangetoonde behoefte kan worden ingevuld. Dit betekent dat na 2012, vanuit de gesloten bevolkingsprognose op niveau van de kern van het buitengebied, nog een aanbod beschikbaar is.

In principe wordt de behoefte voor de delen buiten de kernen, waar zich een tekort voordoen, opgevangen in het stedelijk gebied.

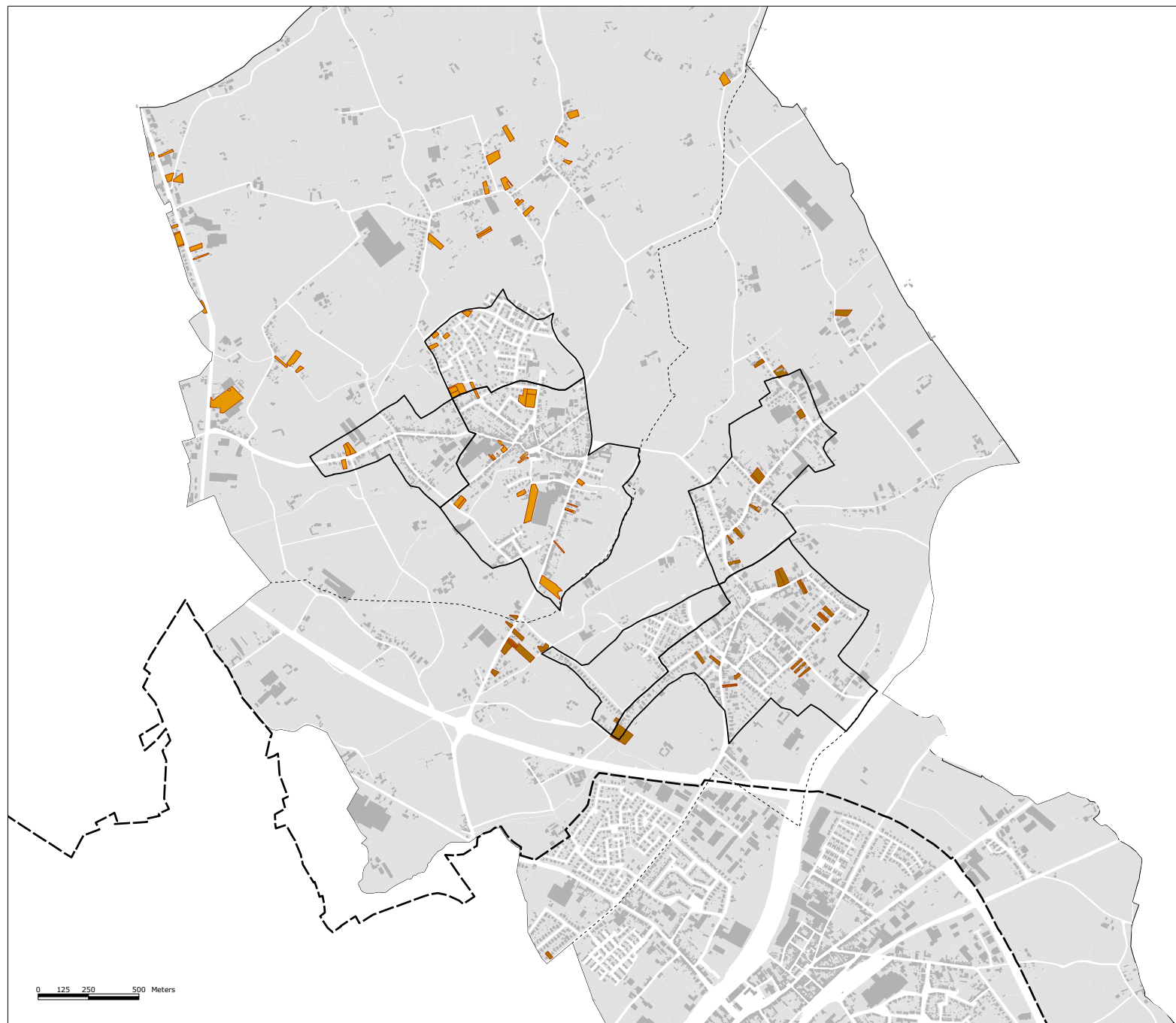
Legende

- Bavikhove
- Hulste
- Statistische sector kernen buitengebied
- deelgemeentengrens
- aantal woongelegenheden
- afbakening regionaal stedelijk gebied

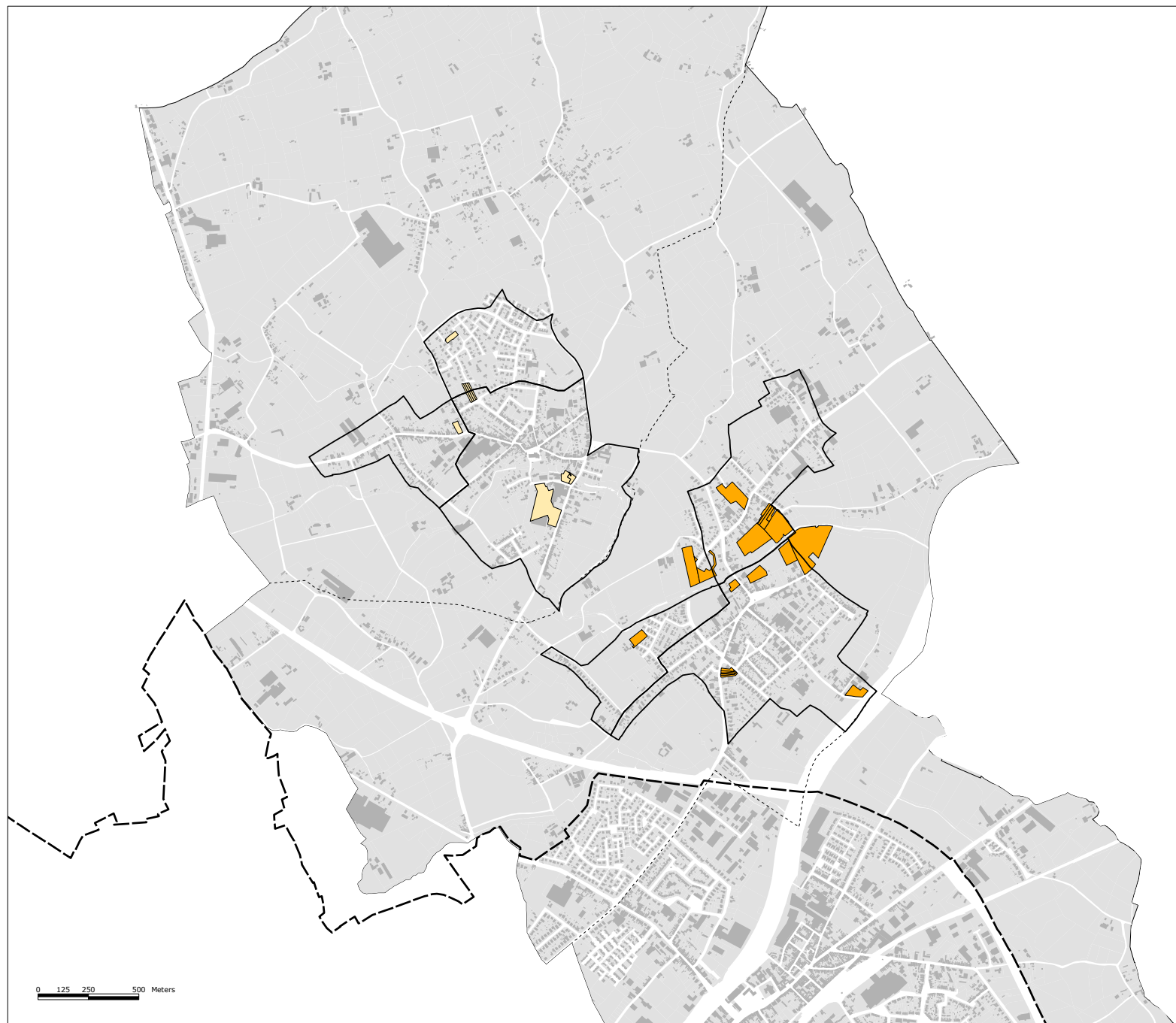
Legende

- Bavikhove
- Hulste
- Statistische sector kernen buitengebied
- deelgemeentengrens
- aantal woongelegenheden
- afbakening regionaal stedelijk gebied

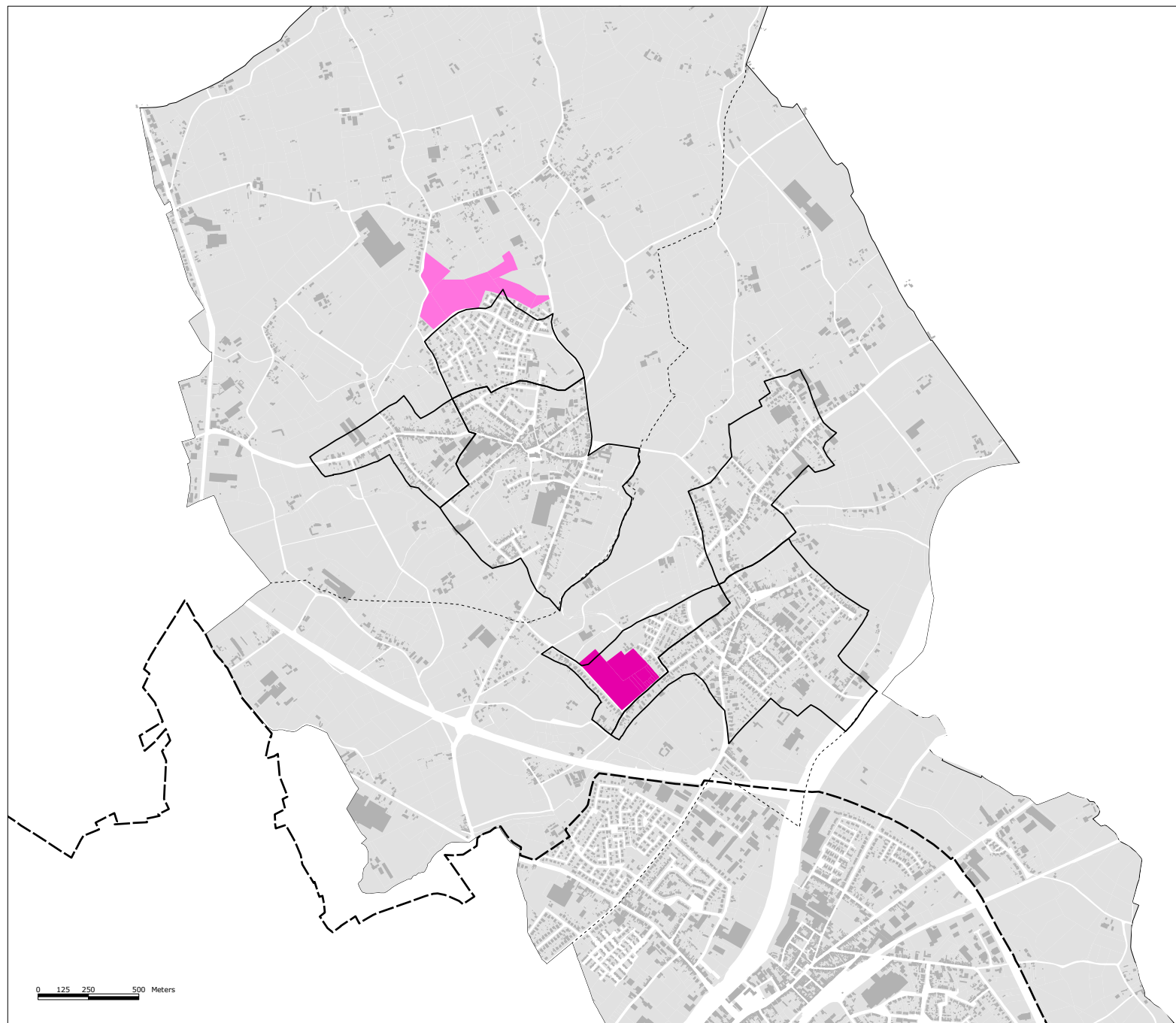
Legende

- Bavikhove
- Hulste
- Statistische sector kernen buitengebied
- deelgemeentengrens
- aantal woongelegenheden
- afbakening regionaal stedelijk gebied

Legende

- Bavikhove
- Hulste
- Statistische sector kernen buitengebied
- deelgemeentengrens
- aantal woongelegenheden
- afbakening regionaal stedelijk gebied

7.1.2 Behoeftes en aanbod m.b.t. woonzorg

Het is een uitdaging voor het ruimtelijk beleid om te voorzien in **aangepaste woningen** die

- voldoende kwalitatief zijn, hoewel klein,
- zorgen voor een voldoende divers aanbod,
- waarbij de bestaande woningen eveneens aan bod komen.

Daarnaast is het eveneens een uitdaging om de nodige en geschikte ruimte te voorzien voor **zorginfrastructuur** ten aanzien van senioren.

Voor beide uitdagingen vormt het woonzorgdecreet en de programmatie het kader.
Hieronder worden de elementen opgenomen die ruimtelijk van belang zijn.

● **Bestaand aanbod specifieke huisvesting voor senioren**

- woonzorgcentrum Ceder aan de Leie:
120 rusthuisbedden: openbaar
- woonzorgcentrum Ceder aan de Gavers:
60 rusthuisbedden: openbaar
uitbreiding met 60 rusthuisbedden gepland
- 47 erkende serviceflats: openbaar
- geen bestaand aanbod van vzw of privé
- geplande rusthuisbedden:
98 vzw: locatie ongekend
- vergunde serviceflats:
90: vzw: actor, locatie en planning ongekend

● **Programmatiecijfers**

Deze cijfers bepalen de mogelijkheden voor subsidies en weerspiegelen de nood.

De cijfers worden bepaald op basis van prognoses tot 5 jaar vooruit.

De behoefte aan rusthuisbedden wordt als volgt gedefinieerd:

- 1% voor personen 60 jaar – 74 jaar
- 4% voor personen 75 jaar – 79 jaar
- 12% voor personen 80 jaar – 84 jaar
- 23% voor personen 85 jaar – 89 jaar
- 32% voor personen 90 jaar en ouder

De behoefte aan serviceflats wordt als volgt gedefinieerd:

- 2% voor personen 60 jaar en ouder

programmatie 2010:

- rusthuisbedden: 343: geen ruimte voor bijkomende
- serviceflats: 138: geen ruimte meer voor bijkomende

programmatie 2012 tot 2017 o.b.v. prognose 2017:

- rusthuisbedden: 477
- serviceflats: 146

Momenteel zijn alle mogelijkheden voor rusthuisbedden en serviceflats gerealiseerd of in portefeuille (eventueel nog een locatie te bepalen). Vanaf 2012 is er bijkomende (subsidie)ruimte voor 134 extra rusthuisbedden en 8 bijkomende serviceflats.

De wetgeving bepaalt dat een cluster van rusthuisbedden minstens 40 kamers en maximum 180 kamers kan bevatten. Een cluster van serviceflats kan minstens 10 flats en maximum 90 flats bevatten. De bijkomende mogelijkheden vanaf 2012 kunnen dus in principe zowel via een uitbreiding van de bestaande vestigingen als via een bijkomende vestiging voorzien worden.

Ruimtelijk lijkt het moeilijk bij de vestiging Ceder aan de Leie nog bijkomende rusthuiskamers te creëren. Rond Ceder aan de Gavers is er eventueel wel nog ruimte beschikbaar, maar ook hier zal dit niet evident zijn.

Er zullen waarschijnlijk vooral mogelijkheden bestaan in private woningbouwinitiatieven, zoals bv. de Site Groeningheververij.

• **Lokaal dienstencentrum**

Harelbeke telt twee bestaande lokale dienstencentra: Ceder aan de Leie en Ceder aan de Gavers. In Hulste wordt een gemeenschapscentrum gebouwd dat door het OCMW zal geëxploiteerd worden en als (niet erkend) dienstencentrum zal fungeren.

Volgende taken worden volgens het woonzorgdecreet opgelegd (rangschiikking volgens belangrijkheid) i.f.v. een erkenning:

- activiteiten van vorming, informatie, recreatie i.f.v. zelfredzaamheid en sociaal netwerk
- hygiënische zorg
- aanbieden van warme maaltijden
- hulp bij boodschappen doen
- buurthulp
- mobiliteit verbeteren

Een lokaal dienstencentrum is ruimtelijk van belang vanuit verschillende elementen:

- Aangepaste woningen zijn wenselijk in de omgeving, specifiek is het interessant om assistentiewoningen en een woonzorgcentrum in elkaars omgeving te vestigen en samen te werken (i.v.m. subsidies).
- Daarnaast is er ook aandacht nodig voor een overaanbod aan huisvesting voor senioren in het centrum. In het kader van een levendig en dynamisch stadscentrum is een goede mix naar doelgroepen en typologie van belang. Ook appartementen die jonge mensen aanspreken dienen aangeboden te worden.
- In de omgeving moet bijzondere aandacht worden besteed aan de aanleg van het openbaar domein: ruimte voor ontmoeting, verkeersveiligheid garanderen, rolstoeltoegankelijkheid.

• **Aantal en aandeel senioren**

In 2007 waren er 6.238 inwoners in Harelbeke ouder dan 60 jaar of bijna 24% van de bevolking. In 2017 zullen dit er 7.314 zijn of bijna 28%.

De vergrijzing van de bevolking is sterker aanwezig op huishoudensniveau, door het groter aantal kleine gezinnen bij de 60-plussers.

Het aandeel gezinshoofden dat ouder is dan 60 jaar zal tussen 2007 en 2017 toenemen van 36% tot 40%. Dit betekent een toename van 790 huishoudens ouder dan 60 jaar.

Precies het aantal huishoudens vertaalt zich in het aantal woningen. Op wijkniveau leidt dit tot volgende vaststelling (bron: vergelijkend wijkenonderzoek en zorgstrategisch plan):

- Bestaande 'oudere' wijken: Centrum, Zandberg, Arendswijk
- Aankomende 'oudere' wijken: Eiland, Collegewijk, deegemeenten Bavikhove en Hulste
- Hoogste percentages senioren (2006; 65+): 23% in Arendswijk en 20% in centrum
- Laagste percentages: 13% à 14% in Bavikhove, Hulste, Stasegem

Wijken waar veel senioren wonen of waar verwacht wordt dat binnenkort veel senioren zullen wonen vragen om aandacht voor de inrichting van het openbaar domein, openbaar vervoer, aanwezigheid van voorzieningen, aangepaste huisvesting op wijkniveau, ...

7.2 Bedrijvigheid

7.2.1 Herziening bedrijvigheid stedelijk gebied

7.2.1.1 Behoefteberekening

Eén van de basisprincipes in het RSV is een apart ruimtelijk beleid voor het stedelijke gebied en het buitengebied. Binnen het stedelijk gebied kan wat betreft bedrijvigheid een *aanbodbeleid* gevoerd worden. Dit betekent een beleid gericht op het kwantitatief en kwalitatief voorzien van ruimte voor economische activiteiten. Dit betekent dat er bijkomende bedrijvigheid kan worden gecreëerd, zonder dat een behoefteberekening hiervoor strikt noodzakelijk is.

De behoefteberekening voor het stedelijk gebied die hieronder wordt weergegeven moet dan ook ter illustratie worden gelezen van de noodzaak aan ruimte voor lokale bedrijvigheid.

Extrapolatie verkoop bedrijfsgronden

De behoefteberekening in het GRS Harelbeke (2005) leidde tot volgende resultaten:

Extrapolatie	Bedrijfspercelen (m ²)	
	2002-2007	2002-2012
2002 - 2012		
Vanuit 1980 - 1989	1,8 ha	3,6 ha
Vanuit 1990 - 1999	2,3 ha	4,6 ha
Gemiddeld 1980 - 1999	2 ha	4,1 ha

De tienjaren-periode 1990-1999 geeft een duidelijk beeld van de vraag naar lokale bedrijfspercelen (< 5.000 m²), aangezien in deze periode in hoofdzaak op de ambachtelijke bedrijventerreinen 'de Geit' en 'Vierschaar' een ruim aanbod aan kleinere percelen te koop werd aangeboden. Alle percelen zijn momenteel verkocht.

Om deze reden houdt de stad rekening met de behoefte aan lokale bedrijven uitgaande van de

periode 1990-1999, rekening houdende met een planperiode tot 2012.

Extrapolatie voor 10 jaar: (2002-2012): behoefte aan 4,6 ha.

De hier vooropgestelde behoefte betreft een behoefte aan een lokaal bedrijventerrein vanuit het stedelijk gebied. De huidige behoefte werd immers zo goed als volledig berekend vanuit de verkoop binnen het stedelijk gebied van Harelbeke. Reden hiervoor is dat Harelbeke in het verleden heel sterk een beleid gevoerd heeft van verdichting van de stedelijke omgeving, waardoor alle bestaande ambachtelijke bedrijventerreinen en lokale bedrijfspercelen op gemengde regionale bedrijventerreinen gelegen zijn in het stedelijk gebied volgens de afbakening van het regionaalstedelijk gebied Kortrijk.

Bestaande vragen

Deze behoefteberekening lijkt ondersteund te worden door actuele vragen op het veld. In de periode 2005-2009 ontving de stad en Leiedal verschillende vragen naar ruimte voor lokale bedrijvigheid door bestaande en startende ondernemingen.

De som van deze individuele vragen bedraagt **minimum 15 ha**, wanneer we rekening houden met de beperkte beschikbaarheid van de gegevens naar de exacte ruimtebehoefte¹.

Het is onbekend of deze bedrijven zich reeds geherlokaliseerd hebben, of nog steeds op zoek zijn naar ruimte. Toch kan men vermoeden dat de extrapolatie van de verkoop een onderschatting is van de reële vraag.

Conclusie

De behoefte naar lokale bedrijvigheid is nog steeds actueel en bestaand. Ze wordt via de behoefteberekening geraamd op 4,6 ha.

¹ Zie bijlage 1.

7.2.1.2 Beschikbaar aanbod

Harelbeke beschikt over een aanzienlijke ruimte voor (regionale) bedrijvigheid in het stedelijk gebied.

- Harelbeke - Stasegem: Regionaal gemengd BT
- Evolis: Specifiek regionaal BT (hoogwaardige bedrijvigheid)
- Kanaalzone: Specifiek gemengd BT (watergebonden bedrijvigheid)
- De Blokken I: Specifiek gemengd BT (watergebonden bedrijvigheid)
- Vaarnewijk: Regionaal gemengd BT
- Vierschaar: Lokaal BT - volzet
- De Geit: Lokaal BT - volzet

Er is met andere woorden op heden geen zone voor lokale bedrijvigheid beschikbaar om de behoefte op te vangen.

In de volgende paragrafen worden de mogelijkheden en nodige maatregelen onderzocht om bestaande bedrijventerreinen (gedeeltelijk) om te vormen naar lokale bedrijvigheid of deze om te vormen naar zones voor gemengde bedrijvigheid.

Hierbij wordt rekening gehouden met:

- **Beschikbaarheid** vrije terreinen/aanwezigheid uitdovende activiteiten.
- **Verwevenheid** met wonen: sluit de site aan bij een woonkern? Is een buffer noodzakelijk?
- **Ontsluiting**: hoe gebeurt de aansluiting van personen & goederen op het hoofdwegennet?

Overzicht

De meeste bedrijventerreinen in Harelbeke zijn momenteel volledig uitverkocht of bezet.

- *Evolis* is een hoogwaardig en duurzaam bedrijventerrein voor (grootschalige) bedrijven met een innovatief karakter, die zich bij voorkeur sterk internationaal oriënteren en die een hoge tewerkstelling vertegenwoordigen. Deze zone werd naar voor geschoven in de vorige deelstudie economie als mogelijke potentie voor lokale bedrijvigheid. Momenteel is er echter binnen het bestaande bedrijfspark geen zone voorzien voor lokale bedrijven of bedrijfsverzamelgebouwen.
- *Harelbeke-Stasegem*: Regionaal gemengd bedrijventerrein. Alle terreinen zijn verkocht en niet onmiddellijk aansnijdbaar.
- *Vaarnewijk*: Regionaal gemengd bedrijventerrein. Vrije gronden niet aansnijdbaar (reserve voor bestaande bedrijven).
- *Kanaalzone*: Specifiek gemengd bedrijventerrein (watergebonden bedrijvigheid). Volledig in gebruik.
- *De Blokken I*: Specifiek gemengd bedrijventerrein (watergebonden bedrijvigheid). Volledig in gebruik.
- *De Geit*: Lokaal bedrijventerrein. Volledig in gebruik.
- *Vierschaar*: Lokaal bedrijventerrein. Volledig in gebruik.

De enige juridisch beschikbare ruimte voor lokale bedrijvigheid in het stedelijk gebied is het perceel aan de **Beneluxbrug**.

Deze is echter niet onmiddellijk ontsluitbaar wegens de ontsluitingsproblematiek (zie volgende paragraaf).

Bezetting bedrijventerreinen

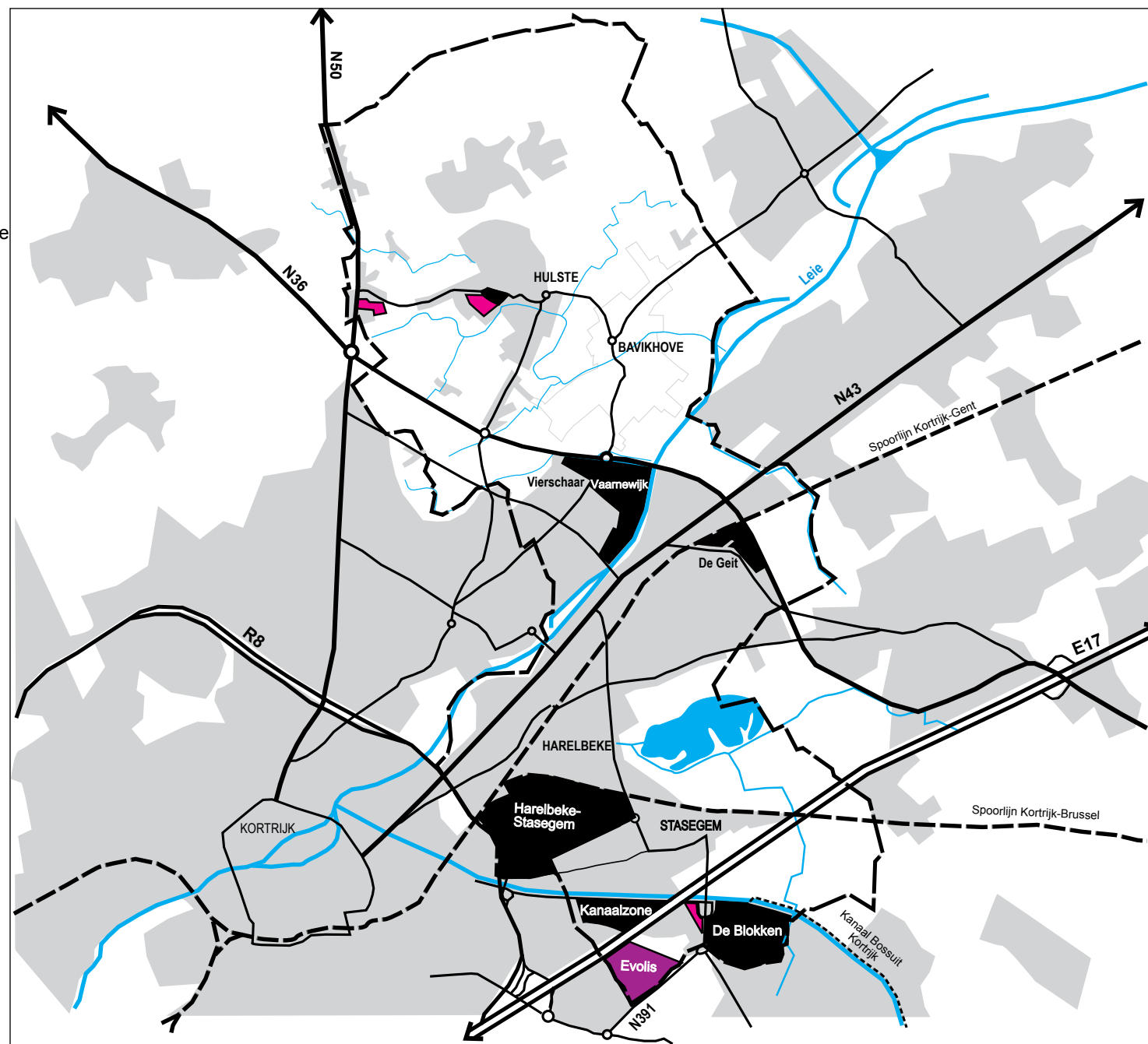
legende

- Bestaande bedrijfsruimte volgt
- Bedrijventerreinen met beschikbare ruimte voor regionale bedrijvigheid
- Nog beschikbare & reeds bestemde ruimte voor lokale bedrijvigheid
- Grens Harelbeke

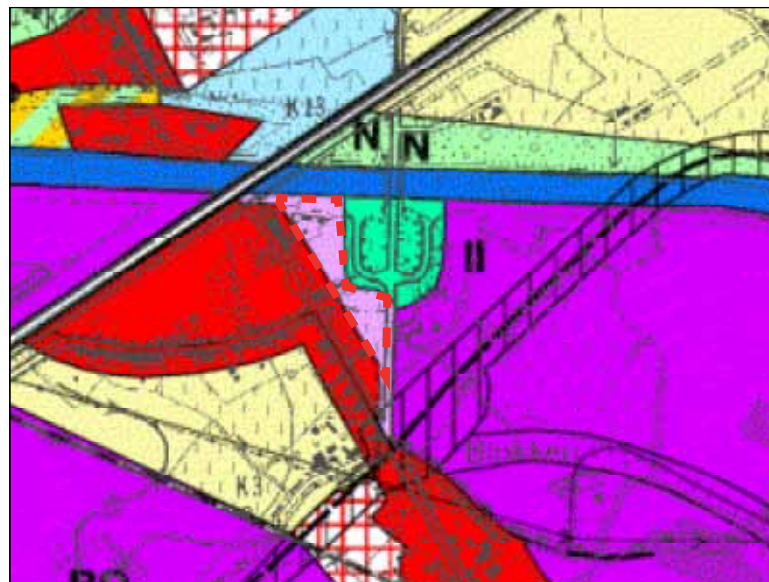
Deze figuur is een schematische weergave, geen bestemmingsplan

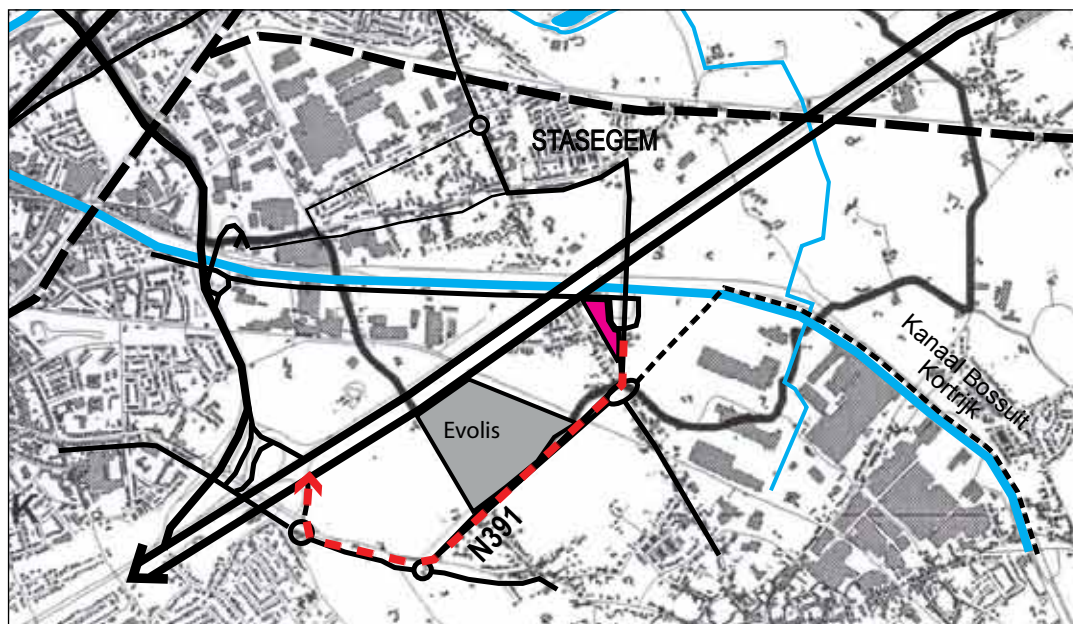
leiedal

Gewestplan Beneluxbrug

Ontsluiting Beneluxbrug

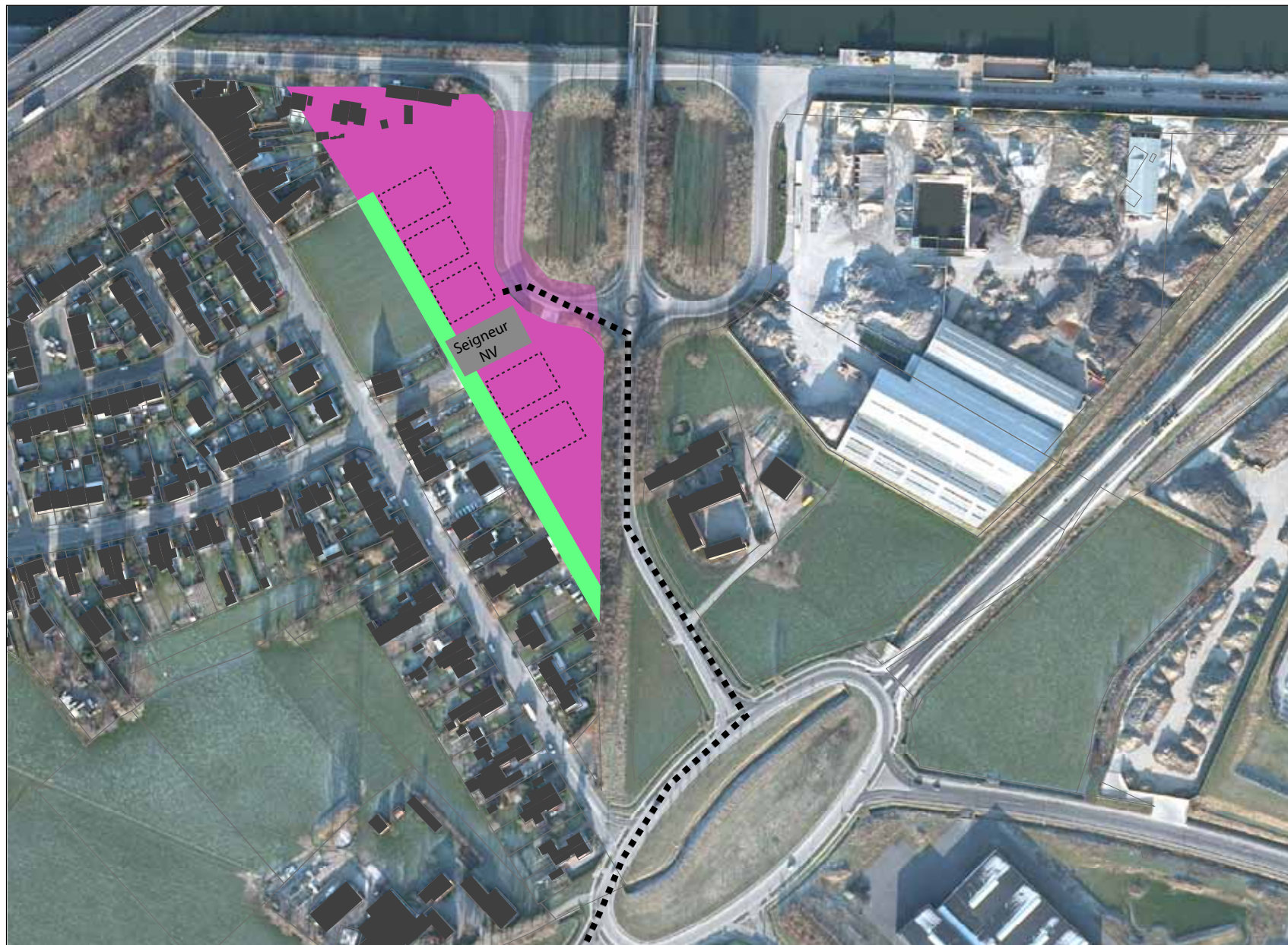
Beneluxbrug

Op heden is hier een KMO-zone voorzien, waarvan 0,8 ha nog braakligt. Deze vrije grond kan echter niet ingezet worden, wegens de aansluiting op de openbare weg die in bosgebied (volgens gewestplan) is aangeduid.

- Via een RUP kan deze strook omgezet worden naar een zone voor lokale bedrijvigheid, en de vrije 0,8 ha aangesneden worden. Dit zou ruimte bieden aan een **5-tal bijkomende bedrijfsgebouwen van +/- 1.000 m²** grondoppervlakte (zie schets).
- De **ontsluiting** van deze zone is optimaal: via de Beneluxlaan over de Oudenaardsesteenweg wordt het verkeer vrij direct op het primair wegennet gestuurd (E17/R8).
- De zone **sluit aan op de kern** van Harelbeke (Stasegem). Er dient aandacht uit te gaan naar een kwalitatieve relatie t.o.v. de bestaande bewoning bv. via de aanleg van een landschappelijke buffer.

Nota: Deze omzetting van bosgebied naar lokale bedrijvigheid werd in de opmaak van het structuurplan uit GRS betwist door de hogere overheden. Toch lijkt het logisch en ruimtelijk correct om de bestaande weg te herbestemmen en de beschikbare KMO-zone toegankelijk te maken.

Bovendien werd in een vergunning van 30.06.2009 voor Seigneur NV inzake 'het aanleggen van een betonverharding voor stockagemateriaal' een verharde toegang vergund op het aanpalende bosgebied. Hier is dus heel bewust een toegang vergund en lijkt het logisch dat dit principe aangehouden wordt voor de ontsluiting van bijkomende lokale bedrijven. De opmaak van een RUP voor een omzetting naar lokale bedrijvigheid lijkt binnen deze optiek niet noodzakelijk.

Harelbeke-Stasegem

Regionaal bedrijventerrein, op heden bestemd als milieubelastende industrie, met een onbebouwde oppervlakte van 4 ha. Deze gronden zijn deels grondreserve, en beslaan deels een leegstaand bedrijfsgebouw van het bestaand bedrijf Lefevere. Initieel werd onderzoek verricht op de vrije gronden in het zuidoostelijk deel van de site Lefevere. Deze gronden blijken echter deels in verkoop aan aanpalende bedrijven en worden deels voorzien voor eigen ontwikkeling. In deze paragraaf wordt onderzocht of de zone ten noorden van het bedrijf geschikt is om te herbestemmen als zone voor lokale bedrijvigheid.

De vrije strook ten noorden van de bedrijfsgebouwen van Lefevere.

Hiervoor dient de bestemming te worden omgezet naar zone voor lokale bedrijvigheid.

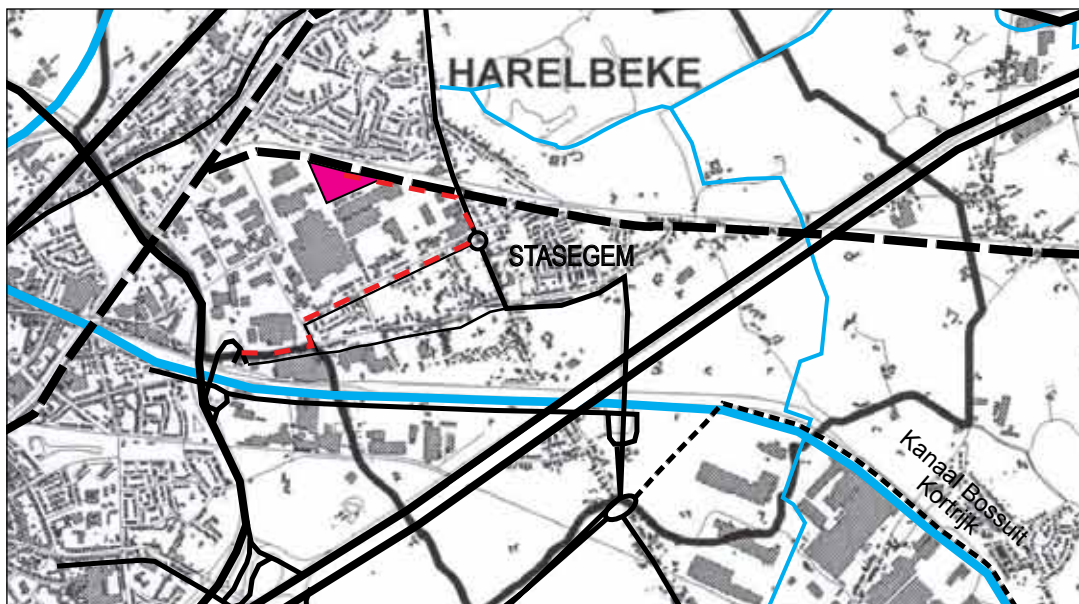
Dit biedt ruimte aan een **9 tot 15-tal kleinere bedrijven die variëren tussen de 500 en 4.500 m²** grondoppervlak (illustratieve indeling, met een totale netto oppervlakte tussen 2,5 en 3 ha; bruto: +/- 4,5 ha)

- De **ontsluiting** van dit gebied is **vrij optimaal**. Via de Generaal Deprezstraat, de Politieke Gevangenestraat en de Stasegemsesteenweg wordt de R8 bereikt.
- De **site sluit nauw aan bij de kern** van Stasegem.
- De **ruimtelijke inpassing** en situering in de bestaande context vergt een zorgvuldig ontwerp en is verre van evident. De zichtbaarheid van deze zone is bovendien **ondermaats**.
- De **beeldkwaliteit** van de omgeving, een factor van belang voor lokale bedrijvigheid, is **vrij pover**.
- Planopdracht: **RUP**.

Gewestplan Harelbeke-Stasegem

Ontsluiting Harelbeke-Stasegem

Conclusie

Op het bedrijventerrein Harelbeke-Stasegem is een deel van het terrein ten noorden van het bedrijf Levere nog vrijstaand.

De integratie van een lokaal bedrijventerrein in de ruimere omgeving van milieubelastende industrie (85,6 ha) vergt een zorgvuldig ontwerp. Ook het omvormen van een grotere zone langs de rand van het bedrijventerrein (uitbreiden plangebied) tot lokale bedrijvigheid is ruimtelijk een goede planoptie. Op deze manier kan het bestaande aanbod strategisch en gedifferentieerd worden ingezet. Bovendien zijn de bestaande bedrijven langs de Politieke Gevangenenstraat reeds van een kleinere omvang, en betekent de herbestemming tot lokale bedrijvigheid van deze strook evenwijdig aan de straat een bevestiging van de bestaande situatie.

Deze planoptie sluit aan bij de groeiende vraag naar kleinere bedrijventerreinen in Harelbeke (in tegenstelling tot het overaanbod aan milieubelastende industrieterreinen in de regio Kortrijk).

Gewestplan Industrie-eilandjes

Industrie-eilandjes

Langsheen de N43 bevinden zich verschillende fragmenten bedrijvigheid, ingekleurd als milieubelastende industrie.

- **Ontsluiting:** Optimaal. De N43 is een bovenlokale weg.
- **Aansluitend op kern:** Optimaal. Deze locatie sluit nauw aan bij de kern van Harelbeke.

Garage Decock

Het perceel is deels woongebied en milieubelastende industrie. De garage heeft een uitdovende milieuvergunning. Het perceel wordt volledig gebruikt voor de bedrijfsactiviteiten. Deze zone zou via een RUP kunnen nabestemd worden als zone voor lokale bedrijvigheid. Met deze optie kan de bestaande bedrijfsleider zijn activiteiten verder zetten, maar bij een eventueel vertrek kan deze zone aangewend worden als zone voor lokale bedrijvigheid.

Weverij Vanneste

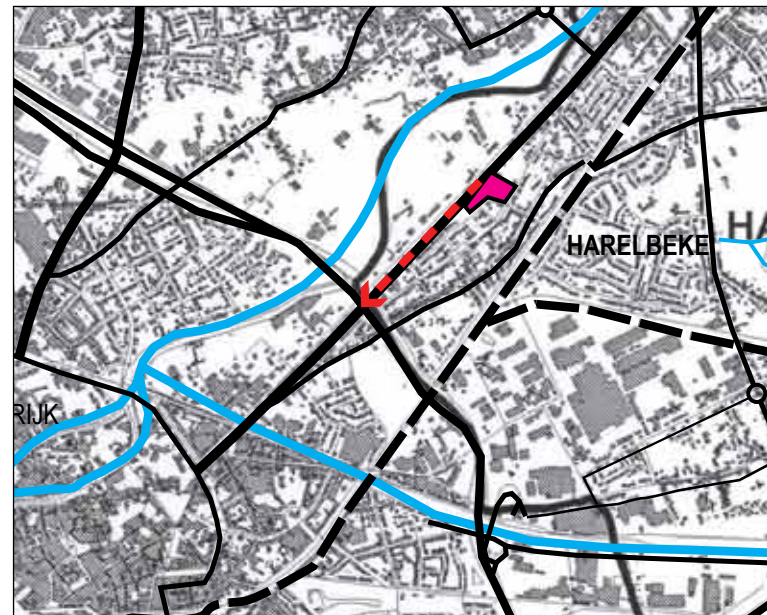
De weverij Vanneste (1,3 ha) zou op termijn kunnen omgezet worden tot KMO zone. Op korte termijn is dit niet realiseerbaar.

Conclusie

Beide eilandjes voor milieubelastende industrie midden een woonzone zijn optimaal gelegen langs de N43 voor ontwikkeling als lokale bedrijvigheid.

Op termijn lijkt het aangewezen deze zones via een RUP om te vormen tot zone voor lokale bedrijvigheid. Zo wordt extra ruimte voorzien op middellange termijn. Deze ruimte kan bijdragen tot de **ijzeren voorraad**.

Ontsluiting

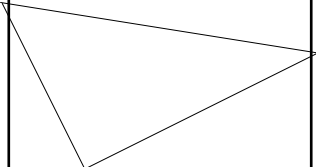
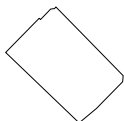
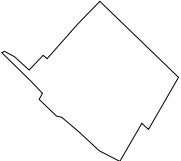

7.2.1.3 Conclusie bedrijvigheid in stedelijk gebied

Het aanbod voor lokale bedrijvigheid binnen het stedelijk gebied is op korte termijn beperkt tot 0,8 ha.

Om de berekende behoefte van 4,6 ha (illustratief, binnen het stedelijk gebied mag immers een aanbodbeleid worden gevoerd) op te vangen, zal gezocht moeten worden naar reconversiemogelijkheden van bestaande bedrijventerreinen.

Conclusie zoekzones stedelijk gebied

	Beneluxbrug	Harelbeke-Stasegem (Lefevere)	Garage Decock	Weverij Vanneste
Omvang	0,8 ha 	4,47 ha 	0,75 ha 	1,3 ha
Potentieel	5 lokale bedrijven van +/- 1.000 m ²	9 tot 15 lokale bedrijven van +/- 1.000 tot 4.500 m ²	3 lokale bedrijven	3 lokale bedrijven
Ontsluiting	+++	0	+++	+++
Nabijheid kern	-	+++	+++	+++
Landschappelijke integratie	+++	--	+	+
Planoefening	RUP	RUP	RUP	RUP
Termijn	korte termijn	middellange termijn	(middel)lange termijn	(middel)lange termijn
Haalbaarheid	++	0	+	+
Conclusie	weerhouden	weerhouden	ijzeren voorraad	ijzeren voorraad

7.2.2 Herziening bedrijvigheid buitengebied

7.2.2.1 Beleidskader

Provinciaal Ruimtelijk Structuurplan

Bavikhove is in de beleidscategorisering van de nederzettingsstructuur aangeduid als bedrijfsondersteunend hoofddorp. De mogelijkheid voor lokale bedrijvigheid dient in verwevenheid met het wonen te gebeuren. De maximum oppervlakte voor een lokaal bedrijventerrein bedraagt 5 ha. Maar eerst moet er een behoefte zijn, en kunnen worden aangetoond.

Hulste is aangeduid als herlokalisatiedorp. Ook in dit geval dient de lokale bedrijvigheid in verwevenheid met het wonen te gebeuren. De mogelijkheid tot de ontwikkeling ervan wordt wel beperkt tot de herlokalisatie van bedrijven uit de kern van Hulste en de omgeving.

Het Provinciaal Structuurplan geeft aan op welke manieren de behoefteberekening kan gebeuren:

- Ofwel op basis van de extrapolatie van de verkoop van bedrijfsgrond (op basis van het gemiddelde over de laatste twintig jaar; of op basis van een relevante tienjarenperiode sedert 1980) voor nieuwe, uitbreidende en herlokaliserende bedrijven.
Dit is in het geval van Bavikhove of Hulste niet mogelijk. In het buitengebied van Harelbeke is geen lokaal bedrijventerrein aanwezig. Aangezien er de laatste twintig/tien jaar geen aanbod was, was er dus ook geen verkoop van bedrijfsgrond. Deze methode van behoefteberekening levert dus per definitie een nulbehoefte.
- Ofwel op basis van kennis van de vraag naar bedrijfsgrond (op basis van een enquête bij de aanwezige bedrijvigheid om gegevens over gewenste uitbreiding of herlokalisatie te kennen, gegevens van een terreinbeheerder).

Het volgen van deze tweede methode betekent een enquête van

- Jonge starters met een lokale band.
- Bestaande lokale bedrijven binnen de dorpskernen die niet meer kunnen uitbreiden.

Bestaande zonevreemde bedrijven in de open ruimte worden niet geënuquêteerd, aangezien de gemeente in het verleden reeds de beleidsoptie heeft genomen om deze te laten uitbreiden ter plaatse met landschappelijke randvoorwaarden (*beleidsoptie van het GRS 2005*).

Herziening RSV

Het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen uit 1997 laat lokale bedrijventerreinen alleen toe bij het hoofddorp van een gemeente.

Sinds de tweede herziening van het RSV, in voege sinds april 2011, kunnen lokale bedrijventerreinen ook in de buurt van een andere woonkern,

- indien er geen ruimtelijk verantwoorde locaties bij het hoofddorp worden gevonden,
- op voorwaarde dat het nieuwe bedrijventerrein aansluit bij bestaande bedrijvigheid;
- en op voorwaarde dat het nieuwe bedrijventerrein aansluit bij geschikte vervoersinfrastructuur, in de mate dat dit verzoenbaar is met de zorg voor behoud van open ruimte.

(Tweede herziening RSV)

7.2.2.2 Herziening zoekzones GRS 2005

Zoekzones 1 en 2 uit het gemeentelijk structuurplan (GRS) van 2005 zijn beide landbouwgebied. Om deze eventueel om te vormen tot zones voor bedrijvigheid is de opmaak van een RUP noodzakelijk.

Deze reconversie gaat echter in tegen de recente herbevestiging van de agrarische structuur in de Leiestreek door het Vlaamse Gewest in 2008.

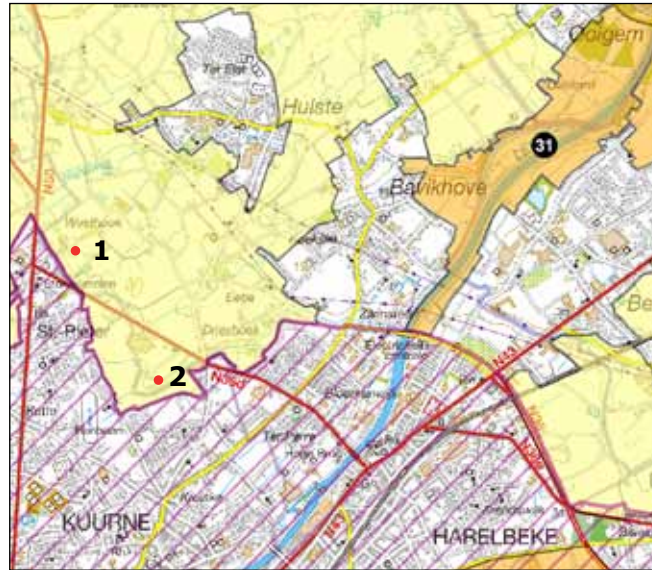
De herbevestiging verankert in één klap de bestemming van ruim 82.000 hectare landbouwgebied en bijna 700 hectare natuur. Beide zoekzones werden herbevestigd als agrarisch gebied.

De omzendbrief RO/2010/01 betreft het ruimtelijk beleid binnen agrarische herbevestigde gebieden stelt dat elke afwijking van dit agrarisch gebied voldoende dient gemotiveerd te worden. Elementen die hierbij minstens aan bod moeten komen zijn:

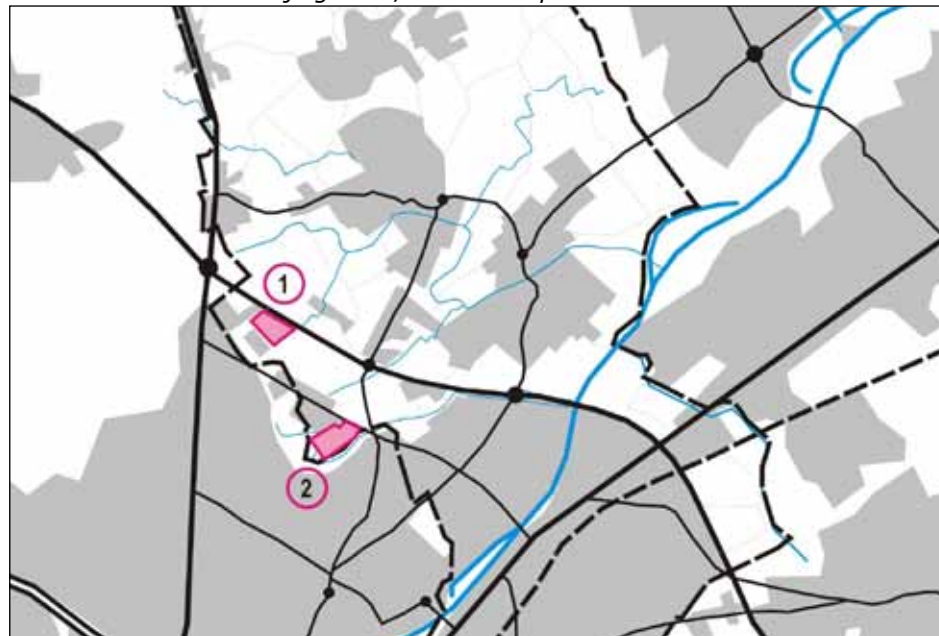
- **Onderzoek naar alternatieve locaties:** verantwoorden waarom de alternatieven buiten herbevestigd agrarisch gebied niet weerhouden worden
- **Onderzoek naar de impact** op de ruimtelijke-functionele samenhang van de agrarische structuur
- **Onderzoek naar mogelijk flankerende maatregelen** voor landbouw: bv. planologische ruil van agrarisch gebied

De omzendbrief stelt globaal dat de Vlaamse overheid de gemeentelijke initiatieven die een planologische aanpassing van deze gebieden inhouden, voldoende terughoudend moet beoordelen.

Herbevestigde agrarische gebieden

Zoekzones lokale bedrijvigheid i/h structuurplan 2005

7.2.2.3 Behoefteberekening

Aangezien er in het buitengebied van Harelbeke de afgelopen jaren geen aanbod is gecreëerd voor bedrijvigheid, kan er geen extrapolatie gemaakt worden van de verkoop van bedrijfsgronden.

Toch kan er een uitspraak gemaakt worden over de behoefte aan bedrijvigheid, op basis van bestaande statistieken en een enquêtering van de bestaande bedrijven.

Lokale statistieken

Lokale bedrijventerreinen zijn meestal gericht op startende kleinschalige ondernemingen, of kleine ondernemingen die wensen uit te breiden. Hun typische omvang is +/- 2.000 tot 3.000 m², gaande van ambachten tot semi-industriële bedrijven (vaak een mix van diensten, productie en/of opslag).

Ecodata (de databank voor sociaal-economische statistieken) toont voor de periode 2000-2008 een groeiend aantal zelfstandigen gedomiciëerd in de stad Harelbeke, zowel in de bedrijfstak nijverheid, diensten als vrije beroepen (zie tabel).

Diezelfde trend is ook merkbaar bij de nettogroei van ondernemingen (ratio van het aantal opgerichte ondernemingen min het aantal verdwenen ondernemingen) die gemiddeld positief bleef het afgelopen decennium.

Hieruit kunnen we besluiten dat het deel van de beroepsactieve bevolking in Harelbeke dat een zelfstandige activiteit uitoefent, of een onderneming start stabiel is en lichtjes positief.

Wanneer we ervan uitgaan dat deze startende ondernemingen en zelfstandigen over voldoende arbeidsmobiliteit beschikken en nu aan de slag gaan in het stedelijk gebied of buiten de gemeentegrenzen aangezien er geen beschikbare ruimte is binnen

Bavikhove of Hulste, lijkt het aanvaardbaar ervan uit te gaan dat er een latente behoefte is aan ruimte voor lokale bedrijvigheid.

Enquêtering bedrijven

Om deze latente behoefte te staven, voerde de stad Harelbeke een enquêtering uit naar de bestaande bedrijven in Bavikhove. Met behulp van een schriftelijke vragenlijst werd gepeild bij bedrijfsleiders naar hun behoefte naar extra bedrijfsruimte.

De bevraging kende een grote respons en snelle afwikkeling (antwoorden binnen een drietal weken). Bij de beoordeling van de aanvragen werd reeds een screening verricht door de gemeente. Enkel geschikte aanvragen met het oog op een lokaal bedrijventerrein werden weerhouden. Er werd rekening gehouden met: de ligging van het bedrijf (enkel bedrijven uit het buitengebied binnen de dorpskern werden weerhouden), omvang van bedrijf, bedrijfsactiviteiten, lokale link van het bedrijf met de gemeente,

De totale netto-behoefte naar bedrijfsruimte, op basis van de enquêtering, bedraagt 2,9 ha (= som van de individuele vragen).

Kruispuntbank ondernemingen

Behalve 1 starter die in de enquêtering naar voor kwam, gaf de enquête geen beeld over de behoefte aan bedrijfsgrond voor starters.

Via de kruispuntbank ondernemingen kan evenwel een schatting gemaakt worden van het aantal startende ondernemingen in het buitengebied. Het aantal starters (1990-2009) in Bavikhove, die in 2010 nog steeds actief zijn te Bavikhove komt neer op een gemiddelde van 2,1 per jaar. (zie figuur volgende pagina)
Dit toont aan dat er binnen Bavikhove een continue opstart van bedrijvigheid is. Ondanks het feit dat deze

statistiek niets zegt over de ruimtevrage van starters, is het realistisch aan te nemen dat een gedeelte van deze starters nood heeft aan bedrijfsruimte.

De stad koos ervoor om een billijk aantal door te rekenen van 30 tot 50% van starters die nood heeft aan een bedrijventerrein, voor

- een periode van 5 jaar,
- met 11 starters,
- met een gemiddelde vraag van 2.500 m² per bedrijf.

(zie figuur 07)

Dit resulteert in een extra vraag naar bedrijfsruimte van +/- 1 à 1,4 ha.

Conclusie

De enquête leverde een nettovraag van 2,9 ha op. Afgaande op de statistieken van starters is het zeer redelijk om een behoefte van ongeveer 1 ha te veronderstellen voor starters.

De totale netto-behoefte bedraagt aldus 3,9 à 4,3 ha.

Er wordt ervan uitgegaan dat in een bedrijventerrein 20% à 25% van de ruimte niet verkoopbaar is en wordt aangewend voor de ontsluiting en openbaar groen. Deze ruimte is niet inbegrepen in de behoefteberekening, maar is noodzakelijk om een kwalitatief bedrijventerrein te ontwikkelen.

Dit brengt de totale bruto-oppervlakte op iets meer dan 5 ha.

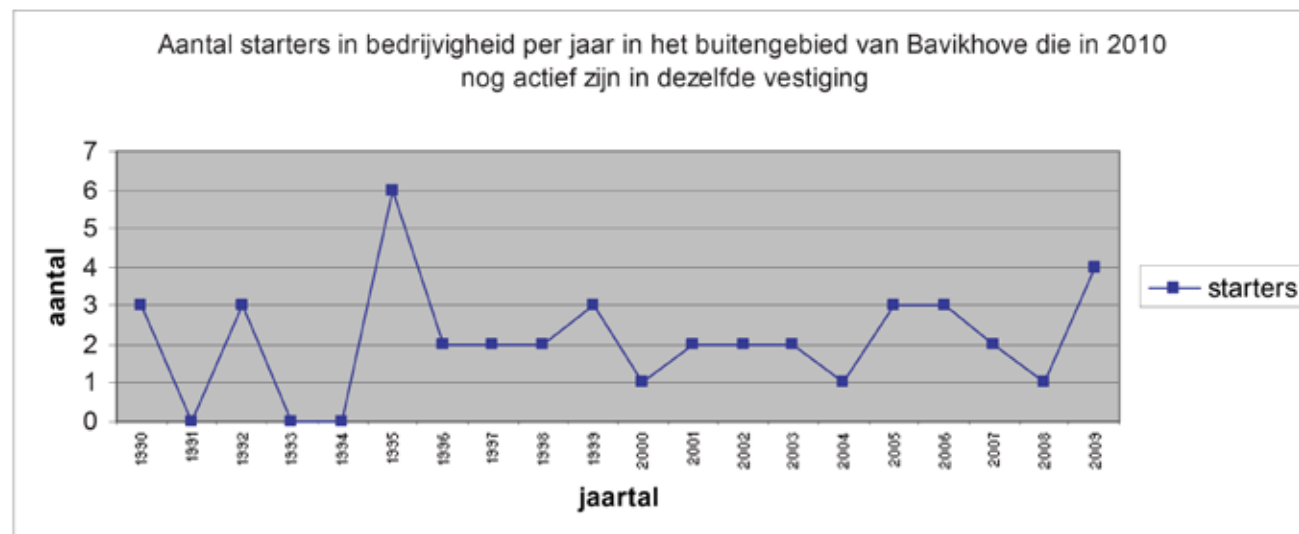
Het lijkt met andere woorden meer dan waarschijnlijk dat er een concrete nood is aan ruimte voor lokaal bedrijventerrein (+/- 5 ha) in het buitengebied van Harelbeke. Deze behoefte kan niet worden afgeschoven op het stedelijk gebied, gezien het aanbod aan lokale bedrijvigheid daar te beperkt is.

Lokale statistieken Harelbeke

		31/12/2000	31/12/2001	31/12/2002	31/12/2003	31/12/2004	31/12/2005	31/12/2006	31/12/2007	31/12/2008
zelfstandigen	100. Landbouw	146	153	152	138	140	136	122	123	124
	200. Visserij	7	8	7	7	7	5	2	2	1
	<u>300. Nijverheid</u>	<u>563</u>	<u>574</u>	<u>572</u>	<u>571</u>	<u>550</u>	<u>568</u>	<u>617</u>	<u>623</u>	<u>613</u>
	400. Handel	785	768	782	782	760	752	736	738	744
	500. Vrije beroepen	274	277	286	292	305	300	308	323	352
	600. Diensten	255	253	253	258	254	262	257	268	282
	000. Diversen	12	10	10	9	10	7	7	5	6
	zelfstandigen	2.042	2.043	2.062	2.057	2.026	2.030	2.049	2.082	2.122

bron: www.lokalestatistieken.be, laatst geraadpleegd op 09/04/2010

Starters in Harelbeke

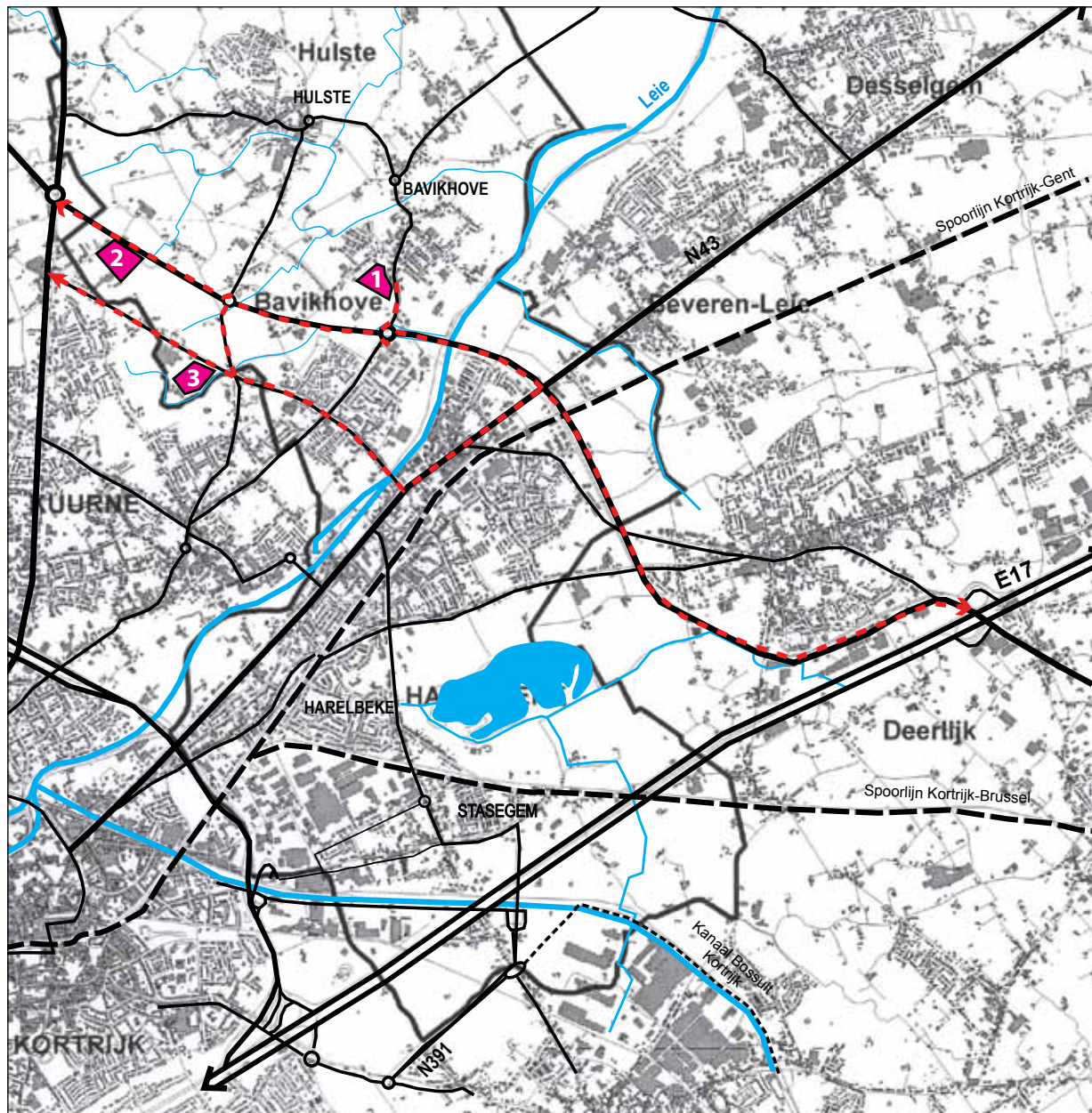

Bedrijvigheid = alle bouwsectoren (renovatie, schilderwerken, dakwerken, loodgieter,...), alle industrie (hout, metaal, plastic,...), auto, transport, ...

Ruimte vraag starters

percentage starters met ruimte vraag	ruimte vraag in periode van 5 jaar
100%	2,75 ha
80%	2,2 ha
60%	1,65 ha
40%	1,1 ha
20%	0,55 ha

Ontsluiting Bavikhooftsestraat en Darmstraat

7.2.2.4 Aanbod

Er worden drie mogelijke zoeklocaties voorgesteld:

1. Zoekzone Bavikhooftsestraat
2. Zoekzone Darmstraat
3. Zoekzone Vaarnewijkbeek

Zoekzone 1: Bavikhooftsestraat

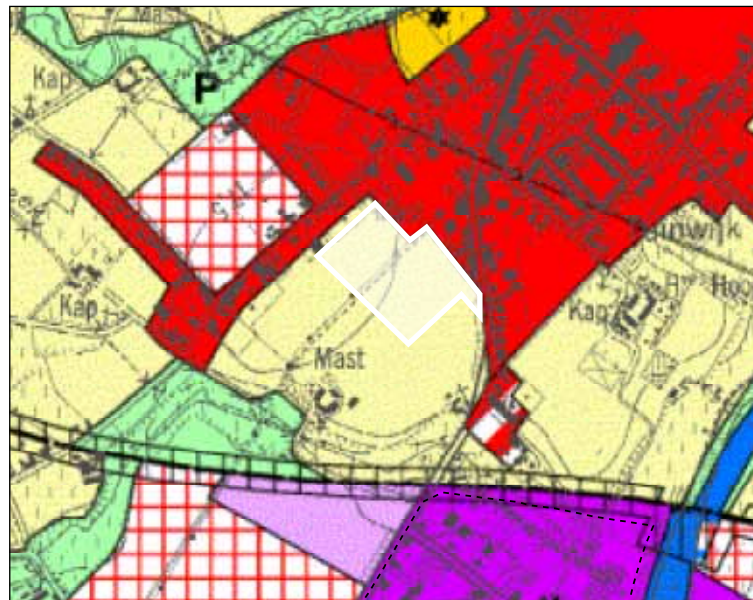
De voorgestelde zoekzone bevindt zich aan de rand van het dorp Bavikhove, langs de invalsweg aan de N36. Deze locatie werd reeds onderzocht in de opmaak van het huidig structuurplan, maar werd dan later vervangen ten voordele van een andere locatie.

Aangezien de twee andere zoekzones niet werden weerhouden in de goedkeuring van het structuurplan, wordt de zoekzone ter hoogte van de Bavikhooftsestraat opnieuw onderzocht met het oog op de ontwikkeling van een lokaal bedrijventerrein (max. 5 ha).

- **Grootte:** het gebied voldoet ruimschoots aan de maximum grootte van 5 ha.
- **Ontsluiting:** optimaal.
De N36 sluit aan op de N50, de N43 en E17.
- **Verwevenheid** met wonen: optimaal.
De site sluit aan op de kern van Bavikhove.
- **Ligt niet in herbevestigd agrarisch gebied.**
- **Landschappelijke integratie:** het vrije gebied is een open-ruimtegebied tussen twee woonlinten. De zichtbaarheid en impact van het gebied vanuit het dorp is gering.
- De **visuele impact** vanaf de N36 is evenwel substantieel. Het gebied ligt ten eerste op een hoger gelegen plateau. Bovendien dreigt Bavikhove zo te versmelten met de kern van Harelbeke. Er dient extra aandacht te worden besteed aan een ruime **buffering** van het bedrijventerrein naar de agrarische open-ruimte en aanwezige woningen.
- **Planbaten:** de omzetting van landbouwgebied naar zone voor bedrijvigheid is onderhevig aan de planbatenregeling.
- Planoefening: **RUP**.

Conclusie: Ruimtelijk geschikte locatie. Niet strijdig met hogere beleidskaders.

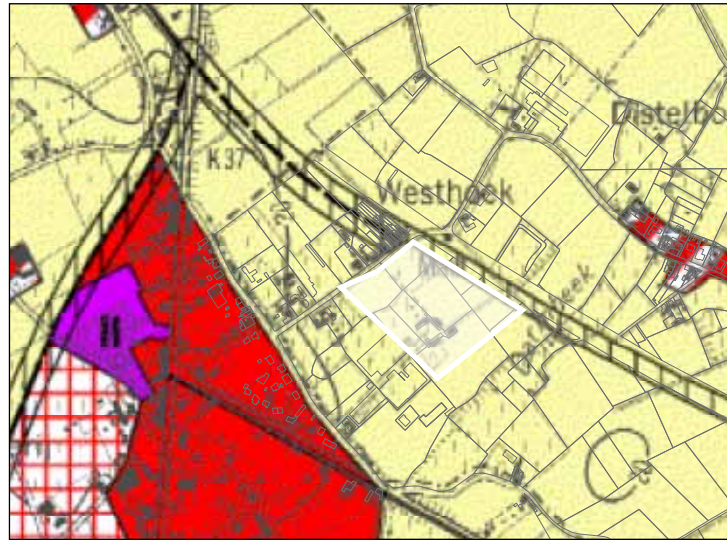
Gewestplan Bavikhooftsestraat

Luchtfoto

Gewestplan Darmstraat

Luchtfoto

Zoekzone 2: Darmstraat

De voorgestelde zoekzone bevindt zich ten zuiden van de N36, ter hoogte van de Darmstraat, tegen de grens van Kuurne.

Deze locatie werd reeds onderzocht in de opmaak van het huidige structuurplan, maar werd niet weerhouden aangezien de behoefte voor lokale bedrijvigheid vanuit het buitengebied niet werd aangetoond.

- **Grootte:** 5,57 ha. Het gebied voldoet ruimschoots aan de maximum grootte van 5 ha.
- **Ontsluiting:** optimaal.
De N36 sluit aan op de N50, de N43 en E17.
- **Planbaten:** de omzetting van landbouwgebied naar zone voor bedrijvigheid is onderhevig aan de planbatenregeling.
- Planoefening: **RUP.**

Echter:

- Verwevenheid met wonen: slecht.
De site is gelegen in een versnipperd gebied, en **leunt niet aan bij een woonkern.**
- Uit overleg met de hogere besturen (provincie en Vlaams gewest) blijkt dat de **open ruimte tussen de N36 en de N36d niet verder mag aangetast worden** en dat vanuit de zorg voor die open ruimte daar geen ontwikkelingen mogelijk zijn.
- **Ligt binnen herbevestigd agrarisch gebied.**
- Gronden in eigendom en bewerkt door actief landbouwbedrijf.

Conclusie: Deze zone valt negatief uit bij de toetsing met de hogere beleidskaders betreffende de zorg voor open ruimte tussen de N36 en N36d.

Bovendien ligt deze locatie in herbevestigd agrarisch gebied en kan dit niet ontwikkeld worden, gezien er een alternatief buiten het herbevestigd agrarisch gebied ligt (omzendbrief inzake de herbevestiging van de agrarische en natuurlijke structuur).

Zoekzone 3: Vaarnewijkbeek

De voorgestelde zoekzone bevindt zich ten zuiden van de N36d, ter hoogte van de Vaarnewijkbeek, tegen de grens van Kuurne.

Deze locatie werd reeds onderzocht in de opmaak van het huidig structuurplan, maar werd niet weerhouden aangezien de behoefte voor lokale bedrijvigheid vanuit het buitengebied niet werd aangetoond.

- **Grootte:** +/-7 ha (bestaande hoeve inbegrepen). Het gebied voldoet ruimschoots aan de maximum grootte van 5 ha.
- **Verwevenheid** met wonen: matig.
De site leunt aan bij de kern van Kuurne, maar wordt ervan afgescheiden door de Vaarnewijkbeek.
- **Planbaten:** de omzetting van landbouwgebied naar zone voor bedrijvigheid is onderhevig aan de planbatenregeling.
- Planoefening: **RUP**.

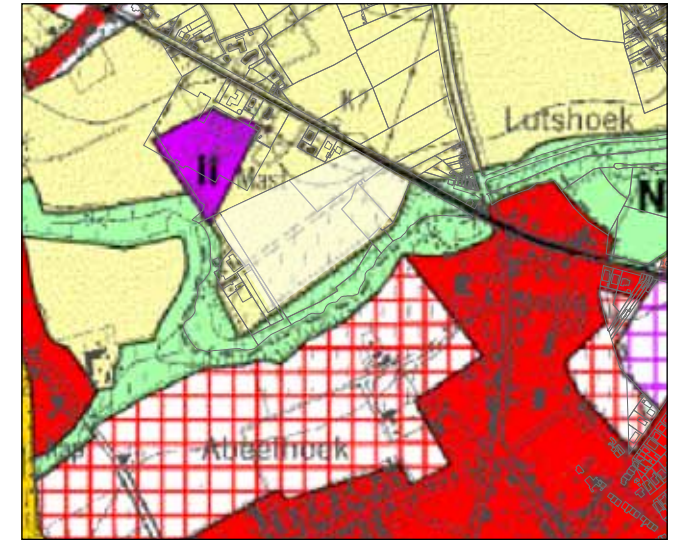
Echter:

- **Ontsluiting:** matig.
De N36d sluit aan op de N50 en de N43. Echter is hier ontwerpend onderzoek aangewezen, om zo min mogelijk extra ontsluitingen te maken op de Rijksweg (N36d).
- De ruimtelijke haalbaarheid is geen evidentie. Er is immers nood aan landschappelijke inkleding, afwerking van de nabijgelegen woonzone en een behoud van de ecologische waarde van de beek. De oppervlakte van de zone in de oksel van de Vaarnewijkbeek zal door deze randvoorwaarden misschien ontoereikend zijn.
- De Vaarnewijkbeek wordt zowel in het structuurplan van Harelbeke en het RUP Hoeve te Coutere aangeduid als een waardevolle natuurlijke grenscorridor tussen stedelijk & buitengebied. De ontwikkeling van een lokaal bedrijventerrein op deze locatie gaat in tegen deze beleidsopties.

- **Ligt binnen herbevestigd agrarisch gebied.**
- Gronden in eigendom en bewerkt door actief landbouwbedrijf.

Conclusie: Deze zone is een gebied met vele ruimtelijke randvoorwaarden die de ontwikkeling van een lokaal bedrijventerrein bemoeilijken. Bovendien ligt deze locatie in herbevestigd agrarisch gebied en kan dit niet ontwikkeld worden, gezien er een alternatief buiten het herbevestigd agrarisch gebied ligt (omzendbrief inzake de herbevestiging van de agrarische en natuurlijke structuur).

Gewestplan Vaarnewijkbeek

Luchtfoto

Conclusie

De drie zones werden met elkaar afgewogen. Zowel het Vlaamse Gewest als de provincie ondersteunen de keuze voor de zoekzone Bavikhooftsestraat vanuit planologisch oogpunt (aansluiting bij hoofddorp Bavikhove, goede ontsluiting via de N36, in tegenstelling tot de andere twee zones geen herbevestigd agrarisch gebied); als vanuit ruimtelijk oogpunt (geënt op de bestaande ontwikkelingen, ontzien van de open ruimte).

Deze zoekzone draagt, omwille van dezelfde ruimtelijke en planologische argumenten, ook de voorkeur van het gemeentebestuur.

8. GEREALISEERDE ACTIES

Op basis van het initiële Gemeentelijk Ruimtelijk Structuurplan heeft de stad Harelbeke reeds een aantal acties en uitvoeringsplannen gerealiseerd die uitvoering geven aan de vooropgestelde beleidskaders en -opties. Ze worden hieronder kort opgesomd. Dit geeft als gevolg dat deze acties uit het richtinggevend deel werden geschrapt.

Indien door een gewijzigd beleid in de toekomst een andere of genuanceerde visie tot stand zou komen, binnen de ontwikkelingsperspectieven en mogelijkheden geformuleerd in de gewenste deelstructuren en deelruimten, moeten aanpassingen aan de gerealiseerde acties mogelijk zijn, zonder dat hiervoor expliciete melding wordt gemaakt in het richtinggevend gedeelte.

8.1 Deelstructuren

GEWENSTE NEDERZETTINGSSTRUCTUUR

- **Specifiek beleidskader zonevrije woningen buitengebied**

Deze actie is werd grotendeels uitgevoerd via de RUP's buitengebied.

In de drie vigerende RUP's, RUP Hoog-Walege, Klein-Harelbeke, RUP landelijk gebied rond Bavikhove en Hulste, en het derde RUP open-ruimtecorridor tussen Harelbeke en Waregem, krijgen de verschillende woonlinten en zonevrije woningen, op basis van de categorisering geformuleerd in het betreffende beleidskader, toekomstmogelijkheden.

- **Specifiek beleidskader leegstaande hoeves**

Net zoals de zonevrije woningen werden de ontwikkelingsperspectieven voor leegstaande hoeves ook behandeld in het kader van de buitengebied-RUP's.

Zowel dit beleidskader als bovenstaande kader voor zonevrije woningen wordt behouden in de gewenste nederzittingsstructuur in functie van mogelijke herzieningen van de buitengebied-RUP's en van het laatste buitengebieddeel Esser, waarvoor momenteel nog geen RUP bestaat.

GEWENSTE LIJNINFRASTRUCTUUR

- **Aanpakken van de doortocht N43**

Deze actie is in uitvoering. Het project wordt gefaseerd uitgevoerd. De gedeelten ter hoogte van de Westwijk en de Markt werden reeds heraangelegd. Momenteel is het deel tussen de Markt en de N36 in uitvoering. Ook het stuk naar de Ring van Kortrijk staat op de planning. Bij de herinrichting ligt het

accent op een vlotte doorstroming met aandacht voor verkeersveiligheid en verkeersleefbaarheid van alle weggebruikers. Het verkeer wordt afgeremd door de versmalling van de rijstroken. Er worden waar mogelijk ook vrije busbanen voorzien.

GEWENSTE AGRARISCHE STRUCTUUR

- **Specifiek beleid hoeve Ter Coutere**

Voor de omgeving van hoeve Ter Coutere werd een gemeentelijk RUP opgemaakt. Hierbij worden voor de hoeve drie zones gedefinieerd, waarbinnen een aantal ontwikkelingsperspectieven voor de betrokken landbouwer mogelijk zijn:

- zone 1: historische bebouwing
- zone 2: zone met nieuwe bouwmogelijkheden
- zone 3: omgeving van de gracht

Met dit RUP wordt de toekomst van de hoeve gegarandeerd.

GEWENSTE NATUURLIJKE STRUCTUUR

- **Gemeentelijk natuurinitiatief voor de omgeving van de Oude Leie in Bavikhove**

Deze actie wordt gefaseerd uitgevoerd door de stad Harelbeke in samenwerking met Natuurpunt en ANB en andere betrokken partijen.

8.2 Deelruimten

STEDELIJK WOONGEBIED

- **Inrichten van N43 als stedelijke doortocht**

Deze actie is in uitvoering. Zie vorige pagina.

- **Opwaarderen van de stationsomgeving**

Tot een aantal jaren geleden werd het Stationsplein gedomineerd door de auto. Het oude historische stationsgebouw werd ook al een tijd niet meer gebruikt. Dit had een negatief effect op de stationsomgeving. Dit was voor de stad het startschot om een nieuwe impuls te geven aan dit stadsdeel. Op het Stationsplein werd het overheersende belang van de auto teruggedrongen ten voordele van de zwakke weggebruikers en van de ruimtelijke kwaliteiten van het plein. Op het plein zijn ook de nodige voorzieningen getroffen voor de vele gebruikers van het openbaar vervoer (trein en bus). Voor de automobilisten is - in overleg met de NMBS - gezorgd voor een alternatieve parkeerplaats op korte afstand van het station op de vroegere goederenkoer. Het stationsgebouw kreeg een nieuwe functie, als horecazaak met vergaderzalen erboven. Deze input heeft ervoor gezorgd dat ook heel wat private investeringen werden uitgevoerd.

- **Nieuwe locatie voor containerpark**

De locatie in de Bloemenwijk (Overleie) was te klein om uitgebouwd te worden tot een diftpark. Daarom werd een nieuw containerpark aangelegd op de gronden van IMOG. Dit was trouwens de eerste zoekzone die door de stad was aangeduid. Het containerpark bestaat uit twee delen. Het ene deel is een DIFTAR-park waarop alle inwoners en KMO's uit de regio (dus ook inwoners van Harelbeke) via een weegbrug binnen heel ruime openingsuren tegen betaling (DIFTAR: gedifferentieerde tarieven, de

tarieven verschillen per soort afval) hun afval kunnen aanleveren. Het tweede deel is gratis toegankelijk voor inwoners uit de stad zelf die met een gewone personenwagen afval aanvoeren waarvoor er een terugnameplicht van toepassing is.

- **Realisatie domein Steelander (langs N43)**

Domein Steelander is gelegen tussen de Wolvenstraat, de Genstsesteenweg, de Maagdenput en de Beversestraat en maakt deel uit van de Oostwijk. Vroeger was hier een houtverwerkingsbedrijf gevestigd. De gebouwen zijn intussen gesloopt om plaats te maken voor het nieuwe project. 'Bouwheer van het grootschalig project is ondernemer Paul Steeland, die de vroegere fabriekssite van zijn ouders omvormt tot een woon- en natuurgebied van ruim twee hectare. De bouw van de 117 appartementen verdeeld over vier blokken verloopt in vier fasen. Samen met de 32 appartementen die in de eerste fase worden gebouwd zullen ook de vijver en het groen worden aangelegd. Het geheel zal ook werkelijk als domein uitgroeien. Aan alle zijden komt er een groot scherm van bomen en struiken die van deze site een enclave maken.'

STEDELIJKE OMGEVING STASEGEM

- **Opvangen van de taakstelling voor wonen van het stedelijk gebied**

Met de verkaveling Steenbrugstraat (eerste fase) is de ontwikkeling van het stedelijk woongebied Beneluxbrug volop aan de gang. Hierbij wordt rekening gehouden met de trage verbinding tussen het Kanaal en de Gavers, via een nieuw pad langs het waterzuiveringsstation. Bij de realisatie wordt gestreefd naar een differentiatie in woontypes en een kwaliteit van het publieke domein. Ook het stedelijk woongebied Bistierland is in volle ontwikkeling. Het betreft het 17 hectare grote gebied tussen de Arendsstraat, de Herpelsstraat, de Deerlijksesteenweg en de Heerbaan. Met dit

woonproject komen er in Harelbeke en Deerlijk in de toekomst nog eens ruim 330 woningen en een 50-tal appartementen bij.

Ook hier worden verschillende types woningen, zowel open, halfopen als gesloten bebouwing aangeboden. Aan openbare ruimte en groen zal het in deze nieuwe verkaveling niet ontbreken. In de wijk wordt voldoende ruimte voor speelgroen voorzien. Ook nabij de op te richten appartementen wordt publieke groene ruimte aangelegd.

Met de ontwikkeling van deze stedelijke woongebieden wordt een pakket van de taakstelling voor wonen binnen het regionaalstedelijk gebied Kortrijk gerealiseerd.

- **Ontwikkeling van de site Marbra-Lys als strategisch woonproject**

De ontwikkeling van het woonproject Marbra-Lys werd mogelijk gemaakt via een gemeentelijk RUP. Het project omvat 120 woningen en 6 appartementsgebouwen van elk 10 appartementen. Centraal in het domein van 5 ha wordt een groen- en wandelzone voorzien. De appartementen situeren zich aan de rand van het domein, langs het kanaal Bossuit-Kortrijk. Ondertussen wordt het woningbouwproject gefaseerd uitgevoerd, met in eerste instantie de realisatie van de grondgebonden woningen.

- **Parkgebied als woonomgeving met een uitgesproken groen karakter**

De aanduiding van een drietal grote parkvilla's in het centrumgebied van Stasegem als parkgebied (volgens gewestplan) belemmerden (ver)bouwmogelijkheden van de bestaande villa's binnen het parkgebied. Daarom werd geopteerd om deze waardevolle groene ruimte open te houden, maar de (ver-)bouwmogelijkheden voor de huidige bewoners te verruimen. Deze problematiek werd opgelost met de opmaak van een gemeentelijk RUP, waarbij

het parkgebied werd bestemd als 'parktuin met woonfuncties of centrumfuncties', bedoeld om de bestaanszekerheid van de aanwezige woningen te verzekeren en ook diensten, kantoren, horeca en gemeenschapsvoorzieningen toe te laten op deze specifieke site in het centrum van Stasegem.

- **Deels ontwikkelingen van Evolis**

Het project Evolis heeft uitvoering aan de taakstelling voor economie binnen het regionaalstedelijk gebied Kortrijk. Het project wordt ontwikkeld voor de aantrekking van nieuwe hoogwaardige bedrijvigheid. Een deel van het bedrijventerrein ligt op het grondgebied van Harelbeke. Momenteel zijn de gronden uitgerust en worden de eerste bedrijven gebouwd op het terrein. Er werden ook 4 windturbines opgericht, waarvan één turbine op Harelbeke staat. Deze grootschalige infrastructuur werkt als nieuwe landmark voor de regio Kortrijk.

- **Ontwikkelen van de omgeving van de Pluimbeek als multi-functioneel groengebied**

Omwillen van de ligging van het gebied, in de rand van het regionaalstedelijk gebied Kortrijk en binnen de corridor tussen de Leie en het Kanaal, werd het gebied beleidsmatig bestemd als multifunctioneel groengebied. In de toekomst behoudt deze plek een open en groen karakter. De huidige agrarische functie kan in de toekomst worden verruimd met een recreatief groenproject of socio-educatieve functie.

De bestaande recreatieve functies mogen behouden worden en uitgebreid mits de gebouwen landschappelijk ingekaderd worden. Aan de hoeve midden in het gebied mag een toeristisch-recreatieve plattelandsactiviteit gekoppeld worden. Om bovenstaand wensbeeld mogelijk te maken werd het gebied opgenomen in het gemeentelijk RUP 'zonevrije woningen stedelijk gebied'. De uitvoering van een aantal concrete acties wordt op korte of middellange termijn voorzien.

RANDSTEDELIJK GROENGEBIED

- **Afwerken van de randen van 'de Gavers' via een gedifferentieerde aanpak van de functies rondom de Gavers**

Rondom het provinciaal domein situeren zich zowel stedelijke activiteiten als open-ruimtefuncties. Gezien alle functies gelegen zijn binnen het regionaalstedelijk gebied kunnen ze in meer of mindere mate ontwikkelingsmogelijkheden krijgen, al naargelang de ligging en hun functie. Dit betekent dat ook aan alle zonevrije activiteiten ruimtelijke oplossingen kunnen worden gegeven.

Daarom werden in het initiële GRS Harelbeke voor de verschillende zonevrije functies en zonevrije uitbreidingen een toekomstvisie geformuleerd:

- behoud en uitbouw van het stedelijke sportcomplex (incl. Forestierstadion) als belangrijkste sportinfrastructuur,
- behoud van wonen en bijhorende functies op de stedelijke rand van de Gavers,
- omschakeling naar aangepaste landbouwactiviteiten op de buitenrand van de Gavers.

Ondertussen werden voor nagenoeg alle zonevrije activiteiten BPA's en gemeentelijke RUP's opgemaakt.

Het betreft:

- RUP Har 10 - stedelijk sportcomplex
- RUP Har 5 - zonevrije woningen stedelijk gebied
- BPA zonevrije bedrijvigheid

Daarnaast biedt het beleidskader voor zonevrije bedrijvigheid, opgenomen in de deelstructuur 'gewenste economische structuur' voldoende ontwikkelingsperspectieven.

OPEN RUIMTE-GEBIED ESSER

- **Doortrekking van N391 en verbreding van E17**

Beide acties werden reeds uitgevoerd door AWV.